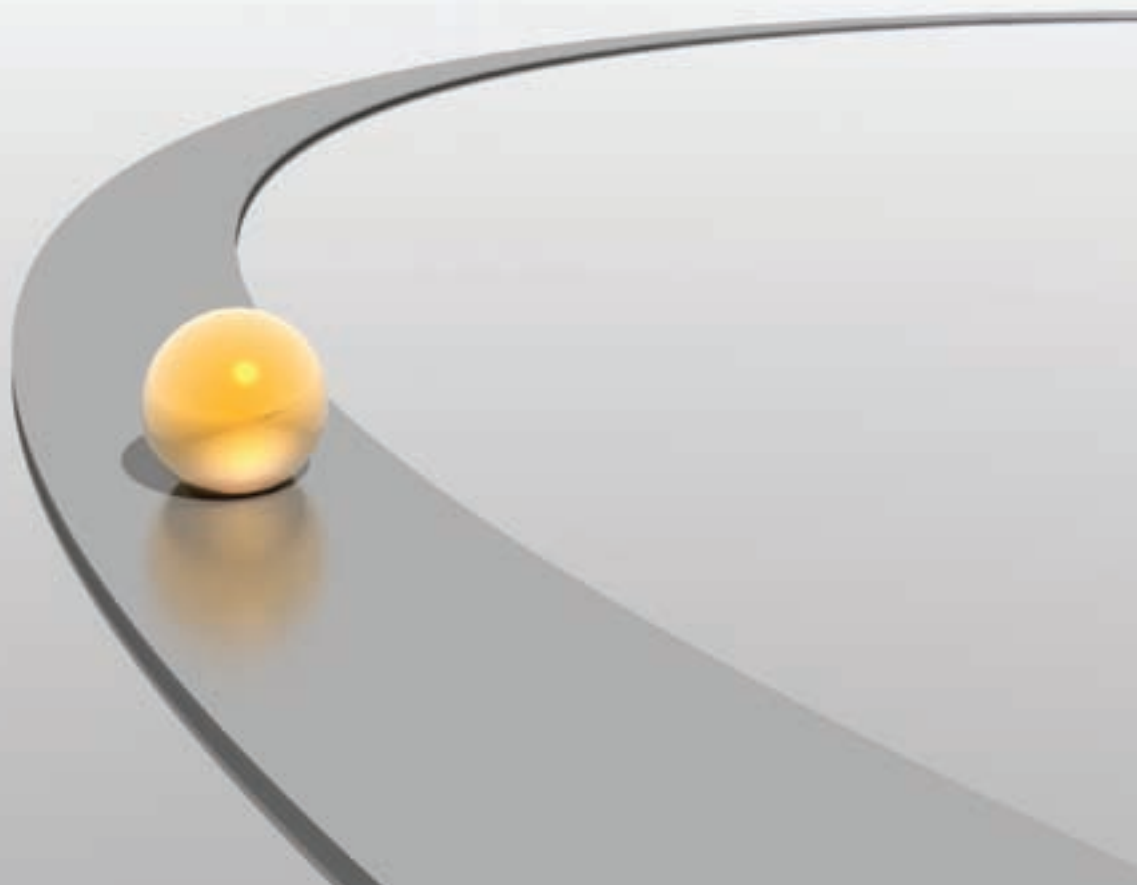

E U R O O P A O M B U D S M A N

2 0 0 7 . A A S T A A R U A N N E

E U R O O P A O M B U D S M A N

2 0 0 7 . A A S T A A R U A N N E

© Euroopa ühendused, 2008

Kasutamine on lubatud koos allikale viitamisega hariduslikel ja mittekaubanduslikel eesmärkidel.

ISBN 978-92-9212-156-3
DOI 10.2869/69316

Esikaane foto: © iStockphoto.com/Silence

Aruanne on avaldatud veebilehel <http://www.ombudsman.europa.eu>

Printed in Italy

TRÜKITUD VALGELE KLOORIVABALE PABERILE

EUROOPA OMBUDSMAN

P. NIKIFOROS DIAMANDOUROS

Prof dr Hans-Gert PÖTTERING
President
Euroopa Parlament
Rue Wiertz
1047 Brüssel
BELGIA

Strasbourg, 10. märts 2008

Härra president

Kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 195 lõikega 1 ning ombudsmani kohustuste täitmist reguleeriva korra ja üldtingimuste kohta antud Euroopa Parlamendi otsuse artikli 3 lõikega 8 esitan käesolevaga oma 2007. aasta aruande.

Lugupidamisega

P. Nikiforos Diamandouros

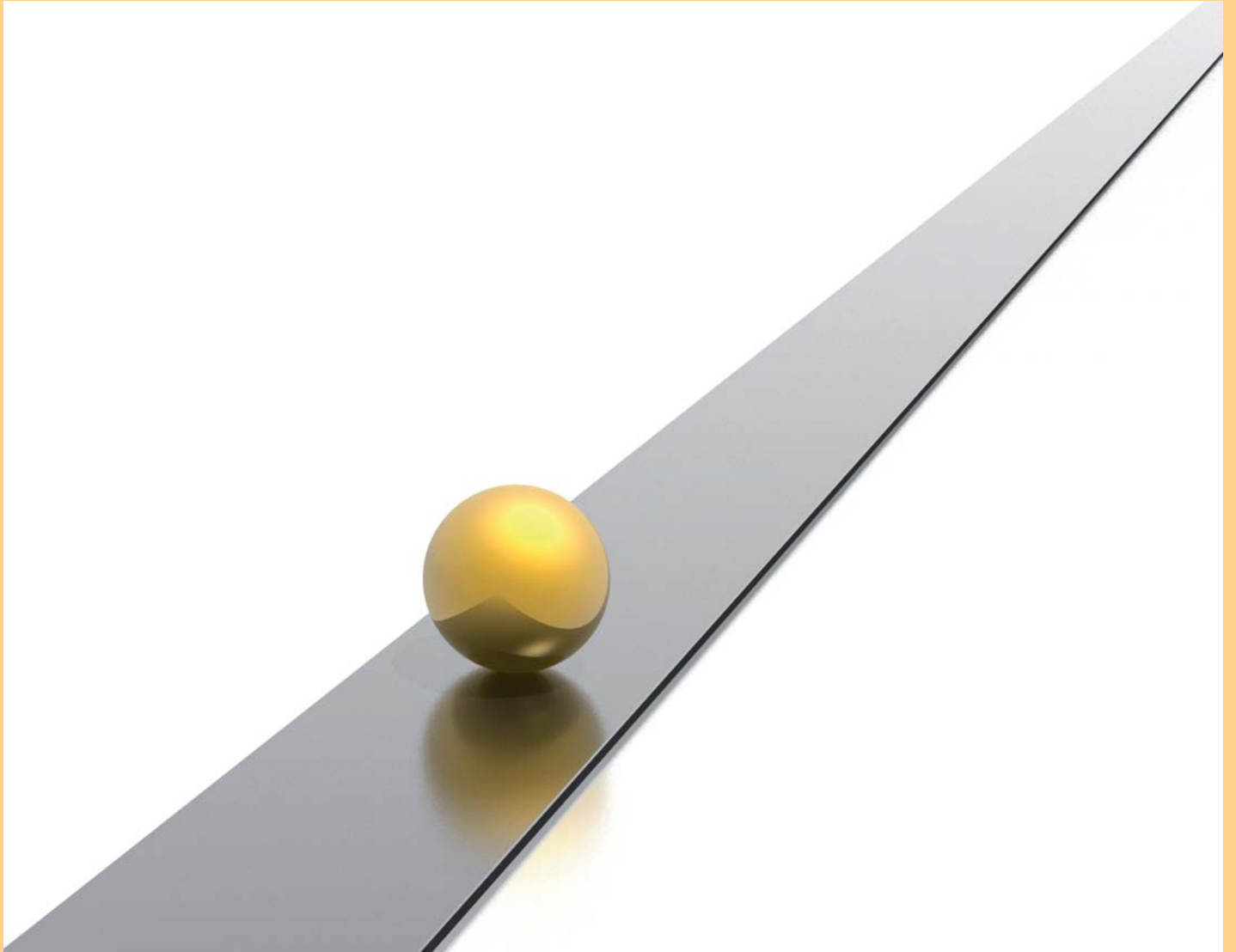

SISSEJUHATUS	11
1 KOKKUVÕTE	17
2 KAEBUSED JA UURIMISED	29
2.1 OMBUDSMANI TÖÖ ÕIGUSLIK ALUS	29
2.2 EUROOPA OMBUDSMANI PÄDEVUS	29
2.3 KAEBUSTE VASTUVÕETAVUS JA UURIMISTE ALUS	32
2.4 2007. AASTAL UURITUD KAEBUSTE ANALÜÜS	34
2.5 EDASTAMINE JA NÕUANDED	35
2.6 OMBUDSMANI MENETLUSED	37
2.7 UURIMISTE TULEMUSED	39
2.8 JUHTUMI LÕPETAMISE OTSUSED 2007. AASTAL	42
3 OTSUSTE KOKKUVÕTTED	51
3.1 JUHTUMID, KUS HALDUSOMAVOLI EI TUVASTATUD	51
3.2 INSTITUTSIOONI LAHENDATUD JUHTUMID	59
3.3 OMBUDSMANI SAAVUTATUD SÕBRALIKUD LAHENDID	63
3.4 OMBUDSMANI KRIITILISE MÄRKUSEGA LÕPETATUD JUHTUMID	65
3.5 INSTITUTSIOONI AKTSEPTEERITUD SOOVITUSETTEPANEKUD	79
3.6 MUUDEL PÕHJUSTEL LÕPETATUD JUHTUMID	82
3.7 PÄRAST ERIARUANNET LÕPETATUD JUHTUMID	87
3.8 OMBUDSMANI OMAALGATUSLIKUD UURIMISED	88
3.9 OMBUDSMANI KÄSITLETUD PÄRINGUD	89
4 SUHTED EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE JA ASUTUSTEGA	93
4.1 EUROOPA PARLAMENT	94
4.2 EUROOPA KOMISJON	95
4.3 MUUD INSTITUTSIOONID JA ASUTUSED	96

5	SUHTED OMBUDSMANIDE JA SAMALAADSETE ASUTUSTEGA	99
5.1	EUROOPA OMBUDSMANIDE VÕRGUSTIK	99
5.2	OMBUDSMANI MUUD SEMINARID JA KONVERENTSID	110
5.3	MUUD ÜRITUSED OMBUDSMANIDE JA NENDE BÜROODE TÖÖTAJATE OSAVÕTUL	111
6	AVALIK SUHTLUS	115
6.1	AASTA TIPPSÜNDMUSED	115
6.2	TEABEVIISID	117
6.3	KONVERENTSID JA KOHTUMISED	122
6.4	MEEDIASUHTED	123
6.5	TRÜKISED	124
6.6	SIDUSSUHTLUS	125
7	LISAD	
A	STATISTIKA	129
B	OMBUDSMANI EELARVE	136
C	TÖÖTAJAD	137
D	OTSUSTE LOETELU	146
	KUIDAS EUROOPA OMBUDSMANI POOLE PÖÖRDUDA	151

SISSEJUHATUS

SISSEJUHATUS

Pidades silmas Euroopa kodanike õigust heale haldusele, oli aasta 2007 väga oluline. 12. detsembril allkirjastasid Euroopa Liidu kolme peamise institutsiooni – parlamendi, komisjoni ja nõukogu – presidendid ja eesistujad algselt 2000. aasta detsembris väljakuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta ning kuulutasid selle uuesti välja. Kohustus järgida Lissaboni lepingus sisalduvat õiguslikult siduvat hartat kajastab üha kasvavat arusaama, et Euroopa küsimuste keskpunktiks peavad olema kodanikud. Ombudsmeni vaatenurgast on harta põhjanev seetõttu, et esmakordselt tunnustatakse selles liidu kodanike ühe põhiõigusena õigust heale haldusele (artikkel 41).

Hea haldus

Alates 1. aprillist 2003, mil ma sellele ametikohale asusin, on Euroopa ombudsmeni põhiline prioriteet olnud hea halduse edendamine. Tuletan Euroopa Liidu institutsioonidele ja asutustele pidevalt meelde, et hea haldus nõuab ametnikelt ja teenistujatelt enam kui lihtsalt ebaseadusliku käitumise vältimist. Ametnikud ja teenistujad peavad orienteeruma teenindamisele ning tagama, et üldsuse esindajatega käitutaks nõuetekohaselt ja et nad saaksid oma õigusi täiel määral kasutada.

Paistab, et sel sõnumil on konkreetsed tulemused. Mul on heameel teatada, et 2007. aastal tegid Euroopa Liidu institutsioonid ja asutused kaebuste lahendamiseks, ebaõigluse heastamiseks ja vigade parandamiseks tublisti tööd. Aastaga kahekordistus institutsioonide lahendatud juhtumite arv – enneolematu 35 % meie uurimistest lõpetati pärast seda, kui vastav institutsioon nõustus küsimust lahendama. Selle saavutuse tähtsust nii kaebuste esitajate kui ka kodanike jaoks üldiselt ei saa alahinnata. Usun kindlalt, et teeme märkimisväärseid edusamme tõelise teeninduskultuuri saavutamise suunas.

Suhtumise muutumist näitavad ka käesolevas aruandes välja toodud seitse tähtjuhtumit. Neist koguni neli on seotud Euroopa Komisjoniga, kes tegutses mitmesuguste vaidluste lahendamisel kiirelt ja konstruktiivselt. Samuti tahaksin eraldi esile tõsta Euroopa Lennundusohutusameti, kellega juba teist aastat järjest on seotud üks tähtjuhtumeid ning kes näitab seega soovi teha probleemide lahendamiseks ombudsmaniga konstruktiivset koostööd. Nõukogu palus kaebuse esitajalt vabandust pärast seda, kui juhtisin tema tähelepanu keeleküsimumusele, ning kinnitas oma soovi edaspidi samalaadseid probleeme vältida. Euroopa Keskpank andis murelikule kodanikule ülimalt abistava vastuse, rõhutades, et omistab kaebuse esitaja tõstatatud küsimuste selgitamisele suurt tähtsust, ja kutsus teda üles pöörduma edasiste küsimustega panga asjatundjate poole. Minu eesmärk selliste juhtumite rõhutamisel on esitleda hea halduse eeskujulikke näiteid kõikidele Euroopa Liidu institutsioonidele ja asutustele, et nad saaksid nendest innustust ja leida võimaluse oma tavadid nendega võrrelda. 2008. aastal jätkan teeninduskultuuri hoolikat edendamist, et viia see vastavusse kodanike ootustega.

Mõni käesolevas aruandes kajastatud tulemus, mille me kodanike heaks saavutasime, ei nõudnudki ametlikku kirjavahetust asjaomase institutsiooniga. Oleme nüüdseks jõudnud olukorda, kus meie suhted institutsioonidega võimaldavad lahendada üha suurema arvu juhtumeid kiiresti, ilma aeganõudvate järelepärimisteta. Probleemide paindlikumaks lahendamiseks olen hakanud ulatuslikumalt kasutama mitteametlikke menetlusi ning kavatsen seda lähenemist jätkata ka 2008. aastal. Minu silmis tähendab see meie organisatsiooni jaoks pöördepunkti, tõestades nii lugupidamist ombudsmeni vastu kui ka institutsioonide soovi kodanikke aidata.

Lahendamist vajavaid probleeme kahtlemata jätkub. Ka 2007. aastal lõpetati 15 % juhtumitest kriitilise märkusega, sest asjaomane institutsioon ei suutnud tagada teenindust tasemel, mida kodanikel on õigus oodata. Käesolevas aruandes on esitatud mõni näide sellistest juhtumitest.

Need ulatuvad institutsioonist, kes peamiselt omaenda halduskorralduslikust mugavusest lähtudes keeldus muutmast oma värbamismenetlust, asutuse, kes rikkumismenetluse käigus ilma konkreetseid selgitusi esitamata ülemäära viivitas. 2008. aastal koostame taas kord nende kriitiliste märkuste osas võetud järelmeetmete aruande eesmärgiga tagada, et institutsioonid võtavad neist õppust. Samuti kavatsen uurida, kuidas oleks võimalik ombudsmani otsuseid muuta lihtsamini mõistetavaks, et need oleksid nii kodanike kui ka ametnike jaoks hea halduse suunistena veelgi tõhusamad.

Hea halduse põhimõtte edendamisel Euroopa Liidu institutsioonides ja asutustes tuleb ilmselgelt veel vaeva näha. Et aidata selles valdkonnas kasulikke strateegiaid kujundada, kutsusin 2007. aasta novembris Brüsselis kokku õpikoja, kus vahetati elavalt mõtteid selle üle, kuidas Euroopa ombudsman saaks aidata reaalsuseks muuta õigust heale haldusele. Aruteludel esitati mitu stimuleerivat ja uuenduslikku ideed järgmisteks aastateks. Jään ootama nende rakendamist kõigi Euroopa kodanike hüvanguks.

Parem teabevahetus

2006. aasta aruande lõpus tõin välja oma kaks eesmärki algavaks aastaks, nimelt teha hea halduse edendamiseks koostööd institutsioonidega ning korraldada ümber teavitamistegevus, et kõik need, kellel võib tekkida vajadus kasutada Euroopa ombudsmani teenuseid, saaksid teenusevõimalustest asjakohaselt teada.

Viimati nimetatud eesmärgi osas oli 2007. aasta tõeliselt murranguline. Lõpuks ometi hakkas paranema vastuvõetavate kaebuste suhtarv. Tänu ambitsioonikale ja hoolikalt suunatud teabekampaaniale suurenes vastuvõetavate kaebuste arv 2006. aastaga võrreldes nii absoluutarvudes kui ka suhteliselt. Nii alustati laekunud kaebuste põhjal aasta jooksul 17 % rohkem uurimisi. Tänu meie jõupingutustele anda kodanikele paremat teavet selle kohta, mida Euroopa ombudsman saab või ei saa teha, aitasime ühtlasi seni suurimal arvul kodanikel leida asjakohast abi riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil.

Siinkohal oli 2007. aastal oluliseks edusammuks Euroopa ombudsmanide võrgustiku avalduse vastuvõtmine. Avalduse eesmärk on paremini tutvustada ombudsmanide võrgustiku Euroopa Liidu mõõdet ning selgitada teenuseid, mida võrgustiku liikmed pakuvad kaebuste esitajatele Euroopa Liidu õigusega reguleeritavates küsimustes. Kõikides Euroopa Liidu ametlikes keeltes ilmunud avaldusega saab tutvuda Euroopa ombudsmani veebilehel ja see sisaldub ka käesoleva aruande viiendas peatükis. Võrgustiku liikmed teevad aktiivselt tööd, et tõsta teadlikkust nimetatud avaldusest ning tagada kodanike arusaamine sellest, kes on õige isik nende Euroopa Liiduga seotud kaebuste lahendamiseks.

Veel üks oluline algatus selles valdkonnas peaks teoks saama 2008. aastal. Eelmise aasta jooksul töötas minu büroo välja interaktiivse juhendi, mis avaldatakse algaval aastal ombudsmani uuel veebilehel. Selline oluline vahend aitab kodanikel leida kõige sobivamad viisid oma kaebuste lahendamiseks. Juhend peaks võimaldama enamikul kaebuste esitajatel pöörduda vahetult selle asutuse poole, kes on kõige sobilikum nende kaebusega tegelemiseks. Loodetavasti näitab juhendi edukust meie büroosse laekuvate vastuvõetamatute kaebuste arvu edasine vähenemine.

Kohe alguses kõige sobilikuma adressaadi kindlaksmääramine on tähtis mitmel põhjusel. See aitab vältida inimeste pettumust, kui nad leiavad, et asutus, kelle poole nad pöördusid, ei suuda neid aidata. Samuti tähendab see kaebuste kiiremat ja tõhusamat lahendamist, tagades kodanikele seega võimaluse täielikult teostada kõiki oma Euroopa Liidu õigusaktidest tulenevaid õigusi. Lõpuks on oluline ka see, et laekunud vastuvõetamatute kaebuste osakaalu vähenedes suudab ombudsmani institutsioon paremini täita oma põhiülesannet – aidata kodanikke, kes ei ole rahul sellega, kuidas Euroopa Liidu institutsioonid ja asutused nendega käituvad. Tulemused, mida ombudsmani büroo nende isikute jaoks saavutab, on kahtlemata minu töö kõige enam headmeelt pakkuv tahk. Käesolevas aruandes on esile toodud 2007. aastal saavutatud edukate tulemuste mitu näidet. Soovin seda tööd Euroopa kodanike heaks järgmisel aastal jätkata.

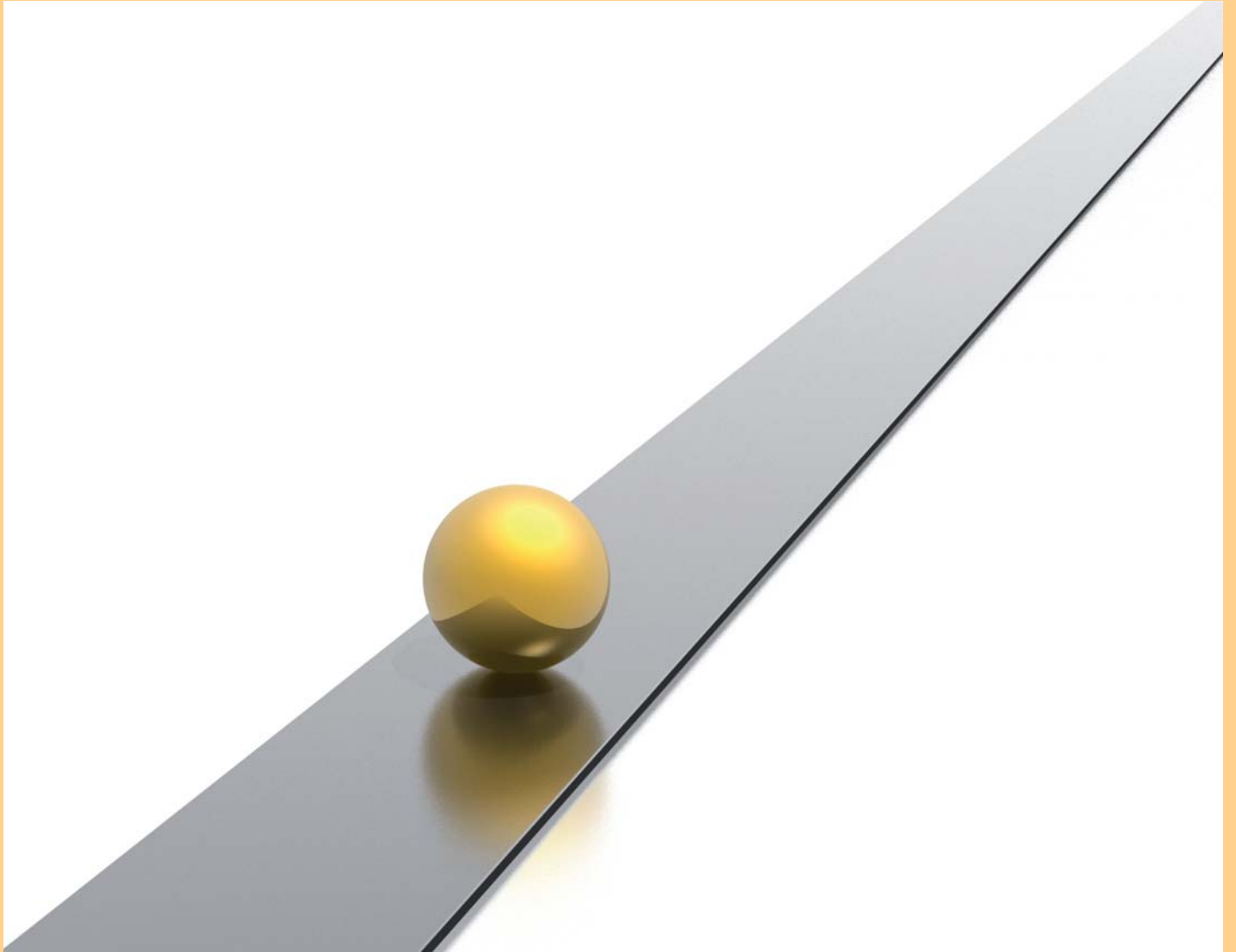

Olen korduvalt kinnitanud, et aastaaruanne on ombudsmani kõige tähtsam dokument. See võimaldab tal anda oma tööst aru Euroopa Parlamendile, kelle ees ta vastutab. Euroopa Liidu institutsioonidele ja asutustele on aruanne vahend, mis aitab neil oma haldust parandada. See muudab ombudsmani töö kättesaadavaks paljudele nendele, kes soovivad tema tegevust jälgida: üldsusele, meediale, akadeemilistele ringkondadele, riigi- ja kohalike omavalitsuste teenistujatele ning üle terve maailma ombudsmanide büroodes töötavatele kolleegidele. Viimastel aastatel on aruannet muudetud kasutajasõbralikumaks. Ka käesolevas aruandes on uuendusena teatavaid täiustusi – kõige ilmsemad on need viiendas ja kuuendas peatükis, kus ürituste ja kohtumiste eelneva üksikasjaliku loetlemise asemel otsustasime oma tegevust kirjeldada ja analüüsida. Loodame, et aruande lugemine on sellevõrra huvitavam ning kajastab tõepäraselt selliste oluliste algatuste lisaväärtust. Jääme ootama teie tagasisidet.

Strasbourg, 15. veebruar 2008

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

KOKKUVÕTE

1

1 KOKKUVÕTE

Euroopa ombudsmani kolmeteistkümnes aastaaruanne Euroopa Parlamendile annab ülevaate ombudsmani tegevusest 2007. aastal. See on viies aruanne, mille esitab hr P. Nikiforos DIAMANDOUROS, kes alustas tööd Euroopa ombudsmanina 1. aprillil 2003. aastal.

ARUANDE ÜLESEHITUS

Aruanne koosneb kuuest peatükist ja neljast lisast. Aruanne algab ombudsmani eessõnaga, milles ta toob esile möödunud aasta kõige märkimisväärsamad arengud ning kirjeldab tulevikuplaane. Sellele järgneb käesolev kommenteeritud kokkuvõte, mis moodustab aruande esimese peatüki.

Teises peatükis kirjeldatakse ombudsmani tegevust kaebuste käsitlemisel ja uurimisel. Peatükis esitatakse ülevaade aasta jooksul käsitletud kaebustest, sealhulgas pärast uurimist lõpetatud juhtumite tulemuste temaatiline analüüs. See analüüs hõlmab ombudsmani 2007. aasta otsuste kõige olulisemaid õiguslikke ja faktilisi tulemusi.

Kolmandas peatükis on esitatud osa ombudsmani 2007. aasta otsuste kokkuvõtetest ning käsitletud kaebuste ja omaalgatuslike uurimistega hõlmatud teemavalikut ja kaasatud institutsioone. Kokkuvõtted on järjestatud esmalt tulemuse või tagajärje liigi ning seejärel asjaomase institutsiooni või asutuse järgi. Peatüki lõpus on esitatud ombudsmani omaalgatuslikule uurimisele järgnenud otsuse kokkuvõte ja riikliku ombudsmani esitatud päringu näide.

Neljandas peatükis käsitletakse suhteid Euroopa Liidu teiste institutsioonide ja asutustega. Peatüki alguses kirjeldatakse ombudsmani ning institutsioonide ja asutuste konstruktiivse töösuhte olulisust, seejärel loetletakse töösuhetega seotud koosolekud ja üritused 2007. aastal.

Viiendas peatükis käsitletakse Euroopa ombudsmani suhteid riiklike, piirkondlike ja kohalike ombudsmanide kogukonnaga Euroopas ja mujal. Peatükis kirjeldatakse üksikasjalikult Euroopa ombudsmanide võrgustiku tegevust, samuti käsitletakse ombudsmani osalemist seminaridel, konverentsidel ja koosolekutel.

Kuuendas peatükis antakse ülevaade ombudsmani teavitustegevusest. Selles kuueks osaks jaotatud peatükis kirjeldatakse aasta tippsündmusi, ombudsmani teavitusviise, konverentse ja koosolekuid, kus ombudsman ja tema töötajad osalesid, meediasuhteid, väljaandeid ning veebisuhtlust.

A-lisa sisaldab Euroopa ombudsmani 2007. aasta töö statistilisi andmeid. B- ja C-lisas esitatakse üksikasjalikud andmed vastavalt ombudsmani eelarve ja töötajate kohta. D-lisas on loetletud kolmandas peatükis sisalduvad otsused juhtumite järjekorranumbri, teema ning väidetava haldusomavoli liigi järgi. Samuti on D-lisas loetletud tähtjuhtumid ja kõik 2007. aastal kriitilise märkusega lõpetatud juhtumid.

LÜHIÜLEVAADE

Euroopa ombudsmani missioon

Euroopa ombudsmani büroo loodi Maastrichti lepinguga Euroopa Liidu kodakondsuse ühe osana. Ombudsman uurib kaebusi ühenduse institutsioonide või asutuste haldusomavoli kohta, välja arvatud Euroopa Kohtu ja esimese astme kohtu korral, kui need tegutsevad õigusemõistjana. Euroopa Parlamendi heakskiidul on ombudsman määratlenud haldusomavoli viisil, mis eeldab inimõiguste austamist ning õigusriigi ja hea halduse põhimõtete järgimist.

Peale üksikisikute, ettevõtete ja organisatsioonide kaebustele vastamise teeb ombudsman ka ennetavat tööd, algatades omaalgatuslikke uurimisi, kohtudes Euroopa Liidu institutsioonide ja asutuste liikmete ja ametnikega ning teavitades kodanikke nende õigustest ja sellest, kuidas neid õigusi kasutada.

Kaebused ja uurimised 2007. aastal

2007. aastal laekus ombudsmanile 3 211 uut kaebust (2006. aastal oli kaebusi 3 830). Teiselt poolt kasvas vastuvõetavate kaebuste arv nii absoluutarvudes kui ka suhteliselt – 449 kaebuselt (12 % esitatud kaebuste koguarvust) 2006. aastal 518 kaebuseni (16 %) 2007. aastal. Selle tulemusel alustati laekunud kaebuste põhjal aasta jooksul 17 % rohkem uurimisi.

2007. aastal saadeti 58 % kõikidest kaebustest ombudsmanile elektrooniliselt, kas e-postiga või täites vastava kaebusvormi ombudsmani veebilehel. Otse kodanikelt laekus 3 056 kaebust ning äriühingutelt ja muudelt ühingutelt saadi 155 kaebust.

Peaaegu 70 %-l juhtumitest sai ombudsman kaebuse esitajat aidata, algatades kõnealuse küsimuse uurimise, suunates selle pädevale asutusele või andes nõu, kelle poole probleemi kiireks ja tõhusaks lahendamiseks pöörduda.

Aasta jooksul algatati kaebuste põhjal kokku 303 uut uurimist. Peale selle algatas ombudsman omal algatusel kuus uurimist. Üldse tegeles Euroopa ombudsman 2007. aastal kokku 641 uurimisega, millest 332 jätkusid 2006. aastast.

Nagu eelmistel aastatel, oli ka tänava enamik uurimisi (413 ehk 64 %) seotud Euroopa Komisjoniga. Et Euroopa Komisjon on ühenduse peamine institutsioon, kes võtab vastu kodanikele vahetat mõju avaldavaid otsuseid, on loomulik, et kodanikel on kõige enam kaebusi just selle institutsiooni kohta. Euroopa Personalivaliku Ametiga (EPSO) oli seotud 87 uurimist (14 % kõikidest uurimistest), Euroopa Parlamendiga 59 (9 %), Euroopa Pettustevastase Ametiga 22 (3 %) ning Euroopa Liidu Nõukoguga 8 (1 %).

Peamised väidetava haldusomavoli liigid olid vähene läbipaistvus, sealhulgas teabe andmisest keeldumine (28 % juhtumitest), ebaõiglus või võimuliialdus (18 %), menetlusviga (13 %), välditavad viivitused (9 %), diskrimineerimine (8 %), hooletus (8 %), õiguslikud eksimused (4 %) ning suutmatus tagada kohustuste täitmist, st Euroopa Komisjoni suutmatus täita oma rolli asutamislepingu täitmise järelevalvajana liikmesriikide suhtes (3 %).

Ombudsmani põhiliselt e-posti kontolt vastati 2007. aastal kokku 7 273-le e-posti teel laekunud teabepäringule. Nendest 3 127 olid kodanike massipostitused seoses Euroopa ombudsmanile juba laekunud kaebustega ning 4 146 olid iseseisvad teabepäringud.

Kokku käsitles ombudsman kõnealuse aasta jooksul seega 10 484 kaebust ja teabepäringut.

Ombudsmani uurimiste tulemused

2007. aastal lõpetas ombudsman 348 juhtumi uurimise, mis oli 40 % rohkem kui 2006. aastal. Nendest juhtumitest 341 olid seotud kaebustega ja 7 olid omaalgatuslikud. Alljärgnevalt on esitatud uurimiste tulemuste ülevaade.

Haldusomavoli ei tuvastatud

2007. aastal lõpetati 95 juhtumit, mille korral haldusomavoli ei tuvastatud. Selline tulemus ei ole kaebuse esitaja jaoks tingimata negatiivne, sest ta saab vähemalt asjaomaselt institutsioonilt või asutuselt täieliku selgituse tolle tegevuse kohta ning ombudsmani arvamuse juhtumist. Allpool on esitatud näiteid juhtumitest, mille korral haldusomavoli ei tuvastatud.

- Ombudsmanile esitati kaebus, milles väideti, et Euroopa Komisjon toimis valesti, jättes võtmata meetmed Iirimaa suhtes seoses Euroopa Liidu elupaikade direktiivi võimaliku rikkumisega. Kaebuse esitaja vaidles vastu ka komisjoni otsusele mitte võtta edasisi meetmeid

jäätmedirektiivi võimaliku rikkumisega seotud väidete osas. Ombudsman leidis, et komisjon oli oma strateegilist rolli nende direktiivide rakendamisel põhjendatult selgitanud. Samuti märkis ombudsman, et selle juhtumi korral oli komisjon andnud kaebuse esitajale kasulikke nõuandeid. (3660/2004/PB)

- Kaebuse esitaja väitis muu hulgas läbipaistvuse puudumist ja põhjendamatuid viivitusi Euroopa Ravimiameti (EMA) vastustes küsimustele, mille ta esitas teatava antidepressandi ohutuse ja kaasneva suitsiidiriski kohta. Kaebuse esitaja abikaasa oli sooritanud seda ravimit tarbides suitsiidi ning kaebuse esitaja pöördus mitme küsimuse ja teabepäringuga ameti poole. Uurimise käigus palus amet kaebuse esitajalt vabandust, et ei olnud mõnele tema küsimustele vastanud, ja esitas seejärel need vastused. Kuigi see kaebuse esitajat ei rahuldanud, võttis ombudsman seisukoha, et ameti tegevusega kõrvaldati ombudsmani täheldatud probleemid ja et haldusomavoli seega enam ei esinenud. (2370/2005/OV)
- Greenpeace esitas ombudsmanile kaebuse, väites, et komisjon oli esitanud ebatäpseid, eksitavaid ja laimavaid süüdistusi seoses selle vabaihenduse avaldatud uuringuga, milles käsitleti töötajate liikumist komisjoni ja lobitööd tegeva keemiatööstuse vahel. Uurimise käigus jõudis ombudsman järeldusele, et selline väide ei ole põhjendatud. Kuigi haldusomavoli ei tuvastatud, rõhutas ombudsman seadusandliku menetluse käigus tehtava lobitöö läbipaistvuse tähtsust. (2740/2006/TN)

Isegi juhul, kui ombudsman ei tuvasta haldusomavoli, võib ta leida võimaluse, kuidas institutsioon või asutus saab oma halduse kvaliteeti edaspidi parandada. Sellisel juhul esitab ombudsman lisamärkuse, nagu ta tegi näiteks järgmise juhtumi korral.

- Poola keskkonnavabaihendus väitis, et Euroopa Investeerimispank (EIP) tegutses vastuolus omaenda keskkonnaaruandega, kaasfinantseerides maanteede moderniseerimise projekti Poolas. Ombudsman ei tuvastanud haldusomavoli. Võttes aga arvesse, et kaebuse esitaja oli samal ajal esitanud kaebuse ka Poola ombudsmanile, soovitas Euroopa ombudsman EIP-l kaaluda võimalust luua teabevahetuskanalid asjakohaste riiklike ja piirkondlike kontrolliasutustega, näiteks ombudsmanidega, ning neilt teavet küsida. Sellised asutused oleksid lisateabeallikad, mis aitaksid veenduda, et EIP rahastatud projektid vastavad Euroopa õigusele. (1779/2006/MHZ)

Institutsiooni lahendatud juhtumid ja sõbralikud lahendid

Võimaluse korral püüab ombudsman saavutada positiivset tulemust, mis rahuldab nii kaebuse esitajat kui ka institutsiooni, kelle vastu kaebus esitati. Selliste tulemuste saavutamiseks on ülimalt tähtis ühenduse institutsioonide ja asutuste koostöö, mis aitab tugevdada suhteid institutsioonide ja kodanike vahel ning vältida kulukaid ja aeganõudvaid kohtuvaidlusi.

2007. aasta jooksul lahendas institutsioon või asutus ise pärast ombudsmanile laekunud kaebust 129 juhtumit. See on 2006. aastal lahendatud juhtumitest kaks korda rohkem ning kajastab institutsioonide ja asutuste kasvavat valmisolekut näha ombudsmanile esitatud kaebustes võimalust tehtud vead heastada ning kodanike hüvanguks ombudsmaniga koostööd teha. 2007. aastal lahendati muu hulgas järgmised juhtumid.

- Pärast ühe Saksa ülikooli kaebust komisjoniga tekkinud maksevaidluste üle seoses Erasmus programmi projektiga pöördus ombudsman komisjoni poole, kes juhtumi kahe nädala jooksul lahendas. Ülikool ei olnud suutnud veenda komisjoni arvutusveas. Komisjon tunnistas oma viga ning maksis nõutava summa (5 400 eurot) koos intressiga tagasi. Ombudsman kiitis hariduse ja kultuuri peadirektoraati kaebuse eeskujuliku lahendamise eest pärast seda, kui ta oli nende tähelepanu sellele juhtinud. (3495/2005/GG)
- Komisjon hüvitas tasumata summa (88 000 eurot) Prantsuse konsultatsiooniettevõttele, kes väitis, et kõnealune institutsioon ei olnud tasunud kõiki abikõlblikke kulusid, mida organisatsioon kandis koos Hiinaga peetavas infoühiskonna tehnoloogiaprogrammis osaledes. Komisjon väitis, et kaebuse esitaja oli teinud kuluaruannetes vea. Pärast ombudsmani sekkumist nõustus komisjon tasumata summa välja maksma. (1471/2007/(CC)RT)

Kui ombudsman tuvastab uurimisel haldusomavoli, püüab ta võimaluse korral jõuda sõbraliku lahendini. Mõnel juhul võib sellise lahendi saavutada siis, kui asjaomane institutsioon või asutus pakub kaebuse esitajale hüvitist. Kõik sellised pakkumised tehakse *ex gratia*, see tähendab õiguslikku vastutust omaks võtmata ja pretsedenti loomata.

Aasta jooksul lõpetati pärast sõbraliku lahendi saavutamist viis juhtumit. 2007. aasta lõpus oli 31 sõbraliku lahendi ettepanekut veel kaalumisel. Allpool on esitatud näiteid juhtumitest, mille korral saavutati 2007. aastal sõbralik lahend.

- Komisjon nõustus ombudsmani pakutud sõbraliku lahendiga ja vähendas summat, mille ta nõudis sisse Liibanonis rakendatud projektiga seotud töövõtjalt. Sellele eelnes kaebus, milles töövõtja väitis, et lepingut käsitleti ebaõiglaselt. Kuigi ombudsman ei leidnud, et kõik töövõtja väited oleksid põhjendatud, tuvastas ta haldusomavoli komisjoni otsuses nõuda sisse teatavad summad. Küsimuse lahendamiseks nõustus komisjon andmeid veel kord hindama. (2577/2004/OV)
- Pärast ombudsmani pakutud sõbralikku lahendit tühistas Euroopa Lennundusohutusamet (EASA) vaidlustatud otsuse. Juhtum oli seotud EASA otsusega, mis käsitles teatavate õhusõidukite tüübihindamise aluseid. Ombudsman ei olnud pärast asjakohaste sätete analüüsimist veendunud, et nimetatud otsuse õiguslik alus on piisav. EASA vastas, et oli suutnud hankida tüübisertifikaadi väljaandmiseks vajalikud andmed ning oli seega vaidlustatud otsuse tühistanud. (1103/2006/BU)
- Endine Euroopa Rassismi ja Ksenofoobia Järelevalvekeskus (EUMC) nõustus pakutud sõbraliku lahendiga, esitades ebaedukale pakkujale põhjalikumaid andmeid tema pakkumise ja võitnud pakkumise võrdlemiseks. Kaebuse esitaja pöördus ombudsmani poole, väites, et EUMC ei olnud tema küsimustele rahuldavalt vastanud ega kohaldanud läbipaistvaid kriteeriume. Pärast uurimist tänas kaebuse esitaja ombudsmani tehtud töö eest ja läbipaistvuse usaldusväärse kaitsmise eest Euroopa Liidus. (1858/2005/BB and 1859/2005/BB)

Kriitilised märkused, soovitusettepanekud ja eriaruanded

Kui sõbralik lahend ei ole võimalik või kui seda ei õnnestu saavutada, lõpetab ombudsman juhtumi kriitilise märkusega asjaomasele institutsioonile või asutusele või esitab soovitusettepaneku.

Kriitiline märkus tehakse tavaliselt järgmistel juhtudel: i) asjaomasel institutsioonil ei ole haldusomavoli kõrvaldamiseks võimalik enam midagi ette võtta; ii) haldusomavoli juhtumil ei näi olevat laiemaid tagajärgi; iii) ombudsman ei pea vajalikuks võtta järelemeetmeid. Kriitiline märkus tehakse ka siis, kui ombudsmani arvates ei ole soovitusettepanekust kasu või kui juhtudel, mil asjaomane institutsioon või asutus soovitusettepanekuga ei nõustu, ei tundu parlamendile eriaruande esitamine ombudsmanile asjakohane.

Kriitiline märkus annab kaebuse esitajale kinnituse selle kohta, et tema kaebus oli põhjendatud, ning näitab asjaomasele institutsioonile või asutusele, mida on valesti tehtud, et tulevikus haldusomavoli vältida. 2007. aastal lõpetas ombudsman kriitilise märkusega 55 uurimist. Nende seas on järgmised juhtumid.

- Ombudsman kritiseeris komisjoni selle eest, et viimane ei avaldanud, nagu seda seadus nõuab, 2005. aasta aruannet juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele 2006. aastal. Sellele eelnes vabaihenduse Statewatch kaebus. Tunnistades, et komisjon avaldas kõnealuse aruande lõpuks 2007. aasta septembris, rõhutas ombudsman siiski aruannete õigeaegset avaldamist kui üht Euroopa kodanike ees vastutamise põhimehhanismi. (668/2007/MHZ)
- Ombudsman tegi kaks kriitilist märkust Euroopa Personalivaliku Ametile (EPSO) seoses kahe juhtumiga, mis olid seotud nn uute liikmesriikide keelte kasutamise ja võrreldes nn vanade liikmesriikide keeltega. Märkuste aluseks oli ühe Poola ühenduse kaebus seoses töölevõtukatsetega. EPSO teatas ombudsmanile, et on vahepeal muutnud konkursside keelenõudeid. (3114/2005/MHZ)

- Ombudsman kritiseeris komisjoni selle eest, et viimane ei suutnud põhjendada, miks ta ei luba tutvuda liikmesriikide iga-aastaste raamatupidamisaruannetega põllumajandustoetuste kohta. Komisjon väitis, et kõnealuseid andmeid sisaldavad aruanded olid lisatud andmebaasi ning aruannete kujul ei olnud neid enam olemas. Komisjoni sõnul nõuaks kaebuse esitaja taotletud teabe kättesaamine andmebaasi uut ja keerukat programmeerimist. Kuigi ombudsman leidis, et komisjoni lähenemine ei ole rahuldav, otsustas ta seda küsimust edasi mitte käsitleda, sest ühenduse seadusandja võib selliseid õiguslikke küsimusi üldisemalt uurida dokumentidele juurdepääsu käsitleva määruse nr 1049/2001 väljakuulutatud reformi käigus. (1693/2005/PB)

On oluline, et institutsioonid ja asutused rakendaksid pärast ombudsmani kriitilisi märkusi järelmeetmeid, et tulla toime lahendamata küsimustega ja vältida seega haldusomavoli tulevikus. 2007. aasta jooksul koostas ja avaldas ombudsman uurimuse järelmeetmete kohta, mida asjaomased institutsioonid 2006. aastal tehtud kriitiliste märkuste osas võtsid. Uurimusega saab tutvuda ombudsmani veebilehel (<http://www.ombudsman.europa.eu>). Ombudsman kavatses korraldada sarnaseid uuringuid igal aastal ning avaldada tehtud järeldused.

Juhtumite korral, kus tunduvad olevat vajalikud ombudsmani järelmeetmed, st kui asjaomasel institutsioonil on võimalik haldusomavoli kõrvaldada või kui haldusomavoli juhtumid on eriti rasked või laiemate tagajärgedega, teeb ombudsman asjaomasele institutsioonile või organile tavaliselt soovitusettepaneku.

2007. aasta jooksul tehti kaheksa soovitusettepaneku. Peale selle tehti 2007. aastal otsus seitsme 2006. aasta soovitusettepaneku kohta. Aasta jooksul lõpetati kolm juhtumit pärast seda, kui institutsioon soovitusettepaneku heaks kiitis. Ühe juhtumi korral esitati Euroopa Parlamendile eriaruanne. Viis juhtumit lõpetati muudel põhjustel. 2007. aasta lõpus oli kaheksa soovitusettepaneku veel kaalumisel, sealhulgas üks 2004. aasta ja üks 2006. aasta ettepanek.

Üks 2007. aastal tehtud soovitusettepanekutest oli seotud üldsuse juurdepääsuga Euroopa Parlamendi liikmete saadud maksete andmetele. Selle aluseks oli Malta ajakirjaniku kaebus, kelle taotluse teatavate Euroopa Parlamendi liikmete hüvitiste üksikasjalike andmete kohta lükkas parlament tagasi, viidates andmekaitsele. Parlament peaks esitama üksikasjaliku arvamuse selle juhtumi korral esitatud ombudsmani soovitusettepaneku kohta (3643/2005/(GK)WP) 2008. aasta veebruari lõpus. Teises 2007. aastal tehtud soovitusettepanekus soovitas ombudsman komisjonil tungivalt edaspidi vältida põhjendamatu piiranguid seoses ametlike keeltega, milles pakkumiskutse alusel võib pakkumisi esitada (259/2005/(PB)GG). Et see uurimine 2007. aasta lõpus veel kestis, ei ole seda käesoleva aruande kolmandas peatükis käsitletud.

2007. aastal kiideti heaks muu hulgas järgmised soovitusettepanekud.

- Komisjon kiitis heaks soovitusettepaneku, milles ombudsman kutsus komisjoni üles parandama voldikutes, plakatitel ja videomaterjalis sisalduvad ebatäpsed ja eksitavad andmed lennureisijate õiguste kohta. Ombudsmani poole pöördusid kaks lennuettevõtjate ühendust, kritiseerides komisjoni esitatud teavet seoses lennureisijate õigusega saada kompensatsiooni ja abi pardale mittelubamise, lendude tühistamise või pikaajaliste viivituste korral. Pärast ombudsmani sekkumist vahetas komisjon vigadega teabematerjali välja. (1475/2005/(IP)GG ja 1476/2005/(BB)GG)
- Komisjon kiitis heaks soovitusettepaneku, milles ombudsman kutsus komisjoni üles mitte sisse nõudma pensioni, mis maksti ekslikult välja pärast endise töötaja surma. Ettepaneku aluseks oli surnu poja esitatud kaebus. Rohkem kui neli aastat pärast isa surma nõudis komisjon temalt 1 747 euro tagasimaksmist. Komisjon nõustus tagasimaksmise nõudest loobuma. (1617/2005/(BB)JF)

Kui ühenduse institutsioon või asutus ei suuda soovitusettepanekule rahuldavalt vastata, võib ombudsman saata Euroopa Parlamendile eriaruande. Eriaruanne on äärmine ombudsmani käsutuses olev vahend ja viimane sisuline samm, mille ta juhtumi käsitlemisel saab astuda, sest resolutsiooni vastuvõtmine ja parlamendi volituste kasutamine nõuavad juba viimase poliitilist otsust. 2007. aastal esitati järgmine eriaruanne.

- Ombudsman esitas Euroopa Parlamendile eriaruande, milles kritiseeris komisjoni Euroopa tööaja direktiiviga seotud kaebuse käsitlemata jätmise eest. Üle kuue aasta tagasi palus üks Saksa arst komisjonil alustada Saksamaa vastu menetlust, viidates sellele, et viimane rikub tööaja direktiivi. Hoolimata ombudsmani survest ei võtnud komisjon kaebuse osas mingeid meetmeid, väites, et tema ettepanekud direktiivi muutmiseks on ühenduse seadusandja käes. Ombudsman leidis, et kõnealune juhtum tõstatab olulise põhimõttelise küsimuse viisi kohta, kuidas komisjon käsitleb kodanikelt laekunud kaebusi rikkumiste kohta. Ombudsman väitis, et komisjon peaks kaebuse tagasi lükkama või alustama rikkumismenetlust. Tegutsemata jätmine ei ole kooskõlas hea halduse põhimõtetega. (3453/2005/GG)

Omaalgatuslikud uurimised

Ombudsman kasutab õigust alustada omaalgatuslikke uurimisi peamiselt kahel juhul. Esiteks võib ta kasutada seda õigust eesmärgiga uurida võimaliku haldusomavoli juhtumit, kui sellekohase kaebuse on esitanud volitamata isik (st kui kaebuse esitaja ei ole Euroopa Liidu kodanik või elanik ega liikmesriigi registrijärgse asukohaga juriidiline isik). 2007. aastal algatati kaks sellist omaalgatuslikku uurimist. Ombudsman võib omaalgatusliku uurimise õigust kasutada ka selliste probleemide lahendamiseks, mis tunduvad olevat institutsioonides süstemaatilised. Näide:

- 2007. aasta detsembris alustas ombudsman komisjoni tehtavate maksete õigeaegsuse omaalgatuslikku uurimist. Ta palus komisjonil esitada teavet selle kohta, mida on tehtud maksete hilinemise vältimiseks, statistilisi andmeid hilinevad maksete kohta ning ka teavet komisjoni intressipoliitika kohta. Selle uurimise tingisid Euroopa Liidu rahastatud projektide ja lepingutega seotud üksikisikute, ettevõtete ja organisatsioonide kaebused. (OI/5/2007/GG)

2007. aastal alustas ombudsman omaalgatuslikku uurimist muu hulgas seoses EPSO arvutipõhiste katsetega (OI/4/2007/ID) ja komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse personalihaldusega (OI/6/2007/MHZ).

Aasta jooksul lõpetati järgmine omaalgatuslik uurimine.

- Ombudsman lõpetas omaalgatusliku uurimise seoses komisjoni vastuvõetud meetmetega, millega tagatakse, et puuetega inimesi ei diskrimineeritaks nende suhetes institutsioonidega. Positiivsete meetmetena täheldas ombudsman muu hulgas teabele hõlpsama juurdepääsu tagamist komisjoni veebilehelt ning värbamis- ja reklaamitingimuste parandamist. Siiski rõhutas ombudsman, et tuleks teha enamat selle nimel, et komisjoni töötajad mõistaksid puuetega inimeste vajadusi. Samuti kritiseeris ombudsman ebarahuldavat olukorda Euroopa puuetega õpilaste koolides. (OI/3/2003/JMA)

Hea tava tähtjuhtumid

Mitu eelnimetatud juhtumit illustreerib häid tavasid ja seepärast võib need hõlmata 2007. aasta nn tähtjuhtumite hulka. Sellised juhtumid on Euroopa Liidu teistele institutsioonidele ja asutustele eeskujuks, kuidas ombudsmani tõstatatud küsimustele kõige paremini reageerida. Eeskätt lahendas mitu kaebust kiirelt ja konstruktiivselt **komisjon**. Juhtumi **3495/2006/GG** korral lahendas komisjon kahe nädalaga maksevaidluse Saksa ülikooliga, kui ombudsman oli tema tähelepanu sellele juhtinud. Samamoodi nõustus komisjon juhtumi **2577/2004/OV** korral sõbraliku lahendiga ning vähendas summat, mida ta nõudis sisse Liibanonis toimunud projektiga seotud töövõtjalt. Järjekordses maksevaidluses kiitis komisjon heaks soovitusettepaneku, milles ombudsman kutsus teda üles mitte sisse nõudma pensionit, mis maksti ekslikult välja pärast endise töötaja surma (**1617/2005/(BB)JF**). Peale selle näitas komisjon soovi teha ombudsmaniga konstruktiivset koostööd, kiites heaks soovitusettepaneku parandada voldikutes, plakatitel ja videomaterjalis sisalduvad ebatäpsed ja eksitavad andmed lennureisijate õiguste kohta (**1476/2005/(BB)GG**).

Heade tavade näidete hulka kuulub ka juhtum **2580/2006/TN**, mille korral ombudsman juhtis **nõukogu** tähelepanu iiri keele küsimusele ning nõukogu palus kaebuse esitajalt vabandust ja kinnitas, et kohustub edaspidi sarnaseid probleeme vältima. **Euroopa Keskpank** (EKP) andis murelikule kodanikule ülimalt abistava vastuse, rõhutades, et omistab kaebuse esitaja tõstatatud küsimuste

selgitamisele suurt tähtsust, ja kutsus teda üles pöörduma edasiste küsimustega panga asjatundjate poole (630/2007/WP). Viimane näide institutsioonide ja asutuste positiivsest reaktsioonist 2007. aastal on seotud juhtumiga 1103/2006/BU, mille korral **Euroopa Lennundusohutusamet** (EASA) tühistas pärast ombudsmani pakutud sõbralikku lahendust ühe vaidlustatud otsuse. Juba teist aastat järjest on üks käesolevas aruandes loetletud tähtjuhtumeid seotud EASAgaga, mis näitab selle asutuse valmisolekut teha ombudsmaniga konstruktiivset koostööd.

Täiendav analüüs

Aastaruande teise peatüki lõpuosas on valik neid ja teisi juhtumeid uuesti läbi vaadatud järgmiste teemade järgi: i) avatus, sealhulgas juurdepääs dokumentidele ja teabele, ning andmekaitse; ii) komisjon kui asutamislepingu täitmise järelevalvaja; iii) pakkumised, lepingud ja toetused; iv) töötajatega seotud küsimused, sealhulgas värbamismenetlused.

Aruande kolmas peatükk sisaldab kokkuvõtteid 50 otsuse kohta neist 348st, millega 2007. aastal juhtumid lõpetati. Kokkuvõtted peegeldavad ombudsmani uurimistega seotud teemade ulatust ja institutsioone, samuti eri liiki järeldusi.

Juhtumeid lõpetavad otsused avaldatakse tavaliselt ombudsmani veebilehel (<http://www.ombudsman.europa.eu>) inglise keeles ja kaebuse esitamise keeles, kui see ei ole inglise keel.

Suhted teiste Euroopa Liidu institutsioonide ja asutustega

Teeninduskultuuri edendamiseks Euroopa Liidu halduses pühendab Euroopa ombudsman palju aega Euroopa Liidu institutsioonide ja asutuste liikmete ja ametnikega kohtumisele. Need kohtumised võimaldavad ombudsmanil selgitada oma töö lähtealuseid ning panna liikmed ja ametnikud mõistma vajadust anda kaebustele konstruktiivne vastus.

2007. aasta ühed olulisimad kohtumised olid kolm üritust Euroopa Komisjoni iga tasandi ametnike ja teenistujatega. Et ombudsman korraldab institutsioonidest kõige rohkem uurimisi just komisjoni suhtes, on äärmiselt tähtis, et komisjon võtaks endale juhtrolli teeninduskultuuri arendamisel ning kodanike õiguste austamisel. Tagasiside, mida ombudsmanile nendel kohtumistel anti, oli äärmiselt julgustav. Neid kolme kohtumist aitasid korraldada eeskätt komisjoni asepresident Margot WALLSTRÖM, kes muu hulgas vastutab ka suhete eest ombudsmaniga, ja komisjoni peasekretär Catherine DAY.

Pidades silmas ombudsmani erisuhet Euroopa Parlamendiga, on ülimalt olulised ka kohtumised parlamendiliikmete ja -ametnikega. Euroopa Parlament valib ombudsmani, kes annab aru parlamendile. Aastaruande neljandas peatükis on esitatud nimetatud kohtumiste täielik ülevaade. See hõlmab ombudsmani osalemist petitsioonide komitee koosolekutel, kus ta esitas aastaruande ja eriaruanded, ombudsmani põhikirja muutmist käsitlevat esitlust põhiseaduskomisjonile ning ombudsmani kõnet kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile seoses dokumentidele juurdepääsu käsitleva määruse nr 1049/2001 reformiga.

2007. aastal jätkas ombudsman ka muude institutsioonide ja asutuste teavitamist, kohtudes Euroopa Kohtu, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, Euroopa Investeerimispanka ja Euroopa Keskpanka juhtivtegelastega.

Selleks et tema enda töötajad oleksid teadlikud arengutest teistes Euroopa Liidu institutsioonides ja asutustes, korraldab ombudsman töötajatele Strasbourgis korrapäraseid koosolekuid, kuhu kutsutakse esinejaid väljastpoolt ombudsmani bürood. 2007. aastal esitlesid ombudsmani töötajatele Strasbourgis oma tegevust Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu president hr Paul J. MAHONEY ja Euroopa andmekaitseinspektor hr Peter HUSTINX.

Suhted ombudsmanide ja sarnaste asutustega

Paljud kaebuste esitajad pöörduvad ombudsmani poole siis, kui neil on probleeme riigi, piirkondlike või kohalike ametiasutustega. Euroopa ombudsman teeb tihedat koostööd oma ametivendadega liikmesriikides, et tagada Euroopa Liidu õigusega seotud kaebuste kiire ja tõhus lahendamine.

Enamjaolt toimub selline koostöö Euroopa ombudsmanide võrgustiku raames. Võrgustikku kuulub praeguseks ligi 90 bürood 31 riigist nii Euroopa Liidu riiklikul ja piirkondlikul tasandil kui ka Euroopa Liidu kandidaatriikides ning Norras ja Islandil riiklikul tasandil.

Võrgustiku üks eesmärke on hõlbustada kaebuste kiiret edastamist pädevale ombudsmanile või muule samalaadsele asutusele. Võimaluse korral suunab Euroopa ombudsman kaebused otse edasi või annab kaebuse esitajale vajalikku nõu. 2007. aastal andis ombudsman kaebuse esitajale nõu pöörduda riikliku või piirkondliku ombudsmani poole 816 juhul ning suunas otse pädevale ombudsmanile 51 kaebust.

Ombudsmani aastaaruande viiendas peatükis on üksikasjalikult kirjeldatud võrgustiku tegevust 2007. aastal, mille kõrghetk oli oktoobris Strasbourgis toimunud Euroopa Liidu liikmesriikide ja kandidaatriikide riiklike ombudsmanide kuues seminar. Seminari korraldasid Euroopa ombudsman ning Prantsusmaa ombudsman hr Jean-Paul DELEVOYE. Kohtumisel olid esindatud kõik 27 Euroopa Liidu liikmesriiki, kaks kandidaatriiki ning Norra ja Island. Vastavalt Euroopa ombudsmani viiendal seminaril tehtud avaldusele olid esmakordselt osalema kutsutud ka piirkondlikud ombudsmanid nendest riikidest, kus selline institutsioon on olemas, nimelt Belgiast, Saksamaalt, Hispaaniast, Itaaliast, Austriast ja Ühendkuningriigist¹. 2007. aasta seminari teema oli „Mõtestades ümber Euroopa Liidu head haldustava“.

Seminaril võtsid ombudsmanid vastu avalduse, mille eesmärk on aidata teavitada kodanikke ning teisi ombudsmani teenuste kasutajaid eelistest, mida nad võivad oodata Euroopa Liidu õiguse reguleerimisalasse kuuluvate küsimustega võrgustiku liikmete poole pöördudes. Avaldus sisaldub täielikult käesoleva aruande viiendas peatükis, kus on ka seminaril toimunud arutelude üksikasjalik ülevaade.

Viies peatükk jätkub muude viiside kirjeldamisega, mida võrgustik kasutab kogemuste ja heade tavade vahetamiseks. Euroopa ombudsmanide teabeleht (*European Ombudsmen – Newsletter*) oli 2007. aastal teabe vahetamisel äärmiselt väärtuslik abivahend. Teabelehe kaks numbrit, mis ilmusid aprillis ja oktoobris, sisaldasid artikleid järgmistel teemadel: Euroopa Liidu õiguse ülimumslikkus riikliku õiguse suhtes, diskrimineerimine ja vaba liikumise takistused, keskkonnaõiguse probleemid, laste ja eakate õiguste kaitsmine, probleemid tervishoiusektoris ning privaatsus- ja andmekaitseküsimused. Ombudsmani veebipõhine arutelu ja dokumentide esitamise foorum arenesid aasta jooksul jätkuvalt ning võimaldasid büroodel jagada teavet küsimuste ja vastustena. Alustati mitu olulist arutelu väga mitmekesistel teemadel, nagu ealine diskrimineerimine, psühhiaatrilise sundravi õiguslik raamistik, avalike teenuste kvaliteet, ombudsmani büroo õigusekspertide staatus ning Euroopa Komisjoni algatused rikkumisega seotud kaebuste paremaks käsitlemiseks. Peale selle avaldati igal argipäeval ombudsmani elektroonilisi uudiseid (*Ombudsman Daily News*), mis sisaldasid kõikide võrgustikku kuuluvate büroode artikleid, pressiteateid ja avaldusi.

Peale võrgustiku kaudu toimuva korrapärase mitteametliku teabevahetuse on olemas ka erimenetlus, mille kaudu riiklikud või piirkondlikud ombudsmanid võivad paluda kirjalikke vastuseid Euroopa Liidu õigusega ja selle tõlgendamisega seotud päringutele, sealhulgas konkreetsete juhtumite käigus kerkinud küsimustele. Euroopa ombudsman vastab päringutele ise või suunab need mõnele teisele Euroopa Liidu institutsioonile või asutusele, kui see on asjakohasem. 2007. aastal esitati kolm sellist päringut (üks riikliku, üks piirkondliku ja üks kohaliku tasandi ombudsmani poolt) ning kolm neist lõpetati (sh üks 2005. aastal ja üks 2006. aastal algatatud päring). Näide ühe päringu kohta on esitatud kolmanda peatüki lõpus.

Tutvumisviisidid liikmesriikide ja kandidaatriikide ombudsmanide juurde osutusid võrgustiku täiustamise seisukohast samuti väga tõhusaks ning olid suurepärane vahend teadlikkuse tõstmiseks võrgustiku pakutavatest teavitustahenditest. 2007. aasta jooksul külastas Euroopa ombudsman oma kolleege Saksamaal (märtsis), Rootsis (mais) ja Belgias (novembris).

Ombudsmani jõupingutused ametikaaslastega koostöö tegemisel kandusid ka väljapoole Euroopa ombudsmanide võrgustikku. Ombudsmanide tegevuse edendamise, institutsioonide

¹ Riigid on loetletud Euroopa Liidu protokollilises järjestuses.

suhete arutamise ja heade tavade vahetamise eesmärgil osales hr DIAMANDOUROS mitmel ombudsmanide korraldatud üritusel ning kohtus ametikaaslastega nii Euroopa Liidust kui ka kaugemalt. Viienda peatüki lõpus on esitatud selle tegevuse ülevaade.

Teavitustegevus

Euroopa ombudsman on vägagi teadlik sellest, kui oluline on tagada, et inimesed, kel võib olla probleeme Euroopa Liidu haldusega, teaksid oma õigusest esitada kaebusi. Igal aastal tehakse suuri jõupingutusi kodanike, ettevõtete, vabaühenduste ja muude asjakohaste üksuste teavitamiseks ombudsmani teenustest. Ombudsman ja tema büroo töötajad korraldasid 2007. aasta jooksul toimunud konverentsidel, seminaridel ja kohtumistel üle 130 esitluse. Eespool nimetatud tutvumisvisiidid Saksamaale, Rootsi ja Belgiasse andsid lisavõimaluse tutvustada nendes riikides ombudsmani tegevust.

Aasta üks kõrghetki oli ombudsmani osalemine Rooma lepingu 50. aastapäevale pühendatud üritustel. Erilist huvi pakkusid Berliinis, Budapestis ja Varssavis korraldatud lahtiste uste päevad, mille jooksul tutvusid sajad tuhanded inimesed lähemalt liidu tegevusega. Nagu igal aastal, osales ombudsmani büroo ka seekord Euroopa Parlamendi korraldatud lahtiste uste päevadel Strasbourgis ja Brüsselis. Küllastajatele jagati 26 keeles ombudsmani tööd käsitlevat materjali koos mitmesuguste reklaamesemetega. Kõikidel nendel üritustel osalesid ka büroo töötajad, kes vastasid küsimustele ombudsmani töö kohta.

Meediaüritused jätkusid tempokalt – 2007. aastal andis ombudsman kuus pressikonverentsi ning üle 40 intervjuu trüki-, tele- ja veebiajakirjanikele. Ajakirjanikele ja teistele huvitatud isikutele üle terve Euroopa edastati 17 pressiteadet. Nendes käsitletud teemad hõlmasid ombudsmani uurimist hilinenud maksete osas, dokumentide ja teabe kättesaadavuse probleeme, kaebust seoses Euroopa töötaja direktiiviga ning komisjoni avaldatud teabematerjali lennureisijate õiguste kohta.

2007. aastal avaldati ja levitati mitu trükist, et teatada peamistele sidusrühmadele ja üldsusele teenustest, mida ombudsman pakub Euroopa Liidu kodanikele ja elanikele. Erilist huvi pakkus 2007. aastal uus ettevõtetele ja organisatsioonidele suunatud infoleht, milles ülevaatlilikult selgitatakse, mida ombudsman saab teha nende jaoks. Infolehte jagati koos muu asjakohase materjaliga võimalikele kaebuse esitajatele suunatud postituskampaania käigus. Kampaanias keskenduti eeskätt Euroopa kaubanduskodadele ja advokaadibüroodele, kellele saadeti kokku üle 5 000 isikliku kirja. Kampaania osutus väga edukaks ja terve aasta vältel laekus lisataotlusi ombudsmani väljaannetele.

Ombudsmani veebilehte uuendati korrapäraselt, avaldades seal otsuseid, pressiteateid ja andmeid ombudsmani tegevuse kohta. Suurema tähelepanu juhtimiseks ombudsmani omaalgatuslikele uurimistele loodi veebilehel eriline jaotis.

Ajavahemikus 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2007 külastas ombudsmani veebilehte 449 418 inimest. Kõige rohkem külastati veebilehe ingliskeelset versiooni, järgnesid prantsuse-, hispaania-, saksa- ja itaaliakeelne versioon. Riikide järgi oli enim küllastajaid Itaaliast, järgnesid Hispaania, Rootsi, Ühendkuningriik ja Saksamaa. Ombudsmani veebilehel on olemas ka lingid Euroopa riiklike ja piirkondlike ombudsmanide veebilehtedele. 2007. aastal kasutati linke üle 82 000 korra, mis näitab selgelt Euroopa ombudsmanide võrgustiku kaudu pakutavate teenustega kaasnevat lisandväärtust kodanikele.

Sisearengud

Ombudsman jätkas 2007. aastal tööd selle nimel, et tagada institutsiooni suutlikkus tegeleda 27 liikmesriigi kodanike kaebustega asutamislepingu 23 keeles.

Pärast avalikku värbamismenetlust nimetas ombudsman 1. juulil 2007 ametisse õigusosakonna uue juhi. Kvaliteedikontrolli ja tulemuslikkuse tõhustamiseks jagati õigusosakond neljaks talituseks, mille juhatajad on juhtivad õigusametnikud. Juhtumite käsitlemise hõlbustamiseks võeti kasutusele uus infotehnoloogiarakendus. Kõik need arengud aitasid oluliselt kaasa tulemuslikkuse kasvule aasta jooksul. Lõpetatud juhtumite kasv 40 % võrra 2007. aastal kinnitab, et ombudsmani büroo

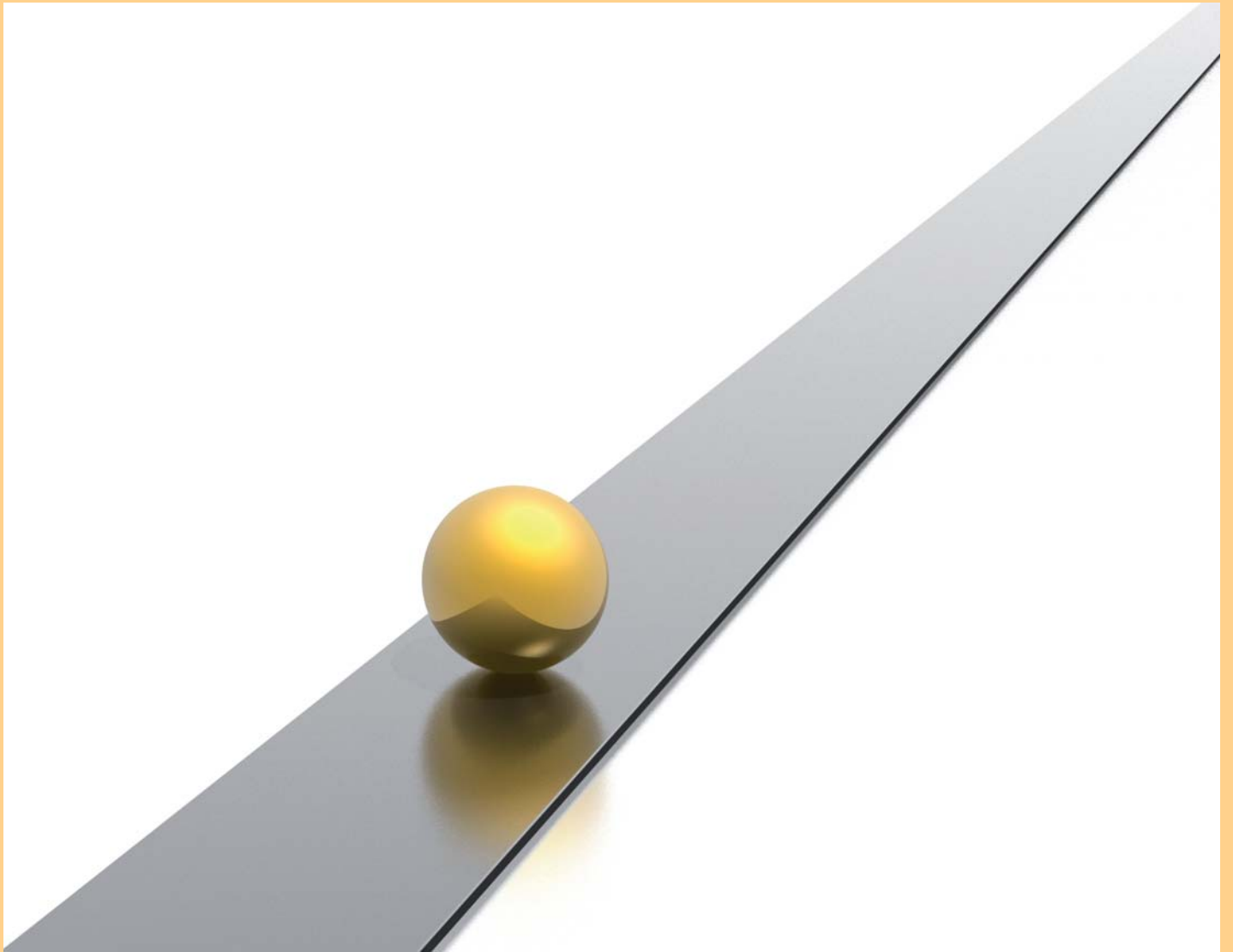

õigusosakonna korralduse ja toimimise parandamine viimaste aastate jooksul hakkab lõpuks tõelist mõju avaldama. Ombudsman kavatses neid arenguid toetada ka 2008. aastal.

Korralduslikust küljest toimus 2007. aastal väike muudatus ka ombudsmani büroo kaebuste käsitlemise sekretariaadis, mis allub nüüd vahetult õigusosakonna juhataja abile. Selline korraldus kajastab täpsemalt sekretariaadi ülesandeid, mis on tihedalt seotud õigusosakonna tööga.

Ombudsmani büroo ametikohtade loetelus oli 2007. aastal 57 ametikohta, mis on sama kui 2006. aastal. 2008. aastal ei ole ametikohtade arvu kavatsus suurendada. 2008. aasta eelarve assigneeringud on kokku 8 505 770 eurot (2007. aastal olid assigneeringud kokku 8 152 800 eurot).

KAEBUSED JA UURIMISED

2

2 KAEBUSED JA UURIMISED

Euroopa ombudsman edendab head haldust põhiliselt võimalike haldusomavoli juhtumite uurimise ja vajaduse korral parandusmeetmete soovitamise teel. Võimalikud haldusomavoli juhtumid jõuavad ombudsmanini peamiselt kaebustena, mille menetlemine moodustab kõige tähtsama osa ombudsmani järelevalverollist.

Õigus kaevata Euroopa ombudsmanile on Euroopa Liidu kodaniku üks põhiõigusi (EÜ asutamislepingu artikkel 21) ja see õigus on välja toodud ka põhiõiguste hartas (artikkel 43).

Samuti korraldab ombudsman omaalgatuslikke uurimisi, võttes sellega endale haldusomavoliga võitlemisel ennetava rolli ja edendades head haldust.

2.1 OMBUDSMANI TÖÖ ÕIGUSLIK ALUS

Ombudsmani tööd reguleerivad EÜ asutamislepingu artikkel 195, ombudsmani põhikiri (Euroopa Parlamendi otsus¹) ning ombudsmani poolt kooskõlas põhikirja artikliga 14 vastu võetud rakendussätted. Praegused rakendussätted jõustusid 1. jaanuaril 2003. Need on olemas ombudsmani veebilehel (<http://www.ombudsman.europa.eu>) ja neid saab tellida paberkandjal ombudsmani büroost.

Ombudsmani põhikiri on ombudsmani tegevusele jätkuvalt hea raamistik. Ombudsman leidis pärast hoolikat kaalumist siiski, et teatud väiksemate paranduste sisseviimine muudaks tema Euroopa kodanikele pühendatud töö veelgi tõhusamaks. Sel põhjusel pöördus ta 11. juulil 2006 Euroopa Parlamendi presidendi poole kirjaga, taotledes menetluse alustamist põhikirja muutmiseks. Põhiseaduskomisjon arutas parandusettepanekute projekti 2007. aasta lõpus (ettekandja pr Anneli JÄÄTTEENMÄKI).

2.2 EUROOPA OMBUDSMANI PÄDEVUS

Ombudsmani pädevus, mis on sätestatud EÜ asutamislepingu artiklis 195, annab talle õiguse võtta igalt liidu kodanikult või füüsiliselt või juriidiliselt isikult, kes elab või kelle registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, vastu kaebusi haldusomavoli juhtumite kohta ühenduse institutsioonide või asutuste tegevuses, välja arvatud Euroopa Kohus ja esimese astme kohus, kui need tegutsevad õigusemõistjana. Seega ei kuulu kaebus ombudsmani pädevusse järgmistel juhtudel:

1. kaebuse esitaja ei ole isik, kellel on õigus kaebust esitada;
2. kaebus ei ole esitatud ühenduse institutsiooni ega asutuse kohta;

¹ Euroopa Parlamendi 9. märtsi 1994. aasta otsus 94/262 ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriva korra ja üldtingimuste kohta, EÜT 1994 L 113, lk 15.

3. kaebus on esitatud Euroopa Kohtu või esimese astme kohtu vastu, kui need tegutsevad õigusemõistjana; või
4. kaebus ei ole seotud võimaliku haldusomavoli juhtumiga.

Nimetatud juhte käsitletakse pikemalt allpool.

Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohus

Ametnik esitas Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu peale kaebuse seoses esimese astme kohtu kodukorra ja praktiliste juhiste kohaldamisega kohtuasjas, milles kaebuse esitaja oli hageja.

Kaebuse esitaja leidis, et ülalnimetatud sätete nõuded toetavate dokumentide tõlkimise ja hagiavalduse suurima pikkuse osas olid lubamatu piirang tema õiguskaitse kättesaadavusele.

Ombudsman leidis, et Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu suhtes, mis on esimese astme kohtuga seotud kohtukollegium, on kohaldatav EÜ asutamislepingu artiklist 195 tulenev erand Euroopa Kohtu ja esimese astme kohtu tegevuse kohta õigusemõistjana. Ombudsman võttis seepärast seisukoha, et kaebus ei kuulu tema pädevusse.

920/2007/BU

Kaebused ja omaalgatuslikud uurimised

Ekki õigus Euroopa ombudsmanile kaebus esitada on ainult kodanikel, füüsilistel või juriidilistel isikutel, kes elavad või kelle registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, on ombudsmanil õigus alustada uurimisi ka omal algatusel. Ombudsman võib omaalgatusliku uurimise õigust kasutades uurida kaebuse esitaja tõstatatud võimalikku haldusomavoli juhtumit isegi siis, kui kaebuse on esitanud isik, kellel ei ole õigust kaebust esitada. Sellisel juhul on ombudsmanil tavaks anda uurimisega seotud isikule kaebajaga võrdsed menetlusõigused. Tavapäraselt otsustab ombudsman iga konkreetse juhtumi korral eraldi, kas omaalgatusliku uurimise võimaluse kasutamine on õigustatud.

2007. aastal algatati kaks sellist omaalgatuslikku uurimist.

2006. aasta aruandes nentis ombudsman, et kavatses omaalgatuslike uurimiste volitust kasutada siis, kui ainus põhjus, miks mitte algatada Euroopa Investeeringuspanga (EIP) välislaenu väidetava haldusomavoli kaebuse uurimist, on see, et kaebuse esitab isik, kes ei ole ühenduse kodanik või resident, kusjuures tulevikus võidakse seda seisukohta muuta. Euroopa Parlament tervitas oma 25. oktoobri 2007. aasta resolutsioonis ombudsmani tahteavaldust ning kutsus teda üles kaaluma Euroopa Investeeringuspangaga vastastikuse mõistmise memorandumi sõlmimist. Ombudsman pöördus 5. detsembril 2007 kirjalikult Euroopa Investeeringuspanga presidendi poole, kutsudes teda üles arutelule vastastikuse mõistmise memorandumi kavandi koostamise üle.

Ühenduse institutsioonid ja asutused

Ombudsmani pädevus hõlmab ühenduse institutsioone ja asutusi. Institutsioonid on loetletud asutamislepingu artiklis 7, kuid ühenduse asutuste kohta ei ole määratlust ega lõplikku nimekirja. Mõiste hõlmab nii asutamislepingutega loodud asutusi, nagu Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Euroopa Keskpanga, kui ka õigusaktidega loodud asutusi, nagu Euroopa Keskkonnaagentuuri ning Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuri (FRONTEX).

Kaebused liikmesriikide haldusasutuste kohta ei kuulu Euroopa ombudsmani pädevusse, isegi kui need puudutavad Euroopa Liidu õiguse reguleerimisala. Samas kuuluvad paljud sellised kaebused Euroopa ombudsmanide võrgustiku riiklike või piirkondlike ombudsmanide pädevusse (vt allpool punkt 2.5).

Näide kaebusest, mida ei esitatud ühenduse institutsiooni ega asutuse kohta

Kaebuse esitaja esitas ombudsmanile 2007. aasta jaanuaris kaebuse tema Lääne-Euroopa Liidu (WEU) ametikohalt vabastamise tingimuste kohta. Kaebus esitati Euroopa Liidu Nõukogu peasekretäri hr Javier SOLANA peale, kes on ühtlasi Lääne-Euroopa Liidu peasekretär.

Kaebuses kirjeldatu kohaselt võttis vaidlustatud otsuse vastu Lääne-Euroopa Liidu peasekretärina tegutsev hr SOLANA. Et Lääne-Euroopa Liit ei ole ühenduse institutsioon ega asutus, ei kuulunud nimetatud kaebus ombudsmani pädevusse.

128/2007/FOR

Haldusomavoli

Euroopa ombudsman on korduvalt väljendanud seisukohta, et haldusomavoli on lai mõiste ning hea haldus eeldab muu hulgas ka õigusnormide ja põhimõtete ning põhiõiguste järgimist. Hea halduse põhimõtted on veelgi laiema tähendusega, nõudes ühenduse institutsioonidelt ja asutustelt peale oma seadusjärgsete kohustuste täitmise ka valmisolekut pakkuda abi ja seista hea selle eest, et ühiskonnaliikmeid koheldaks õigesti ning nende õigusi ei piirataks. Seega kuigi ebaseaduslikkus viitab alati haldusomavolile, ei ole haldusomavoli tingimata ebaseaduslik. Järelikult ei tähenda haldusomavoli tuvastamine ombudsmani poolt tingimata seda, et tegu on ebaseadusliku käitumisega, millele peab järgnema kohtulik karistus².

Vastuseks Euroopa Parlamendi üleskutsele määratleda selgelt haldusomavoli mõiste, pakkus ombudsman 1997. aasta aruandes välja järgmise määratluse:

Haldusomavoli toimub, kui avalik asutus ei järgi talle siduvaid õigusnorme või põhimõtteid.

1998. aastal võttis Euroopa Parlament vastu resolutsiooni, millega kiideti nimetatud määratlus heaks. 1999. aastal ombudsmani ja komisjoni vahel toimunud kirjavahetusest selgub, et ka komisjon on määratlusega nõus.

Algselt 2000. aasta detsembris välja kuulutatud põhiõiguste harta, mis allkirjastati ning kuulutati uuesti välja 12. detsembril 2007, enne Lissaboni lepingu allkirjastamist 13. detsembril 2007³, sisaldab õigust heale haldusele liidu kodaniku põhiõigusena (artikkel 41).

Harta artiklis 43 sätestatakse õigus kaevata Euroopa ombudsmanile, kes on välismehhanismiks, mille kaudu saab ühenduse institutsioone ja asutusi haldusomavoli eest vastutusele võtta. Väga oluline on tunnistada, et kodanike teenindamise kultuur moodustab lahutamatu osa heast haldusest. Seda ei tohiks segi ajada süüdistuskultuuriga, mis soodustab kaitsepositsioonide võtmist. Sellega seoses tuleb märkida, et ombudsmani uurimised ei ole distsiplinaarmenetlused ega eelmenetlused.

Peale mitme ennetusmeetme hõlmab ombudsmani teeninduskultuuri strateegia ka kaebuste lahendamist. Teeninduskultuuri oluline osa on vajadus tehtud vigu tunnistada ja püüdlus võimaluse korral olukorda heastada. Kaebuse esitaja rahuldamiseks võib piisata kohesest vabanduspalvest – vähemalt võib sellega vältida ombudsmani ametlikku kriitikat juhtumiga seotud institutsiooni suhtes.

² Vt sellega seoses esimese astme kohtu 28. oktoobri 2004. aasta otsust liidetud kohtuasjades T-219/02 ja T-337/02, Herrera *versus* komisjon, punkt 101, ning 4. oktoobri 2006. aasta otsust kohtuasjas T-193/04 R, Hans-Martin Tillack *versus* komisjon, punkt 128.

³ ELT 2007 C 303.

Näide kaebusest, mille korral nõukogu vabanduspalve rahuldab kaebuse esitajat

Iiri kodanik esitas ombudsmanile kaebuse, mille kohaselt nõukogu oli saatnud talle vastuse inglise keeles. Kaebuse esitaja väitel oleks nõukogu pidanud saatma talle iirikeelse vastuse ning peaks paluma EÜ asutamislepingu artikli 21 rikkumise eest tema ja tema organisatsioonilt vabandust.

Nõukogu tunnistas oma arvamuses, et nõukogu avaliku teabe osakond oli kaebuse esitaja iiri keeles koostatud e-kirjale saatnud ingliskeelse vastuse. Nõukogu palus tekitatud ebamugavuste pärast vabandust ning esitas oma vastuse iirikeelse tõlke. Nõukogu märkis veel, et edaspidi vastatakse iiri keeles esitatud teabenõuetele kindlasti samas keeles.

Kaebuse esitaja võttis nõukogu vabanduspalve vastu ning tervitas asjaolu, et nõukogu oli kohustunud tagada edaspidi iirikeelsele kirjavahetusele iirikeelsed vastused.

Ombudsman lõpetas juhtumi, sest nõukogu lahendas juhtumi kaebuse esitajat rahuldaval viisil.

2580/2006/TN

Keerukamate juhtumite korral, kui ombudsman teeb eelotsuse haldusomavoli esinemise kohta, püüab ombudsman võimaluse korral saavutada sõbralikku lahendit, mis oleks vastuvõetav nii kaebuse esitajale kui ka asjaomasele institutsioonile või asutusele. On siiski oluline märkida, et põhikirja vastavad sätted (artikli 3 lõige 5⁴) ja rakendussätted (artikli 6 lõige 1⁵) kehtivad üksnes siis, kui ilmneb võimalik haldusomavoli juhtum ja selle kõrvaldamine tundub olevat võimalik.

Euroopa hea halduse tava eeskiri

Euroopa Parlament kiitis 6. septembril 2001 heaks hea halduse tava eeskirja, mida Euroopa Liidu institutsioonid ja asutused, nende juhtkonnad ja ametnikud peaksid üldsusega suhtlemisel järgima. Eeskiri juhendab Euroopa kohtute kohtupraktikas sisalduvatest Euroopa haldusõiguse põhimõtetest ning võtab eeskujuna riikide õigussüsteemidest. Parlament kutsus ka ombudsmani üles rakendama hea halduse tava eeskirja. Ombudsman võtab kaebusi uurides ja omaalgatuslikke uurimisi menetledes seepärast arvesse eeskirjaga kehtestatud reegleid ja põhimõtteid.

2.3 KAEBUSTE VASTUVÕETAVUS JA UURIMISTE ALUS

Et ombudsman saaks uurimist alustada, peab ombudsmani pädevusse kuuluv kaebus haldusomavoli juhtumi kohta peale eelnimetatu vastama ka teatud vastuvõetavuskriteeriumidele. Põhikirja asjaomastes artiklites on need kriteeriumid määratletud järgmisel viisil:

1. tuleb kindlaks teha kaebuse esitaja isik ja kaebuse objekt (põhikirja artikli 2 lõige 3);
2. ombudsman ei või sekkuda pooleliolevasse kohtumenetlusse ega seada kahtluse alla kohtuotsuse õigsust (põhikirja artikli 1 lõige 3);
3. kaebus tuleb esitada kahe aasta jooksul alates ajast, mil kaebuse aluseks olevad asjaolud said kaebuse esitajale teatavaks (põhikirja artikli 2 lõige 4);

⁴ „Ombudsman püüab koostöös asjaomase institutsiooni või asutusega leida võimaluse antud haldusliku omavoli juhtum lahendada ja rahuldada esitatud kaebus.”

⁵ „Kui ombudsman tuvastab haldusliku omavoli juhtumi, teeb ta võimalikult tihedat koostööd asjaomase institutsiooniga püüdes leida sõbraliku lahenduse haldusliku omavoli kõrvaldamiseks ja kaebuse rahuldamiseks.”

4. enne kaebuse esitamist peab kaebuse esitaja olema pöördunud selleks ettenähtud halduskorras asjaomaste institutsioonide ja asutuste poole (põhikirja artikli 2 lõige 4); ning
5. ühenduse institutsioonide ja asutuste ning nende ametnike ja muude teenistujate vaheliste töösuhete kohta esitatud kaebuste korral tuleb enne kaebuse esitamist kasutada ära kõik ametkonnasisesed nõuete ja kaebuste esitamise võimalused (põhikirja artikli 2 lõige 8).

EÜ asutamislepingu artikkel 195 näeb ette, et ombudsman korraldab uurimise, kui ta leiab selleks olevat alust. Mõnikord võib juhtuda, et ombudsmanil ei ole uurimise alustamiseks piisavat alust, ehkki kaebus on vastuvõetav. Kolm sellist juhtumit on esitatud allpool.

Ombudsman on seisukohal, et kui Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjon on teatud kaebust petitsioonina juba käsitlenud, siis ei ole tal uurimise algatamiseks üldjuhul alust, välja arvatud uute tõendite esitamise korral.

2007. aastal puudus vastuvõetavatest kaebustest 42 % korral uurimise algatamiseks piisav alus.

Näited kaebustest, mille korral puudus uurimise algatamiseks piisav alus

Rumeenia kodanik pöördus Euroopa Komisjoni poole väitega, et Rumeenia valitsuse kehtestatud autoregistreerimismaks rikub ühenduse õigust.

Komisjon teatas kaebuse esitajale vastuseks, et algatas rikkumismenetluse Rumeenia vastu, et tagada mittediskrimineerimine kasutatud importautode korral. Komisjon lisis, et ta ei ole nõudnud Rumeenialt maksu täielikku tühistamist, sest sellise nõude esitamiseks puudub ühenduse õiguses seaduslik alus.

Komisjon märkis sama kodaniku hilisema nõude osas, et uuris sel ajal Rumeenia seaduseelnõusid, millega kavandatakse teha vajalikud muudatused Rumeenia autode maksustamist reguleerivates eeskirjades, et viia need kooskõlla EÜ asutamislepingu artikliga 90.

Kaebuse esitaja väljendas Euroopa ombudsmanile esitatud kaebuses rahulolematust komisjoni vastustega. Tema väitel peaks komisjon nõudma Rumeenialt autoregistreerimismaksu tühistamist või vähendamist.

Ombudsman võttis seisukoha, et komisjoni antud selgitused olid mõistlikud ning et uurimise algatamiseks puudub alus.

Euroopa ombudsmanide võrgustiku (vt 5. peatükk) vastuvõetud avalduses rõhutatud hea koostöö vaimus, samuti arvestades asjaolu, et kaebuse esitaja oli samuti väljendanud rahulolematust Rumeenia ametiasutuste suhtes, leidis Euroopa ombudsman, et kaebusest ja toimuvast rikkumismenetlusest on mõistlik teatada Rumeenia ombudsmanile.

Euroopa ombudsman teatas ülaloesitatud ka komisjonile ning tegi ettepaneku, et Rumeenia ombudsmani hoitaks rikkumismenetluse edasiste arengutega kursis.

2543/2007/RT

Kaebuse esitaja väitis, et Euroopa Keskpang (EKP) kavatab kahjustada ajaloolise väärtusega hoonet ning et viimane käsitles kaebuse esitaja sellekohaseid kirju üleolevalt ja hoolimatult. Kaebuse esitaja lisis kaebusele koopia oma kirjast EKP-le, kuid mitte viimase vastust. Pärast EKP vastuse taotlemist ja kättesaamist märkis ombudsman, et EKP oli selgitanud, et ta ei kavatse kõnealust hoonet kahjustada ega lammutada, vaid kavatseb hoone säilitada, renoveerida ja kasutusele võtta. Kirjas oli märgitud, et EKP hindab kõrgelt kaebuse esitaja tõstatatud teemade selgitamist ning kutsus kaebuse esitajat pöörduma edaspidi tekkivate küsimustega EKP ekspertide poole. Ombudsman leidis, et EKP vastus oli mõistlik ja abivalmis ning seetõttu puudub alus uurimise algatamiseks.

630/2007/WP

Itaaliaettevõttesitas ombudsmanile kaebuses selle kohta, kuidas komisjon käitumisevõttega alumiiniumfluoriiditööstuse väidetava kartellikokkuleppe uurimise ajal. Muu hulgas kaebas ettevõtte, et komisjon oli vastuväiteavalduse saatmisel jätnud tähelepanuta ettevõtte esitatud leebe kohtlemise taotluse, oli rikkunud ettevõtte õigust kaitsele ning sundinud ettevõtet eirama riikliku kohtu korraldust, nõudes teatud dokumentide tagastamist komisjonile.

Ombudsman vaatas kaebuse hoolikalt läbi. Leebe kohtlemise taotluse kohta märkis ombudsman, et komisjon võtab selles osas seisukoha asjaomase uurimise lõppotsuses. Edastades kaebuse esitajale teavet oma seisukoha kohta leebe kohtlemise määramise tõenäosuse osas ning pikendades kaebuse esitaja jaoks komisjoni vastuväiteavaldusele tähelepanekute esitamise tähtaega, andis komisjon kaebuse esitajale võimaluse oma õiguste kaitseks. Dokumentide tagastamise osas märkis ombudsman, et komisjon oli kaebuse esitajale ekslikult andnud teatud konfidentsiaalsed dokumendid ning et asjakohaste õigusaktide alusel oli komisjon õigustatud ja isegi kohustatud nende tagastamist nõudma. Kuigi komisjon peaks arvesse võtma kõiki Itaalia kriminaalõigusest tulenevaid kohustusi, mis võivad kõnealusel ettevõttel olla nende dokumentidega seoses, ei esitanud kaebuse esitaja tõendeid selle kohta, et komisjon seda ei teinud.

Ombudsman järeldas seetõttu, et uurimise algatamiseks puudub alus.

2118/2007/IP

2.4 2007. AASTAL UURITUD KAEBUSTE ANALÜÜS

2007. aastal laekus ombudsmanile 3 211 uut kaebust, võrreldes 3 830 kaebusega 2006. aastal. Väljakujunenud tava kohaselt kajastuvad ombudsmani koostatud statistikas kõik kaebused, mis annavad põhjust uurimise alustamiseks. Moonutuste vältimiseks võetakse elektronposti teel saabunud tuhandetest vastuvõetamatutest masskaebustest statistikas eraldi arvesse üksnes esimesed 11 kaebust.

3 056 juhul saabusid kaebused otse üksikkodanikelt ja 155 kaebust saabus organisatsioonidelt või äriühingutelt.

2007. aastal viidi lõpule kaebuste läbivaatamise protsess, mille eesmärk on selgitada, kas kaebus kuulub ombudsmani pädevusse, täidab vastuvõetavuse kriteeriumid ja annab alust uurimise algatamiseks, 95 %-l juhtudest. Kõigist läbivaadatud kaebustest kuulus ombudsmani pädevusse pisut üle 26 %. Neist 518 kaebust täitis vastuvõetavuse kriteeriumid, ent 215 juhul puudus uurimise algatamiseks piisav alus.

Kõnealusel aastal algatati kaebuste põhjal kokku 303 uut uurimist. Ombudsman algatas ka kuus omaalgatuslikku uurimist. Lisas A on esitatud kõnealuste uurimiste statistiline analüüs.

Kokkuvõttes tegeles Euroopa ombudsman 2007. aastal kokku 641 uurimisega, millest 332 jätkus 2006. aastast.

Nii nagu eelmistel aastatel, oli ka tänavu enamik uurimisi seotud Euroopa Komisjoniga (413 juhtumit ehk 64 % kõigist uurimistest). Et komisjon on ühenduse peamine institutsioon, kes võtab vastu kodanikele vahetut mõju avaldavaid otsuseid, on loomulik, et just selle institutsiooni peale esitavad kodanikud enim kaebusi. Euroopa Personalivaliku Ametiga (EPSO) oli seotud 87, Euroopa Parlamendiga 59, Euroopa Pettustevastase Ametiga 22 ning Euroopa Liidu Nõukoguga 8 uurimist.

Peamised väidetava haldusomavoli liigid olid läbipaistvuse puudumine, sealhulgas teabe andmisest keeldumine (216 juhul), ebaõiglus või võimulialdus (135 juhul), menetlusviga (102 juhul), välditavad viivitused (69 juhul), diskrimineerimine (63 juhul), hooletus (62 juhul), õiguslik eksimus (35 juhul) ning suutmatus tagada kohustuste täitmist, see tähendab Euroopa Komisjoni suutmatus täita oma rolli asutamislepingu täitmise järelevalvajana liikmesriikide suhtes (24 juhtumit).

2.5 EDASTAMINE JA NÕUANDED

Kui kaebus ei kuulu ombudsmani pädevusse, püüab ta alati soovitada kaebuse esitajale muud asutust, kes võiks kaebusega tegeleda, eelkõige juhul, kui juhtum puudutab Euroopa Liidu õigust. Võimaluse korral ning eeldusel, et kaebusel on piisavat alust, edastab ombudsman kaebuse esitaja nõusolekul kaebuse vahetult teisele pädevale asutusele.

Nagu eelnevalt märgitud, teeb Euroopa ombudsman tihedat koostööd riiklike ja piirkondlike ombudsmanidega Euroopa ombudsmanide võrgustiku kaudu (vt 5. ptk). Võrgustiku üks eesmärke on hõlbustada kaebuste viivitamatut edastamist pädevale riiklikule või piirkondlikule ombudsmanile või samalaadsele asutusele. Ka Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjon osaleb võrgustiku töös täisliikmena.

Edastamine

2007. aasta jooksul edastati 92 kaebust. Nendest 51 edastati riiklikule või piirkondlikule ombudsmanile, 20 esitati petitsioonina käsitlemiseks Euroopa Parlamendile, 12 SOLVITile⁶, 7 Euroopa Komisjonile ja 2 teistele asutustele.

Euroopa ombudsmanide võrgustiku vahendusel lahendatud juhtumite näited

Kaebuse esitaja ema töötas varem Prantsusmaal, kuid elas kaebuse esitamise ajal Brasiilias. Prantsuse riiklik pensionifond CRAM oli 2002. aastal peatanud tema pensionimaksud seoses probleemidega Brasiilia pangandussüsteemis.

Juhtum edastati Prantsusmaa ombudsmanile, kes teatas Euroopa ombudsmanile 2007. aasta märtsis, et juhtumile on leitud lahendus. Kaebuse esitaja emal oli avanenud võimalus hakata kasutama Brasiilia panka, mida tunnustab CRAMi esindajana pensione maksev finantsasutus. 5. veebruaril 2007 hüvitati kaebuse esitaja emale väljamaksmisele kuuluvad pensionimaksud.

1036/2005/ESB

Hispaania kodanik esitas kaebuse selle kohta, et Portugali maanteemaksusüsteemi Via Verde soodustariife ei saa kasutada väljaspool Portugali elavad Euroopa Liidu kodanikud. Seoses asjaoluga, et kaebus puudutas riiklikke asutusi, saatis Euroopa ombudsman juhtumi edasi Portugali ombudsmanile.

Portugali ombudsman teatas pärast uurimist, et Via Verde süsteem debiteerib maksed automaatselt kasutaja pangavarvelt. Soodustuse saamiseks peab kasutajal olema arvelduskonto Multibanco võrgustikku kuuluvas pangas, mille hulka kuuluvad kaks Hispaania panka. Portugali ombudsman märkis samuti, et kuigi kehtivast süsteemist tulenevaid piiranguid võiks küsimuse alla seada lepinguvabaduse ja pangandussektori konkurentsi põhimõtete seisukohalt, luuakse direktiiviga 2004/52/EÜ ühenduse elektroonilise maanteemaksu koostalitlusvõime kohta eeldatavasti 2011. aastaks ühtne Euroopa elektroonilise maanteemaksu tasumise süsteem. Üldmainitud silmas pidades järeldas Portugali ombudsman, et kaebust rohkem uurida ei ole vaja, ning lõpetas juhtumi.

2681/2006/BM

Rootsis elav Soome kodanik esitas Euroopa ombudsmanile kaebuse selle kohta, et Rootsi sotsiaalkindlustusamet tegi tema haigushüvitise summa väljaarvestamisel vea.

Et kaebus oli tehtud riikliku asutuse kohta, soovitas Euroopa ombudsman kaebuse esitajal pöörduda Rootsi ombudsmani poole.

Samuti teatas Euroopa ombudsman kirja teel Rootsi ombudsmanile, et kaebus tõstatas küsimuse nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 (sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes) õige kohaldamise osas.

2828/2007/AL

⁶ SOLVIT on Euroopa Komisjoni loodud võrgustik, mille eesmärk on aidata inimesi, kes peavad oma õiguste kasutamiseks liidu siseturul ületama teatud takistusi.

lirimaal töötav Tšehhi Vabariigi kodanik esitas kaebuse, milles väitis, et liri maksuamet arestis tema Tšehhi Vabariigis registreeritud sõiduauto, sest ta ei olnud maksnud liri sõidukiregistreerimismaksu. Kaebuse esitaja arvates on nimetatud maks samaväärne imporditollimaksuga.

Euroopa ombudsman soovitas kaebuse esitajal pöörduda liri ombudsmani poole, kelle teenistus oli eelnevalt kinnitanud, et kaebuse esitaja võib neile kirjutada tšehhi keeles, kui tal peaks olema inglise keelega raskusi.

Samuti teatas Euroopa ombudsman kaebuse esitajale, et kui probleemile ei leita lahendust riiklikul tasemel, võib kaebuse esitaja kaaluda kaebuse esitamist komisjonile. Euroopa ombudsman juhtis tähelepanu asjakohasele kasutatud importautode maksustamist puudutavale pretsedendiõigusele⁷.

2510/2007/BU

Komisjoni ja Portugali ametiasutuste tegevuse toimuv uurimine

Kaebuse esitaja alustas 2001. aastal Nazaré sadamas (Kesk-Portugal) karpide kasvatamist ja aretamist. Mõne kuu möödudes märkas kaebuse esitaja, et karpide suremus on märkimisväärselt suurenenud. Sadama vee analüüs näitas teatud ainete, eriti kattumisvastastes värvides kasutatava tributüüli suurt sisaldust. Kaebuse esitaja väitel kasutatakse Portugalis kattumisvastaseid värve ulatuslikult laevade ja kalapaatide keredel ning neid müüakse kaluritele sadama haldusalas ja ka teistes Kesk-Portugali sadamates piiranguteta.

Pärast seda, kui kaebuse esitaja oli probleemiga edutult pöördunud Portugali ametiasutuste poole, esitas ta Portugali kohta kaebuse komisjonile. Kaebuse esitaja väitel registreeris komisjon kaebuse ilma edasisi samme astumata, tuginedes Portugali ametiasutuste selgitustele, et üldiselt ei peeta Nazaré sadama vett karpide kasvatamiseks sobivaks.

Kaebuse esitaja väitel oli ta Portugali ametiasutustelt saanud karpide kasvatamiseks loa ning tootmise alustamise ajal oli vesi olnud selleks otstarbeks sobilik.

Kaebuse esitaja väljendas Euroopa ombudsmanile esitatud kaebuses arvamust, et Portugali ametiasutused on ilmselgelt andnud komisjonile ebaõiget teavet. Kaebuse esitaja väitel ei olnud komisjon suutnud anda piisavaid põhjendusi selle kohta, miks ta pidas Portugali ametiasutuste antud selgitusi juhtumi kohta rahuldavaks.

Euroopa ombudsman palus komisjonil esitada asja kohta oma arvamuse 31. jaanuariks 2008. Samuti teatas ta kaebusest Portugali ombudsmanile, kes otsustas Euroopa ombudsmani edastatud teabe põhjal Portugali ametiasutuste tegevust uurida ning teatas sellest ka Portugali peaprokurörile.

Euroopa ombudsman ja Portugali ombudsman hoiavad üksteist uurimiste arengutega kursis.

1618/2007/JF

Euroopa Komisjonile edastatud juhtumite näited

Bulgaaria kodanik esitas Euroopa ombudsmanile kaebuse selle kohta, et direktiivi 2002/22/EÜ artiklit 30, mis annab tarbijatele teenusepakkuja vahetamise korral õiguse jätta alles oma mobiiltelefoninumber, ei rakendata Bulgaarias ja komisjon ei ole sellele tähelepanu pööranud. Kaebuse esitaja nõudis, et komisjon alustaks rikkumismenetlust.

Kaebuse esitaja oli pöördunud komisjoni mitme talituse poole, kes olid talle teatanud võimalusest alustada rikkumiskaebust Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 226 alusel. Kaebuse esitaja nähtavasti ei teinud seda. Seetõttu leidis ombudsman, et kaebus komisjoni vastu on vastuvõetamatu, sest kaebuse esitaja ei olnud eelnevalt ära kasutanud kõiki nõuete ja kaebuse halduskorras esitamise võimalusi.

Ombudsman märkis, et vormi, millel saata komisjonile kaebus ühenduse õiguse rikkumise kohta liikmesriigi poolt, ei olnud bulgaaria keeles veel olemas. Juhtumi põhiteema osas saatis ombudsman kaebuse edasi komisjonile, et too käsitleks seda rikkumiskaebusena Bulgaaria vastu. Samuti palus ombudsman komisjoni, et talle teatataks, kui kasutusele võetakse kaebusvormi bulgaariakeelne versioon.

⁷ Kohtuasi C-47/88, komisjon *versus* Taani, [1990] EKL I-4509, punktid 10, 21 ja 22.

Komisjon selgitas vastuseks, et Bulgaaria elektroonilise side seadus, millega võetakse üle Euroopa Liidu elektroonilise side õigusraamistik, võeti vastu 10. mail 2007. Komisjon märkis, et ta uurib nimetatud õigusakti ning kaalub asjakohaste meetmete võtmist, et tagada Euroopa Liidu õigusraamistiku nõuetekohane kohaldamine. Samuti edastas komisjon lingi kaebuse vormi bulgaariakeelsele versioonile, mis võeti vahepeal kasutusele.

1466/2007/VIK

2006. aastal saabus ombudsmanile Hispaania kodanikelt mitu kaebust ravimi Agreal tootja peale. Kaebuse esitajate väitel olid neil ravimi kasutamisel ilmnenud rasked kõrvalnähud, näiteks peavalud, depressioon ja liikumisvõimetus. Kaebuse esitajad taotlesid nimetatud ravimi keelustamist.

Et selliste juhtumite korral on vajalik õiguspädevus Euroopa Liidu tasandil tegutsemiseks komisjonil, edastas ombudsman kaebused komisjonile. Seejärel teatas komisjon ombudsmanile, et ta palus Euroopa Raviametilt (EMA) nõu, kas käesoleval juhul on vaja tegutseda ühenduse tasandil. EMA teatas 2007. aasta juulis, et ta soovitas komisjonil Euroopa turult eemaldada kõik ravimid, mis sisaldavad veralipriidi, sealhulgas Agreali.

Seejärel võttis komisjon vastu otsuse, milles nõudis, et liikmesriigid tühistaksid veralipriidi sisaldavate ravimite müügiload seoses asjaoluga, et kasulikkuse ja riski suhet peetakse negatiivseks.

1369/2006/JMA, 1698/2006/(BM)JMA, 1699/2006/(BM)JMA, 1700/2006/(BM)JMA, 1701/2006/(BM)JMA, 1751/2006/(BM)JMA, 2192/2006/JMA, 2318/2006/JMA ja 3143/2006/JMA

SOLVITile edastatud juhtumi näide

Kaebuse esitaja oli Bulgaaria kodanik, kes oli saanud arstidiplomi Bulgaarias. Pärast Bulgaaria liitumist Euroopa Liiduga soovis ta töötada arstina Prantsusmaal ja omandas Bulgaaria tervishoiuministeeriumilt diplomi vastavustunnistuse. Prantsusmaa arstide nõukogu lükkas vastavustunnistuse aga tagasi, sest selles puudus viide direktiivile 93/16/EMÜ. Bulgaaria ametiasutused ent jäid seisukohale, et tunnistus kehtib ka juhul, kui puudub kõnealune viide.

Ombudsman edastas kaebuse Bulgaaria SOLVIT-keskusele, kes peagi teatas ombudsmanile, et juhtum on edukalt lahendatud ja kaebuse esitajale on antud vastavustunnistus, mis võimaldab tal töötada arstina Prantsusmaal.

1698/2007/RT

Nõuanded

Nõu anti 1862 juhtumi korral. Neist 816 juhtumi korral soovitati kaebuse esitajal pöörduda liikmesriigi või piirkondliku ombudsmani poole ja 109 juhtumi korral soovitati kaebuse esitajal esitada petitsioon Euroopa Parlamendile. 308 juhtumi korral soovitati pöörduda Euroopa Komisjoni poole. See arv sisaldab juhtumeid, kus komisjoni vastu esitatud kaebus tunnistati vastuvõetamatuks, sest enne kaebuse esitamist ei olnud ammendavalt ära kasutatud asjakohaste haldusmenetluste võimalusi. 69 juhtumi korral soovitati pöörduda SOLVITi poole, 766 juhtumi korral soovitati kaebuse esitajal pöörduda teiste asutuste, peamiselt spetsialiseerunud ombudsmanide või kaebustega tegelevate asutuste poole liikmesriikides.

2.6 OMBUDSMANI MENETLUSED

Kõik ombudsmanile saadetud kaebused registreeritakse ja kinnitatakse, tavaliselt ühe nädala jooksul alates kättesaamisest. Kinnituskirjas teavitatakse kaebuse esitajat menetlusest ning lisatakse juhtumiga tegeleva isiku nimi ja telefoninumber. Kaebust analüüsitakse, et teha kindlaks, kas tuleks alustada uurimist, ning kaebuse esitajale teatatakse analüüsi tulemusest, tavaliselt ühe kuu jooksul.

Kui uurimist ei alustata, siis teatatakse kaebuse esitajale selle põhjus. Võimaluse korral saadetakse kaebus edasi või antakse kaebuse esitajale asjakohast nõu, millise pädeva asutuse poole ta peaks pöörduma.

Uurimise alustamine

Esimene samm uurimise alustamisel on kaebuse edastamine asjaomasele institutsioonile või asutusele, paludes saata ombudsmanile arvamuse, mida tavaliselt tehakse kolme kuu jooksul. Euroopa Parlament ja komisjon nõustusid 2004. aastal dokumentidele juurdepääsu keelamist puudutavate kaebuste korral lühema, kahekuulise tähtajaga.

Õiglase menetlus

Õiglase menetluse põhimõttest tuleneb nõue, et ombudsmani otsuses kaebuse kohta ei tohi võtta arvesse kaebuse esitaja või ühenduse institutsiooni või ameti esitatud dokumentides sisalduvat teavet, kui teisel poolel ei ole olnud võimalust neid dokumente näha ega oma seisukohta esitada.

Ombudsman saadab ühenduse institutsiooni või ameti arvamuse seepärast kaebuse esitajale palvega esitada oma tähelepanekud. Samasugust menetlust korratakse, kui küsimus nõuab edasist uurimist.

Asutamislepingus ega põhikirjas ei sätestata ombudsmani otsuste edasikaebamise võimalust ega muid õiguskaitsevahendeid seoses kaebuste käsitlemise või tulemustega. Ombudsmani, nagu iga ühenduse institutsiooni ja asutuse suhtes kehtib aga EÜ asutamislepingu artikli 288 kohaselt kahju hüvitamise kohustus. Põhimõtteliselt on võimalik esitada ombudsmani vastu kahjunõue, mis põhineb kaebuse väidetaval väärkäsitlemisel ombudsmani poolt.

Dokumentide uurimine ja tunnistajate ülekuulamine

Ombudsmani põhikirja artikli 3 lõike 2 kohaselt on ühenduse institutsioonid ja asutused kohustatud andma ombudsmanile viimase nõutud teavet ning võimaldama talle juurdepääsu asjaomastele dokumentidele. Institutsioonid ja asutused võivad keelduda ainult juhul, kui nõutud teave on põhjendatud alustel salastatud.

Ombudsmani juurdepääsuõigus dokumentidele annab talle võimaluse kindlaks teha, kas institutsiooni või asutuse esitatud teave on täpne ja täielik. See on kaebuse esitajale ja üldsusele oluline tagatis selle kohta, et ombudsman saab korraldada põhjaliku ja täieliku uurimise.

Kooskõlas põhikirja artikli 3 lõikega 2 peavad ühenduse institutsioonide ja asutuste ametnikud ning teised teenistujad andma ombudsmani nõudel tunnistusi.

2007. aastal kasutas ombudsman volitust uurida asjaomase institutsiooni dokumente 18 juhtumi puhul. Tunnistajate ülekuulamise volitust kasutati ühel juhul.

Avatud menetlus

Ombudsmanile esitatud kaebusi menetletakse avalikult, välja arvatud juhul, kui kaebuse esitaja nõuab konfidentsiaalsust.

Rakendussätete artikli 13 järgi on kaebuse esitajal õigus tutvuda ombudsmani peetava toimikuga tema kaebuse kohta. Artikli 14 järgi tagatakse üldsuse juurdepääs ombudsmani valduses olevatele dokumentidele kooskõlas määruses (EÜ) nr 1049/2001⁸ sätestatud tingimuste ja piirangutega. Nii

⁸

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

kaebuse esitajal kui ka üldsusel puudub aga juurdepääs konfidentsiaalsetele dokumentidele või konfidentsiaalsele teabele, mille ombudsman on saanud asjaomase institutsiooni dokumentide uurimisel ja tunnistajate ülekuulamisel (artikli 13 lõige 3 ja artikli 14 lõige 2). Selle erandi eesmärk on hõlbustada ombudsmani uurimisvõimet rakendamist.

2.7 UURIMISTE TULEMUSED

Uurimise käigus teatatakse kaebuse esitajale igast järgmisena võetavast sammust. Kui ombudsman otsustab uurimise lõpetada, siis teatab ta kaebuse esitajale uurimise tulemused ning oma järeldused. Ombudsmani otsus ei ole õiguslikult siduv ega anna kaebuse esitajale või asjaomasele institutsioonile või asutusele õiguslikult täitmisele pööratavaid õigusi ega kohustusi.

2007. aastal lõpetas ombudsman 348 uurimist, millest 341 olid kaebuste uurimised ja 7 omaalgatuslikud uurimised.

Kui samas uurimises käsitletakse mitut väidet või nõuet, võib ombudsman teha mitu otsust.

Haldusomavoli puudumine

2007. aastal lõpetati 95 juhtumit, sealhulgas kolm omaalgatuslikku uurimist, haldusomavoli tuvastamata. See ei pruugi olla negatiivne tulemus kaebuse esitaja jaoks, sest ta vähemalt saab asjaomaselt institutsioonilt või asutusest tehtu kohta põhjaliku selgituse. Isegi kui ombudsman ei tuvasta haldusomavoli, võib ta leida võimaluse, kuidas institutsioon või asutus saab oma halduse kvaliteeti edaspidi parandada. Sellistel juhtudel teeb ombudsman lisamärkuse.

Institutsiooni lahendatud juhtumid ja sõbralikud lahendid

Võimaluse korral püüab ombudsman saavutada kokkuvõttes positiivse tulemuse, mis rahuldab nii kaebuse esitajat kui ka institutsiooni, kelle vastu kaebus esitati. Selliste tulemuste saavutamiseks on äärmiselt oluline ühenduse institutsioonide ja asutuste koostöö, mis aitab tugevdada suhteid institutsioonide ja kodanike vahel ning vältida kulukaid ja ajamahukaid kohtumenetlusi.

2007. aastal lahendas institutsioon või asutus ise pärast ombudsmanile esitatud kaebust 129 juhtumit. Neist 93 olid juhtumid, mille korral ombudsmani sekkumise tulemusena saadi vastamata kirjadele kiire vastus (vt sellisel juhtudel kasutatava menetluse kohta 1998. aasta aruande punkti 2.9). Sellistel juhtudel on ombudsmani eesmärk lahendada probleem kiiresti, alternatiivina tavalise võimaliku haldusomavoli uurimise alustamisele. 2007. aastal kasutati seda menetlust kolme juhtumi osas ka edukalt (723/2007/MHZ, 1624/2007/JMA, 2201/2007/JMA), et komisjon saaks juhtumi lahendada, täiendades oma viimast vastust.

Selgitus direktiivi reguleerimisala kohta

Hispaanias elav Hispaania kodanik palus komisjonil võtta meetmeid Ühendkuningriigi ja Eesti riigiasutuste vastu, sest nad nõudsid kaebuse esitaja Valgevene kodakondsusega abikaasalt enne nimetatud riikidesse reisimist viisa taotlemist. Kaebuse esitaja väitel on viisa nõudmisega rikutud direktiivi 2004/38/EÜ⁹ (edaspidi „direktiiv“). Komisjon selgitas vastuseks, et kaebuse esitaja abikaasal puudub õigus toetuda direktiivi artikli 5 lõike 2 sätetele, mille järgi on kolmandate riikide kodanikud, kellel on elamisluba, vabastatud Euroopa Liidu liikmesriikide mis tahes viisanõudest.

Kaebuse esitaja kirjutas komisjonile veel kord, väites, et direktiiv peaks kehtima kõigile EÜ kodanikele ja nende pereliikmetele ning et tema abikaasal on elamisluba. Komisjon rõhutas oma teises vastuses, et direktiivi artikli 5 lõiget 2 ei saa kohaldada kaebuse esitaja abikaasa suhtes, sest tema elamisluba ei ole direktiivi artiklis 10 ette nähtud „Euroopa Liidu kodaniku pereliikme elamisluba“, vaid see anti välja Hispaania õigusaktide alusel.

Kaebuse esitaja väitis ombudsmanile esitatud kaebuses, et komisjoni seisukoht ei ole direktiiviga kooskõlas.

Ombudsman võttis seisukoha, et komisjoni vastused olid küll juriidiliselt korrektsed, kuid need oleks võinud olla sõnastatud arusaadavamalt ja lihtsamalt. Komisjoni talitused nõustusid saatma kaebuse esitajale lisavastuse. Selles vastuses selgitati, et direktiiv on kohaldatav Euroopa Liidu kodanikele, kes kolivad liikmesriiki või elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole, ning samuti nende pereliikmetele, kes on nendega kaasas või ühinevad nendega. Seega ei kohaldata direktiivi nende kodanike või nende perekondade suhtes, kes jäävad oma liikmesriiki. Komisjoni vastus sisaldas ka elamisloa mõiste lahtiseletust ja seoseid teiste direktiivi sätetega. Vastus sisaldas ka mitut selgitavat näidet. Lõpuks juhtis komisjon tähelepanu asjaolule, et direktiivi artikli 5 lõike 2 sõnastus on ebasoodus Euroopa Liidu kodanike perekondadele, kes ei ole kasutanud vaba liikumise õigust, kuid et direktiivi on võimalik muuta üksnes seadusandliku menetluse teel.

Ombudsman pidas lisavastust juhtumi lahendamiseks piisavaks. Komisjoni viimast mõtet silmas pidades teavitas ombudsman teemast ka Euroopa Parlamenti.

2201/2007/JMA

Nagu osutatud 2006. aasta aruandes (vt kaebuste 3297/2006/BU ja 3684/2006/BU otsuste kokkuvõtteid), on ombudsman hakanud seotud institutsiooni või asutuse nõusolekul ja sellega koostöös rohkem kasutama mitteametlikke menetlusi, et aidata probleeme lahendada paindlikul viisil. Allpool on esitatud näide komisjoniga seotud juhtumist. Nõukogu on oma sekretariaadis määranud töötaja, kelle poole ombudsmani teenistused võivad mitteametliku menetluse raames lahenduste leidmiseks pöörduda.

Puuduv tekst Schumani deklaratsioonis

Prantsuse professor esitas kaebuse, mille kohaselt puudub Europa veebilehel oleva Schumani deklaratsiooni kõikidest keeleversioonidest peale prantsuskeelse fraas Aafrika mandri arengu tähtsusest. Kaks päeva pärast ombudsmani pöördumist esitasid komisjoni talitused kaebuse esitajale selgituse, mille kohaselt ebatäielikud versioonid võeti varasemalt, enam kui kümne aasta taguselt veebilehelt, ning et kõnealune fraas jäi välja ilmselt tehnilise vea tõttu. Komisjon lubas kadunud fraasi ennistada kohe pärast seda, kui tõlketalitus on oma töö lõpetanud.

Ombudsman leidis, et komisjoni saadetud vastus lahendas juhtumi, kuid teatas kaebuse esitajale, et tal on võimalik esitada uus kaebus, kui ta ei ole rahul komisjoni astunud sammudega. Ühtlasi tänas ombudsman komisjoni talituse kiire lahenduse saavutamisel toimunud kiire ja tõhusa tegutsemise eest.

2650/2007/FOR

Kui uurimisel tuvastatakse haldusomavoli, püüab ombudsman võimaluse korral alati saavutada sõbraliku lahendi. Viis juhtumit lõpetati sõbraliku lahendi saavutamisele järgnenud aastal. 2007. aasta lõpuks oli kaalumisel 31 sõbraliku lahendi saavutamise ettepanekut.

⁹

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil; ELT 2004 L 158, lk 77.

Mõnel juhul on võimalik saavutada sõbralik lahend siis, kui asjaomane institutsioon või asutus pakub kaebuse esitajale hüvitist. Kõik sellised pakkumised tehakse *ex gratia*, st õiguslikku vastutust võtmata ja õiguslikku pretsedenti loomata.

Ombudsmani saavutatud sõbralikud lahendid on esitatud aruande peatükis 3.3.

Kriitilised märkused ja soovitusettepanekud

Kui sõbraliku lahendi saavutamine ei ole võimalik või leidmine ei õnnestu, siis lõpetab ombudsman juhtumi menetlemise kriitilise märkusega asjaomasele institutsioonile või asutusele või esitab soovitusettepaneku.

Ombudsman teeb tavaliselt kriitilise märkuse siis, kui i) asjaomasel institutsioonil ei ole enam võimalik haldusomavoli juhtumit kõrvaldada, ii) haldusomavoli juhtumil ei ole laiemaid tagajärgi, iii) ombudsmanil ei ole vaja võtta järelmeetmeid. Kriitiline märkus tehakse ka siis, kui ombudsman leiab, et soovitusettepanekust ei ole kasu või et ei ole kohane esitada eriaruannet, sest asjaomane institutsioon või asutus ei aktsepteeri soovitusettepanekut.

Kriitiline märkus kinnitab kaebuse esitajale, et tema kaebus on õigustatud, ja näitab asjaomasele institutsioonile või asutusele, mida ta on valesti teinud, et edaspidi oleks võimalik haldusomavoli vältida. 2007. aastal tegi ombudsman 55 kriitilist märkust. Juhtumite täielik nimekiri on lisas D.

2007. aastal tegi ombudsman uurimuse kõikide 2006. aastal institutsioonidele tehtud kriitiliste märkuste osas võetud järelmeetmete kohta. Uurimuse aruanne on ombudsmani veebilehel (<http://www.ombudsman.europa.eu>). Ombudsman kavatses sarnase uurimuse teha ja tulemused avaldada igal aastal.

Ombudsman esitab asjaomasele institutsioonile või asutusele tavaliselt soovitusettepaneku, kui ta leiab, et on vaja võtta järelmeetmeid, st kui asjaomasel institutsioonil on võimalik haldusomavoli kõrvaldada, või kui kõnealune haldusomavoli juhtum on eriti raske või kui juhtumil on laiemaid tagajärgi. Ombudsmani põhikirja artikli 3 lõike 6 kohaselt peab institutsioon või asutus saatma ombudsmanile kolme kuu jooksul oma üksikasjaliku arvamuse. 2007. aastal esitati kaheksa soovitusettepanekut. Peale selle järgnes seitsmele 2006. aasta soovitusettepanekule otsus 2007. aastal. Aasta jooksul lõpetati kolm juhtumit, mille korral võttis institutsioon soovitusettepaneku vastu. Ühe juhtumi kohta esitati Euroopa Parlamendile eriaruanne. Viis juhtumit lõpetati muudel põhjustel. 2007. aasta lõpus oli menetluses kaheksa soovitusettepanekut, sealhulgas üks 2004. aasta ettepanek ja üks 2006. aasta ettepanek.

Eriaruanded Euroopa Parlamendile

Kui ühenduse institutsioon või asutus soovitusettepanekule rahuldavalt ei reageeri, võib ombudsman saata Euroopa Parlamendile eriaruande. Eriaruanne võib sisaldada soovitusi.

Võimalus esitada Euroopa Parlamendile eriaruanne on ombudsmani töö seisukohast hindamatu väärtusega, nagu märgiti juba Euroopa ombudsmani 1998. aasta aruandes.

Eriaruanne Euroopa Parlamendile on viimane oluline samm, mille ombudsman juhtumit käsitledes astub, sest resolutsiooni vastuvõtmine ja parlamendi volituste teostamine on selle institutsiooni poliitilise otsuse küsimused. Kahtlemata annab ombudsman teavet ja osutab abi, mida parlament eriaruannet käsitledes võib vajada.

Euroopa Parlamendi kodukorras on sätestatud, et parlamendi suhete eest ombudsmaniga vastutab petitsioonikomisjon. Petitsioonikomisjoni 12. oktoobri 2005. aasta koosolekul avaldas ombudsman kooskõlas parlamendi kodukorra artikli 195 lõikega 3 soovi osaleda komisjoni koosolekul iga kord, kui ta esitab parlamendile eriaruande.

2007. aastal esitati parlamendile üks eriaruanne. See on seotud juhtumiga 3453/2005/GG, milles ombudsman kritiseeris komisjoni põhjusel, et komisjon ei käsitlenud Euroopa töötaja direktiivi puudutavat kaebust.

2.8 JUHTUMI LÕPETAMISE OTSUSED 2007. AASTAL

Juhtumi lõpetamise otsused avaldatakse tavaliselt ombudsmani veebilehel (<http://www.ombudsman.europa.eu>) inglise keeles ja kaebuse esitaja keeles, kui see ei ole inglise keel. Kolmas peatükk sisaldab 50 juhtumi lõpetamise otsuse kokkuvõtet. 2007. aastal võeti vastu 348 juhtumi lõpetamise otsust, kokkuvõtted kajastavad mitmesuguseid teemasid, ühenduse institutsioone ja asutusi ning eri aluseid juhtumi lõpetamiseks. Otsused on loetletud juhtuminumbri, ühenduse pädevusvaldkonna üldteemade ja kaebuse esitaja väidetava haldusomavoli liigi järgi.

Teise peatüki ülejäänud osas analüüsitakse otsuste kõige tähelepanuväärsemaid õiguslikke ja faktilisi järeldusi. Järeldused on esitatud uurimiste peateemade temaatilise liigituse järgi, mis on jagatud viide põhikategooriasse:

- avatus (sealhulgas juurdepääs dokumentidele ja teabele) ning andmekaitse;
- Euroopa Komisjon asutamislepingute täitmise järelevalvajana;
- avalikud hanked, lepingud ja toetused;
- personaliküsimused, sealhulgas töölevõtmine;
- muud küsimused.

Tuleb märkida, et ülalnimetatud kategooriad kattuvad olulisel määral. Näiteks tõstatatakse avatuse ja üldsuse juurdepääsu küsimus sageli kaebustes, mis puudutavad töölevõtmist või komisjoni rolli asutamislepingute täitmise järelevalvajana.

Avatus, üldsuse juurdepääs ja isikuandmete kaitse

2007. aastal korraldatud uurimised puudutasid paljudel juhtudel (28 %) kaebusi, milles viidatakse avatuse puudumisele. Euroopa Liidu lepingu artiklis 1 on sätestatud, et liidus tehakse otsused nii avalikult kui võimalik, ning EÜ asutamislepingu artikliga 255 on tagatud üldsuse juurdepääs Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele. Seda õigust reguleerib määrus (EÜ) nr 1049/2001¹⁰. Paljud teised ühenduse institutsioonid ja asutused on pärast ombudsmani 1996. ja 1999. aasta omaalgatuslikke uurimisi samuti võtnud vastu dokumentidele juurdepääsu eeskirjad.

Juurdepääs dokumentidele ja teabele

Määrusega (EÜ) nr 1049/2001 antakse taotlejale õigus dokumentidele juurdepääsust keeldumise korral valida, kas algatada asjaomase institutsiooni vastu kohtumenetlus kooskõlas EÜ asutamislepingu artikliga 230 või esitada kaebus ombudsmanile. 2007. aastal langetas ombudsman otsuse 11 kaebuse kohta, mis puudutasid määruse (EÜ) nr 1049/2001 rakendamist ja millest kaheksa olid esitatud komisjoni vastu, kaks OLAFi ja üks nõukogu vastu.

Üks uurimise lõpetamise otsus puudutas Euroopa Investeerimispanka (EIP) vastu esitatud kaebust, mis oli seotud EIP dokumentidele ja teabele juurdepääsu eeskirjadega.

Ülalnimetatud kaheksa juhtumi kokkuvõtted on esitatud 3. peatükis.

Juhtumi **3697/2006/PB** korral leidis ombudsman, et nõuet anda üksikasjalik põhjendus määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohasele kordustaotlusele vastamise tähtaja pikendamisele ei täideta lihtsa üldsõnalise viitega vajadusele nõu pidada teiste komisjoni talitustega. Ombudsman leidis samuti, et komisjon peaks korraldama oma haldusteenistuse nii, et juurdepääsutaotlused registreeritaks hiljemalt taotluse esitamisele järgneva tööpäeva jooksul.

¹⁰

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsusele juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

Juhtumi **668/2007/MHZ** korral kritiseeris ombudsman komisjoni selle eest, et komisjon oli 2005. aastal viivitanud määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaldamise aastaaruande avaldamisega üle kaheksa kuu. Ombudsman juhtis tähelepanu sellele, et aruannete avaldamine on Euroopa kodanikega suhtlemisel ja nende usaldusväarsuse saavutamisel võtmetähtsusega.

Ombudsman käsitles kolme juhtumit, mis puudutasid erandite tegemist üldsuse juurdepääsust.

Juhtumi **1844/2005/GG** osas väljendas ombudsman seisukohta, et komisjoni sisemise otsustusprotsessi avalikustamise riski tajumine ei ole piisav põhjendus määruse (EÜ) nr 1049/2001¹¹ artikli 4 lõike 3 teise lõigu kohaldamisele. Kuigi komisjon esitas asjaomase dokumendiga seoses konkreetseid väiteid, leidis ombudsman pärast dokumendiga tutvumist, et komisjon ei olnud esitanud veenvaid tõendeid selle kohta, et kõnealuse dokumendi avalikustamine oleks tema otsustusprotsessi tõsiselt kahjustanud.

Juhtumi **3269/2005/TN** korral võttis ombudsman seisukoha, et määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkt b (eraelu puutumatus ja isikupuutumatus) ei õigusta komisjoni otsust jätta ühes dokumendis avaldamata tööstuse lobistide nimed. Ombudsman toetus oma seisukoha kujundamisel Euroopa andmekaitseinspektori – kellega ombudsman käesoleva juhtumi osas nõu pidas – avaldatud taustadokumendile andmekaitse ja üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele. Samuti rõhutas ombudsman läbipaistvuse vajadust lobitegevuses juhtumi **2740/2006/TN** raames.

Juhtumi **948/2006/BU** korral tunnistas ombudsman, et Euroopa Investeeringuspanga kaks rolli – pangandusinstituutsioonina ning ühenduse organina – peegelduvad Euroopa Investeeringuspanga eeskirjades üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele, mis käsitlevad panganduse konfidentsiaalsuskohustust. Ombudsman märkis samuti, et Euroopa Investeeringuspangale on siduv määrus (EÜ) nr 1367/2006¹², millega kohaldatakse Árhusi konventsiooni ühenduse instituutsioonide ja asutuste suhtes. Siiski ei olnud nimetatud määrus kaebuse esitamise ajal veel jõus.

Määruse (EÜ) nr 1049/2001 artiklis 11 on sätestatud nõue, et kõik instituutsioonid peavad tagama üldsuse juurdepääsu dokumentide registrile, millesse kantakse viited dokumentidele viivitamata. Juhtumi **2350/2005/GG** korral võttis ombudsman seisukoha, et seni, kuni puudub lihtsasti ligipääsetav või piisavalt täielik register, peavad Euroopa Liidu instituutsioonid olema valmis andma kodanikele esialgseid nimekirju isegi sellisel juhul, kui nende koostamine oleks märkimisväärselt koormav.

Määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaldamine elektroonilistele andmebaasidele toob kaasa nii tehnilisi kui ka juriidilisi probleeme. Juhtumi **1693/2005/PB** korral väitis komisjon, et liikmesriigi esitatud raamatupidamisandmed ei moodusta dokumenti või dokumente, sest andmeid sisaldavad aruanded on sisestatud andmebaasi ning neid ei hoita enam endises vormis. Komisjoni seisukoha järgi käsitletakse rutiinsete väljavõttetoimingute väljundeid dokumentidena. Komisjon leidis, et kaebuse esitaja taotletud teabe kättesaamiseks oleks tarvis keerukat üleprogrammeerimist. Ombudsman pidas komisjoni käsitlust ebarahuldavaks, kuid ei jätanud uurimist, sest õiguslikud probleemid olid uued ja keerukad ning neid võiks üldises perspektiivis analüüsida määruse (EÜ) nr 1049/2001 väljakuulutatud reformi raames ühenduse seadusandja.

Juhtumi **2370/2005/OV** puhul nõustus Euroopa Raviamet (EMA) andma kaebuse esitajale teavet vastuseks tema tõstatatud kolmele küsimusele.

Andmekaitse

Ombudsman langetas kaks otsust kaebuste osas, mis käsitlesid muu hulgas kaebuse esitaja õigust andmekaitsele.

¹¹ „Juurdepääs dokumentidele, mis sisaldavad sisekasutuseks esitatud arvamusi osana asjaomase instituutsiooni sisearuandelustest ja eelkonsultatsioonidest, keelatakse isegi pärast otsuse tegemist, kui sellise dokumendi avaldamine kahjustaks tõsiselt instituutsiooni otsustamisprotsessi, välja arvatud juhul, kui avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve.”

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1367/2006 keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Árhusi konventsiooni sätete kohaldamise kohta ühenduse instituutsioonide ja organite suhtes, ELT 2006 L 264, lk 13.

Juhtum **452/2005/BU** käsitles komisjoni esinduse juhi kohale kandideerijate nimede omavolilist avaldamist. Euroopa andmekaitseinspektor edastas ombudsmanile teavet tema korraldatud samateemaliste uurimiste kohta. Komisjon nentis ombudsmanile esitatud arvamuses, et tal ei õnnestunud kindlaks teha lekke allikat, sest ei olnud võimalik tuvastada isikuid, kellel oli juurdepääs kõnealustele isikuandmetele. Ombudsman tegi kriitilise märkuse, selgitades, et selline olukord ei ole kooskõlas määrusest (EÜ) nr 45/2001¹³ tulenevate komisjoni kohustustega.

Juhtum **183/2006/MF** käsitles Europoli vastust kaebuse esitaja taotlusele saada teavet selle kohta, kas Europolil on kaebuse esitajat puudutavaid andmeid. Ombudsmani otsus jättis lahtiseks laiemal küsimusel Europoli konventsiooni alusel loodud apellatsioonikomisjoni ja ombudsmani enda EÜ asutamislepingu artikli 195 kohase rolli seose kohta. Käesoleval juhul ei esitanud kaebuse esitaja konkreetset teavet, mis põhjendaks Europoli otsust vaidlustavat väidet. Pealegi palus apellatsioonikomisjon kaebuse esitajalt vabandust ning parandas eksimuse kaebuse esitaja apellatsioonikaebusele saadetud vastuses.

2007. aastal pöördus ombudsman kaheksa juhtumiga Euroopa andmekaitseinspektori poole, kooskõlas 30. novembril 2006. aastal allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumiga. Kuuel juhul jätkus ombudsmani uurimine 2007. aasta lõpus. Kaht 2007. aastal lõpetatud juhtumit on mainitud ülal (**452/2005/BU** ja **3269/2005/TN**).

Komisjon asutamislepingute täitmise järelevalvaja rollis

Euroopa Liidu üks aluspõhimõtteid on õigusriik ning komisjoni üks tähtsamaid kohustusi on tegutseda asutamislepingute täitmise järelevalvajana¹⁴. EÜ asutamislepingu artikliga 226 on kehtestatud üldine kord, mille kohaselt võib komisjon uurida ja esitada Euroopa Kohtule ühenduse õiguse võimalikke rikkumisi liikmesriikide poolt. Komisjon võib alustada uurimisi omal algatusel, kaebuse alusel või Euroopa Parlamendi palvel tegeleda parlamendile EÜ asutamislepingu artikli 194 kohaselt esitatud petitioonidega. Konkreetsete küsimuste, näiteks ebaseadusliku riigiabi suhtes, rakendatakse teisi menetlusi.

Kaebused, mis Euroopa ombudsmani pädevusse ei kuulu, on sageli seotud ühenduse õiguse väidetava rikkumisega liikmesriikide poolt. Enamasti suudab niisuguseid kaebusi kõige paremini lahendada mõni teine Euroopa ombudsmanide võrgustiku liige. Teatud juhtudel peab ombudsman siiski vajalikuks saata kaebus edasiseks käsitlemiseks komisjonile. Eespool punktis 2.5 on esitatud näiteid mõlema lähenemisviisi kohta.

Euroopa ombudsman võtab vastu ja käsitleb kaebusi, mis on esitatud komisjoni kui asutamislepingute täitmise järelevalvaja vastu. Kui ombudsman algatab sellise kaebuse uurimise, selgitab ta vajaduse korral kaebuse esitajale alati hoolikalt, et uurimist ei korraldata rikkumise tuvastamiseks, sest Euroopa ombudsmanil puudub pädevus uurida liikmesriikide ametivõimude tegevust.

Kolmas peatükk sisaldab üheksat otsuste kokkuvõtet, mis näitavad, kuidas ombudsman käsitleb komisjoni kui asutamislepingute täitmise järelevalvaja vastu esitatud kaebusi.

Kaebusi puudutavate komisjoni menetluslike kohustuste osas tugineb ombudsman eelkõige komisjoni 2002. aastal välja antud teatisele¹⁵, mis saadeti vastuseks ombudsmani kriitikale. Teatise kohaselt uurivad komisjoni talitused kaebust sellisest aspektist, kas kaebuse osas on võimalik jõuda ametliku kirja väljaandmise otsuseni või lõpetada juhtum kuni ühe aasta jooksul alates kaebuse

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta, EÜT 2001 L 8, lk 1.

¹⁴ EÜ asutamislepingu artiklis 211 on sätestatud, et komisjon tagab käesoleva lepingu sätete ja institutsioonide poolt käesoleva lepingu alusel võetud meetmete rakendamise.

¹⁵ Teatis Euroopa Parlamendile ja Euroopa ombudsmanile suhete kohta kaebuse esitajaga seoses ühenduse õiguse rikkumisega, EÜT 2002 C 244, lk 5.

registreerimisest peasekretariaadis. Teatise punkt 3 sisaldab loetelu selgelt määratletud asjaoludest, mille korral ei pea peasekretariaat kirja registreerima kaebusena, ning sätestab, et kaebuse esitajat teavitataks asjakohaselt tavapärase kirjavahetuse teel. Juhtumi 446/2007/WP korral rõhutas ombudsman nimetatud sätte õiget kohaldamist.

Juhtum 3453/2005/GG käsitles viisi, kuidas komisjon käsitles rikkumiskaebust seoses tööaja direktiivi kohaldamisega. Ombudsman väljendas Euroopa Parlamendile esitatud eriaruandes seisukohta, et komisjoni piiramatul kaalutusõigus küsimustes, mis puudutavad väidetavaid liikmesriikide poolseid ühenduse õiguse rikkumisi, ei anna talle õigust lükata kaebuse osas otsuse vastuvõtmist määramatuks ajaks edasi põhjusel, et kohaldatavat õigust võidakse tulevikus muuta. Ombudsman rõhutas juhtumi 962/2006/OV korral, et komisjoni kaalutusõigus rikkumiskaebuste menetlemisel ei tähenda, et komisjon võiks eirata üldpõhimõtet, mille kohaselt otsused tuleb vastu võtta mõistliku aja jooksul.

Piirkondlik ombudsman edastas ombudsmanile kaebuse, mille kohaselt komisjon ei olnud vastanud taotlusele piirkondlike eeskirjade ühenduse õigusele vastavuse kohta (juhtum 3386/2005/WP). Komisjon andis Euroopa ombudsmani uurimise raames üksikasjalikke selgitusi ning kaebuse esitaja oli nendega rahul.

Kaks kaebuse esitajat tõstasid küsimuse riiklike ametiasutuste ja komisjoni rolli seose kohta ühenduse keskkonnaõiguse kohaldamise tagamisel ja kaebuste käsitlemisel. Juhtumi 3660/2004/PB osas leidis ombudsman, et komisjon on andnud mõistliku selgituse oma keskse rolli kohta elupaikade direktiivi¹⁶ ja jäätmedirektiivi¹⁷ kohaldamise osas. Juhtumi 2725/2004/(PB)ID osas selgitas ombudsman oma rolli komisjoni vastu esitatud kaebuste raames, mis puudutasid keskkonnamõjude hindamist direktiivi 85/337¹⁸ alusel.

Juhtumi 1166/2006/WP osas märkis ombudsman, et Euroopa Liidu õigussfääris tehakse õiguslase koostöö otsused siiani peamiselt valitsustevaheliste menetluste teel, mistõttu komisjoni tegutsemisvõimalused on võrdlemisi piiratud. Ombudsmanile tundus mõistlik komisjoni põhjendus, mille kohaselt ta ei astunud asjas edasisi samme, sest Itaalia kohtud järgivad praegu üldiselt *ne bis in idem* põhimõtet, mis keelab kohtumenetluse asutusel käsitleda sama juhtumit teist korda.

Juhtumi 943/2006/MHZ korral ei tuvastanud ombudsman haldusomavoli komisjoni uurimises, mille lõpus kehtestati teatud jalatsite impordile ajutised dumpinguvastased meetmed. Ombudsman juhtis oma otsuses tähelepanu asjaolule, et keerukates majandusküsimustes on tema hinnang piiratud iseloomuga.

Avalikud hanked, lepingud¹⁹ ja toetused

Ombudsman käsitleb kaebusi nii lepingute sõlmimise ja mittesõlmimise, toetuste andmise ja mitteandmise kui ka nende haldamise kohta. Kui tekib küsimus võimaliku lepingu rikkumise kohta, uurib ombudsman ainult seda, kas ühenduse institutsioon või asutus on esitanud selge ja mõistliku aruande oma tegevuse õiguslike aluste kohta ning selle kohta, miks institutsioon või asutus peab oma seisukohta kõnealuse lepingu küsimuses põhjendatuks.

Kolmas peatükk sisaldab kirjeldatud kaebuste kohta tehtud kaheksa otsuse kokkuvõtet.

¹⁶ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta, EÜT 1992 L 206, lk 7.

¹⁷ Nõukogu 15. juuli 1975. aasta direktiiv 75/442/EMÜ jäätmete kohta, EÜT 1975 L 194, lk 39.

¹⁸ Nõukogu 27. juuni 1985 direktiiv 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, EÜT 1985 L 175, lk 40.

¹⁹ *Töölepingutega seotud kaebusi käsitletakse alapunktis „Personaliküsimused“.*

Kaheksast juhtumist neli olid seotud hangetega. Juhtumi **3693/2005/ID** korral käsitles ombudsman pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtet ja pakkumismenetluse läbipaistvuse kohustust. Kõnealuse juhtumi korral ei olnud komisjon piisavalt põhjendanud pakkumise tagasilükkamist, kuid samas ei saanud ombudsman nõustuda kaebuse esitaja taotletud õiguskaitselahendusega, sest asjaomased hankelepingud olid juba sõlmitud, allkirjastatud ning neid viidi sel ajal täide. Kolm ülejäänud juhtumit tõid kaebuse esitajatele rahuldava tulemuse. Juhtumite **1858/2005/BB** ja **1859/2005/BB** korral nõustus endine Rassismi ja Ksenofoobia Euroopa Järelevalvekeskus sõbraliku lahendusega, milles ta andis ebaedukale pakkujale lisateavet selle kohta, milline oli tema pakkumine võrreldes valitud organisatsiooni pakkumisega. Juhtumi **2633/2006/WP** korral vaatas komisjon läbi tõlketeenuse pakkumise kvaliteedi hinnangu ja pakkus kaebuse esitajale raamlepingut.

Samuti said positiivse lahenduse kolm komisjoniga seotud vaidlust finantsküsimuste teemal. Juhtumite **3495/2006/GG** ja **1471/2007/(CC)/RT** korral tegi komisjon kiiresti kaebuse esitaja nõutud lisamaksed, esimesel juhul Saksa ülikoolile ja teisel juhul Prantsuse konsultatsioonifirmale. Juhtumi **2577/2004/OV** osas nõustus komisjon ombudsmani sõbraliku lahendi ettepanekuga ja vähendas töövõtjalt tagasinõutavat summat. Juhtumi **2468/2004/OV** korral oli komisjon peatanud kaebuse esitanud ettevõtte määratud makse ning kandnud ettevõtte varajase hoiatamise süsteemi. Ombudsman peatunud makse osas haldusomavoli ei leidnud, kuid kritiseeris komisjoni selle eest, et ta ei eemaldanud kaebuse esitajat süsteemi nimekirjast.

Personaliküsimused

Kolmas peatükk sisaldab kaheksa personaliküsimustega seotud otsuse kokkuvõtet, mis näitlikustavad käesolevas alapunktis käsitletavate kaebuste mitmekesisust. Viis kokkuvõtet puudutavad värbamismenetlust, kaks töösuhteid institutsioonides ja asutustes ning üks praktikandikoha taotlust. Allpool kirjeldatakse nelja juhtumit.

Juhtum **3346/2004/ELB** käsitles Euroopa Personalivaliku Ameti (EPSO) esitatud nõuet, et kandidaadid on kohustatud end registreerima ja EPSOga suhtlema veebi kaudu. Ombudsman nõustus EPSO üldiste õigustustega nimetatud nõude kohta, kuid soovitas tal kaaluda asjakohaselt põhjendatud taotluste korral nimetatud nõudest erandite tegemist. EPSO lükkas soovitusettepaneku tagasi – põhimõtteliselt enda korraldusliku mugavuse kaalutlustel. Juhtumi **3114/2005/MHZ** korral kritiseeris ombudsman EPSOt pärast Euroopa Liidu 2004. aasta laienemist korraldatud avatud konkursside keelenõuete pärast.

Juhtumi **3278/2004/ELB** kohta tehtud otsuses tervitas ombudsman Euroopa Parlamendi antud lubadust vaadata läbi imetavate naiste konkurssidel osalemise tingimused ning palus tagada, et asjaomastes eeskirjades oleksid eri huvid ja põhimõtted hoolikalt ning õiglaselt tasakaalustatud, sealhulgas arvestades ka kandidaatide võrdse kohtlemise põhimõtet. Juhtumi **2825/2004/OV** korral leidis ombudsman, et Euroopa Parlamendi tegevuses seoses väidetava poliitilise sekkumisega liikmesriigi Euroopa Parlamendi infobüroo juhataja ametisse nimetamisse haldusomavoli ei esinenud.

Peale ülaltoodu käsitles ombudsman omaalgatuslikus uurimises Euroopa Komisjoni tegevuse kohta puuetega inimeste integreerimisel (**OI/3/2003/JMA**) osaliselt töölevõtmisega seotud küsimusi ning jälgis arenguid mitmes seotud valdkonnas.

Muud teemad

Kolmandas peatükis on esitatud mitu kokkuvõtet kaebustest, mis ei kuulu ühegi eelmistes alapunktides käsitletud kategooriasse. Alljärgnevalt kirjeldatakse neist kuut juhtumit.

Ombudsman käsitles kolme teabe täpsust ja õigsust puudutavat komisjoni vastu esitatud kaebust, millest kaks (**1475/2005/(IP)GG** ja **1476/2005/(BB)GG**) käsitlesid lennureisijate õiguste teabematerjale. Ombudsman võttis seisukoha, et mõni nimetatud materjalides esinev ja kaebuse esitajate kritiseeritud väide on tõepoolest ebatäpne ja eksitav. Komisjon nõustus soovitusettepanekuga

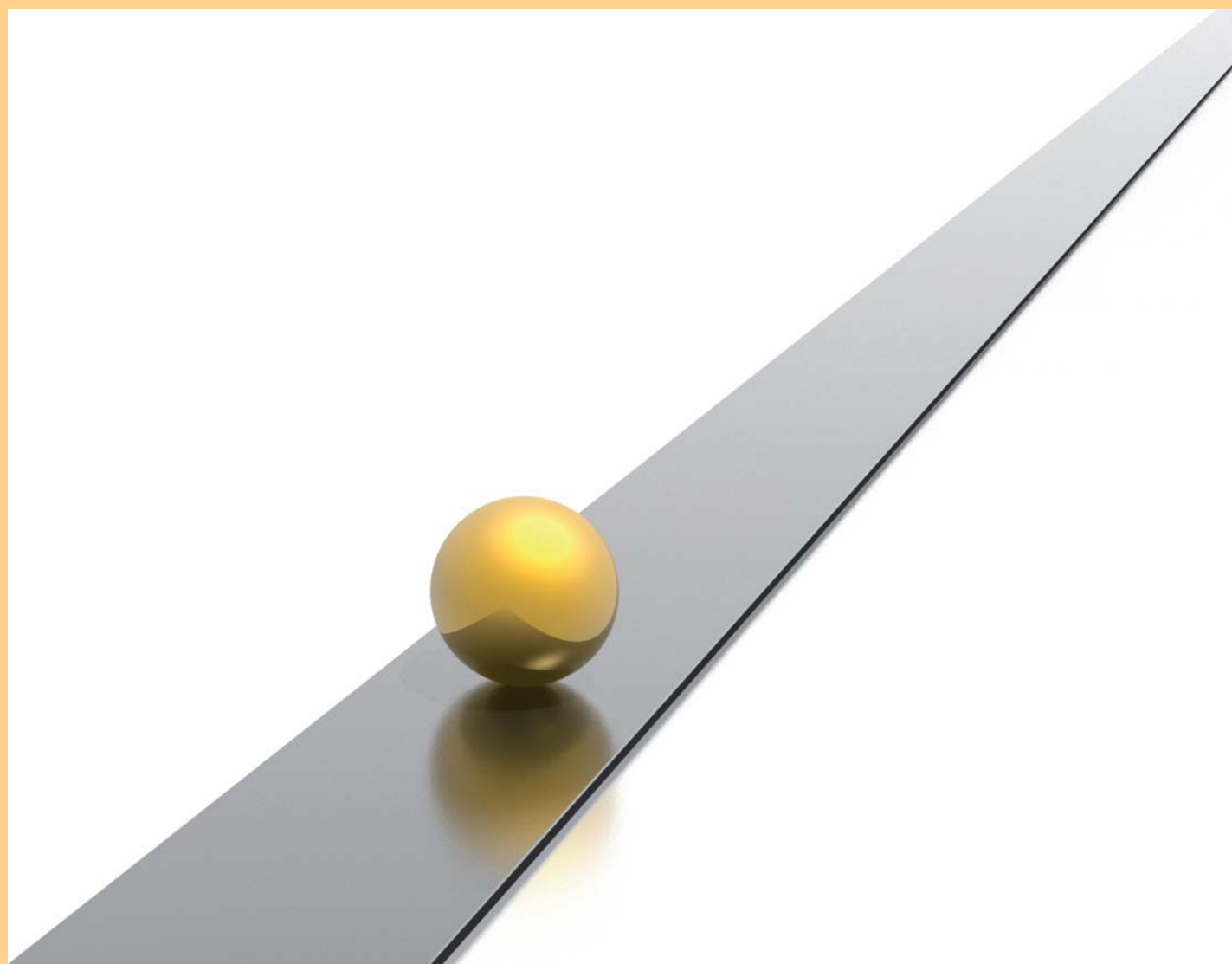

teabematerjali parandamiseks. Juhtumi **2403/2006/(WP)BEH** osas, mis käsitles väidetavalt ebatäpset teavet komisjoni veebilehel, ei tuvastanud ombudsman haldusomavoli. Ombudsman rõhutas, et kuigi komisjoni veebilehel sisalduv teave peab olema tõene ja täpne, ei takista see komisjonil oma veebilehe sisu lihtsustamast, et teha veebilehtedel sisalduv teave sihtrühmale võimalikult kättesaadavaks.

Juhtum **1103/2006/BU** käsitles Euroopa Lennundusohutusameti (EASA) otsust teatud õhusõidukite tüübisertifitseerimise aluse kohta. Pärast asjakohaste õigussätete analüüsimist ei olnud ombudsman veendunud, et vaidlustatud EASA otsusel on piisav õiguslik alus. EASA avaldas vastuses sõbraliku lahendi ettepanekule, et tal õnnestus saada tüübisertifikaadi väljaandmiseks vajalik teave ning et ta tunnistas seepärast vaidlustatud otsuse kehtetuks.

Ombudsman tegi lisamärkuse kahes otsuses, mis käsitlesid Poola keskkonnavabaiühenduse poolt Euroopa Investeeringuspanka (EIP) vastu esitatud kaebusi. Juhtumi **1779/2006/MHZ** kohta tehtud lisamärkuses julgustati Euroopa Investeeringuspanka kaaluma teabevahetuskanalite loomist ja teabe taotlemist asjaomastelt riiklikelt ja piirkondlikelt järelevalveorganitelt, näiteks ombudsmanidelt, kes võiksid olla täiendavaks teabeallikaks panga rahastatavate projektide suhtes kohaldatava riikliku ja Euroopa õiguse osas. Juhtumi **1807/2006/MHZ** osas märkis ombudsman, et kaebuse esitajatel oli oluline roll EIP tähelepanu juhtimisel asjakohasele teabele, millest EIP ei olnud teadlik. Ombudsman julgustas Euroopa Investeeringuspanka jätkama vabaiühendustega konstruktiivset koostööd.

OTSUSTE KOKKUVÕTTED

3

3 OTSUSTE KOKKUVÕTTED

Käesolev peatükk sisaldab valikut ombudsmani 2007. aasta otsuste kokkuvõtetest, mis näitab kaebustes ja omaalgatuslikes uurimistes käsitletud temade mitmekesisust ja kaasatud institutsioonide hulka. Käesolevas peatükis on esitatud teise peatüki temaatilises analüüsis mainitud otsuste kokkuvõtted. Kaebuste kohta langetatud otsuste kokkuvõtted on esmalt järjestatud tulemuse liigi ja seejärel asjaomase institutsiooni või asutuse järgi. Peatüki lõpus on esitatud omaalgatusliku uurimise kohta langetatud otsuse kokkuvõtte ja riikliku ombudsmani esitatud päringu näide.

Juhtumid on käesoleva peatüki igas alapunktis esitatud juhtuminumbriga järjekorras, näiteks Euroopa Komisjoni käsitlevas alapunktis 3.1 eelneb juhtum 1166/2006/WP juhtumile 2280/2006/MF. Iga käesolevas peatükis sisalduva juhtumi otsuse täisversioon leidub Euroopa ombudsmani veebilehel otsuste registrist (<http://www.ombudsman.europa.eu/decision/en/default.htm>). Otsuse vaatamiseks valige juhtumi number. Otsuste täisversioonid on esitatud veebilehel inglise keeles ja kaebuse esitaja keeles, kui see ei ole inglise keel. Veebilehel avaldatud otsuse täisversiooni väljatrukki võib küsida Euroopa ombudsmani büroost.

3.1 JUHTUMID, KUS HALDUSOMAVOLI EI TUVASTATUD

Euroopa Komisjon

Väidetav keskkonnadirektiivide rikkumine seoses tammiprojektiga Portugalis

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2725/2004/(PB)ID kohta langetatud otsuse kokkuvõtte

Kaebuse esitajad esitasid komisjonile rikkumiskaebuse seoses Alqueva tammi- ja veehoidlaprojektiga Portugalis. Nad väitsid kaebuses ombudsmanile kokkuvõtlikult seda, et komisjon ei olnud nimetatud projekti korral taganud direktiivide 85/337/EMÜ¹ ja 92/43/EMÜ² järgimist.

Ombudsman leidis, et direktiivi 85/337/EMÜ eesmärke täidetaks paremini, kui väited keskkonnamõju hindamise piisavuse ja nõuetelevastavuse kohta direktiivi artiklite 3 ja 5 kontekstis esitataks pädevale riiklikule asutusele ja hinnataks selle pädeva riikliku asutuse poolt tegevusloa andmise menetluse raames kooskõlas direktiivi artiklitega 6 ja 8. Et komisjon on kohustatud tagama direktiivi artikli 8 järgimise, siis peaks ta põhjalikult uurima rikkumiskaebuses sisalduvaid väiteid selle kohta, et liikmesriik on andnud tegevusloa vastuolus artikliga 8. Samas ei ole käesolevas juhtumis kaebuse esitajad selliseid väiteid esitanud.

¹ Nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiiv 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, EÜT 1985 L 175, lk 40.

² Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, EÜT 1992 L 206, lk 7.

Ombudsman analüüsis veel olukorda, mis esineks juhul, kui väited direktiivi 85/337/EMÜ artiklite 3 ja 5 rikkumise kohta esitatakse *otse* komisjonile rikkumiskaebuse teel. Ombudsmani järeldus, et komisjoni selliste väidete tagasilükkamist võib käsitleda haldusomavolina, eeldab, arvestades keskkonnamõju hindamise teaduslikku ja tehnilist olemust, et rikkumiskaebus sisaldab väiteid ja tõendusmaterjali, mis näitavad, et liikmesriik on teinud ilmse hindamisvea, leides, et keskkonnamõju hindamine on kooskõlas direktiivi artiklitega 3 ja 5. Käesoleval juhul ei ole kaebuse esitajad asjakohaseid väiteid esitanud ega piisavalt konkreetset ja veenvalt tõendanud sellise ilmse hindamisvea olemasolu.

Ombudsman märkis seoses projekti käigus nähtavasti esmakordselt avastatud arheoloogiamuististega, et esinevad olulised ja põhjendatud kahtlused direktiivi 85/337/EMÜ kohaldatavuse osas. Veelgi enam, kaebuse esitajate väide vaidlustatud keskkonnamõju hindamise sõltumatusel kohtu seadmisel kahtluse alla direktiivi mõttekuse ja asjakohasuse. Seega ei puuduta see võimalikku haldusomavoli juhtumit.

Ombudsman järeldas püreneesilvete kaitse ja direktiivi 92/43/EMÜ järgimise osas, et kaebuse esitajad ei näidanud, et komisjonile esitati piisavalt konkreetseid ja nõuetekohaselt tõendatud väiteid selle kohta, et Portugali kaitsealade, mis sobiksid ühenduse tähtsusega kaitsealadeks, nimekirjas on viga või et Portugal ei olnud täitnud direktiivi artiklist 12 tulenevaid kohustusi.

Võttes arvesse ülaltoodud ning komisjoni edastatud teavet projekti keskkonnamõju hindamise kohta, mille komisjon oli tellinud enne ühenduse rahastamise määramist, ning teisi meetmeid, mida komisjon oli võtnud, et tagada kooskõla EÜ keskkonnaõigusega kõnealuse projekti raames, leidis ombudsman, et kaebuse esitajate väited on põhjendamatud.

Tegevusetus keskkonnakaitse õigusaktide rikkumise vastu esitatud kaebuse osas

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3660/2004/PB kohta langetatud otsuse kokkuvõtte

Kaebuse esitaja esitas komisjonile kaebuse, milles väitis, et Iirimaa rikub Euroopa Liidu elupaikade direktiivi³. Kaebuse esitaja arvates oleks Iirimaa pidanud komisjonile NATURA 2000 võrgustiku loomiseks saadetud elupaikade nimekirja lisama ühe kindla märgala. Komisjon otsustas kaebusele mitte reageerida, sest ei olnud selge kõnealuse märgala vastavus direktiivis esitatud teaduslikule kirjeldusele direktiiviga hõlmatud elupaikade kohta, mistõttu oleks selles osas olnud vaja üksikasjalikumalt ökoloogilist teavet. Kaebuse esitaja väitis ombudsmanile, et komisjoni tegevusetus on olnud ebaõige. Kaebuse esitaja leidis, et komisjon jättis välja selgitamata, miks kõnealune märgala ei ole hõlmatud elupaikade direktiiviga.

Ombudsman leidis pärast asjassepuutuvate õigussätete ja kohtupraktika kontrollimist, et komisjon võib põhjendatult taotleda asjakohast teaduslikku teavet, mis tõendab elupaikade direktiivi rikkumise kohta esitatud väidet. Direktiivi kohaselt sisaldab selline teave eelkõige asjakohaseid ja usaldusväärseid teaduslikke andmeid kõnealuse paiga looduse ja kaitstava iseloomu kohta, vähemalt kui see iseloom ei näi olevat kohe ilmselge. Ülaltoodu valguses järeldas ombudsman, et komisjon andis rahuldavaid selgitusi väidetava tegevusetuse kohta ning et see ei olnud ebamõistlik. Seega ombudsman selles osas haldusomavoli ei tuvastanud.

Kaebuse esitaja kaebas ka komisjoni otsuse kohta mitte võtta edasisi meetmeid väidete osas, mis on seotud jäätmedirektiivi⁴ võimaliku rikkumisega. Kaebuse esitaja kirjeldas, kuidas kõnealusele märgalale heidetakse jäätmeid. Komisjon selgitas oma otsust kokkuvõtlikult väitega, et i) ühenduse keskkonnaõiguse järgimine on peamiselt liikmesriikide kohustus; ii) komisjoni poolt Iirimaa vastu algatatud, konkreetset jäätmedirektiiviga seotud kohtuasi oli edukas (kohtuasi C-494/01);

³ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta, EÜT 1992 L 206, lk 7.

⁴ Nõukogu 15. juuli 1975. aasta direktiiv 75/442/EMÜ jäätmete kohta, EÜT 1975 L 194, lk 39.

iii) üldiste ja korduvate ühenduse õiguse rikkumiste korral on komisjoni haldusressursside kasutamise parimaks viisiks struktuurireform; iv) üks Iirimaa läbiviidud reformidest oli keskkonna täitevbüroo (OEE) asutamine 2003. aastal ning kaebuse esitaja saaks pöörduda oma kaebustega nimetatud büroo poole.

Ombudsman pidas komisjoni selgitusi juhtumi kohta rahuldavaks ning märkis veel, et komisjon oli andnud kaebuse esitajale asjakohase ja kasuliku nõuande. Seega jäi haldusomavoli selles osas tuvastamata.

Õiguskaitsevahendi puudumine Euroopa koolis määratud distsiplinaarkaristuse suhtes

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3323/2005/WP kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Müncheni Euroopa kooli õpilane kõrvaldati õppetöölt 38 päevaks, kuna väidetavalt poetasid tema ja tema kaks klassikaaslast koolisööklas supikaussi kaks knopkat. Õpilase ema vaidlustas otsuse, väites, et tema poeg ei teadnud, et klassikaaslased teevad teoks poja väljendatud mõtte. Kui kooli pretensioonide nõukogu avaldas, et nad ei ole pädevad vaidlust lahendama, pöördus ema kaebusega Saksa halduskohtusse. Halduskohus leidis, et kaebus ei kuulu Saksa kohtu pädevusse. Seejärel pöördus õpilase ema ombudsmani poole.

Kuna Euroopa koolid ei ole Euroopa ühenduste institutsioon või asutus, palus ombudsman arvamust komisjonilt, arvestades, et viimane on teataval määral vastutav Euroopa koolide tegevuse eest, mis tuleneb asjaolust, et komisjon on esindatud Euroopa koolide kuratooriumis ja on Euroopa koolide põhirahastaja.

Komisjon leidis, et kohaldatavate eeskirjade uue versiooni kohaselt on pretensioonide nõukogu pädev kaebuse esitaja juhtumi lahendamiseks. Komisjon lisas, et pretensioonide nõukogul puuduvad põhjendused sellistel juhtudel pädevuse aktsepteerimiseks varasemate eeskirjade alusel. Seetõttu soovitas komisjon kaebuse esitajal pöörduda pretensioonide nõukogu poole uuesti. Pretensioonide nõukogu lükkas aga uuesti esitatud kaebuse tagasiulatuva selgesõnalise sätte puudumise tõttu tagasi.

Ombudsman märkis, et juhtum on ajendatud Euroopa koolide eriti rangest meetmest, ning on oht, et kaebuse esitaja jäetakse piisava õiguskaitseta. Ta leidis, et kuna komisjon on Euroopa koolide süsteemi olulisel määral kaasatud, peab ta tegutsema aktiivselt, et tagada Euroopa koolide töö kooskõla hea haldustava põhimõtetega. Seetõttu tegi ombudsman ettepaneku, et komisjon tagaks, et Euroopa koolide kuratooriumile esitataks ettepanek asjaomaste eeskirjade muutmiseks.

Komisjon meenutas, et ta oli juba Euroopa koolide kuratooriumi tähelepanu sellele temale juhtinud, kuid oli jäänud Euroopa koolide kuratooriumi ainsaks liikmeks, kes pooldas pretensioonide nõukogu pädevuse laiendamist tagasiulatuvalt. Komisjon lisas, et kuna ta oli jäänud oma seisukoha juurde, nõudis ta, et Euroopa koolide peasekretär tõstaks teema jälle päevakorda. Lõpuks esitati teema Euroopa koolide kuratooriumile kirjaliku menetluse teel, mille tulemus polnud ombudsmani lõpphinnangu ajaks veel teatavaks saanud.

Ombudsman hindas komisjoni jätkuvaid pingutusi ning lõpetas juhtumi järeldusega, et komisjoni tegevuses ei esinenud haldusomavoli. Kuna aga kaebuse esitaja probleem jäi lahendamata, otsustas ombudsman juhtumist teavitada Euroopa koolide uut peasekretäri ja Saksa valitsust.

Dumpingvastased ajutised meetmed

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 943/2006/MHZ kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja oli asjast huvitatud isik komisjoni uuringus, mis käsitles teatavate Hiinast ja Vietnamist pärit nahast pealsetega jalatsite impordi suhtes ajutiste dumpingvastaste meetmete

kehtestamist⁵. Enne asjakohase määruse vastuvõtmist avaldas komisjon oma veebilehel teabe kõnealuse dumpinguvastase meetme kohta, mille järel taotles kaebuse esitaja komisjonilt oma järelduste avalikustamist ning võimalust esitada oma seisukohad. Kaebuse esitaja taotlused jäeti rahuldamata.

Kaebuse esitaja väitis oma kaebuses ombudsmanile, et komisjon i) on enne ajutiste meetmete ametlikku vastuvõtmist rikkunud kaebuse esitaja õigust kaitsele ning head juhtimistava, sest jättis avalikustamata kaebuse esitaja järeldused ning rahuldamata kaebuse esitaja 13. märtsi 2006 taotluse oma seisukohtade avaldamiseks; ii) on rikkunud proportsionaalsuse põhimõtet (kaebuse esitaja väitel ei järginud komisjon ühest küljest tarbijate ja ettevõtjate, kelle suhtes kehtib dumpinguvastane tollimaks, huvide ja teisest küljest nende ettevõtjate, kelle suhtes nimetatud tollimaks ei kehti, huvide „õiglast tasakaalu”); iii) on rajanud oma otsuse ebaõigele teabele (kaebuse esitaja osutas komisjoni veebilehel ilmunud asjakohasele dokumendile) ja on vääralt valinud võrdlusriigiks Brasiilia; ning iv) on tegutsenud läbipaistmatult, jättes avaldamata kaebuse esitanud ELi tootjate ja valimisse kuuluvate ELi tootjate nimed.

Kaebuse esitaja väitel peaks komisjon oma määruse, millega kehtestati ajutised dumpinguvastased meetmed teatavate Hiinast ja Vietnami pärit nahkjalatsite suhtes, tagasi võtma ning juba kogutud ajutised dumpinguvastased tollimaksud tuleks tagastada. Kaebuse esitaja jäi tähelepanekutes oma varem esitatud väidete ja nõuete juurde.

Komisjon osutas oma arvamuses, et dumpinguvastase algmääruse⁶ kohaselt ei ole komisjon kohustatud avaldama oma järeldusi enne ajutiste meetmete vastuvõtmist. Komisjon ei tunnistanud, et oleks rikutud kaebuse esitaja õigust kaitsele, samuti ei tunnistanud ta läbipaistvuse rikkumist ega puudumist. Komisjon viitas määruse (EÜ) 553/2006 põhjendustele.

Ombudsman ei tuvastanud haldusomavoli. Ombudsman rõhutas, et kaebus puudutas ajutisi meetmeid, mis on spetsiifilise iseloomuga ning mida on võimalik hiljem muuta. Ombudsman juhtis tähelepanu asjaolule, et keerukates majandusasjades on ombudsmani hinnang juhtumile piiratud iseloomuga. Ombudsman võttis otsuse tegemisel arvesse komisjoni Rohelist raamatut⁷, mis oli vahepeal esitatud avalikuks aruteluks ja mis peegeldas kaebuse esitaja tõstatatud teemat.

Väidetav tegevusetus kriminaalasja käsitlemisel

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1166/2006/WP kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitanud Saksa kodaniku mõistis 1997. aastal Saksa kohus süüdi relvade ebaseadusliku omamise eest ja karistas teda tingimisi. Samas mõisteti Itaalia kohtus 1998. aastal kaebuse esitajale *in absentia* 16-aastane vangistus. 2002. aastal ta vahistati rahvusvahelise vahistamismääruse alusel ning on sellest ajast alates viibinud kinnipidamisasutuses.

2003. aastal teatas kaebuse esitajat kaitsnud advokaat juhtumist komisjonile. Kaitsja väitel oli Itaalia kohus rikkunud *ne bis in idem* põhimõtet, mis keelab õiguskaitseasutusel menetleda sama juhtumit kaks korda. Komisjonile pakkus juhtum huvi. Samas selgitas komisjon, et ta ei ole pädev prokuratuuriotsuste läbivaatamiseks ning kriminaalasjades puudub võimalus liikmesriigi suhtes rikkumismenetluse läbiviimiseks. Ainus võimalus tegutsemiseks oleks Euroopa Liidu lepingu artikli 35 lõike 7 alusel vaidlustada Euroopa Kohtus lepingu tõlgendamine – näiteks Schengeni lepingu rakenduskonventsioon, mis sätestab *ne bis in idem* põhimõtte Euroopa tasandil. Et puudus teatud teave, siis soovitas komisjon advokaadil jätkata juhtumiga tegelemist riiklikul tasandil.

⁵ Komisjoni määrus (EÜ) 553/2006, ELT 2006 L 98, lk 3.

⁶ Nõukogu määrus (EÜ) nr 384/96, mida on muudetud nõukogu määrusega (EÜ) nr 461/2004.

⁷ KOM(2006) 763.

Pärast Itaalia apellatsioonikohtu negatiivset otsust 2005. aastal järeldas komisjon lõplikult, et komisjoni tasandil meetmete võtmiseks puudub piisav alus.

Kaebuse esitaja väitis ombudsmanile esitatud kaebuses, et komisjon oleks pidanud tegutsema. Ta lisas, et ta järgis komisjoni soovitusi ainult seetõttu, et anda komisjonile alus tegutsemiseks. Et komisjon ei olnud meetmeid võtnud, palkas kaebuse esitaja kaitsja asjatult.

Komisjon selgitas oma arvamuses, et oli maininud Euroopa Liidu lepingu artikli 35 lõiget 7, sest Itaalia kohus oli 1998. aastal asunud seisukohale, et *ne bis in idem* põhimõte Itaalias ei kehti. Samas ei peetud sellest seisukohast hilisemates Itaalia kohtute otsustes kinni. Seetõttu ei olnud märgata üldist lahkavust komisjoni ja Itaalia vahel. Komisjon rõhutas, et ta ei olnud andnud lubadust asuda tegutsema Itaalia vastu juhul, kui Itaalia apellatsioonikohus langetab negatiivse otsuse, ning selline negatiivne otsus ei osutanud sellele, et soovitus oleks olnud ebaõige või kaebuse esitaja huvidega vastuolus.

Ombudsman meenutas, et Euroopa Liidu õigussfääris tehakse kriminaalõiguse koostöö otsused siiani peamiselt valitsustevaheliste menetluste teel, mistõttu on komisjoni tegutsemisvõimalused võrdlemisi piiratud. Ta märkis, et komisjoni kirjade sõnastus oli äärmiselt ettevaatlik. Komisjon ei andnud lubadust ise samme astuda, vaid teatas, et kaalub võimalikke edasisi samme pärast lisateabe saamist. Veelgi enam, ombudsmanile paistis mõistlik komisjoni põhjendus asjas edasiste sammude mitte astumiseks – nimelt järgivad Itaalia kohtud praegusel ajal üldiselt *ne bis in idem* põhimõtte rakendamist.

Ombudsman lõpetas seetõttu juhtumi haldusomavoli tuvastamata.

Väidetav Küprose türgi ülikooli avaldusele vastamata jätmine

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2280/2006/MF kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja on Ida-Vahemere Ülikooli (Eastern Mediterranean University, EMU), Küprose põhjaosas asuva Küprose türgi haridusasutuse rektor. 2004. aasta oktoobris taotles EMU komisjonilt Erasmuse ülikoolihartat. Ülikooliharta saamise eeltingimuseks oli, et riiklik haridusasutus peab kinnitama EMU staatust kõrgharidusasutusena. Kaebuse kohaselt keeldus Küprose haridusministeerium EMU-le kõrgharidusasutuse staatust andmast.

Kaebuse esitaja väitis ombudsmanile esitatud kaebuses, et komisjon ei vastanud EMU ülikooliharta taotlusele mõistliku aja jooksul ega selgitanud viivituse põhjust.

Komisjon leidis oma arvamuses, et põhjus, miks EMU taotlusele ei saadatud kiiret ametlikku vastust, on see, et puudus asjaomase asutuse kinnitus EMU nõuetelevastavuse kohta. 12. mail 2005 saatis komisjon EMU-le kirja, teatades ametlikult, et ülikooliharta taotlust ei rahuldata, sest asjaomane riigiasutus ei ole kinnitanud EMU nõuetelevastavust Socrates/Erasmuse programmis osalemiseks.

Ombudsman leidis, et aeg, mis kulus EMU taotluse esitamisest komisjoni 12. mai 2005 vastuseni, ei olnud põhjustatud komisjonipoolsest viivitusest, vaid pigem seetõttu, et EMU keeldus Nicosia haridusministeeriumilt kõrgharidusasutuse staatust taotlemast. Nõuetelevastavuse teema tõstatas seoses Küprose poliitilise olukorraga tundlikke teemasid. Komisjoni ei saa pidada vastutavaks viivituste eest, mis tulenesid otseselt kirjeldatud poliitilisest olukorrast. Peale selle teavitas komisjon kaebuse esitajat korrapäraselt vastavatest meetmetest, mis tulnuks võtta, et tagada EMU taotluse nõuetelevastavus. Ombudsman lisas, et komisjon ei ole kohustatud andma üksikasjalikke selgitusi komisjoniväliste osapoolte käitumise kohta.

Ombudsman kiitis asjaolu, et komisjon näis olevat leidnud alternatiivi Põhja-Küprose üliõpilaste ja õppejõudude aitamiseks, pakkudes neile ülikoolihartaga sarnaseid võimalusi.

Ombudsman ei leidnud seega komisjoni tegevuses kaebuse esitaja väidete kohast haldusomavoli.

Väidetavalt ebatäpne teave komisjoni veebilehel

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2403/2006/(WP)BEH (konfidentsiaalne) kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebus oli seotud väidetavalt väärteabega komisjoni ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraadi veebikohas lehel pealkirjaga „Kaitstes sinu ideesid“. Lehekülje saksakeelsel versioonil oli väide, et komisjon võtab meetmeid tegevuse „Diebstahl von geistigem Eigentum“ vastu, mis sõna-sõnalt tähendab meetmeid „intellektuaalomandi varguse“ vastu.

Kaebuse esitaja väitel ei saa ideesid intellektuaalomandi õigustega kaitsta, sest need õigused kaitsevad ideedel *rajanevaid* leiutisi ja teoseid ning varguse mõistet ei saa intellektuaalomandi õiguste kontekstis kasutada. Et mõlemat komisjoni väidet võib seega pidada vääraks, palus kaebuse esitaja komisjonil need sihtrühma eksitamise vältimiseks eemaldada.

Komisjon juhtis üksikasjalikus arvamuses tähelepanu asjaolule, et kõnealune teave veebilehel moodustas osa teabepakmest, mille eesmärk oli esitada ajakirjanikele ja üldsusele keerukate teemade, näiteks intellektuaalomandi õiguste kaitse teavet lihtsas ja arusaadavas keeles. Komisjon selgitas, et tema keelekasutus ja käsitlused vastasid teiste rahvusvaheliste organisatsioonide keelekasutusele ja käsitlustele. Komisjon lisas, et ta sai väga positiivset tagasisidet äriorganisatsioonidelt, kes olid teinud teabepakme oma liikmetele kättesaadavaks. Komisjon järeldas, et veebilehe teave täitis seotud eesmärgi anda teavet üldsusele lihtsal ja arusaadaval viisil.

Ombudsman juhtis tähelepanu sellele, et eksitava teabe esitamise vältimise huvides peab komisjoni veebilehtedel sisalduv teave olema tõene ja täpne. Ühtlasi rõhutas ombudsman, et see ei takista komisjonil oma veebilehe sisu lihtsustamast, et teha seal sisalduv teave sihtrühmale võimalikult arusaadavaks. Ta järeldas, et kuigi kõnealune mõiste on akadeemilisest vaatenurgast vaieldav, siis võhikule selgitab see lihtsas ja arusaadavas keeles intellektuaalomandi olemust. Arvestades seda, et veebilehe eesmärk ei olnud intellektuaalomandi õiguste täielik ja keerukas määratlemine, oli kasutatud väljendusviis piisavalt selge. Ombudsman leidis, et nimetatud seisukoht on kooskõlas rahvusvaheliste organisatsioonide praktikaga. Arvestades ülaltoodut, leidis ombudsman, et kaebuse esitaja väidete kohast haldusomavoli ei esine.

Väide Greenpeace'i vastu esitatud ebatäpsete ja laimavate süüdistuste kohta

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2740/2006/TN kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Greenpeace'i aruandes *Toxic Lobby, How the Chemicals Industry is trying to kill REACH* („Toksiline lobitöö – kuidas keemiatööstus üritab tappa REACHi”⁸) vihjati kujundlikule pöördusele (st kaadrivahetusele) komisjoni ja lobitööd tegeva keemiatööstuse vahel. Aruandes määratleti nimetatud mõistet kui taktikat, millega EÜ ametnikud ja tööstuse lobitöötajad „vahetavad omavahel töökohti”. Selles näitlikustati väidetavat praktikat, esitades teavet teatud isikute töösuhete kohta komisjoni ja keemiatööstusega.

Vastuseks meedias esitatud küsimustele kommenteeris komisjoni esindaja: „Mis puudutab ... väljatoodud isikuid, siis kaks neist ei ole tegelikult mitte kunagi töötanud REACHiga. Seega jääb mulle arusaamatuks, mille põhjal võidakse välja mõelda väidet pöördusest, sobimatust käitumisest. (...) Ma leian, et need väited on täiesti alusetud, ebaõiglased ja tehtud kontrollimata teadmiste pinnal.” Greenpeace esitas ombudsmanile kaebuse, väites, et komisjon on esitanud Greenpeace'i uurimuse kohta ebatäpseid, eksitavaid ja laimavaid süüdistusi.

8

REACH on uus Euroopa kemikaalimäärus (määrus nr 1907/2006, ELT 2006 L 396, lk 1). Lühend tähendab kemikaalide registreerimist, hindamist ja autoriseerimist (*Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals*).

Ombudsman ei pidanud nimetatud väidet veenvaks. Ta märkis, et arvestades eeskätt aruande konteksti⁹, võis pöördukse kujundit põhjendatult seostada kahtlustega isikute aususes ning nende nõuetekohases vabastamises personalieeskirjades ette nähtud töökohustustest. Et sellised süüdistused ei olnud aruandes piisavalt põhjendatud, oli komisjoni esindaja jõuline reaktsioon mõistetav.

Kuigi ombudsman ei tuvastanud uuritud kaebuse esitaja väidete alusel haldusomavoli, rõhutas ta läbipaistvuse tähtsust õigusloomemenetluse raames toimivas lobitöös. Ombudsman teadvustas selle tähtsust komisjoni suurema avatuse algatuse¹⁰ raames, millega tunnustatakse, et lobiküsimus on seotud praeguste ja endiste Euroopa Liidu ametnike ja teenistujate käitumisega ning on teema, mida reguleerivad otseselt personalieeskirjade sätted. Ombudsman rõhutas, et nimetatud sätete nõuetekohane ja põhjalik kohaldamine on läbipaistvuse rangete standardite, mida Euroopa Liit peab mis tahes tänapäevase haldussüsteemi seaduslikkuse osaks, saavutamiseks hädavajalik.

Euroopa Investeerimispank

Rahastamislepingule üldsuse juurdepääsu tagamisest keeldumine

Euroopa Investeerimispanka (EIP) vastu esitatud kaebuse 948/2006/BU kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Valitsusväline asutus taotles Euroopa Investeerimispankalt juurdepääsu Slovakkia raudteede moderniseerimise projekti rahastamislepingule. EIP toetus taotluse tagasilükkamisel dokumentidele üldsuse juurdepääsu käsitlevates eeskirjades esinevale erandile, milles märgitakse ametisladuse kohustust ja ärietikat, pangandus- ja finantssektori eeskirju ja tavasid. EIP teatas siiski kaebuse esitajale, et ta ei ole vastu sellele, kui rahastamislepingu avaldab laenuvõtja või Slovakkia valitsus.

Kaebuse esitaja väitis oma kaebuses ombudsmanile, et avaldamiskohustuse delegeerimisega liikmesriikide ametiasutustele diskrimineerib EIP kodanikke, kes ei valda asjaomase liikmesriigi keelt. Kaebuse esitaja viitas ka Århusi konventsioonile, milles sätestatakse üksikisiku juurdepääsuõigus keskkonnaalasele teabele.

Kaebuse kohta esitatud arvamuses leidis EIP, et pangana peab ta tagama vastastikuse usalduse partneritega, kellel on põhjendatud õigus eeldada, et EIP tegutseb kehtivas õiguslikus raamistikus ja ei avalikusta teavet, mida kaitstakse panganduse konfidentsiaalsuskohustusega. Sellega seoses osutas EIP oma eeskirjadele üldsuse juurdepääsu kohta, mida ajakohastati 28. märtsil 2006 teabe avalikustamise poliitika raames. Nii varasemates kui ka uutes eeskirjades esinev erand käsitleb teavet, mis on seotud ametisladuse hoidmise kohustusega. Uutes eeskirjades on selgelt ära toodud rahastamislepingute mitteavalikustamise nõue. Lõpetuseks märkis EIP, et ta tegeleb tõsiselt teabele juurdepääsu lihtsustamisega, ja kui teatud dokumentide vastu, mis ei ole kõigis ELi ametlikes keeltes kättesaadavad, tõuseb laialdane huvi, võib kaaluda nende tõlkimist.

Ombudsman tunnustas oma otsuses EIP kahepoolset rolli nii finantsturgudel tegutseva pangandusinstituutsioonina kui ka ühenduse organina. Ombudsman leidis, et EIP-l oli õigus juurdepääsust keelduda varasemate, tollal kehtinud eeskirjade alusel. Ombudsman mõistis, et viidates oma uutele eeskirjadele, milles tuuakse selgesõnaliselt välja rahastamislepingute mitteavalikustamise nõue, andis EIP teada, et pidades silmas EIP ja tema äripartnerite konfidentsiaalset pangandussuhet, rahastamislepinguid ei avalikustata mitte mingil juhul, ning seetõttu ei kaaluta ka osalise avalikustamise võimalust. Århusi konventsiooni kohta märkis

⁹ Näiteks pöördukse kujundi osa aruandest illustreeriti üleskeeratava nukuga ja aruande esilehel on kujutatud marionett, keda juhtiva isiku nägu ei ole näha.

¹⁰ Lisateavet Euroopa läbipaistvuse algatuse kohta saab järgmiselt veebilehelt: http://ec.europa.eu/commission_barroso/kallas/transparency_et.htm

ombudsman, et määrus 1367/2006¹¹ on EIP-le siduv, kuid seda kohaldatakse üksnes alates 28. juunist 2007. Seega ei kohaldata seda kaebuse esitaja taotluse esitamise ajal.

Seoses võimaliku keeleprobleemiga, millega kodanikud võivad kokku puutuda taotluste esitamisel riiklikele ametiasutustele, tegi ombudsman lisamärkuse, julgustades EIP-d kaaluma riiklike ametiasutustega kontakteerumist tulevikus, et välja selgitada, kas on võimalik täielikult või vähemalt osaliselt avalikustada selliseid rahastamislepinguid, millele kodanikud on taotlenud üldsuse juurdepääsu. Sellisel juhul võiks EIP aidata leevendada keeleprobleeme, millega kodanikud võivad vastavate juurdepääsutaotlustega asjaomaste liikmesriikide ametiasutuste poole pöördudes kokku puutuda.

Väidetav riikliku keskkonnaõiguse rikkumine Euroopa Investeerimispanka rahastatava transpordiprojekti raames

Euroopa Investeerimispanka vastu esitatud kaebuse 1779/2006/MHZ kohta langetatud otsuse kokkuvõtte

Poola keskkonnavabaühendus esitas kaebuse, mille kohaselt Euroopa Investeerimispank (EIP) kaasfinantseeris Poola teede moderniseerimise projekti, kuid samas ei täitnud Poola keskkonnaõigusest tulenevat nõuet hinnata projekti strateegilist keskkonnamõju. Kaebuse kohaselt on EIP tegevus seega vastuolus tema enda keskkonnaaruandega, mille kohaselt peab EIP tagama rahastatavate projektide vastavuse nii Euroopa Liidu kui ka riikliku keskkonnaõiguse põhimõtetele ja standarditele. Kaebuse esitaja väitis veel, et EIP ei ole teatanud kaebuse esitajale Poola ametivõimude vastusest, kelle poole EIP pöördus seoses esitatud kaebusega. Kaebuse esitaja nõudis, et EIP lõpetaks rahastamise kuni projekti õigusliku staatuse täpsustamiseni.

EIP leidis oma arvamuses, et Poola ametivõimud i) vastutavad täielikult asjaomase riikliku õiguse järgimise eest ja et pärast seda, kui pank võttis nendega ühendust, ii) teatati pangale, et asjaomaste Poola õigusnormidega ei nähta ette projekti strateegilise keskkonnamõju hindamist. Peale selle teatas EIP vahepeal kaebuse esitajale Poola ametiasutuste seisukohad.

Ombudsmani seisukoha järgi võis EIP i) põhjendatult eeldada, et Poola ametivõimud järgivad kohaldatavaid õigusnorme, ja ii) et samad Poola ametivõimud edastavad *usaldusväärset* teavet nimetatud õigusnormide nendepoolse kohaldamise kohta. Sel põhjusel nõustus ombudsman EIP põhjendustega toetuda laenulepingut allkirjastades nimetatud ametiasutuste antud teabele. Ombudsman ei tuvastanud selles osas seega haldusomavoli. Ombudsman märkis veel, et samal ajal teatas EIP kaebuse esitajale Poola ametiasutuste järeldused. Sel põhjusel ei pidanud ombudsman edasist uurimist põhjendatuks. Ombudsman tegi kaebuse esitaja väite osas sama järelduse, võttes arvesse, et EIP oli kõnealuse makse juba teinud.

Ombudsman viitas ka Poola ombudsmani järeldustele, kellele kaebuse esitaja oli esitanud paralleelse kaebuse Poola ametiasutuste vastu. Selles osas tegi ombudsman lisamärkuse, et EIP kaaluks tulevikus teabevahetuskanalite loomist, millega saaks teavet otsida asjaomastelt riiklikelt ja piirkondlikelt järelevalveorganitelt, nagu näiteks ombudsmanidelt, kes võiksid olla täiendvaks teabeallikaks panga rahastatavate projektide suhtes kohaldatava riikliku ja Euroopa õiguse osas.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1367/2006 keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Århusi konventsiooni sätete kohaldamise kohta ühenduse institutsioonide ja organite suhtes, ELT 2006 L 264, lk 13.

Euroopa Raviamet

Väidetav teabe puudumine antidepressandi kohta

Euroopa Raviameti (EMA) vastu esitatud kaebuse 2370/2005/OV kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja abikaasa sooritas enesetapu antidepressandi Seroxat/Paroxetine võtmise ajal. Pärast abikaasa surma võttis kaebuse esitaja seoses ravimi ohutuse ja enesetapuriskiga ühendust Euroopa Raviametiga. Muu hulgas taotles kaebuse esitaja ameti teaduslikku arvamust ravimi kohta. Mõnele tema saadetud e-kirjale ei vastatud. Kaebuse esitaja pidas ameti saadetud vastuseid ebapiisavaks. Ombudsmanile esitatud kaebuses väitis kaebuse esitaja, et amet näitas tema taotlustega seoses üles läbipaistvuse ja teabe puudumist, et esines põhjendamatu viivitus, et teda ei kuulatud ära ravimi ohutuse ja enesetapuriski osas ning et amet ei võtnud tema küsimuste suhtes vajalikke meetmeid.

Amet avaldas oma arvamuses, et kaebuse esitaja mõnele e-kirjale jäeti vastamata, kuna need olid korduvad ja mõttetus. Amet leidis, et ülejäänute osas anti kaebuse esitajale kogu vajalik teave.

Pärast asjaomase kirjavahetuse hoolikat analüüsi järeldas ombudsman, et amet ei vastanud kolmele kaebuses esitatud küsimusele. Seetõttu tegi ta sõbraliku lahendi ettepaneku ning kutsus ametit üles i) paluma vabandust selle eest, et pidas mõnd kaebuse esitaja saadetud e-kirja korduvaks ja mõttetuks, ning ii) vastama osutatud küsimustele. Amet nõustus ombudsmani ettepanekuga, palus vabandust kaebuse esitaja ees ning vastas kolmele küsimusele.

Ombudsman väljendas oma otsuses heameelt asjaolu üle, et amet oli tema ettepanekuga nõustunud. Arvestades siiski, et kaebuse esitaja ei jäänud vabanduskirjaga ning vastustega rahule, järeldas ombudsman, et sõbralikku lahendit ei ole võimalik saavutada. Siiski asus ombudsman seisukohale, et kuna amet lahendas ombudsmani tuvastatud probleemid, ei esinenud ameti tegevuses enam haldusomavoli.

Seoses kaebuse esitaja väidet ära kuulamata jätmise ja ameti tegevusetuse kohta järeldas ombudsman ravimite müügilubade suhtes kohaldatava menetluse analüüsi järel, et ameti tegevuses ei esine haldusomavoli. Ombudsman lõpetas seetõttu juhtumi.

3.2 INSTITUTSIOONI LAHENDATUD JUHTUMID

Euroopa Komisjon

Austrias hobusekasvatust puudutavate taotluste väidetav mitterahuldav käsitlemine

Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3386/2005/WP kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Austria Vorarlbergi liidumaa *Volksanwalt* (ombudsman) edastas ombudsmanile kaebuse, mille ta oli saanud Vorarlbergi liidumaal elavalt hobusekasvatajalt. Kaebuse esitaja leidis, et tõuraamatute teatud piirkondlikud eeskirjad ei ole kooskõlas ühenduse õigusega. Kaebus puudutas hobusepassi vormi ja sisu. Sisuliselt väitis kaebuse esitaja, et komisjon ei vastanud tema õiguslike selgituste saamise taotlustele.

Komisjon väitis oma arvamuses, et kaebuse esitaja avalduste alusel on ta olnud pidevalt ühenduses pädevate Austria ametiasutustega ning on neile andnud ühenduse õiguse nõuetekohase

tõlgendamise juhiseid. Samal ajal on parandatud hobusepasside Euroopa Liidu eeskirju. Seoses üldise küsimusega tõuraamatuid pidavaid organisatsioone puudutava ühenduse õiguse rakendamise kohta, mille osas juba esitati eelotsusetaotlus Euroopa Kohtule, saabus komisjonile rikkumiskaebus, mille suhtes võeti taas ühendust Austria ametiasutustega. Lisaks sellele uuris komisjon uut kaebust kaebuse esitajalt, milles too tõstas kahtluse seoses väidetava pettusega Vorarlbergi hobusepasside kasutamises.

Ombudsman palus pärast komisjoni ja kaebuse esitaja väidete hoolikat kaalumist komisjonilt lisateavet eri menetluste kohta, mille käigus ta on käsitlenud või käsitleb kaebuse esitaja tõstatatud teemasid.

Seepeale andis komisjon üksikasjaliku ülevaate kahest kaebuse esitaja probleemidega seotud kaebuse menetlusest, mis mõlemad olid veel uurimisel. Komisjon teatas, et enamik probleeme on lahenduse leidnud ning kõikide ühenduse õigusega seotud lahendamata probleemide uurimine jätkub.

Kaebuse esitaja teatas ombudsmani teenistusega edasise suhtlemise käigus, et on saavutatud teatud positiivseid tulemusi, eriti seoses hobusepassidega. Kaebuse esitaja lisis, et ta on täielikult rahul tema kaebuse käsitlemisega Euroopa Liidu tasandil nii komisjoni kui ka ombudsmani poolt, ning avaldas optimismi, et komisjoni jätkuvate jõupingutustega leitakse lahendus ka ülejäänud probleemidele.

Ombudsman tervitas komisjonilt tema päringu kohta antud üksikasjalikke selgitusi ning väljendas lootust, et komisjon annab oma parima ülejäänud probleemide lahendamiseks. Ombudsman järeldas, et komisjon on ilmselt astunud samme asja lahendamiseks ning kaebuse esitaja on jäänud sellega rahule.

Vahekohtu kokkuleppe sõnastust puudutav vaidlus

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1126/2006/SAB (konfidentsiaalne) kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja töötas kohaliku haldus- ja tehnilise personali lepingu alusel komisjoni delegatsiooni heaks kolmandas riigis. Kaebus puudutas komisjoni keeldumist kaebuse esitajale koostatud kokkuleppekavandi sõnastuse osalisest muutmisest. See kokkuleppe puudutas vahekohtuorgani volitust, kes pidi otsustama, kas kaebuse esitajal on õigus saada õppetootust oma lastele. Kavandatud kokkuleppe asjaomases osas viidati toetusele kaebuse esitaja kahele lasteaias (*kindergarten*) käivale lapsele. Kaebuse esitaja arvates oli selline sõnastus eksitav, arvestades asjaolu, et tema lapsed käivad Prantsuse kooli *maternelle*-osakonnas, mis kaebuse esitaja väitel on sõltumatu haridusasutus. Kaebuse esitaja väitis, et vahekohtu kokkuleppesse nimetuse „lasteaed” lisamine oleks tema tõstatatud teema suhtes eksitav.

Ombudsman leidis, et on olemas piisav alus uurimise alustamiseks, ning palus oma esimeses komisjonile saadetud kirjas otsest vastust küsimusele, kas komisjon oleks nõus tema ettepanekuga sõnastada vahekohtu kokkuleppe keskne mõte teisiti.

Komisjon pakkus oma arvamuses välja vahekohtu kokkuleppe sõnastuse, mis ombudsmani ettepanekule toetudes vastas ka komisjoni enda seisukohale vaidlusaluses küsimuses. Kaebuse esitaja nõustus nimetatud ettepanekuga ning palus ombudsmanil juhtum lõpetada. Ombudsman pidas seega juhtumi lahendatuks komisjoni poolt.

Pärast juhtumi lõpetamist teatas kaebuse esitaja ombudsmanile, et vahekohtunikud olid teinud otsuse tema kasuks. Ta tänas ombudsmani tõhusa sekkumise eest, märkides, et see võimaldas vahekohtumenetluse õiglast kulgu.

Tõlkepakkumise ebaõige tagasilükkamine

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2633/2006/WP kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Saksamaal elav tõlkija esitas pakkumise vastusena komisjoni väljakuulutatud pakkumiskutsesele tõlketeenusteks bulgaaria keelde. Pakkumine lükati tagasi, sest komisjoni arvates ei vastanud keelekvaliteet vajalikule vähimhindele 5/10. Kaebaja arvates olid aga enamik bulgaariakeelse teksti ebaõigeks hinnatud sõnadest ja väljenditest siiski õiged. Kaebuse esitaja väitis oma kaebuses ombudsmanile, et komisjon on tema pakkumise väärtalt tagasi lükanud. Ta väitis, et komisjon peaks oma pakkumise tagasilükkamise otsuse tühistama ning lubama tal osaleda edasises valikumenetluses.

Komisjon märkis oma arvamuses, et ta otsustas ombudsmanile esitatud kaebuse tõttu veelkord kokku kutsuda institutsioonidevahelise hindamiskomisjoni, et pakkumine uuesti läbi vaadata ja hoida ära mis tahes võimalikku ebaõiglast kohtlemist. Hindamiskomisjon, keda abistasid lisaks kaks bulgaaria keele spetsialisti, otsustas nõustuda kaebuse esitaja kahe väitega. Seega vähendati pakkumise vigade lõpparvu viiele, et lülitada pakkumine edasisse valikumenetlusse. Lõpuks võeti pakkumine vastu kvaliteedihindega 12/20. Komisjon palus kaebuse esitajalt vabandust põhjustatud ebamugavuste pärast.

Veel teatas komisjon ombudsmanile, et kaebuse esitajale pakuti raamlepingut.

Kaebuse esitaja teatas ombudsmani teenistustele, et ta on täielikult rahul sellega, kuidas komisjon tema probleemi lahendas. Ta märkis, et talle avaldas muljet küsimuse lahendamise kiirus, ning tänas ombudsmani sekkumise eest.

Ombudsman tervitas asjaolu, et komisjon oli hakanud tegelema kaebuse esitaja tõstatatud probleemiga kohe ja selle lahendanud ning kaebuse esitajalt vabandust palunud. Ombudsman järeldas, et komisjon on astunud samme probleemi lahendamiseks ning kaebuse esitaja on jäänud sellega rahule.

Mittenõuetekohane tegelemine lepingujärgse maksega

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3495/2006/GG (konfidentsiaalne) asjus langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, Saksa ülikool, võttis osa Erasmus programmiga raames toimunud projektist. Euroopa Komisjon lubas toetust anda maksimummääras 45 156 eurot. Tehti ka 40 640 euro suurune ettemakse. Lõpuks ulatusid kaebuse esitaja kogukulutused 42 833 euroni. Projektiga tegelemine usaldati tehnilise abi büroole (TAO).

2002. aasta märtsis teatas TAO kaebuse esitajale, et kahte kuluartiklit, vastavalt 5 395 eurot ja 4 111 eurot, ei peeta abikõlblikuks. TAO märkis, et toetuse lõppsumma on 33 327 eurot. Kaebuse esitaja oli 5 395 euro suuruse summa mahaarvamiseга nõus ning tagastas nimetatud summa TAO-le. Pärast kaebuse esitaja vastuväiteid nõustus komisjon siiski 4 111 euro suurust summat abikõlblikuks lugema. Komisjon teatas kaebajale, et nõutud tagasimakse summaks on 3 202 eurot.

Kaebuse esitaja arvates oli arvutuskäik vigane. Ilmselt oli komisjon 4 111 euro suuruse summa lisanud 33 327 euro suurusele summale, millega oldi juba nõustunud, ning oli siis lahutanud juba väljaantud 40 640 euro suurusest ettemaksust nende summa (37 438 euro). Samas oli komisjon jätnud arvestamata asjaolu, et kaebuse esitaja oli varasemalt tagasi maksnud 5 395 euro suuruse summa.

2004. aasta märtsis teatas kaebuse esitaja komisjonile, et tema arvates on ilmnenu d viga ning tegelikult võlgneb komisjon talle 2 193 euro suuruse summa (st vahe, mis tekkis komisjoni 3 202 euro suuruse nõude lahutamisel juba tagasimakstud 5 395 euro suurusest summast).

2004. aasta mais teatas komisjon kaebuse esitajale, et kuna 3 202 euro suurust summat ei ole tagasi makstud, siis tasaarveldatakse see summa teiste nõuete arvel, mida kaebuse esitaja on komisjoni vastu esitanud.

Kaebuse esitaja edasised püüded veenda komisjoni tehtud vea olemasolust osutusid ebaedukaks.

Kaebuse esitaja väitis ombudsmanile esitatud kaebuses põhimõtteliselt seda, et komisjon ei ole juhtumiga tegelema nõuetekohaselt. Kaebuse esitaja taotles komisjonilt 5 395 euro suuruse summa tagasimaksmist, lisaks veel intressi 44,47 eurot.

Komisjon osutas oma arvamuses, et pärast uurimise läbiviimist ja arvestades kaebuse esitaja esitatud tõendusmaterjali, kiirustas ta kaebuse esitajale tagasi maksma 5 395 euro suurust summat. Komisjon märkis, et nimetatud summa oli tema arvelt debiteeritud 20. detsembril 2006. aastal. Komisjon soovis omal algatusel kaebuse esitajale ka intressi tagasi maksta.

Kaebuse esitaja kinnitas oma tähelepanekutes, et asjakohane summa oli tagastatud täies ulatuses ning ta on juhtumi tulemustega rahul. Kaebuse esitaja tänas ombudsmani abi eest juhtumi lahendamisel.

Ombudsman väljendas rahulolu, et komisjon oli astunud samme juhtumi lahendamiseks ja et kaebuse esitaja oli sellega rahul.

Ombudsman rõhutas oma otsuses, et juhtumi eest vastutav komisjoni teenistus (Euroopa Komisjoni hariduse ja kultuuri peadirektoraat) oli selle juhtumi lahendamisel kiirelt tegutsenud. Tuli välja, et põhiküsimus lahendati edukalt 20. detsembriks 2006, st vähem kui kahe nädala jooksul alates hetkest, kui kaebuse esitaja küsimus oli komisjonile edastatud. Seetõttu tunnustas ombudsman komisjoni tervikuna ja eriliselt selle hariduse ja kultuuri peadirektoraati juhtumi eeskujuliku lahendamise eest.

Praktikandi taotluse tagasilükkamine eelneva töökogemuse tõttu

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 471/2007/VIK kohta langetatud otsuse kokkuvõtte

Kaebuse esitaja, Portugali kodanik, taotles komisjoni juures praktikakohta. Talle teatati, et tema taotlus on tagasi lükatud, sest ta ei vasta Euroopa Komisjoni ametlikku praktikakava reguleeriva eeskirja (edaspidi „eeskiri“) punktis 2.3 esitatud kõlblikuskriteeriumidele. Vastavalt eeskirja punktile 2.3 ei võta komisjon vastu taotlusi kandidaatidelt, kes on osalenud või osalevad üle kuue nädala kestval mis tahes praktilisel Euroopa institutsioonis või asutuses. Kaebuse esitaja väitis ombudsmanile esitatud kaebuses, et tema taotluse tagasilükkamine oli ebaõiglane, sest tema vaheaegadega töötamine toimus parlamendi plenaaristungitel ning kestis kokku vaid kolm nädalat. Ta leidis veel, et elektrooniline taotlusvorm ei võimaldanud sellise töökogemusega taotlejatel nimetada vaheaegadega töötamist ning et komisjon ei ole suutnud vormi asjakohaselt muuta. Kaebuse esitaja lisas, et komisjon lükkas tagasi ka tema teise taotluse praktikakohale. Kaebuse esitaja leidis, et tal peaks olema õigus esitada praktikakoha saamiseks uus taotlus ning et elektroonilist taotlusvormi tuleks muuta nii, et oleks võimalik nimetada vaheaegadega töö kogemust.

Komisjon selgitas oma arvamuses, et kaebuse esitaja taotlus lükkati tagasi seetõttu, et plenaaristungitele eelnev ja järgnev töö pidi võtma istungitel viibitud ajast rohkem aega. Komisjon leidis ka, et kaebuse esitajal oli kolmekuulise kehtivusega teenistuskaart. Samas juhtis komisjon tähelepanu asjaolule, et pärast kaebuse esitaja toimiku ning eelkõige kaebuse esitajaga koos töötanud parlamendiliikme avalduse läbivaatamist nõustus ta tunnistama kaebuse esitaja taotluse kõlblikuks ning esitama selle eelvalikukomisjonile praktikaperioodiks, mis algab 2007. aasta oktoobris.

Elektroonilise taotlusvormi asjus selgitas komisjon, et taotlejad võivad vormil nimetada vähemalt ühekuulise asjakohase töökogemuse. Komisjon leidis, et taotlusvormi väljatöötamise ajal ei peetud ühest kuust lühemat töökogemust asjakohaseks ning seetõttu ei peetud vajalikuks võimaldada selle nimetamist.

Kaebuse esitaja kinnitas, et ta on rahul komisjoni lahendusega. Ombudsman lõpetas juhtumi institutsiooni lahendatud juhtumina.

Esialgne suutmatus maksta tasumata jäänud summa

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1471/2007/(CC)/RT kohta langetatud otsuse kokkuvõte

2004. aastal osales Prantsuse konsultatsioonifirma Euroopa Komisjoni toetatavas infoühiskonna tehnoloogia (Information Society Technologies, IST) programmis. Projekt sisaldas Euroopa Liidu ja Hiina koostööd programmi „Digital Olympics“ raames, mille eesmärk oli tagada 2008. aasta Pekingi olümpiamängude edukas korraldamine, samuti pikaajalist koostööd Euroopa Liidu ja Hiina vahel infoühiskonna tehnoloogia valdkonnas. Komisjon nõustus maksma kaebuse esitajale projektis osalemise eest 178 415,10 eurot.

2005. aasta juulis taotles kaebuse esitaja esimest osa summas 90 379,00 eurot, mille komisjon seejärel välja maksis. Teises kuluaruandes taotles kaebuse esitaja ülejäänud summat, 88 036,10 eurot. Aasta hiljem saatis komisjon lõpliku raamatupidamisaruande, mis ei sisaldanud nimetatud märkimisväärselt suurt summat. Kuna komisjon ei suutnud taotletud summa maksmata jätmist piisavalt põhjendada, pöördus kaebuse esitaja ombudsmani poole.

Komisjon märkis oma arvamuses, et ta oli saavutanud ise kaebuse esitajaga kokkuleppe ja hüvitanud kaebuse esitajale ülejäänud summa, 88 036,10 eurot. Kaebuse esitaja leidis, et on täielikult rahul sellega, kuidas tema probleem lahendati. Ta tänas ombudsmani sekkumise eest.

Ombudsman lõpetas juhtumi, sest komisjon oli juhtumi lahendanud kaebuse esitajale sobival viisil.

3.3 OMBUDSMANI SAAVUTATUD SÕBRALIKUD LAHENDID

Euroopa Komisjon

Arenguprojekti raames makstud summa väidetav alusetu tagasinõudmine

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2577/2004/OV (konfidentsiaalne) kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, konsortsiumis osalev ettevõtte, oli komisjoni toetusprojektis „ELi toetus Liibanoni valitsuse rehabiliteerimiseks“ rakendamisel töövõtjaks. Kaebuse esitaja allkirjastas 1999. aasta augustis lepingu projekti tellijaga, nimelt Liibanoni Vabariigi haldusreformi riigiministriga (ingl k Minister of State for Administrative Reform of the Republic of Lebanon, OMSAR). Kaebuse esitajal esines mitmeid probleeme seoses sellega, kuidas komisjoni delegatsioon Liibanonis projekti menetles. Delegatsioon teatas 22. jaanuari 2003. aasta kirjas kaebuse esitajale, et konsortsiumi tugimeeskonna (siseministeeriumi tugi) päevarahade ja lennupiletite kulud kuuluvad 29 306,65 euro ulatuses tagasimaksmisele. Kaebuse esitaja väitel põhjustas komisjonipoolne lepingu ebaõiglane menetlemine kaebuse esitajale olulist finantskahju ning kahjustas konsortsiumi mainet.

2004. aasta augustis esitas kaebuse esitaja ombudsmanile kaebuse. Ta väitis, et i) komisjoni otsus nõuda tagasi 29 306,65 euro suurune summa on põhjendamatu, ning et ii) komisjon oli otsustusvõimetu ja passiivne plaani suhtes, mille konsortsium esitas juunis ja detsembris 2002 ning veel kord märtsis 2003 projekti teise etapi kohta. Kaebuse esitaja väitis, et iii) projekti teise etapi ettepanek lükati lihtsalt tagasi, ilma et OMSARile või kaebuse esitajale oleks antud võimalus avaldada arvamust.

Oma arvamuses leidis komisjon esimese väite kohta, et tal oli piisav õiguslik alus nimetatud summa tagasimaksmise nõudmiseks. Teise väite osas arvas komisjon, et viivitust ei põhjastanud üksnes tema, ning et ta ei olnud passiivne. Komisjon lükkas tagasi kaebuse esitaja kolmanda väite, sedastades, et ta on kaebuse esitaja suhtes üles näidanud ülimat paindlikkust.

Ombudsman leidis pärast toimiku põhjalikku analüüsi, et tuleb eristada kümnepäevast lähteperioodi (oktoobris 1999) ja lepingu ülejäänud perioodi. Lähteperioodi osas järeldas ombudsman, et komisjoni otsus nõuda tagasi tugimeeskonna reisikulud ja päevarahad võib olla haldusomavoli juhtum. Seetõttu tegi ombudsman kaebuse esitajale ja komisjonile sõbraliku lahendi ettepaneku. Selles soovitas ta, et komisjon võiks üle vaadata oma otsuse 29 306,65 euro suuruse summa tagasinõudmise osas.

Kahe ülejäänud väite osas ombudsman haldusomavoli ei tuvastanud.

Komisjon märkis oma vastuses sõbraliku lahendi ettepanekule, et juhtumi lahendamise huvides vaatas ta toimiku veel kord läbi ning nõustus ombudsmani ettepanekuga. Komisjon selgitas, et kokku 3536,23 euro suurune summa päevarahade ja lennupiletite eest hinnati nüüd abikõlblikuks ning see arvatakse tagasinõutavast summast maha. Seetõttu vähendatakse kaebuse esitajalt tagasinõutav summa 25 770,42 eurole. Kaebuse esitaja nõustus sõbraliku lahendiga ning tänas ombudsmani sekkumise eest.

Ombudsman märkis oma otsuses, et kaebuse esitaja ja komisjoni vahel lepiti kokku sõbraliku lahendi osas. Seetõttu luges ombudsman juhtumi lõpetatuks.

Rassismi ja Ksenofoobia Euroopa Järelevalvekeskus

Kaotanud pakkujale väidetavalt ebapiisava teabe andmine

Euroopa Rassismi ja Ksenofoobia Järelevalvekeskuse (EUMC)¹² vastu esitatud kaebuste 1858/2005/BB ja 1859/2005/BB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja palus Euroopa Rassismi ja Ksenofoobia Järelevalvekeskuse (EUMC) osakonnajuhatajal hr D.-l selgitada, miks tema kahele avatud pakkumiskutsesele tehtud pakkumised ei osutunud valituks. Hr D. vastas esimesele taotlusele, kuid ei vastanud kaebuse esitaja järgmistele taotlustele saada teavet selle kohta, kes oli pakkumise võitnud organisatsioon ning milline oli pakkumise maksumus, ning mis olid tema ja võitja hindamistulemuste võrdluse ja pakkumiste tulemused. Esimeses kaebuses väitis kaebuse esitaja, et EUMC ei kohaldanud kõnealusel juhul läbipaistvuse kriteeriumit.

EUMC väitel ei olnud taotlused adresseeritud määratud kontaktisikule ning need tulnuks saada liht- või tähtkirjaga, mitte e-posti teel. EUMC viitas üldiselt sellele, et neile saabub ligikaudu 300 e-posti rämpskirja päevas. EUMC osutas võitnud pakkuja nime ja pakkumise summa osas hankelepingu sõlmimise teatele ning esitas hindamistulemused ja selgitused, jäädes seisukohale, et menetlus oli olnud läbipaistev.

Ombudsmani EUMC selgitused ei rahuldanud. Ombudsman meenutas, et haldusasutus on kohustatud andma taotletud teavet, välja arvatud juhul, kui teabe andmata jätmiseks on kehtivad ja piisavad põhjused. Peale selle peaks ametnik pärast teabenõuete saamist asjus, milles ta ei vastuta, i) andma vastutava isiku kontaktandmed või ii) edastama taotluse otse vastutavale isikule. Käesoleval juhul selliseid samme ei astunud. Ombudsman täheldas, et läbipaistvuse kohustuse eesmärk on tagada, et pakkujaid on koheldud võrdselt, ja hõlbustada hankemenetluse erapooletuse

¹²

Ombudsman märgib, et kooskõlas nõukogu 15. veebruari 2007. aasta määruse (EÜ) nr 168/2007 artikliga 33 lõpetati EUMC tegevus alates 1. märtsist 2007 ning samu ülesandeid hakkas sellest alates täitma Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet.

ja aususe järelevalvet. Samaselt osutab põhjendamise kohustus vajadusele tagada asjakohane läbipaistvustase hankelepingu sõlmimise menetlustes¹³.

Ombudsman tegi seepärast sõbralike lahendite ettepanekud, paludes EUMC-l anda piisavalt teavet võrreldud tulemuste kohta ja asjakohaseid põhjendusi esimese hankemenetluse läbipaistvuse kohta või pakkuma mõistlikku kompensatsiooni.

EUMC nõustus ombudsmani sõbralike lahendite ettepanekutega ning kaebuse esitaja väljendas ombudsmanile tänu tehtud töö eest ja läbipaistvuse usaldusväärse kaitsmise eest Euroopa Liidus.

3.4 OMBUDSMANI KRIITILISE MÄRKUSEGA LÕPETATUD JUHTUMID

Euroopa Parlament

Ebapiisavad põhjendused ja suutmatus anda teavet suulises testis saadud hinde kohta

Euroopa Parlamendi vastu esitatud kaebuse 1782/2004/OV (konfidentsiaalne) kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja võttis osa Euroopa Parlamendi korraldatud avatud konkursist, kuid talle teatati, et ta sai suulises testis vaid 19 punkti 40st ning seetõttu ei saa tema nime reservnimekirja kanda. Kaebuse esitaja vaidlustas tulemuse 11. märtsi 2004. aasta kirjaga. Kaebuse esitaja arvates oli tulemus arusaamatult madal ning ta palus oma suulise testi üle vaadata ja kanda tema nimi reservnimekirja. Samuti taotles ta üksikasjalikku ülevaadet antud punktidest ning ülevaadet suulise testi iga teema punktide osakaalust. Kaebuse esitaja väitel saatis parlament talle 25. märtsil 2004 ebamäärase ja ebapiisavalt põhjendatud vastuse, milles lihtsalt korrati talle antud punktisummasid.

2004. aasta juunis esitas kaebuse esitaja ombudsmanile kaebuse, milles väitis, et parlamendi konkursside teenistus oli tema 11. märtsi 2004. aasta kirjale saatnud ebamäärase ja ebapiisavalt põhjendatud vastuse. Ta leidis, et i) tema esinemine suulises testis tuleb hinnata uuesti ja tema nimi tuleks kanda konkursi reservnimekirja ning ii) talle tuleks anda a) selge põhjendus antud punktide kohta; b) ülevaade tema suulise testi punktidest; c) suulise testi iga teema punktide osakaal; d) teave testist osavõtnute üldarvu ning osalejate hinnete kohta; e) õiged vastused kõikidele küsimustele.

Parlament märkis oma arvamuses, et ta kinnitas oma 25. märtsi 2004. aasta kirjas kaebuse esitajale antud punkte. Parlament täheldas, et valimiskomisjon oli kinni pidanud konkursiteates esitatust ning rikkumisi ei esinenud. Parlament osutas ka asjaolule, et vaidlusalune avatud konkurss koosnes ainult ühest suulisest testist kandidaatide esinemisest võrdleva ülevaate saamiseks. Parlament märkis veel, et kuna kandidaatidele pandi üksainus hinne, siis ei saanud ta kaebuse esitajale edastada „õigeid“ vastuseid küsimustele või anda üksikasjalikku ülevaadet tema punktidest.

Ombudsman viis läbi edasisi uurimisi, et selgitada välja kaebuse esitaja väidete mõningaid asjaolusid, ja kontrollis ka parlamendi toimikut, mis puudutas konkursi ja kaebuse esitaja suulise testi hindamist. Kontrolli käigus selgus, et kui välja arvata üks üldsõnaline lause valimiskomisjoni lõpparuandes, siis ei leidunud kandidaatide suulise testi hindamise kohta ühtki teist dokumenti.

¹³

Vt kohtuasi C-92/00, *HI*, EKR [2002] I-5553, punkt 46.

Ombudsman järeldas oma otsuses, et parlamendi suutmatuses piisavalt põhjendada kaebuse esitaja 11. märtsi 2004. aasta kirjale vastamata jätmist on haldusomavoli juhtum. Ombudsman osutas kriitilises märkuses, et juhul, kui tegemist on üheainsa suulise testiga, millele antakse üksainus hinne, on eriti oluline, et parlament tegeleks piisavalt põhjalikult nimetatud hinde osas esitatud ümberhindamistaotlustega. Kaebuse esitaja väidete osas haldusomavoli ei leitud. Ombudsman tegi siiski lisamärkuse, milles ta soovitas parlamendil julgustada valimiskomisjoni oma hinnanguid üksikasjalikumalt dokumenteerima, kui tegemist on käesolevaga sarnase juhtumiga, kus konkurss koosneb ainult ühest suulisest testist. Ombudsman leidis, et selline tegevus ei tohiks kaasa tuua vastuvõtmatud lisatööd juhul, kui suulisest testist võtab osa piiratud arv kandidaate.

Väidetav poliitiline sekkumine liikmesriigi Euroopa Parlamendi infobüroo juhataja ametisse nimetamisel

Euroopa Parlamendi vastu esitatud kaebuse 2825/2004/OV (konfidentsiaalne) kohta langetatud otsuse kokkuvõtte

Kaebuse esitaja kandideeris 2002. aasta novembris liikmesriigi Euroopa Parlamendi infobüroo juhataja kohale. Valimiskomisjoni esimees teatas talle 2003. aasta veebruaris, et kandidaatide tugevuste võrdleva analüüsi tulemusel on leitud, et kaebuse esitaja ei kuulunud kuue parima intervjuule kutsutud kandidaadi hulka. Kaebuse esitaja esitas 19. veebruaril 2003 saadetud tähtitud kirjaga kaebuse tema taotluse tagasilükkamise kohta ning palus, et teda siiski kaalutaks kohale määramisel. Tema kirjale ei vastatud. Kaebuse esitaja kahtlustas, et tema ametikohale määramisele oli vastu teatud erakond.

Kaebuse esitaja kaebas seetõttu 2004. aasta septembris ombudsmanile, väites, et i) parlamendi infobüroo juhataja valimistega olid seotud erakonnad ja selline kaasatus on vastuolus personalieeskirjadega ning et ii) parlament oli jätnud vastamata tema 19. veebruari 2003 tähtitud kirjaga saadetud kaebusele.

Oma arvamuses märkis parlament, et moodustati iseseisev valimiskomisjon ning valimiskomisjoni poolt vastu võetud valikukriteeriumid põhinesid töökuulutuses kirjeldatud üksikasjalikul profiilil, mis kehtisid võrdselt kõikidele kandidaatidele. Kaebuse esitaja poolt parlamendi arvamuse kohta tehtud tähelepanekute järgi olid kõnealuse liikmesriigi teatud parlamendiliikmed sekkunud valikumenetlusse ja teadsid nähtavasti kandidaatide nimesid ning nägid nende avaldusi ja CV-sid.

Ombudsman viis läbi kolm seeriat edasisi uurimisi, paludes muu hulgas parlamendil selgitada erapooletu valikumenetluse tagamiseks võetud meetmeid ning samuti meetmeid, mis on võetud kandidaatide ja nende taotluste anonüümsuse tagamiseks muude isikute kui valimiskomisjoni liikmete ees. Samuti palus ombudsman parlamendil avaldada arvamust kaebuse esitaja väite kohta, et teatud anonüümsed parlamendiliikmed olid võtnud valikumenetluse mõjutamise eesmärgil ühendust otse parlamendi peasekretäriaga. Parlament avaldas oma vastuses, et valimiskomisjon austas menetluste konfidentsiaalsusnõuet ning puuduvad tõendid selle kohta, et komisjoni liikmed oleksid edastanud teavet kandidaatide kohta. Parlamendi president kinnitas samuti, et ta võib garanteerida, et peasekretär ei sekkunud valimiskomisjoni töösse ning peasekretäri ei üritatud mõjutada.

Ombudsman osutas oma otsuses esmalt sellele, et väited üksikute parlamendiliikmete vastu jäävad tema pädevusest välja, sest need ei puuduta ühenduse institutsiooni või asutuse tegevust. Ombudsman mõistis kaebuse esitaja esimest väidet kui viidet sellele, et valikumenetluses osalenud parlamendiametnikud on lasknud parlamendiliikmetel end mõjutada. Selles osas märkis ombudsman, et kaebuse esitaja ei ole oma väite tõendamiseks esitanud konkreetseid tõendeid ning läbiviidud edasiste uurimiste käigus ei leitud konkreetset tõendusmaterjali kaebuse esitaja kahtluste kinnitamiseks. Ombudsman võttis arvesse ka parlamendi selgesõnalisi avaldusi valikumenetluse mittesekkumise kohta. Seoses kaebuse esitaja eritaotlusega kuulata tunnistajana üle parlamendiliikme assistent, osutas ombudsman, et tema põhikiri ei anna talle volitust kuulata üle parlamendiliikmeid või nende assistente ning arvestades parlamendi selgesõnalisi avaldusi, mida

tuleks käsitleda usaldusväärseina, oleks puudutatud isikute vabatahtlikult tunnistajana ülekuulamine ebakohane. Nendel kaalutlustel järeldas ombudsman, et vaidlusaluse ametikoha valikumenetluse avatust n-ö välistele mõjutustele ei ole tõendatud. Seetõttu haldusomavoli ei tuvastatud.

Ombudsman tegi siiski kriitilise märkuse seoses kaebuse esitaja teise väitega, mis seisnes kaebuse esitaja 19. veebruari 2003. aasta tähitud kirjale vastamata jätmises. Parlament vastas nimetatud kirjale alles 12. oktoobril 2005, s.o enam kui kaks ja pool aastat hiljem ning üks aasta pärast seda, kui ombudsman oli juhtinud parlamendi tähelepanu kirjale vastamata jätmisele.

Euroopa Komisjon

Ettevõtte ebaõiglaselt varajase hoiatamise süsteemi nimekirja kandmine

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2468/2004/OV (konfidentsiaalne) kohta langetatud otsuse kokkuvõtte

Kaebuse esitaja, ettevõtte, oli seotud mitme projektiga, mida rahastas komisjon. Ärivaidluse raames määras Luksemburgi kohus ühele tema alltöövõtjale vara arestimise. Kui komisjoni nimetatud määrusest teavitati, peatas ta kõik kaebuse esitajale määratud maksed ning kandis ettevõtte nn varajase hoiatamise süsteemi (ingl k Early Warning System, EWS) nimekirja. Süsteem EWS hoiatab komisjoni juhul, kui makse saaja või potentsiaalne makse saaja on toime pannud või võib olla toime pannud (tõsise) haldusvea või isegi pettuse. Kui komisjoni teavitati, et määrus on piiratud kuni 50 000 euro suuruse summaga, otsustas komisjon kaebuse esitajale maksmiseks mõeldud rahadest nimetatud summa maha arvata. Siiski jäeti kaebuse esitaja EWSi nimekirja kuni arestimismääruse kehtivuse lõppemiseni ligi aasta hiljem.

Kaebuse esitaja väitis ombudsmanile esitatud kaebuses, et komisjoni otsus i) kinni pidada 50 000 euro suurune summa ning ii) kaebuse esitaja kandmine EWSi nimekirja oli ebaõiglane, ebaseaduslik, põhjendamatu, ning seda tehes rikuti Euroopa head haldustava. Kaebuse esitaja lisas, et komisjon peaks tema hea maine taastamiseks saatma kõigile komisjoni talitustele selgituskirja. Kaebuse esitaja arvates põhjustas tema kandmine EWSi nimekirja tõsiseid probleeme komisjoniga uute lepingute sõlmimisel, märkimisväärseid viivitusi maksete saamisel ning korvamatut kahju tema mainele.

Komisjon leidis oma arvamuses, et 50 000 euro suuruse summa kinnipidamine oli täiesti õigustatud ning et ettevõtte kandmine EWSi nimekirja oli sisekorraeskirjadega kooskõlas.

Ombudsman viis läbi lisauuringud ning kontrollis asjassepuutuvaid dokumente. Komisjoni otsuse kohta pidada kaebuse esitajalt kinni 50 000 euro suurune summa järeldas ombudsman, et haldusomavoli ei esinenud, sest komisjon oli tegutsenud seadusega kooskõlas.

Ombudsman märkis, et komisjon jättis kaebuse esitaja EWSi nimekirja isegi pärast seda, kui talle teatati, et arestimismäärus on piiratud 50 000 euro suurusele summale, ning pärast seda, kui komisjon oli nimetatud summa kinni pidanud. Ombudsman leidis, et kaebuse esitaja nimetatud halvad tagajärjed tundusid usutavad. Antud asjaoludel leidis ombudsman, et kaebuse esitaja EWSi nimekirjas hoidmine on ebaõiglane ning et tegemist on haldusomavoliga. Seetõttu leidis ombudsman, et teisi väiteid ei ole vaja läbi vaadata.

Ombudsman võttis ühendust kaebuse esitajaga, et uurida sõbraliku lahendi võimalusi. Kaebuse esitaja eelistas saada ombudsmani lõplikku otsust. Seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi kriitilise märkusega.

Malta esinduse juhi kohale kandideerijate nimede leke ajakirjandusse

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 452/2005/BU kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Malta esinduse juhi kohale kandideerinud isik esitas komisjoni vastu kaebuse, sest nimetatud kohale kandideerijate nimed olid avaldatud kolmes kohaliku ajalehe artiklis. Neist kolmest ajaleheartiklist üks nimetas mitut kandidaati ametikohale, teine üheksat vestlusele kutsumiseks valitud kandidaati ja kolmas kolme naiskandidaati ametikohale. Kaebuse esitaja leidis, et kandidaatide nimede kolme lekkega ajakirjandusse rikuti usaldust ning määrust 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta¹⁴.

Komisjon teatas ombudsmanile esitatud arvamuses kaebuse kohta, et Euroopa andmekaitseinspektor (EDPS) oli alustanud esimese lekke uurimist. Ombudsmani vastava taotluse esitamise järel teatas EDPS talle oma uurimise tulemustest. Ombudsman osutas oma otsuses Euroopa ombudsmani ja Euroopa andmekaitseinspektori vahel 30. novembril 2006. aastal sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumile, mis näeb ette, et „[k]umbki asutus ei alusta uurimist asjas, millega teine asutus on tegeleenud või tegeleb, kui tegemist on põhimõtteliselt sama kaebusega, v.a juhul, kui kaebaja esitab uut olulist tõendusmaterjali asjas, mille kohta teine asutus on juba uurimise lõpetanud”. Seetõttu leidis ombudsman, et esimese lekke osas ei ole temal sobilik uurimist jätkata.

Ombudsman palus siiski komisjonil teatada talle komisjoni sisejuurdluste tulemused teise ja kolmanda ajaleheartikli osas. Lisaks palus ombudsman komisjonil esitada talle nimekirja komisjoni töötajatest ja/või kolmandatest isikutest, kellel oli komisjoni volitatud juurdepääs kolmes ajaleheartiklis avaldatud andmetele.

Komisjon avaldas oma vastuses, et andmete lekke allika tuvastamiseks ei ole objektiivseid tõendeid leitud. Komisjon avaldas veel, et isikutest, kellel oli juurdepääs ajaleheartiklite aluseks olevale teabele, ei ole võimalik ammendavat nimekirja teha, sest i) kohataotluste failile oli juurdepääs väga suurel hulgal andmesaajatel, ii) asjaga olid seotud arvukad sekretariaadid ja töötajaid ning iii) ei ole võimalik teha kindlaks inimeste arvu, kellel oli juurdepääs kõnealusele elektroonilisele teabele.

Ombudsman leidis oma otsuses, et komisjoni poolt konfidentsiaalsetele isikuandmetele juurdepääsu lubamine „väga suurele hulgale andmesaajatele” ja „arvukatele asjaga seotud sekretariaatidele ja töötajatele” ning sellest tingitud võimatus koostada nimekirju isikutest, kellel oli juurdepääs sellistele isikuandmetele, võismõistlikult suurendada volituseta andmesaajate juurdepääsuvõimalust isikuandmetele. Seetõttu tegi ombudsman kriitilise märkuse, mille kohaselt ei ole selline olukord kooskõlas määrusest 45/2001 tulenevate komisjoni kohustustega ning tegemist on haldusomavoli juhtumiga.

Väide Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika andmebaasi põhjendamatu salastatuse kohta

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1693/2005/PB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja palus komisjonilt avalikku juurdepääsu iga-aastastele raamatupidamisaruannetele, mida liikmesriigid ühise põllumajanduspoliitika määruse 2390/1999 alusel komisjonile saadavad, et teada saada, kellele makstakse ELi põllumajandustoetust.

Komisjon leidis, et liikmesriikide saadetavad raamatupidamisaruanded on määruse 2390/1999 alusel konfidentsiaalsed. Komisjon märkis veel, et aruandeid ei hoita enam dokumentide kujul,

¹⁴

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta, EÜT 2001 L 8, lk 1.

kuna nende sisu on sisestatud väga suurde andmebaasi (määruses 1049/2001¹⁵ käsitletakse avalikku juurdepääsu dokumentidele, mitte teabele).

Ombudsman pakkus sõbraliku lahendi ettepanekus välja, et hea haldustava mõttes võiks komisjon anda kaebuse esitajale taotletud teavet. Ettepanek lükati tagasi.

Lõppotsuses leidis ombudsman, et komisjon ei suutnud veenvalt põhjendada tuginemist määruses 2390/1999 sisalduvale konfidentsiaalsuse sättele. Komisjon viitas kaitstavatele huvidele üldsõnaliselt ning ei põhjendanud piisavalt asjakohase erandi kohaldatavust. Ombudsman märkis selles kontekstis, et komisjoni väiteid konfidentsiaalsuse kohta ei toeta muudetud finantsmäärus¹⁶ ja nõukogu hiljutine poliitiline kokkulepe seoses uue määrusega, mis kohustab liikmesriike avaldama toetusesaajate riiklikke nimekirju¹⁷.

Seoses aruannete dokumentide kujul mitteeksisteerimisega möönis komisjon, et on problemaatiline üldiselt välistada üldsuse juurdepääs väga suurele teabehulgale avalikes andmebaasides. Rutiinsete toimingute väljundeid käsitleti seetõttu dokumentidena. Siiski ei olnud kaebuse esitaja soovitud teavet võimalik rutiinse toiminguga leida, sest selliseks päringuks oleks vaja olnud andmebaasi keerukat üleprogrammeerimist.

Ombudsman järeldas, et komisjoni üldine seisukoht üldsusele juurdepääsu võimaldamise osas andmebaasidele ei ole rahuldav. Ombudsman loobus teema edasisest uurimisest, rõhutades eeskätt, et tegemist on uue keeruka juriidilise probleemiga, mida ühenduse seadusandja võiks uurida määruse 1049/2001 reformi kontekstis. Seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi kriitilise märkusega. Ombudsman märkis ka, et ta kaalub nõupidamist Euroopa ombudsmanide võrgustiku liikmetega, et teada saada, milliseid lahendusi on leitud kirjeldatud probleemidele riigi tasandil ning milline on käibiv parim tava. Sellise nõupidamise tulemused oleksid kättesaadavad ka komisjonile ja need avaldataks ombudsmani veebilehel.

Juurdepääsu keelamine asutusesisesele soovituslikule dokumendile

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1844/2005/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Saksa ajakirjanik palus komisjonilt luba juurdepääsuks komisjoni teenistuse 1995. aasta dokumendile, mis koostati valmistamiseks ette otsust rikkumismenetluse algatamise kohta Kreeka vastu seoses uue lennujaama ehitusega Spatas. Komisjon lükkas taotluse tagasi, väites, et dokumendi avalikustamine õõnestaks tõsiselt komisjoni otsustamisprotsessi toimimist. Ajakirjanik asus seisukohale, et dokumendi avalikustamise selline mõju on ebatõenäoline, sest sündmus toimus peaaegu kümme aastat tagasi. Veelgi enam, ta väitis, et on olemas kaalukas avalik huvi kõnealusele projektile Euroopa Liidu vahendite eraldamise vastu ja projekti puudutavate võimalike rikkumiste teemat on juba suurte ajalehtede artiklites käsitletud.

Komisjon selgitas oma arvamuses, et dokument sisaldas komisjoni eri teenistuste hinnanguid ja arvamusi ning peegeldas nendevahelist arutlust. Komisjon viitas suunistele, mille kohaselt rikkumismenetlust puudutavaid dokumente väljastatakse harilikult pärast juhtumi lõpetamist. Erandeid nimetatud reeglist rakendati piiratud viisil. Komisjon asus siiski seisukohale, et kõnealuse dokumendi avalikustamine mõjutaks tõsiselt komisjoni võimet kasutada rikkumismenetlustes tõhusalt oma volitusi.

Pärast põhjalikku hindamist pöördus ombudsman komisjoni poole soovitusel projektiga, paludes lubada juurdepääsu dokumendile. Ombudsmani arvates oli komisjoni tõlgendus üldsuse juurdepääsu erandite tegemise osas niivõrd üldsõnaline, et see paistis jätvat erandi sisuliselt tähenduseta.

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

¹⁶ Muudetud finantsmääruse artikli 53b lõike 2 punkt d.

¹⁷ Vaata põllumajanduse ja kalanduse nõukogu 22.–23. oktoobri 2007 pressiteadet (kättesaadav veebilehel <http://www.eu2007.pt/NR/rdonlyres/948633D2-DCD5-4413-AFCD-86688D5161F3/0/96806.pdf>).

Komisjon jäi oma üksikasjalikus arvamuses kindlaks seisukohale, et juurdepääsu ei saa lubada. Komisjon lisas, et nimetatud seisukoht rajanes asjaolul, et dokumendis sisalduv teave on tundlik. Tundlike teemade korral, nagu Spata lennupõlvajuhtum, on hädavajalik saada komisjoni teenistustelt vabu soovitusi ja samas jätta komisjonile vabadus neid soovitusi mitte järgida. Komisjoni arvates taasavaks dokumendi avalikustamine arutelu ja tekitaks kahtlusi seoses komisjoni otsuse seaduslikkusega.

Kaebuse esitaja rõhutas, et juhul kui dokument on sedavõrd „plahvatusohtliku“ iseloomuga, et selle avalikustamine tooks kaasa kahtlused komisjoni otsuse seaduslikkuses, siis kaaluks avalikustamise huvi ilmselt üles mis tahes muud huvid.

Ombudsman märkis, et komisjon on oma üksikasjalikus arvamuses üksnes selgitanud, miks ta keeldus kõnealusele dokumendile juurdepääsu lubamast, samas kui kaebuse esitaja taotluse ja arvamuse käsitlemise osas on komisjon vaid üldjoontes viidanud oma otsustusprotsessi kaitsele. Ombudsman leidis seetõttu, et komisjon ei ole kaebuse esitaja taotlust käsitlenud nõuetekohaselt.

Dokumendi sisu osas võttis ombudsman vastu komisjoni pakkumise lubada ombudsmanil dokumenti kontrollida. Pärast kontrolli teatas ombudsman, et ta ei ole veendunud, et nimetatud dokumendi avalikustamine tooks kaasa komisjoni kirjeldatud negatiivseid tagajärgi.

Ombudsman lõpetas juhtumi kriitilise märkusega.

Ebaõiglased lepingutingimused

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3008/2005/OV kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Neli kaebuse esitajat töötasid lepingu alusel Euroopa Liidu politseimissiooni „Proxima“ rahvusvahelises tsiviilkoosseisus Skopjes endises Jugoslaavia Makedoonia Vabariigis (FYROM). Kui nende „Proxima I“ lepingud lõppesid, kutsuti nad allkirjastama „Proxima II“ lepinguid, mis pidanuksid jõustuma järgmisel päeval. Kaebuse esitajad märkasid uutes lepingutes märkimisväärseid erinevusi palgas, sotsiaalkindlustusmaksetes, kolimistoetustes ning ametiastmes. Kuna asevariandiks oluks järgmisel päeval töötuks jäämine, kirjutasi nad lepingutele alla.

Kaebuse esitajad väitsid ombudsmanile esitatud kaebuses, et neid teavitati uute lepingute tingimustest liiga hilja ning et nad olid lepingute sõlmimise ajal surve all. Kaebuse esitajad väitsid ka, et põhimõtteliselt on neil õigus sellele, et töötasu, sotsiaalkindlustusmaksete, kolimistoetuste ning ametiastmenga seotud tingimused kehtiks edasi.

Komisjon lükkas oma arvamuses tagasi väite, et kaebuse esitajad olid surve all. Kaebuse esitajate väidete kohta arvas komisjon, et allkirjastades uued lepingud, mis ei olnud eelmiste lepingute pikendused, nõustusid nad uute tingimustega.

Ombudsman võttis seisukoha, et komisjon ei teatanud kaebuse esitajatele uutest töötingimustest õigel ajal ning see on haldusomavoli juhtum. Samas ei tähenda viivitus iseenesest seda, et kaebuse esitajad olid surve all.

Kaebuse esitajate väidete kohta leidis ombudsman, et haldusomavoli ei esinenud, kuna komisjoni 2004. aasta augusti teatis andis aluse selleks, et „Proxima II“ lepingud võivad sisaldada „Proxima I“ lepingutega võrreldes erinevaid tingimusi.

Mis puudutab kaebuse esitaja väidet seoses sotsiaalkindlustusmaksetega, leidis ombudsman, et kaebuse esitajate teavitamine nende sotsiaalkindlustusõigustest hilines veelgi ning seetõttu olid kaebuse esitajad teinud erakindlustusseltsidele mittevajalikke makseid. Ombudsmani büroo võttis kaebuse esitajatega ühendust 2007. aasta juunis, et jõuda juhtumi selles aspektis sõbraliku lahendini. Kaebuse esitajad leidsid, et nad ei soovi seda võimalust kasutada. Seetõttu ombudsman lõpetas juhtumi. Lõpetamisotsus sisaldas kahte kriitilist märkust tuvastatud haldusomavoli kohta.

Komisjoni ja Taani teabevahetusele juurdepääsu tagamisest keeldumine

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3193/2005/TN kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Euroopa Parlamendi Taani liige taotles juurdepääsu teatud dokumentidele, milles käsitleti teabevahetust komisjoni ja Taani ametiasutuste vahel. Komisjon ei rahuldanud taotlust, põhjendades, et dokumentide avalikustamine õhustaks uurimiste eesmärgi kaitset (määruse 1049/2001¹⁸ artikli 4 lõike 2 kolmas taane), samuti kahjustaks tõsiselt institutsiooni otsustamisprotsessi, sest dokumendid on seotud küsimusega, mille kohta ei olnud institutsioon otsust veel vastu võtnud (määruse artikli 4 lõike 3 esimene alalõik).

Ombudsmani uurimise ajal lubas komisjon viimaks juurdepääsu taotletud dokumentidele. Kuna aga komisjon näis kaitsvat oma varasema keeldumise õigustatust, leidis ombudsman, et oleks kasulik kaaluda, kas komisjonil oli õigus tagasi lükata kaebuse esitaja esialgne juurdepääsutaotlus.

Komisjon väitis, et kirj vahetus moodustas osa ühenduse õiguse järgimises veendumiseks väljatöötatud seireprotsessist, mille tulemusel võidakse esitada Euratomi asutamislepingu alusel Taani vastu rikkumismenetlus. Rõhutades teema poliitilist tundlikkust, märkis komisjon, et kirjade avaldamine oleks olnud ennatlik.

Ombudsman palus komisjonil muu hulgas selgitada, millise uurimise alla soovitud kirjad kuulusid, et õigustada määruse artikli 4 lõike 2 kolmanda taande kohaldamist.

Komisjon vastas, et põhiküsimus seisnes selles, kas Taani ametiasutused peaksid teda teavitama Gröönimaa keskkonnaradioaktiivsuse seire tulemustest, et komisjon võiks otsustada heastavate meetmete asjakohasuse üle. Komisjon märkis, et ta oli algselt seda teavet taotlenud eeldusel, et Euratomi asutamisleping on Gröönimaa suhtes kohaldatav, kuid hiljem oli selgunud, et see ei ole nii. Komisjon väitis, et kaebuse esitaja juurdepääsutaotluse esitamise ajal ei olnud veel selgunud, kas komisjon proovib veel saada Taanilt teavet vaba tahte alusel.

Ombudsman täheldas, et juurdepääsutaotluse käsitlemisel esitas komisjon seisukoha, et seire võib kaasa tuua rikkumismenetluse Euratomi astumislepingu alusel, kuigi taotluse esitamise ajal oli komisjon juba teadlik sellest, et Euratomi asutamislepingut Gröönimaa suhtes ei kohaldata. Ombudsman märkis, et komisjon ei selgitanud, millise (teistsuguse) uuringu oleks ta oma pädevuse piires võinud teostada. Seetõttu järeldas ombudsman, et komisjoni esialgne keeldumine juurdepääsu tagamisest kirjadele ei rajanenud kehtivatele ja piisavatele alustele.

Väidetav ebaõiglane kohtlemine pakkumismenetluses

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3693/2005/ID (konfidentsiaalne) kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Nimetatud kaebus puudutas kaebuse esitaja pakkumise tagasilükkamist hanketeate sätte alusel, mille kohaselt „(...) füüsilisel või juriidilisel isikul (sealhulgas samasse õiguslikku rühma kuuluval juriidilisel isikul) on lubatud esitada kuni kuus taotlust kõigile partiidele, mis tahes osalemise kujul (...)”. Kaebuse esitaja, määrusega 2137/85¹⁹ asutatud Euroopa Majandushuviühing (EMHÜ) väitis, et komisjon on ekslikult süüdistanud EMHÜ liiget X seitsme partii taotlemises.

Ombudsman märkis esiteks, et tema ülesannete hulka ei kuulu pakkujate hindamine ning tema otsust ei saa asendada asjaomase institutsiooni otsusega selles osas, kas pakkuja vastab kehtestatud vastuvõetavuse/kõlblikkuse kriteeriumidele. Sellest tulenevalt uuris ta, kas komisjoni põhjendused vaidlustatud otsuse osas on kehtivad ja piisavad.

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

¹⁹ Nõukogu 25. juuli 1985. aasta määrus (EMÜ) nr 2137/85 Euroopa majandushuvigrupi kohta (EMHÜ), EÜT 1985 L 199, lk 1.

Ombudsman märkis veel, et pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtte ja pakkumismenetluse vastava läbipaistvuse kohustuse alusel peavad pakkumisteaates (või sarnases dokumendis) esitatud vastuvõetavuse ja vastuvõtmise kriteeriumid olema sõnastatud nii, et kõik mõistlikult teadlikud ja tavapäraselt hooldad pakkujad tõlgendaksid neid ühtmoodi. Lisaks tuleb pakkujate hindamisel rakendada ülalnimetatud kriteeriume objektiivselt ja ühetaoliselt kõigi pakkujate suhtes. Selles kontekstis on erilisel oluline, et ostja teeks potentsiaalsetele pakkujatele avalikult teatavaks teabe, kus arvestatakse vastuvõetavuse või vastuvõtmise kriteeriumide tõlgendamist ja rakendamist või ühenduse õigussätete tõlgendamist ja rakendamist, mida võib mõistlikult pidada nende kriteeriumide rakendamist mõjutavaks. Selline teave mõjutab tõenäoliselt pakkumiste ettevalmistust ning sõnastust ja on olulise tähtsusega märkimisväärsele ühenduse huvile, et potentsiaalsetele pakkujatele antaks võimalus konkureerida võrdsetel alustel. Seega, kui ostja vaatab läbi talle esitatud pakkumisi, tuleb sellise teabe sisule pöörata kohast tähelepanu, vähemalt selles osas, et (potentsiaalne) pakkuja ei ole vaidlustanud selle täpsust või sobivust või et see ei oleks ilmselges vastuolus pakkumisteaate (või sarnase dokumendi) asjaomaste sätete või ühenduse õigusega.

Käesoleval juhul leidis ombudsman, et komisjoni tegevus ei vastanud ülalnimetatud tingimusele. Ombudsman leidis veel, et komisjon ei ole piisavalt põhjendanud vaidlustatud otsust, arvestades teatud löike teatisest EMHÜde osalemise kohta riigihankelepingutes ja riiklikest vahenditest rahastatavates programmides, millele kaebuse esitaja võis oma pakkumise ettevalmistamisel põhimõtteliselt õigustatult toetuda. Arvestades, et asjaomased riigihankelepingud on juba sõlmitud ja allkirjastatud ning neid viiakse käesoleval ajal täide ning et vaidlustatud otsus puudutas pakkumismenetluse valimisetappi, järeldas ombudsman, et kaebuse esitaja väide, et vaidlustatud otsus tuleks tühistada ja taotlused ennistada, ei ole õigustatud. Et kaebuse esitaja ei esitanud muid nõudeid, lõpetas ombudsman juhtumi kriitilise märkusega.

Välditav viivitus rikkumiskaebuse menetlemisel

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 962/2006/OV kohta langetatud otsuse kokkuvõte

2002. aasta novembris ja 2003. aasta märtsis esitas mitu Madalmaade Bellingwolde maakonna elanikku rikkumiskaebusi Euroopa Komisjonile. Nad väitsid, et Saksa ametiasutused, kes andsid ehitusloa Madalmaade piiri äärde Saksa maakonda Rhedesse tuulepargi rajamiseks, rikkusid direktiivi 85/337/EÜ²⁰. Väidetavad rikkumised olid seotud projekti keskkonda kahjustavate tagajärgedega ning keskkonnamõju hindamise puudumisega. Komisjon lubas mitu korda võtta kaebuste osas vastu otsuse. Siiski ei olnud kaebuse esitajatele 2006. aasta aprillikuuks komisjonilt vastust saabunud. Seetõttu esitas üks kaebuse esitajatest kõigi nimel kaebuse ombudsmanile, süüdistades komisjoni välditavas viivituses.

Komisjon väitis oma arvamuses, et kooskõlas komisjoni teatisega Euroopa Parlamendile ja Euroopa ombudsmanile kaebuse esitajatega suhtlemise kohta seoses ühenduse õiguse rikkumise juhtumitega²¹ alustas ta aasta jooksul kaebuste saamisest Saksamaa suhtes rikkumismenetluse. Seejärel tegeleti juhtumiga viivitamatult, kuni Saksamaa ametiasutused vastasid, et komisjoni põhjendatud arvamus saadi kätte 2004. aasta juunis. Komisjonis toimunud laialdaste arutelude ja vaidlusaluse õigusliku probleemi keerukuse tõttu ei võetud juhtumi kohta vastu lõppotsust enne 2006. aasta juunit.

Ombudsman järeldas, et enne Saksa ametiasutustele põhjendatud arvamuse saatmist 1. aprillil 2004 ei esinenud komisjoni tegevuses välditavat viivitust. Ombudsman märkis siiski, et komisjoni otsus juhtum lõpetada võeti vastu alles 28. juunil 2006, seega oli põhjendatud arvamusele Saksa ametiasutuste esitatud vastuse kättesaamisest möödunud peaaegu kaks aastat. Siinkohal leidis ombudsman, et komisjoni kaalutusõigus rikkumiskaebuste menetlemisel ei tähenda, et võib eirata

²⁰ Nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiiv 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, EÜT 1985 L 175, lk 40.

²¹ KOM(2002) 141 lõplik, EÜT 2002 C 244, lk 5.

üldpõhimõtet võtta vastu otsused mõistliku aja jooksul. Ombudsman märkis, et komisjon osutas üksnes sisenõupidamistele. Ombudsman järeldas, et kuna viivituse õigustamiseks puuduvad konkreetsed selgitused, ei suutnud komisjon kaebust mõistliku aja jooksul menetleda, ja lõpetas juhtumi seetõttu kriitilise märkusega.

Komisjoni suutmatus asjakohaselt uurida kaebust kindlustusvahenduse direktiivi väidetavalt ebaõige ülevõtmise kohta

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3543/2006/FOR osas langetatud otsuse kokkuvõte

Ombudsmanile saabus Iiri kodaniku esitatud kaebus komisjoni vastu, milles ta väitis, et komisjon ei uurinud asjakohaselt direktiivi 2002/92/EÜ (nn kindlustusvahenduse direktiiv) ebaõiget ülevõtmist Iiri riiklikusse õigusesse. Kaebuse esitaja väitel pidid Iirimaa kindlustuspoliiside müüjad järgima õigusakte, mis olid välja töötatud investeerimistoodete müügi reguleerimiseks. Hiljem arvati nende isikute hulgast, kelle suhtes kohaldatakse kindlustusvahenduse eeskirju, ebaõigesti välja pangad, kes tegutsesid ka kindlustusvahendajatena.

Komisjon avaldas oma arvamuses, et kindlustusvahenduse direktiiv võeti vastu nn minimaalse ühtlustamise põhimõttel. Seega oli liikmesriikidel vaba voli üksikasjade sätestamiseks. Järelikult vastutasid igasuguse lisaregulatsiooni eest liikmesriigid, mitte komisjon. Komisjon märkis veel, et Iiri ametiasutused teavitasid komisjoni, et kavandatakse muudatusi Iiri seadustes, mis peaksid probleemi lahendama. Iiri rahandusministeeriumilt komisjonile antud teabe kohaselt hõlmatakse kindlustustooteid vahendavad pangad muudetud eeskirjade kohaldamisalasse. Komisjon leidis veel, et peale selle peaks parandatud sätetega lahendatama ka Iiri vahendajate võimaliku ülereguleerimise probleem.

Ombudsman täheldas oma otsuses esiteks, et komisjon ei tuvastanud kaebuse esitaja algset kirjavadetust kaebusena. Nimetatud menetlusvea kohta tegi ombudsman kriitilise märkuse.

Ombudsman märkis ka, et kaebuse esitaja ja komisjon ning samuti Iiri ametiasutused jagasid lõpuks seisukohta, et kindlustusvahenduse direktiivi Iiri riiklikusse õigusesse ülevõtmiseks kehtestatud õigusnormid ei ole asjaomase direktiiviga kooskõlas. Eriti paistsid kaebuse esitaja ja komisjon nõustuvat selles, et Iirimaa jättis kindlustusvahenduse eeskirjade kohaldamisalast ebaõigesti välja pangad.

Ombudsman märkis, et Iiri ametiasutused võtsid komisjoni ees kohustuse heastada Iiri õigusaktides tuvastatud vead. Ombudsman leidis, et komisjon on kohustatud kindlaks tegema, kas Iirimaa on ka tegelikkuses vastu võtnud lubatud õigusnormid, eesmärgiga heastada vead, mis kaebuse esitaja oli Iiri õigusaktides kindlaks teinud ja millega komisjon nõustus. Kui komisjon seda ei teeks, oleks see haldusomavoli. Selles kontekstis leidis ombudsman lisamärkuses, et komisjon peaks jõudma otsuseni saata ametlik teade Iirimaaale või langetama põhjendatud otsuse juhtumi lõpetamiseks mitte hiljemaks kui 26. jaanuariks 2008.

Üldsuse juurdepääs dokumentidele: ebapiisavad põhjendused tähtsate dokumentide pikendamiseks ning taotluste hilinenud registreerimine

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3697/2006/PB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja taotles vastavalt määrusele 1049/2001²² üldsuse juurdepääsu Euroopa reguleerivate asutuste töөрühma dokumentidele. Tema taotluse vaatas läbi komisjon.

²²

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

Kaebuse esitaja soovis teada silmnähtavalt märkimisväärse viivituse kohta tema taotluse registreerimisel. Vastavalt määrusele 1049/2001 algab juurdepääsutaotlusele vastamise tähtaeg registreerimise kuupäevast. Ombudsman järeldas, et kaebuse esitaja ei tundunud olevat huvitatud selle küsimuse eriuurimisest. Siiski tegi ta lisamärkuse, milles leidis, et tema arvates osutab juriidiline kohustus taotlused kohe läbi vaadata sellele, et komisjon peaks korraldama oma haldusteenistuse nii, et tavaliselt oleks tagatud registreerimine hiljemalt taotluse esitamisele järgneva tööpäeva jooksul.

Kaebuse esitaja väitis veel, et haldusomavoli esineb seoses komisjoni poolt tema taotluse läbivaatamise tähtaja pikendamisega. Selles osas tuvastas ombudsman haldusomavoli ning tegi kriitilise märkuse viivituse kohta ning teise kriitilise märkuse komisjoni tegevuse põhjendatuse taseme kohta.

Ombudsman leidis teise kriitilise märkusega seonduvalt, et määruse 1049/2001 kohaselt on institutsioonid kohustatud andma taotlejatele üksikasjaliku põhjenduse kordustaotlusele vastamise tähtaja pikendamiseks. Mida piisavalt üksikasjalik põhjendus endast kujutab, võib juhtumite lõikes erineda. Siiski ei saa üldsõnaline lihtne viide vajadusele nõu pidada teiste komisjoni talitustega (nagu käesoleval juhul) rahuldada eelnimetatud nõuet, kuna see ei sisalda piisavaid asjaolusid, mis võimaldaksid kontrollida, kas tähtaja edasilükkamine on mõistlikult põhjendatud. Sellised asjaolud võiksid eeskätt hõlmata selgitusi, miks nõupidamine teiste konkreetsete komisjoni talitustega on vajalik ning miks asutusesisest nõupidamist ei olnud võimalik varem teha. Käesoleval juhul õigustas komisjon tähtaja pikendamist järgmiselt: „Teie taotluse läbivaatamiseks peame me nõu pidama teiste komisjoni talitustega”. Selline avaldus ei vasta „üksikasjalikule põhjendusele” määruse 1049/2001 tähenduses. Seega ei olnud komisjoni tegevus kooskõlas vastava kohustusliku nõudega. Selline üleastumine on haldusomavoli.

Kaebuse esitajaga suhtlemist käsitleva teatise mittekohaldamine

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 446/2007/WP kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Saksa advokaat väitis, et komisjon ei ole asjakohaselt käsitletud kirja, milles ta taotles rikkumismenetluse alustamist Saksamaa vastu. Kaebuse esitaja väitel rikub Saksamaa ühenduse õigust, kuna Saksa valitsuse endiste või praeguste liikmete vastu ei saa esitada kriminaalsüüdistust. Komisjon vastas, et juhtum ei kuulu tema pädevusse.

Ombudsman juhtis juhtumi alustamise kirjas komisjoni tähelepanu asjaolule, et käesoleval juhul võib olla kohaldatav komisjoni teatis kaebuse esitajatega suhtlemise kohta ühenduse õiguse rikkumise juhtumite osas²³. Teatises sätestas komisjon standardid suhtlusele kaebuse esitajatega, kes väidavad, et liikmesriigi meetmed või tavad on vastuolus ühenduse õigusega.

Komisjon leidis oma arvamuses, et teatis ei ole käesoleval juhul kohaldatav, kuna esitatud kaebus ei kuulu valdkonda, milles komisjon võiks rakendada rikkumismenetlust, vaid politsei- ja õigusosalase koostöö valdkonda kriminaalasjades (ELi lepingu VI jaotis).

Ombudsman märkis, et kaebuse esitaja on oma kaebust käsitlenud selgelt rikkumiskaebusena. Ombudsman juhtis tähelepanu sellele, et teatise punkti 3 teine lõik sisaldab ammendavat loetelu põhjustest, miks kirjavahetust ei saa uurida rikkumiskaebusena, näiteks kui „kaebus jääb ilmselgelt ühenduse õiguse reguleerimisalast välja”. Teatises sätestatakse, et kui komisjon otsustab kirjavahetust kaebusena mitte registreerida, „teatab ta sellest lihtkirjaga asjaomasele isikule, tuues välja ühe või rohkem põhjuseid, mis on loetletud punkti 3 teises lõigus”.

Ombudsman leidis, et komisjoni suutmatus kaebuse esitajale vastamisel teatist kohaldada on haldusomavoli, ja tegi kriitilise märkuse. Ta võttis siiski seisukoha, et kaebuse esitaja esitatud

23

Teatis Euroopa Parlamendile ja Euroopa ombudsmanile kaebuse esitajatega suhtlemise kohta ühenduse õiguse rikkumise juhtumite osas, EÜT 2002 C 244, lk 5.

„kaebus jääb ilmselt ühenduse õiguse reguleerimisalast välja“. Eeskätt oli kaebuse esitaja jätnud selgitamata, miks ta leidis, et poliitikute vastustus kriminaalasjades on seotud Saksamaa kohustusega EÜ asutamislepingu alusel. Seetõttu leidis ombudsman, et komisjon järeldas õigesti, et ta ei saa uurida kaebuse esitaja probleeme rikkumismenetluse kaudu.

Kohustuste rikkumine seoses 2005. aasta aruande (dokumentidele juurdepääsu kohta) avaldamata jätmisega

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 668/2007/MHZ kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Statewatch esitas ombudsmanile kaebuse, mille kohaselt komisjon on rikkunud määruse nr 1049/2001²⁴ artikli 17 lõikest 1 tulenevat õiguslikku kohustust avaldada 2006. aastal 2005. aasta aruanne Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele juurdepääsu kohta. Kaebuse esitaja väitel on aastaaruanded ainsaks vahendiks, mille kaudu kodanikel on võimalus teada saada komisjoni vastustest dokumentidele juurdepääsu taotlustele. Statewatch leidis, et aruande õigel ajal avaldamata jätmine on selge haldusomavoli juhtum.

Komisjon märkis oma arvamuses, et on aastaaruande avaldamise kohustusest täiesti teadlik. Samas on aruande koostamine hilineanud seoses töötajate suure vahetuvusega dokumentidele juurdepääsu talituses. Prioriteediks on seatud dokumentidele juurdepääsu määruse avaliku arutelu korraldamine.

Ombudsmani arvates ei olnud komisjoni põhjendused oma kohustuste täitmata jätmise kohta veenvad. Ombudsman leidis, et 2005. aasta aruande avaldamata jätmine enne 2006. aasta lõppu on haldusomavoli juhtum, ning tegi selle kohta kriitilise märkuse. Ombudsman rõhutas, et kodanikud ei saa usaldada asutusi, kes ei suuda järgida enda kehtestatud tähtaegu.

Ombudsman tegi ka lisamärkuse, mille kohaselt aruannete avaldamine on Euroopa kodanikega suhtlemisel ja usaldusvääruse saavutamisel võtmetähtsusega. Ombudsman julgustas komisjoni olema heaks eeskujuks paljudele uutele, ühenduse hiljuti asutatud asutustele, kui edaspidi on aruannete õigeaegne avaldamine oluline prioriteet.

Komisjon avaldas kõnealuse aruande viimaks 2007. aasta septembris ning ombudsman lõpetas juhtumi.

Euroopa Personalivaliku Amet

Kohustusliku veebipõhise registreerimise ning konkursside infosüsteemi vaidlustamine

Euroopa Personalivaliku Ameti (EPSO) vastu esitatud kaebuse 3346/2004/ELB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

EPSO võttis kasutusele süsteemi, mille kohaselt avatud konkursil osalevad kandidaadid on kohustatud end registreerima ja EPSOga suhtlema veebi kaudu. Kaebuse esitaja vaidlustas sellise põhimõtte. Tema põhiväide seisnes selles, et nimetatud tingimus on diskrimineeriv, arvestades Interneti kättesaadavuse madalat taset mõnes liikmesriigis ning raskendatud juurdepääsu Internetile maapiirkondades. EPSO lükkas kaebuse esitaja väited tagasi, osutades eriti põhjustele, miks eelmainitud süsteem välja arendati.

²⁴

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

Ombudsman märkis esiteks, et konkursimenetluses kandidaatide või potentsiaalsete kandidaatide võrdse kohtlemise põhimõte on ühenduse institutsioonidele ja asutustele siduv. Ombudsman leidis, et kõnealune tingimus ei ole põhimõtteliselt diskrimineeriv ega ebaõiglane, võttes aluseks i) osapoolte esitatud või Eurostati veebilehel esitatud teatud statistilised andmed Interneti-kasutuse või juurdepääsuvõimaluste kohta; ii) asjaolu, et puuduvad tõendid selle kohta, et paljude isikute puhul, kes on huvitatud EPSO kaudu kandideerimisest või konkurssidel osalemisest, on see takistatud seoses piiratud juurdepääsuga Internetile; iii) üldtuntud asjaolu, et juurdepääs Internetile laieneb pidevalt; iv) EPSO põhjendused süsteemi kasutamiseks, nimelt suurem läbipaistvus ja paranenud juurdepääs teabele.

Ombudsman ei välistanud siiski võimalust, et teatud juhtudel võib kandidaatidel või potentsiaalsetel kandidaatidel esineda olulisi ja objektiivselt põhjendatud takistusi EPSOsse taotluse esitamisel või EPSOga suhtlemisel Interneti vahendusel. Sellistel juhtudel nõuab üldnimetatud mittediskrimineerimise põhimõte, et EPSO pakuks oma veebipõhisele registreerimisele ja suhtlusele alternatiivi. Seega leidis ombudsman, et EPSO poolt sellise võimaluse pakkumata jätmine on haldusomavoli ning pöördus EPSO poole vastava soovitusel projektiga. Ta tegi asjakohase analüüsi põhjal ka ettepaneku, et EPSO võiks erandite taotluste puhul nõuda selliste lisatõendite esitamist, mida võiks puudutatud isikult antud olukorras mõistlikult eeldada.

EPSO ei nõustunud soovitusel projektiga ning toetus väidetele, mida ombudsman ei pidanud veenvaks. Ombudsman märkis muu hulgas, et korralduslik mugavus selles mõttes, et välditakse erandite taotluste õiglase ja võrdse hindamisega kaasnevaid takistusi, ei ole piisav põhjendus vastasel juhul aset leidvale võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisele kandidaatide või potentsiaalsete kandidaatide suhtes, arvestades vastavat soovitusel projektis toodud analüüsi. Ombudsman jäi seetõttu oma seisukoha juurde ülalmainitud haldusomavoli suhtes ning lõpetas juhtumi kriitilise märkusega.

Kandidaatidele esitatavad keelenõuded avatud konkurssidel

Euroopa Personalivaliku Ameti (EPSO) vastu esitatud kaebuse 3114/2005/MHZ kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebus puudutas värbamiskonkurssidel esitatavaid keelenõudeid pärast 1. mai 2004. aasta laienemist, mil Euroopa Liiduga ühines kümme uut liikmesriiki.

Peatselt pärast laienemist võeti vastu määrus, millega kaldutakse ajutiselt kõrvale personalieeskirjade tavapäraest sätetest, lubades ametikohti täita uute liikmesriikide kodanikega²⁵. Peale selle korraldatakse määruse kohaselt kuni aastani 2010 konkursse nende ametnike töölevõtmiseks, kelle peakeeleks on üks vanade liikmesriikide 11 keelest.

Euroopa Personalivaliku Amet (EPSO) korraldas seega kahte liiki konkursse.

Ühtedel konkurssidel võisid osaleda üksnes uute liikmesriikide kodanikud. Kandidaatide peakeeleks pidi olema üks uute liikmesriikide kümnest keelest. Peale selle pidid nad rahuldaval tasemel oskama ühte vanade liikmesriikide 11 keelest. Samuti olid nad kohustatud tegema testi inglise, prantsuse või saksa keeles.

Teist liiki konkursid olid avatud kodanikele kõigist 25 liikmesriigist. Kandidaatide peakeeleks pidi olema üks vanade liikmesriikide 11 keelest ning nad pidid oskama rahuldaval tasemel veel ühte neist 11 keelest. Siiski ei olnud nad kohustatud tõestama oma inglise, prantsuse või saksa keele oskust.

²⁵

Nõukogu 23. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 401/2004, millega kehtestatakse Küprose, Tšehhi Vabariigi, Eesti, Ungari, Läti, Leedu, Malta, Poola, Slovakkia ja Sloveenia Euroopa Liiduga liitumise tõttu ajutised erimeetmed Euroopa ühenduste ametnike töölevõtmiseks, ELT 2004 L 67, lk 1.

Poola avaliku halduse riikliku kooli vilistlaste ühing esitas kaebuse, mille kohaselt oli EPSO eri liiki konkursside korraldamisega diskrimineerinud uute liikmesriikide kodanikke.

EPSO võttis seisukoha, et igal konkursil on oma eesmärgid, mistõttu diskrimineerimise või ebaõiglase kohtlemise väited ei saa põhineda ühe konkursiteate võrdlemisel teise konkursiteatega. EPSO märkis, et kõnealuse konkursi õiguslik alus tuleneb määrusest nr 401/2004.

Ombudsman palus EPSO-l selgitada, miks aktsepteeriti teise keelena üksnes 11 vanade liikmesriikide keelt ning miks nõuti üksnes uute liikmesriikide kandidaatidelt inglise, prantsuse või saksa keele oskust. Vastuseks teatas EPSO, et 11 keelest ühe tundmine on institutsioonide halduskorralduse jaoks üleminekuperioodil sobilikum ning et ei ole võimalik kohustada arvesse võtma piiramatuid individuaalseid valikuid teise keele valimisel.

Ombudsman alustas juhtumi lahendamist, meenutades EÜ asutamislepingu artiklit 12, kus keelatakse diskrimineerimine kodakondsuse alusel, ning ühenduse kohtute pretsedendiõigust mittediskrimineerimise põhimõtte kohta.

Ta osutas, et õigusnorme tuleb tõlgendada nimetatud õiguse põhimõtete valguses ning et värbamisel esitatavad põhjendamatud keelenõuded võivad endast kujutada kaudset diskrimineerimist kodakondsuse alusel.

Ombudsman leidis, et peakeelte osas esitatud nõuded on määrusega lubatavad. Siiski ei mainita määruses midagi teise keele nõude kohta, samuti ei märgita inglise, prantsuse ega saksa keele oskuse kohustust.

Kuigi põhimõtteliselt võiks leida veenvaid põhjendusi, miks ühenduse teatud keelte oskus võib olla vajalik ametniku tulevaste kohustuste täitmisel, ei selgitanud EPSO piisavalt, miks aktsepteeritakse teise keelena üksnes 11 vanade liikmesriikide keelt.

Ombudsman nõustus, et teatud keelte oskus võib olla õigustatud tõhusa siseteevahetuse seisukohalt. Samas ei selgitanud EPSO, miks oli inglise, prantsuse või saksa keele oskus hädavajalik uute liikmesriikide kandidaatide korral, aga mitte teist liiki konkurssidel osalejatele, samas kui mõlemad kandidaatide rühmad asuksid täitma samu ülesandeid.

Sel põhjusel järeltas ombudsman, et EPSO on rikkunud mittediskrimineerimise põhimõtet, ning tegi kriitilise märkuse.

Euroopa Investeerimispank

Euroopa Liidu õiguse rikkumine jõe taastamisel

Euroopa Investeerimispannga vastu esitatud kaebuse 1807/2006/MHZ kohta langetatud otsuse kokkuvõtte

Kaks Poola keskkonnavabaühendust esitasid ombudsmanile kaebuse, mille kohaselt ei suutnud Euroopa Investeerimispank (EIP) erinevalt oma keskkonnaaruandes väidetust tagada 2001. aasta üleujutuse järgsetel taastamis- ja parandustöödel vastavust keskkonnamõju hindamise direktiivile. Kaebuse esitajad väitsid samuti, et EIP ei rakendanud vajalikku hoolsust oma 2004. aasta oktoobri järelevalvemissioonil Poolas, ning nõudsid, et EIP peab tagama, et kõik kolmandates riikides rahastatavad projektid oleksid direktiiviga kooskõlas. Viimaks väitsid kaebuse esitajad, et EIP keeldus lubamast juurdepääsu projekti rahastamise lepingule ja seotud dokumentidele.

EIP võttis oma arvamuses seisukoha, et Poola ametiasutuste menetlused olid lubatavad vastavalt i) Poola ametiasutuste saadetud asjaomaste aruannete põhjal kujundatud hinnangule ja ii) järelevalvevisiitidele Poola, sealhulgas 2004. aasta visiidile. EIP ei lubanud juurdepääsu rahastamislepingule ning vihjas, et nende lepingute korral on põhimõtteliselt tegu ärisaladusega. Uurimise käigus EIP siiski avalikustas kõnealused dokumendid.

Ombudsman leidis, et EIP ei ole reageerinud asjakohastele Poola aruannetele, mis näisid viitavat, et Poola ametivõimud ei pidanud nimetatud direktiivi menetlust tööde jaoks vajalikuks. See lähenemine näis olevat vastuolus kohtu tõlgendusega direktiivist²⁶. Ombudsman leidis, et see on haldusomavoli, ning tegi kriitilise märkuse. Poola 2004. aasta järelevaatuskomisiooni kohta leidis ombudsman, et edasine uurimine ei ole põhjendatud, arvestades, et EIP on selle missiooni ajal nähtavasti eri vabatahtlastelt saanud kaebuste osas võtnud mõistlikke järelmeetmeid. Ombudsman tegi kaebuse esitajate väite osas sama järelduse, sest näis, et EIP on võtnud meetmeid oma menetluse parandamiseks ja Euroopa Liidu parima tava levitamiseks.

Rahastamislepingule juurdepääsu osas leidis ombudsman, toetudes varasemale otsusele, et on mõistlik nõustuda, et EIP on finantsinstitutsioonina kohustatud pidama ärisaladust. Ta märkis veel, et EIP oli uurimise ajal avalikustanud teised dokumendid. Neil põhjustel ei olnud dokumentidele juurdepääsu edasine uurimine õigustatud.

Ombudsman leidis ka seda, et kaebuse esitajatel oli EIP tähelepanu juhtimisel asjaomasele teabele oluline roll, millest EIP ei olnud teadlik. Ombudsman jätkas, et ta usub, et tulevikus kaasab pank viljakasse koostöösse vabatahtlaste liikmesriikidest ja ka kolmandatest riikidest.

Euroopa Pettustevastane Amet

Nimekirjale juurdepääsu taotluse rahuldamine on „liiga koormav“

Euroopa Pettustevastase Ameti vastu esitatud kaebuse 2350/2005/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Saksamaa ajakirjanik palus Euroopa Pettustevastastelt Ametilt (OLAF) luba juurdepääsuks OLAFi ning Saksamaa föderaalvalitsuse ja Saksamaa liidumaade valitsuste aastate 2000–2004 kirjavahetuse täielikule nimekirjale. Kaebuse esitaja taotluse aluseks oli määruse nr 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele)²⁷ artikkel 11. OLAF vastas, et sellist nimekirja ei ole olemas ning et selle koostamine oleks OLAFi töötajatele liiga koormav. OLAF pakkus, et on valmis kaebuse esitajat igati aitama, kui kaebuse esitaja oma taotlust täpsustaks, millest kaebuse esitaja aga keeldus.

Ombudsmani uurimise jooksul jäi OLAF oma seisukoha juurde. OLAFi väitel tooks kaebuse esitaja taotluse rahuldamine kaasa vajaduse vaadata läbi ligikaudu 8 000 dokumenti. Kaasata tuleks enamik üksuste juhte, et kontrollida, kas kirjavahetus kuulub nende vastutusalasse. Lisaks peaksid Saksamaa jurist ja andmekaitseametnik tagama andmekaitsemeetmete järgimise. OLAFi arvates juhiks see asutuse piiratud inimressursid kõrvale põhitegevuselt, mis on pettuste ärahoidmine ja avastamine. Samas andis OLAF kaebuse esitajale oma hea tahte tõendiks nimekirja, mis hõlmab asjakohast kirjavahetust 2004. aasta viimase kolme kuu jooksul.

Ombudsman märkis, et OLAF ei eiranud kaebuse esitaja õigust saada taotletud teavet, kuid kaitses seisukohta, et kogu nõutud teabe kogumine nõuaks liigset pingutust. Ombudsman meenutas, et lähtudes ühenduse kohtute pretsedendiõigusest võib dokumentidele juurdepääsu taotluse tagasi lükata üksnes erandjuhtudel. Ombudsmani arvates on nimetatud pretsedendiõigus asjakohane ka käesoleva juhtumi korral. Ombudsman ei olnud veendunud, et kaebuse esitaja taotluse rahuldamine nõuaks OLAFilt liigset pingutust. OLAFi antud nimekirjas loetletud dokumentidest oli asjakohane üksnes ligikaudu viiendik. Seega näis, et asjakohaste dokumentide üldarv oleks oluliselt väiksem OLAFi osutatust. Ombudsman mõõnis, et ülejäänud nimekiri oli endiselt väga pikk ning et seetõttu

²⁶ Kohtuasi C-72/95 *Kraaijeveld* [1996] EKL I-5403, punktid 32 ja 49.

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

suurendaks dokumentides konfidentsiaalsete andmete sisaldumise kindlakstegemine märkimisväärselt töömahtu. Ombudsman leidis siiski, et arvestades andmete mahtu, mida seetõttu oleks tarvis kontrollida, ei ole OLAF suutnud tõendada tööga kaasnevat liigset koormust.

Ombudsman juhtis tähelepanu sellele, et kui kodanikud tahavad kasutada neile määrusega nr 1049/2001 antud õigusi, siis peavad nad teadma, millised dokumendid on asjaomase haldusastutuse valduses. Ombudsman asus seisukohale, et senikaua, kuni puudub lihtsalt ligipääsetav register või kuni selline register ei ole piisavalt täielik, peavad ELi institutsioonid olema valmis andma kodanikele esialgseid nimekirju isegi sellisel juhul, kui nende koostamine oleks märkimisväärselt koormav.

Arvestades asjaolu, et OLAF lükkas käesolevas juhtumis tagasi ombudsmani esitatud sõbraliku lahendi ettepaneku ja hiljem ka soovitusprojekti, lõpetas ombudsman juhtumi kriitilise märkusega, milles käsitles nii menetluslikke kui ka sisulisi aspekte.

3.5 INSTITUTSIOONI AKTSEPTEERITUD SOOVITUSETTEPANEKUD

Euroopa Komisjon

Ebatäpse ja eksitava teabe avaldamine lennureisijate õiguste kohta

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuste 1475/2005/(IP)GG ja 1476/2005/(BB)GG asjus langetatud otsuste kokkuvõtted

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijate lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistati kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91²⁸, jõustus 17. veebruaril 2005. Reisijate teavitamiseks nende uutest õigustest vastavalt määrusele 261/2004 koostas ja avalikustas komisjon lendlehe, plakati ja teabelehe. Komisjon tegi ka lühikese videoesitluse ning andis pressiteate uue määruse jõustumisest. Kõik need teabematerjalid tehti avalikult kättesaadavaks ka komisjoni veebisaidil.

Kaks lennuettevõtjate ühendust – Euroopa Piirkondlike Lennuettevõtjate Ühendus (ERA) ja Rahvusvaheline Lennutranspordiettevõtjate Ühendus (IACA) – leidsid, et komisjoni avaldatud materjal sisaldab ebatäpset ja eksitavat teavet.

Kui komisjon oli enamiku nende väidetest tagasi lükanud, pöördusid nimetatud kaks ühendust ombudsmani poole.

Mõlemad ühendused väitsid, et komisjoni plakatil, lendlehel, teabelehel ja videoesitlusel sisalduv teave lennureisijate õiguste kohta vastavalt määrusele 261/2004 sisaldab ebatäpseid ja eksitavaid väiteid. Kaebuse esitajad nõudsid komisjonilt nende väidete tagasivõtmist.

ERA esitatud kaebus puudutas teatud teisi teemasid (väidetav suutmatus tegutseda õiglaselt ja mõistlikult ning olla teeninduskeskne, avatud ja abivalmis; väidetav kirjadele vastamata jätmine mõistliku aja jooksul ning vabandamise nõue).

²⁸

ELT 2004 L 46, lk 1.

Pärast põhjalikku uurimist jõudis ombudsman järeldusele, et mõned kaebuse esitajate kritiseeritud väited on tõepoolest ebatäpsed või eksitavad. Seetõttu pöördus ombudsman mõlema juhtumi puhul soovitude projektiga komisjoni poole, paludes viimasel nende esitatud väited ära parandada. ERA esitatud kaebuse osas koostatud soovitude projektis paluti komisjonil ka kaebuse esitaja ees vabandada.

Komisjon teatas oma üksikasjalikus arvamuses ombudsmanile, et ta oli arvesse võtnud soovitude projektis sisalduvat, ning vaidlusalune lendleht, plakat, teabeleht ning videoesitlus on komisjoni veebisaidilt eemaldatud. Komisjon märkis veel, et koostamisel on asendusteave ning uus teabematerjal on saadetud kommenteerimiseks huvirühmadele, sealhulgas kaebuse esitajatele.

Juhtum 1476/2005/(BB)GG

IACA avaldas oma tähelepanekutes heameelt, et tänu ombudsmani soovitude projektile eemaldas komisjon oma veebisaidilt eksitava dokumentatsiooni lennureisijate õiguste kohta. IACA rõhutas, et ta on rahul menetlusega, mis toob kaasa komisjoni plakati uue versiooni avaldamise 4. aprillil 2007.

Arvestades ülaltoodut, leidis ombudsman, et komisjon on juhtumi osas koostatud soovitude projekti rakendanud rahuldavalt.

Juhtum 1475/2005/(IP)GG

ERA tervitas oma tähelepanekutes komisjoni astunud samme ning lisis, et komisjon on nõustunud kõigi märkustega, mis olid tehtud uue teabematerjali kohta. ERA leidis siiski, et kolm küsimust vajavad edasist uurimist: i) seoses asjaoluga, et plakati vana versioon on endiselt nähtaval paljudes EL-i lennujaamades, paluti ombudsmanil teha komisjonile soovitus, et viimane annaks lennujaamadele suunised plakatite eemaldamiseks; ii) ombudsman peaks saama komisjoni nõusoleku, et viimane kohustuks konsulteerima lennuühendustega ja astuma samme nende tegevuse osas enne plakatite väljavahetamist või mingi muu materjali tootmist; iii) komisjon ei ole kaebuse esitaja ees vabandanud ega ole oma üksikasjalikus arvamuses seda soovitude projekti osa maininud. Ombudsmanil paluti selles osas asja edasi uurida.

Ombudsman märkis esimese küsimuse osas (seda oli maininud ka IACA), et ta usub, et komisjon astuks vajalikke samme selles suunas siis, kui teemale on käesoleva otsuse kaudu tähelepanu pööratud. Ombudsman kutsus siiski komisjoni üles vastama talle sellel teemal 31. juuliks 2007.

Mis puudutab teist küsimust, siis asus ombudsman seisukohale, et uurimise antud etapis ei ole asjakohane selle väite kaasamine uurimisse. Kaebuse esitajal on õigus pärast eelnevalt asjakohaselt komisjoni poole pöördumist antud teemal uus kaebus esitada.

Kolmanda küsimuse osas väljendas ombudsman kahetsust komisjoni käitumise pärast. Ombudsman kordas oma varem avaldatud arvamust, mille kohaselt oleks komisjon pidanud selles juhtumises vabanduse esitama. Ta arvas siiski, et käesoleval juhul ei ole Euroopa Parlamendile eriaruande esitamine asjakohane. Seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi kriitilise märkusega.

Endise ametniku pärijale alusetult makstud summade sissenõudmine

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1617/2005/(BB)JF kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja oli novembris 1998 surnud komisjoni endise töötaja ainus pärija. 2003. aasta mais palus komisjon kaebuse esitajal tagasi maksta 1998. aasta detsembrikuu eest alusetult välja makstud isa pensioni. Hoolimata oma esialgsest nõusolekust maksta summa 12-kuulise maksegraafiku alusel osamaksetena tagasi väitis kaebuse esitaja, et komisjoni poolt oleks ebaõiglane sundida teda sissenõudekorraldust täitma. Kaebuse esitaja väitel tegutses ta heas usus ning ei olnud summadest asjaomasel pangaarvel teadlik kurblooliste asjaolude tõttu, olles lühikese aja jooksul läbi elanud mitu rasket kaotust. Kaebuse esitaja nõudis, et komisjon nimetatud sissenõudekorralduse tühistaks.

Oma arvamuses kaebuse kohta võttis komisjon seisukoha, mille kohaselt oli enammaksmine nii ilmne, et kaebuse esitaja pidi tavapärase hoolsuse juures sellest teadlik olema. Samuti leidis komisjon, et kaebuse esitaja ei saa tugineda heale usule, kuna ei pidanud kinni tema enda soovil kehtestatud tagasimaksegraafikust.

Kaebuse esitaja selgitas, et ta oli oma seisukohta sissenõude osas muutnud pärast seda, kui sai teada ametisse nimetava asutuse pädevusest loobuda võla sissenõudmisest vastavalt personaleeskirjade artiklis 85 sätestatule. Ta rõhutas, et saab töötü abiraha ning et ta oleks oodanud komisjonilt tema juhtumi käsitlemisel enam inimlikkust ja paindlikkust.

Ombudsman märkis oma sõbraliku lahendi ettepanekus, et vaidlusalune enammakse leidis aset komisjoni eksimuse tõttu. Ombudsman tõdes, et komisjonil on ühenduse finantshuvide kaitsmisel kohustus nõuda sisse alusetult makstud summad. Samas osutas ta asjaolule, et mõnes liikmesriigis on maksude ja toetuste eest vastutavad ametivõimud pärast riikliku ombudsmaniga konsulteerimist võtnud seisukoha, et ametniku eksimuse tagajärjel tehtud enammakseid tagasi ei nõuta, välja arvatud juhul, kui see on õiglane ja mõistlik. Selles osas rõhutas ombudsman, et erandlikke asjaolusid, nagu näiteks raske kaotus, võivad asjaomased ametivõimud aktsepteerida mõistliku selgitusena sellele, miks soodustatud isik ei ole kontrollinud pangaülekannete õigsust. Arvestades antud juhtumi erandlikke asjaolusid, palus ombudsman komisjonil kaaluda, kas oleks õiglane ja mõistlik sissenõudekorraldus tühistada või seda märkimisväärselt vähendada.

Komisjon jäi oma vastuses esialgse seisukoha juurde, et ta tegutses kooskõlas asjakohaste õigusnormidega. Kuigi komisjon nõustus sellega, et enammakse oli toimunud tema eksimuse tõttu, leidis ta, et viga oli tekkinud seoses sellega, et detsembrikuus toimus pensionite igaaastane kohandamine. Seetõttu pidi komisjon maksma kaebuse esitaja isa pärandvaraga seoses igaaastast pensioni nn kohandamistasu ajavahemiku 1998. aasta juuli kuni november eest.

Ombudsman võttis arvesse, et kaebuse esitaja isa pärandivarasse 1998. aasta detsembrikuus tehtud maksetest olid mitmed põhjendatud, kuid samas osa ka alusetud. Asjaolusid arvestades ei saanud ombudsman toetada väidet, et kaebuse esitaja ei saanud makse alusetusest „ilmselgelt“ mitteteadlik olla. Ombudsman rõhutas, et käesoleva juhtumi puhul on komisjonil tegemist isikuga, kes ei ole ei teenistuja ega ametnik ning kelle puhul ei saa eeldada erilist vastutustunnet, mida nõutakse ametnikelt ja teenistujatelt seoses neile tehtud maksetega. Ülaltoodut silmas pidades koostas ombudsman komisjonile soovitusel projekti, et komisjon kaaluks, kas sissenõudekorralduse tühistamine oleks lisaks sellele, et see on õiglane ja mõistlik, ka kooskõlas kohaldatavate eeskirjadega.

Komisjon märkis oma vastuses, et arvestades tähtsust, mida ombudsman käesolevale juhtumile omistas, nõustub ta ombudsmani soovitusel ning tühistab erandlikult sissenõudekorralduse.

Oma otsuses väljendas ombudsman heameelt komisjoni vastuse üle ning rõhutas, et komisjoni positiivne lähenemine käesoleva juhtumi puhul annab alust kodanike ootustele inimlikuma Euroopa Liiduga seoses.

3.6 MUUDEL PÕHJUSTEL LÕPETATUD JUHTUMID

Euroopa Parlament

Keeldumine uue kirjaliku testi korraldamisest kandidaadile, kes sünnitas üks päev enne testide toimumist

Euroopa Parlamendi vastu esitatud kaebuse 3278/2004/ELB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja kandideeris parlamendi korraldatud sisekonkursil, märkides, et ta on lapseootel, ning viidates eeldatavale sünnitustähtajale – 17. juuni 2004. Teda kutsuti testi tegema 2. juulil 2004 ja ta sünnitas üks päev enne seda. Kaebuse esitaja teatas sünnituse päeval parlamendile, et tal ei ole võimalik testist osa võtta ning esitas taotluse teha see hilisemal kuupäeval. Parlament keeldus. Kaebuse esitaja väitel oli tema taotluse mitterahuldamine diskrimineeriv.

Ombudsman järeldas pärast asjakohase sõbraliku lahendi ettepanekut ning soovitusel projekti koostamist, et vaidlustatud keeldumine ei peegelda huvide õiglast tasakaalu. Meenutades soo alusel mittediskrimineerimise ning era- ja pereelu austamise põhimõtet, märkis ombudsman soo järgi klassifitseerimise või põhiõiguste piiramist hõlmava klassifitseerimise kohta, et vaidlustatud klassifitseerimise kaitsja peab näitama, et selline klassifitseerimine on vajalik üldise õigustatud huvi eesmärgil ning et eesmärgi saavutamiseks valitud vahendid on sihiga proportsionaalsed. Ombudsman leidis, et vaidlustatud otsus sisaldab *de facto* soolist diskrimineerimist, ning et selline keeldumine võib soojätkamise naissoost kandidaatide jaoks oluliselt vähem atraktiivseks muuta ning seega tegelikult märkimisväärselt piirata nende õigust eraelu austamisele. Seetõttu pidi parlament vaidlustatud otsust kaitsma.

Parlamendi viite kohta kandidaatide võrdse kohtlemise põhimõttele ja tingimusele, et kirjalik test tuleb kõikidel kandidaatidel teha samal kuupäeval, leidis ombudsman, et see on üldise õigustatud huvi eesmärk, mille poole püüdlemine võib, kuid iseenesest ei pruugi õigustada vaidlustatud otsust. Parlament ei suutnud näidata, et ta tegutses proportsionaalsuse põhimõtte alusel, mis näeb ette konkursitingimuste ja seotud huvide tasakaalustamist, kuigi tunnistas samas, et testi oleks saanud korraldada hilisemal kuupäeval. Eeskätt ei suutnud parlament näidata, et testi kuupäeva kindlaksmääramisel oli asjakohaselt, kohtuasja 130/75 (*Prais vs nõukogu*²⁹) taustal, võetud arvesse teavet, mille kaebuse esitaja oli parlamendile esitanud tõenäolise sünnitustähtaja kohta. Antud kontekstis näib, et parlament ei arvestanud piisavalt seda, et sünnitustähtaeg ei ole täpselt paika pandav, ja äsja lapse ilmale toonud naise sünnitusjärgset füüsilist seisundit, samuti aega, mis kulub piisavaks taastumiseks, et konkursist osa võtta.

Seetõttu järeldas ombudsman, et vaidlustatud keeldumine ei olnud piisavalt põhjendatud. Samas, kuna kaebuse esitaja oli vahepeal oma nõudmised tagasi võtnud, sest parlament kohustus läbi vaatama edaspidiste konkursside tingimused naiste suhtes, kes on hiljuti sünnitanud, ning läbi vaatama oma poliitika rasedatele kandidaatidele testiaegade määramise osas, siis otsustas ombudsman asja uurimise lõpetada. Ta väljendas heameelt parlamendi antud lubaduse üle vaadata läbi rinnaga toitvate naiste konkurssidel osalemise tingimused, ning palus parlamendil kindlustada, et asjaomastes eeskirjades oleksid eri huvid ja põhimõtted hoolikalt ja õiglaselt tasakaalustatud, sealhulgas arvestades ka kandidaatide võrdse kohtlemise põhimõtet.

²⁹

Kohtuasi C-130/75 *Prais versus Euroopa Ühenduste Nõukogu* [1976] EKL 1589.

Euroopa Komisjon

Endiste abikaasade tervisekindlustus Euroopa Ühenduste ametnike ühise ravikindlustussüsteemi alusel

Euroopa Komisjoni vastu esitatud konfidentsiaalse kaebuse 368/2005/(MF)(BU)BM ja 2776/2005/ID kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Euroopa Komisjoni ametniku endisel abikaasal diagnoositi (pärast lahtutust) raske haigus. Vastuseks tema esitatud ravikulude hüvitamise taotlusele Euroopa Ühenduste ametnike ühise ravikindlustusskeemi (*Joint Sickness Insurance Scheme for Officials of the European Communities, JSIS*) alusel teatati kaebuse esitajale, et ravikindlustus lõpeb ühe aasta möödumisel lahtutusest. Kaebuse esitaja nõudis ravikindlustusperioodi pikendamist.

Ombudsmani uurimine näitas, et komisjon nõustus käesoleval juhul katma kaebuse esitaja raske haigusega seotud kulud täiendava kindlustusperioodi andmisega. Ombudsman märkis ka, et komisjon kutsus omal algatusel kaebuse esitajat üles komisjoni talitustega ühendust võtma juhul, kui tema raske haiguse ravi on vaja jätkata pärast ühise ravikindlustusskeemi kindlustuse lõppemist.

Ombudsman märkis, et komisjoni lähenemine näib olevat kooskõlas kaebuse esitaja põhiõigusega tervishoiuteenustele ning heale haldusele³⁰. Ombudsman leidis, et kaebuse esitaja nõude edasine uurimine ei ole vajalik.

Käesoleva juhtumi korral on suurema üldise tähtsusega asjaolu, et komisjon möönis uurimise käigus, et on saanud teadlikuks seaduselüngast seoses teenistujate endiste abikaasade ravikindlustusega. Komisjon teatas ombudsmanile, et ta on kehtestanud uue, 1. juulil 2007 jõustuva üldrakendussätte, mis võimaldab teatud tingimustel ametniku endise abikaasa rasket haigusest tulenevate ravikulude katmiseks ühise ravikindlustusskeemi kindlustust jätkata.

Ombudsman käsitles hiljem sarnast teemat ka seoses juhtumiga 2776/2005/ID. Selle juhtumi korral näitas ombudsmani uurimine, et komisjon otsustas pikendada kaebuse esitaja ühise ravikindlustusskeemi kindlustust peaaegu kaheks aastaks, sest kaebuse esitaja põdes rasket haigust, mille ravi nõudis märkimisväärseid kulutusi. Ombudsman avaldas komisjonile kiitust otsuse eest pikendada ühise ravikindlustusskeemi kindlustust, märkides et otsus peegeldab tundlikku ja pragmaatilist suhtumist kaebuse esitaja haigusseisundisse.

Tööstuse huvide esindajate nimede avaldamata jätmine

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3269/2005/TN kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Valitsusväline organisatsioon esitas kaebuse seoses sellega, et komisjon ei avaldanud tööstuse huvide esindajate nimesid dokumentides, millele oli antud juurdepääs määruse nr 1049/2001³¹ alusel. Kaebuse esitaja väitel rikkus komisjon kohustust anda dokumentidele nõuetekohane juurdepääs. Kaebuse esitaja väitis, et komisjon ei ole suutnud põhjendada, kuidas vaidlusaluste nimede avalikustamine võiks määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti b kohaselt „kahjustada eraelu puutumatus ja isikupuutumatus“, ning et komisjon on nimede avaldamata jätmisel ebaõigesti tuginenud määruse nr 45/2001³² artikli 8 lõikele b.

³⁰ Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklid 35 ja 41.

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta, EÜT 2001 L 8, lk 1.

Komisjon leidis, et nimede avalikustamisega rikutaks asjaomaste isikute eraelu puutumatus, mille kaitse on sätestatud ühenduse isikuandmete kaitse õigusaktides. Komisjon leidis, et otsus jätta nimed avaldamata on kooskõlas Euroopa andmekaitseinspektori seisukohaga, mille ta esitas dokumentidele üldsuse juurdepääsu ja andmekaitset käsitlevas taustadokumendis.

Ombudsman kirjutas andmekaitseinspektorile, paludes temalt kommentaari komisjoni seisukohale, eriti sellele, kas määrust nr 45/2001 saab käesoleval juhul kohaldada. Andmekaitseinspektor vastas, et soovib enne käesoleva juhtumi läbivaatamist ära oodata Esimese Astme Kohtu otsuse kohtuasjas T-194/04 *Bavarian Lager vs. komisjon*. Ta selgitas, et sekkus kõnealusesse kohtuasja kaebuse esitaja poolel, sest tema arvates ei olnud komisjoni seisukohaga võimalik saavutada rahuldavat tulemust.

Et oli ebaselge, millal tehakse otsus kohtuasjas T-194/04, otsustas ombudsman käesoleva juhtumi läbi vaadata kohtuotsust ja andmekaitseinspektori arvamust ära ootamata.

Ombudsman analüüsis juhtumit andmekaitseinspektori suuniste järgi, mille kohaselt peavad määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti b alusel juurdepääsust keeldumiseks olema täidetud kolm tingimust. Ombudsman leidis, et komisjon ei ole tõendanud mitte ühegi tingimuse täitmist. Seetõttu jõudis ombudsman järeldusele, et kaebuse esitaja väide on põhjendatud.

Sellises olukorras otsib ombudsman tavaliselt võimalust leida vastavalt Euroopa ombudsmani põhikirja artikli 3 lõikele 5 sõbralik lahend. Ombudsman märkis siiski, et kuna määruses nr 1049/2001 lubatud juurdepääsuga dokumentides isikunimed avaldamata jätmise küsimus, kohtuasi T-194/04, on läbivaatamisel Esimese Astme Kohtus, asus ombudsman seisukohale, et sõbraliku lahendi ettepaneku tegemine ei oleks kasulik, sest enne kohtuasja lahendamist on komisjoni tegutsemine ebatõenäoline. Seetõttu leidis ombudsman, et uurimise jätkamiseks puudub põhjus ja lõpetas juhtumi. Ombudsman rõhutas, et pärast kohtuasja T-194/04 lahendamist ja komisjoni tegutsemist võib kaebuse esitaja kaaluda uue kaebuse esitamist.

Märkus: Esimese Astme Kohus võttis vastu otsuse kohtuasjas T-194/04 8. novembril 2007. Kohus tühistas kohustuste täitmata jätmise menetluse raames komisjoni otsuse, mis keelas kõigi koosolekul osalenute nimede avalikustamise.

Väidetav võimulialdus seoses teabele juurdepääsu mittelubamisega

Europoli vastu esitatud kaebuse 183/2006/MF kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja esitas Prantsusmaa andmekaitsekomisjonile (CNIL) taotluse, et tehtaks kindlaks, kas Europolil on kaebuse esitajat puudutavaid andmeid. CNIL edastas kirja Europolile, kes teatas kaebuse esitajale, et Europoli andmebaasides ei ole tema isikuandmeid, millele tal oleks juurdepääsuõigus vastavalt Europoli konventsiooni artikli 19 lõikes 1 sätestatud ning asjakohastele Prantsusmaa õigusaktidele. Apellatsioonikomisjon kinnitas Europoli otsust.

Kaebuse esitaja väitis ombudsmanile esitatud kaebuses, et Europol on ebaõigesti keeldunud talle teda puudutavate andmete kohta teavet andmast ning lubamast talle juurdepääsu nendele andmetele. Kaebuse esitaja arvates oli tegemist võimulialdusega. Kaebuse esitaja väitis veel, et Europol ei olnud tema poolt appellatsioonikomisjonile esitatud appellatsioonkaebust hoolikalt käsitletud, sest Europoli vastuse prantsuskeelne tõlge oli adresseeritud teisele apellandile.

Europoli direktor teatas ombudsmanile, et ombudsmani kiri, milles paluti Europoli arvamust kaebuse kohta, on edastatud Europoli ühisele järelevalveasutusele (JSB).

JSB avaldas oma vastuses ombudsmanile, et appellatsioonikomisjoni otsus on siduv kõikidele puudutatud osapooltele. EÜ asutamislepingu artikli 195 lõikes 1 sätestatakse, et ombudsman viib läbi võimalike haldusomavoli juhtumite uurimisi, välja arvatud juhul, kui väidetud faktid on või

on olnud kohtumenetluse objektiks. Et apellatsioonikomisjoni tuleb vaadelda kui sõltumatut komisjoni, kes pakub üksikisikutele õiguskaitselahendusi Europoli otsuste suhtes, siis JSB eeldas, et nimetatud erand on käesoleval juhul kehtiv. Mis puudutab väidetavat kaebuse esitaja apellatsioonkaebuse hooletut käsitlemist, siis JSB kirjeldas, et apellatsioonikomisjon võttis vastu kaks otsust kahes eri asjas ning et esimene lehekülj kaebuse esitaja apellatsioonkaebuse prantsuskeelsest tõlkest oli eksitavalt vahetusse läinud teise otsuse prantsuskeelse tõlke esimese leheküljega. JSB rõhutas, et selliseid eksitusi ei tohiks esineda, ning lisis, et saadab kaebuse esitajale vabanduse juhtunud vea pärast.

Ombudsman juhtis oma otsuses tähelepanu asjaolule, et artikli 195 lõikes 1 sätestatud asjassepuutuv erand kehtib üksnes juhul, kui asjaga on tegelenud või tegeleb kohus, ning seda tõlgendust kinnitas ombudsmani põhikirja artikli 1 lõikes 3 sätestatu. Ombudsman märkis, et ta ei ole veendunud, et apellatsioonikomisjoni tuleks vaadelda õigustmõistva organina EÜ asutamislepingu artikli 195 tähenduses, ning asjaolu, et apellatsioonikomisjon oli vaidlusaluse juhtumi läbi vaadanud, ei tohiks takistada ombudsmani uurimise läbiviimist. Ta leidis siiski, et kõnealuse juhtumi puhul ei ole tal vaja võtta kindlat seisukohta. Ombudsman märkis, et selles kontekstis ei ole kaebuse esitaja esitanud konkreetset teavet Europoli otsuse väidetava ebaõigsuse ja kuritarvitava sisu kohta. Samuti ei andnud apellatsioonikomisjoni otsuse hoolikas kontroll teavet, mis võiks seada kahtluse alla Europoli otsuse. Sellistel asjaoludel leidis ombudsman, et puudub alus kaebuse esitaja esimese väite uurimise jätkamiseks.

Kaebuse esitaja apellatsioonkaebuse väidetavalt hooletu käsitlemise kohta märkis ombudsman, et JSB palus kaebuse esitajalt vabandust juhtunud eksituse pärast. Seetõttu asus ombudsman seisukohale, et puudub alus jätkata uurimist ka juhtumi selles osas.

Euroopa Lennundusohutusamet

Õhusõiduki lennukõlblikkuse sertifitseerimise otsuse väidetav õigusliku aluse puudumine

Euroopa Lennundusohutusameti (EASA) kohta esitatud kaebuse 1103/2006/BU (konfidentsiaalne) asjus langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja esitas ombudsmanile kaebuse EASA tegevuse kohta määruse 1702/2003³³ artikli 2 lõike 3 punkti a alapunkti i rakendamisel, millega muu hulgas nähakse ette õhusõiduki lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseerimise rakenduseeskirjad. Eespool nimetatud sättega nähakse sisuliselt ette järgmist:

- tootel, mis ei ole Ühinenud Lennuametite menetluste raames sertifitseeritud, kuid millele on mõni liikmesriik andnud tüübisertifikaadi (TC) enne 28. septembrit 2003, loetakse olevat määruse 1702/2003 kohaselt väljaantud tüübisertifikaat (EASA-TC), välja arvatud juhul, kui
- EASA otsustab, et selline tüübisertifitseerimise alus ei taga piisavat ohutustaset.

Kaebuse esitaja väitel tuleneb eespool nimetatud sättest, et tootel (õhusõidukil), millele on mõni liikmesriik andnud riikliku tüübisertifikaadi, loetakse *automaatselt* olevat ka EASA-TC, ning et mis tahes erand nimetatud automaatse tunnustamise põhimõtte rakendamisel peaks olema asjakohaselt kindlaks määratud ja põhjendatud, hõlmates üksikasjalikke tehnilisi põhjendusi konkreetse õhusõiduki kohta.

³³

Komisjoni 24. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1702/2003, millega nähakse ette õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseerimise ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise rakenduseeskirjad, ELT 2003 L 243, lk 6.

Kaebuse esitaja vaidlustas selles kontekstis EASA otsuse nr 2004/01/CF³⁴, millega EASA rakendas määruse 1702/2003 eespool nimetatud artikli 2 lõike 3 punkti a alapunkti i. EASA väitis oma otsuses, et sama otsuse lisas esitatud toodete tüübisertifitseerimise alus ei pruugi tagada piisavat ohutustaset järgmistel põhjustel:

- liikmesriigis toodetud tootel loetakse üksnes siis olevat EASA-TC, kui tüübisertifitseerimise alus tagab piisava ohutustaseme,
- mõnes liikmesriigis kehtivad lennukõlblikkuse tingimused ei ole EASA-le piisavalt teada, et saaks olla kindel, et need tagavad piisava ohutustaseme,
- mõnes liikmesriigis toodete sertifitseerimiseks kasutatavate tüübisertifitseerimise aluste kohta puudub EASA-l praegu piisavalt üksikasjalik teave.

Kaebuse esitaja juhtis tähelepanu asjaolule, et EASA otsuses 2004/01/CF väljendatud seisukoht vihjab sellele, et tootel ei loeta olevat EASA-TC, välja arvatud juhul, kui EASA otsustab, et selle toote tüübisertifitseerimise alus tõepoolest tagab piisavalt lennuohutust, ning on seetõttu vastuolus määruse 1702/2003 artikli 2 lõike 3 punkti a alapunktis i sätestatud automaatse tunnustamise põhimõttega. Kaebuse esitaja väitel ei saa olla asjaolu, et EASA ei ole suutnud ennast kurssi viia teatud lennukõlblikkuse tingimustega, piisav põhjendus järeldusele, et otsuse 2004/01/CF lisas loetletud toodete riiklikud tüübisertifitseerimise alused ei taga piisavat ohutustaset.

Seetõttu väitis kaebuse esitaja, et EASA ei ole õigustatud rajama oma otsust 2004/01/CF määruse 1702/2003 artikli 2 lõike 3 punkti a alapunktile i. Ta väitis veel, et EASA, rikkudes nimetatud määruse artikli 2 lõike 3 punkti a alapunkti i, on jätnud otsustamata teatud õhusõidukitüüpide EASA-TC-d (tüübisertifikaadid).

Pärast asjaomaste õigusnormide ning kaebuse esitaja ja EASA väidete hoolikat analüüsimist leidis ombudsman, et ta ei ole veendunud, et i) määrusest 1702/2003 tuleneb piisav õiguslik alus EASA otsusele 2004/01/CF ning ii) et otsus sisaldab oma aluste täpset ja piisavat põhjendust. Seetõttu tegi ombudsman EASA-le sõbraliku lahendi ettepaneku, et EASA kaaluks oma otsuse 2004/01/CF muutmist selliselt, et otsus oleks kooskõlas määrusega 1702/2003 ning hea haldustava põhimõtetega.

EASA avaldas vastuses sõbraliku lahendi ettepanekule, et ta oli suutnud kindlaks määrata kõik otsusega 2004/01/CF hõlmatud EASA vastutusalasse kuuluvad õhusõidukite kinnitatud projektid, millele antakse välja EASA-TC, sealhulgas õhusõidukitüübid, millele on osutanud kaebuse esitaja. EASA järeldas, et selle tagajärjel muudeti uue otsusega³⁵ kehtetuks otsus 2004/01/CF.

Ombudsman tervitas EASA kiiret ja positiivset vastust sõbraliku lahendi ettepanekule, mille ta oli kaebuse kohta koostanud. Nii ombudsman kui ka kaebuse esitaja tervitasid iseäranis asjaolu, et EASA tunnistas tervikuna kehtetuks vaidlustatud otsuse 2004/01/CF. Ombudsman märkis veel, et EASA andis välja EASA-TC sellist tüüpi õhusõidukitele, millele oli osutanud kaebuse esitaja. Kaebuse esitaja teatas siiski ombudsmanile, et ta on sellise EASA-TC-ga rahul üksnes osaliselt ning kaalub selles osas EASA-le uue halduskaebuse esitamist. Ombudsman leidis, et tema uurimise tulemuste põhjal ei ole uurimise jätkamine õigustatud, ning lõpetas juhtumi.

³⁴ EASA tegevdirectori 28. aprilli 2004. aasta otsus nr 2004/01/CF määruse nr 1702/2003 artikli 2 lõike 3 punkti a rakendamise kohta.

³⁵ EASA tegevdirectori 23. märtsi 2007. aasta otsus nr 2007/002/C, millega tunnistatakse kehtetuks EASA tegevdirectori 28. aprilli 2004. aasta otsus nr 2004/01/CF määruse nr 1702/2003 artikli 2 lõike 3 punkti a rakendamise kohta.

3.7 PÄRAST ERIARUANNET LÕPETATUD JUHTUMID

The European Commission

Tegevusetus tööaja direktiivi puudutava kaebuse osas

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3453/2005/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

2001. aastal esitas üks Saksa arst Euroopa Komisjonile kaebuse, mille kohaselt Saksamaa väidetavalt rikub tööaega käsitlevaid ELi õigusakte, eriti mis puudutab arstide valveaegu haiglates. Vastavad eeskirjad kehtestati direktiivis 93/104/EÜ, mis kehtis kuni selle asendamiseni direktiiviga 2003/88. Euroopa Kohus sedastas kahes otsuses 2000. ja 2003. aastal, et valveaega loetakse nende eeskirjade tähenduses tööajaks.

2003. aasta detsembris ombudsmanile esitatud kaebuses (kaebus 2333/2003/GG) väitis kaebuse esitaja, et komisjon ei ole tema poolt Saksamaa kohta esitatud rikkumiskaebust mõistliku aja jooksul läbi vaadanud. Ombudsman leidis juhtumi uurimise järel, et kaebuse esitaja väide on põhjendatud. Ta märkis siiski, et Saksamaa on hiljuti kehtestanud kõnealust küsimust käsitlevad uued õigusaktid, millega komisjon peab veel tutvuma, ning et komisjon on nähtavasti nõus, et Euroopa Kohtu otsused on selgitanud asjaomast õigustemaatikat. Eeldades, et komisjon ei viivita enam rikkumiskaebuse käsitlemisega, lõpetas ombudsman juhtumi uurimise.

2005. aasta novembris pöördus kaebuse esitaja taas ombudsmani poole. Oma uues kaebuses (3453/2005/GG) ta sisuliselt kordas oma eelmises kaebuses toodud väiteid, mille kohaselt komisjon ei ole tema rikkumiskaebust mõistliku aja jooksul läbi vaadanud. Ombudsman otsustas algatada uue uurimise.

Komisjon märkis oma arvamuses, et ta oli 2004. aasta septembris esitanud ühenduse seadusandjale direktiivi 2003/88 parandusettepaneku. Komisjon juhtis tähelepanu asjaolule, et ta sooviks rikkumiskaebust läbi vaadata nimetatud ettepaneku ning teiste ühenduse institutsioonidega käimasolevate arutelude taustal.

Ombudsman asus seisukohale, et direktiivi parandusettepaneku esitamine ei vabasta komisjoni kohustusest tagada kehtiva direktiivi järgimine liikmesriikide poolt. Ta lisis, et komisjoni piiramatult kaalutusõigus asjades, mis puudutavad väidetavaid liikmesriikide poolseid ühenduse õiguse rikkumisi, ei anna komisjonile õigust lükata rikkumiskaebuste läbivaatamist määramatuks ajaks edasi põhjusel, et kohaldatav õigus võib teatud ajal tulevikus muutuda.

Seetõttu pöördus ombudsman 12. septembril 2006 komisjoni poole soovitusel projektiga, soovitudes komisjonil tegeleda kaebuse esitaja esitatud rikkumiskaebusega nii kiiresti ja hoolsalt kui võimalik.

Komisjon jäi oma üksikasjalikus arvamuses varasema seisukoha juurde.

Seetõttu esitas ombudsman 10. septembril 2007 parlamendile nimetatud juhtumi osas eriaruande.

3.8 OMBUDSMANI OMAALGATUSLIKUD UURIMISED

Euroopa Komisjoni tegevus puuetega inimeste integreerimisel

Omaalgatusliku uurimise OI/3/2003/JMA kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Puuetega inimesed seisavad võrdsete võimaluste, iseseisvuse ning täieliku majandusliku ja sotsiaalse integratsiooni saavutamisel silmitsi mitmesuguste takistustega. Kuigi Euroopa Liit on võtnud selles osas vastu mitmeid õiguslikke ja poliitilisi algatusi, leidis ombudsman siiski, et arvestades puuetega inimeste olukorra tõsidust, tuleb kohustused tõhusate meetmete võtmisega ellu rakendada. Et komisjonil on keskne roll Euroopa Liidu institutsionaalses võrgustikus ning erikohustused puuetega inimeste ees, leidis ombudsman, et on otstarbekas üle vaadata komisjoni poolt käsitletavas valdkonnas võetud meetmed ning anda hinnang sellele, kas institutsiooni tegevus vastab tema juriidilistele kohustustele ja võetud kohustustele. Seetõttu otsustas ombudsman alustada omaalgatuslikku uurimist komisjoni tegevuse üle puuetega inimeste integreerimisel, soovides tagada, et puuetega kodanikke nende suhetes institutsiooniga ei diskrimineeritaks. Ombudsman palus komisjonil anda aru a) meetmete kohta, mida ta on võtnud või kavatses võtta tagamaks, et puuetega inimesi nende suhetes institutsiooniga ei diskrimineeritaks; ning b) nende meetmete vastuvõtmise ajakava kohta.

Ombudsmani uurimine toimus avatud ja läbipaistva dialoogina, mis oli osalemiseks avatud puuetega inimestele, esindusrühmadele, teistele riiklikele ja piirkondlikele ombudsmanidele ning kodanikele.

Ülevaate põhjal leidis ombudsman, et komisjon on tõeliselt pingutanud puuetega inimeste integreerimisel, isegi kui komisjoni poliitika teatud aspektid ei näi vastavat üldsuse ootustele. Ombudsman tunnistab, et on märgata arengut mitmes valdkonnas, sealhulgas järgmistes valdkondades:

- tagada, et kõik ELi institutsioonid peavad puuetega inimeste värbamisel kinni uutest personalieeskirjades sätestatud põhiprintsiipidest, näiteks mittediskrimineerimine puude alusel (artikli 1d lõige 1) või vajadus tagada puudega ametnikele mõistlikud vahendid tööülesannete täitmiseks (artikli 1d lõige 4);
- on olemas meetmed, et lihtsustada ELi konkurssidel puuetega kandidaatide osalemist; veelgi enam, komisjon on hakanud uurima meetmeid, millega institutsioonis edendada puuetega inimeste värbamist;
- komisjoni ruumidesse ligipääsu uute tingimuste vastuvõtmine. Need tingimused on täielikult kooskõlas ELi ja Belgia õigusaktides sätestatud normidega ning on kohandatud puuetega inimeste vajadustele;
- komisjon on teinud kiiduväärt jõupingutusi, et soodustada puuetega inimeste juurdepääsu teabele, eelkõige komisjoni veebilehel olevatele andmetele;
- komisjon on teinud jõupingutusi, et teenistused oleksid teadlikud raskustest, millega puuetega inimesed kokku puutuvad, ja suudaksid vajaduse korral asjakohaselt reageerida. Selles valguses peaks komisjoni heade tavade koodeks olema väga hea abivahend töötajate käitumise suunamisel, kuigi tuleks teha jõupingutusi selleks, et tagada täielik kinnipidamine hea käitumise normidest ja nende normide regulaarne ajakohastamine.

Ombudsman arvestab nõupidamismenetluses üldsuse rõhutatud asjaolu, et endiselt on vaja jätkata tegevust teistes valdkondades, sealhulgas järgmistes valdkondades:

- komisjoni rahalist toetust puudega ametnikele või puudega perekonnaliikmele peetakse endiselt ebapiisavaks; üldsus leiab, et puudega seotud kulutuste eelarveassigneeringut tuleb suurendada;

- vastuvõetud meetmed, mis soodustavad puudega inimeste värbamist, ei näi olevat läbipaistvad, ning palutakse olukorra usaldusväärsemat hinnangut;
- tundub, et esineb rahulolematust, sest konkreetsetel puudega inimestel ei ole piisavat juurdepääsu komisjoni teabele;
- puudega õpilaste olukord Euroopa koolides näib olevat ebarahuldav ning koolide poliitika selliste õpilaste integratsiooni osas ei näi olevat tõhusalt kaasa aidanud nende integratsioonile;
- komisjoni hea tava koodeksi rakendamisel on ilmnenud mitmed puudujäägid, eelkõige ei ole institutsiooni töötajate teadlikkuse tõstmiseks korraldatud piisaval hulgal kursusi ega seminare.

Ombudsman võtab arvesse asjaolu, et komisjon on endale võtnud mitmeid kohustusi, millega soovib leida üldsuse tõstatatud ülalmainitud probleemidele lahendust. Ombudsman märgib, et komisjon on võtnud endale kohustuse

- hüvitada täielikult puudega seotud kulud tingimusel, et eelarvepädev asutus annab selleks piisavalt vahendeid ja sõlmitakse vastav institutsioonidevaheline kokkulepe;
- kaaluda puuetega inimeste värbamise senisest üldisemate aruannete avaldamist ning need aruanded peavad hõlmama olemasolevat ja tulevast statistikat;
- võtta vastu uued normid, et võimaldada puuetega inimestele juurdepääs komisjoni ruumidele, ning suurendada puuetega inimestele eraldatud parkimiskohtade arvu komisjoni hoonetes või nende lähedal;
- korraldada tulevikus töötajate teadlikkuse tõstmise kursusi, konverentse ja seminare.

Komisjoni kohustuste valguses leiab ombudsman, et praegu ei näi olevat vajadust ülalnimetatud aspektide osas edaspidiste meetmete võtmiseks.

Samas on ombudsman seisukohal, et puudega õpilaste olukord Euroopa koolides paistab praegu olevat mitterahuldav. Olukorra arengu hoolikaks jälgimiseks lähitulevikus peab ombudsman vajalikuks, et komisjon annaks talle 2007. aasta lõpuks aru Euroopa koolides saavutatud tulemustest puuetega laste integratsiooni osas. Aruanne võimaldab ombudsmanil otsustada, kas tal on sellel teemal vaja võtta edasisi meetmeid.

Ombudsman loodab, et tema algatus aitab komisjonil ümber hinnata mõned selles valdkonnas võetud meetmed ja neid vajaduse korral parandada ning nõnda teenida Euroopa kodanikke paremini.

3.9 OMBUDSMANI KÄSITLETUD PÄRINGUD

Väidetav diskrimineerimine kodakondsuse alusel

Luksemburgi ombudsmani esitatud päringu Q1/2007/ELB kokkuvõte

Luksemburgi ombudsman pöördus päringuga Euroopa ombudsmani poole pärast seda, kui temaga oli ühendust võtnud Luksemburgi kodanik (edaspidi „kaebaja“) seoses Prantsuse kaitseministeeriumiga tekkinud vaidlusega.

Kaebaja on sündinud Prantsusmaal ja siirdus hiljem Luksemburgi. 20-aastaselt teenis kaebaja 29 kuud Prantsuse kaitseväes. Hiljem omandas ta Luksemburgi kodakondsuse. Pärast sõjaveterani

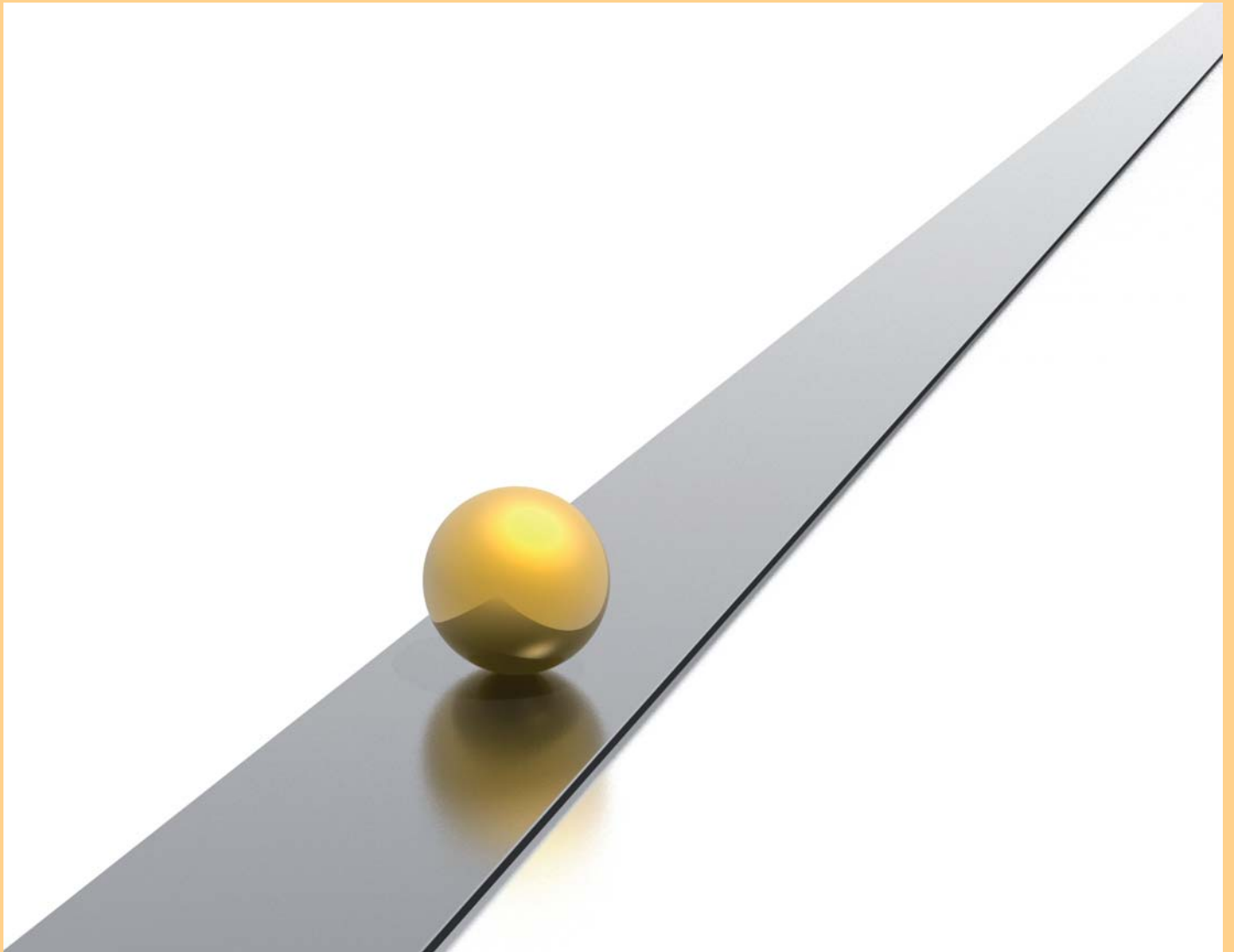
nimetuse omandamist taotles kaebaja sõjaveterani pensioni. Prantsuse kaitseministeerium lükkas kaebaja taotluse tagasi põhjendusega, et kaebaja loobus pärast sõjaväeteenistust Prantsusmaa kodakondsusest. Luksemburgi ombudsman edastas juhtumi Prantsusmaa ombudsmanile. Prantsusmaa ombudsmani arvates on kaebaja õigusi hinnatud asjakohaste õigusaktide kohaselt.

Arvestades kirjas sisalduvat teavet ja kaebaja toimikut, mõistis Euroopa ombudsman juhtumiga tutvudes, et temalt soovitakse seisukohavõttu küsimuses, kas kõnealuse juhtumi korral on tegemist mittediskrimineerimise põhimõtte rikkumisega.

Ombudsman märkis, et Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 12 sätestab: „*Ilma et see piiraks käesolevas lepingus sisalduvate erisätete kohaldamist, on lepingus käsitletud valdkondades keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel.*” Nimetatud keeld väljendab võrdsuse põhimõtet, mis on ühenduse õiguse üldpõhimõte. Siiski kehtib see üksnes siis, kui asjaolud jäävad ühenduse õiguse kohaldamisalasse – põhimõttel endal ei saa olla ühenduse õiguse kohaldamisala laiendavat mõju. Järelikult ei saa riiklikku õigust, mille kohaselt on lubatud Euroopa Liidu kodanike erinev kohtlemine kodakondsuse alusel, pidada vastuolus olevaks eelmainitud ühenduse õiguse üldpõhimõttega (ja selle vastavust mittediskrimineerimise põhimõttega ei kontrollita), kui vastavad õigusaktid puudutavad asjaolusid, mis jäävad ühenduse õiguse kohaldamisalast välja.

Käesoleva juhtumi korral ei paistnud kaebuse esitaja olukord olevat piisavalt seotud ühenduse õigusega ja tundus, et juhtum kuulu ühenduse õiguse kohaldamisalasse. Sellest aspektist tundus, et kõnealuses küsimuses puuduvad ühenduse teised õigusaktid. Nendel asjaoludel ei tuvastatud rikkumist seoses ühenduse õiguse üldpõhimõttega, mis keelab diskrimineerimise kodakondsuse alusel.

SUHTED EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE JA ASUTUSTEGA

4

4 SUHTED EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE JA ASUTUSTEGA

Euroopa ombudsman pühendab Euroopa Liidu haldussüsteemis teeninduskultuuri edendamiseks märkimisväärsel hulgal aega kohtumistele Euroopa Liidu institutsioonide ja asutuste liikmete ning ametnikega. 2007. aastal toimus üle 60 sellise kohtumise. Nimetatud kohtumised annavad ombudsmanile võimaluse selgitada ideid, millel tema töö rajaneb, ning juhtida institutsioonide ja asutuste liikmete ning ametnike tähelepanu sellele, kui vajalik on anda kaebuste esitajatele lahendusi pakkuvaid vastuseid. Käesolevas peatükis antakse nende kohtumiste ülevaade.

Kolmel korral kohtus ombudsman Euroopa Komisjoni kõigi tasemete ametnikega. Et komisjoniga on seotud suurim osa ombudsmani korraldatud uurimistest, on eriti oluline, et komisjon täidaks kodanikele teeninduskultuuri loomisel ning nende õiguste austamisel põhirolli. Nimetatud kohtumistel sai ombudsman väga positiivset tagasisidet. Nende kohtumiste korraldamisel oli võtmeroll komisjoni asepresidendil Margot WALLSTRÖMil, kes muu hulgas vastutab suhete eest ombudsmaniga, ja komisjoni peasekretäril Catherine DAYL.

Samuti on üliolulised kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete ja töötajatega, arvestades ombudsmani häid suhteid parlamendiga. Euroopa Parlament valib ombudsmani ja ombudsman annab aru parlamendile. Sellest aspektist on suhetes parlamendiga üks tippündmusi ombudsmani aastaaruande arutelu parlamendi täiskogul. Täiskogu toimus 25. oktoobril ning istungit kirjeldatakse üksikasjalikumalt käesoleva aruande punktis 6.1.

Ombudsmanil on suurepärane töösuhe parlamendi petitsioonikomisjoniga, kes vastutab suhete eest ombudsmaniga ja koostab aruande ombudsmani aastaaruande kohta. 2007. aastal osales hr DIAMANDOUROS kolmel petitsioonikomisjoni koosolekul, kus ta tutvustas oma aastaaruannet ja kahte eriaruannet. Eriaruanded käsitlesid nõukogu eesistujariikide veebilehtede keelekasutust ning Euroopa töötaja direktiivi kohaldamise probleeme. Petitsioonikomisjoni palvel esindas 2007. aasta koosolekul ombudsmani üks ombudsmani büroo liige. Ombudsman osales isiklikult petitsioonikomisjoni ja põhiseaduskomisjoni koosolekul, et selgitada oma põhikirja kohta tehtud parandusettepanekuid (vt teine peatükk). Samuti kutsus kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon ombudsmani tutvustama oma kogemusi dokumentidele juurdepääsust keeldumise kaebuste käsitlemisel, arvestades määruse (EÜ) nr 1049/2001 käimasolevat reformi.

Ombudsman jätkas 2007. aastal suhete edendamist teiste institutsioonide ja asutustega. Veebruaris kohtus ta Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee presidendi hr Dimitris DIMITRIADISega. Juulis käis ombudsman Frankfurdis, et kohtuda Euroopa Keskpannga presidendi hr Jean-Claude TRICHETiga, asepresidendi hr Lucas D. PAPADEMOSega ja juhatuse liikme pr Gertrude TUMPEL-GUGERELLiga. Kohtumistele järgnes panga kõrgemate töötajate ettekanne. 2007. aastal leidis aset ka kohtumine Euroopa Kohtu presidendi hr Vassilios SKOURISega.

Et hoida oma töötajaid kursis teistes Euroopa Liidu institutsioonides ja asutustes toimuvate arengutega, kutsus ombudsman töötajate korralistele koosolekutele Strasbourgis ka välisesinejaid. 2007. aasta märtsis pöördus ombudsmani büroo töötajate poole Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu president hr Paul J. MAHONEY, andes ülevaate äsja loodud kohtu kogemustest ning hõlmates teemasid, mis on olulise tähtsusega ombudsmani kaebuste käsitlejatele. Detsembris külastas Strasbourgi Euroopa andmekaitseinspektor hr Peter HUSTINX, kes andis ülevaate viimastest arengutest andmekaitse valdkonnas ning vastas ombudsmani büroo töötajate küsimustele nii kaebuse käsitlemise kui ka institutsiooniseste halduskorra kohta. Mõlemale ettekandele järgnenud elav arutelu näitas, et need ettekanded olid ombudsmani büroo töötajatele väärtuslikud.

Ülalmainitud kohtumised ja üritused ning kõik teised ombudsmani asjakohased tegevused on esitatud käesoleva peatüki järgmises punktis¹.

4.1 EUROOPA PARLAMENT

16. jaanuar: kohtumine juristi hr Christian PENNERAga.
17. jaanuar: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme hr Andrew DUFFiga.
12. veebruar: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme hr Herbert BÖSCHiga.
12. veebruar: kohtumine peasekretäri hr Julian PRIESTLEYga.
12. veebruar: kohtumine infrastruktuuri peadirektoraadi peadirektori hr Nicolas-Pierre RIEFFELiga.
13. veebruar: osalemine Euroopa Parlamendi presidendi hr Hans-Gert PÖTTERINGi tööprogrammi esitlusel.
13. veebruar: kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete pr Anneli JÄÄTTEENMÄKI ja hr Paolo CASACAgaga.
13. märts: ombudsmani 2006. aasta aruande esitlemine Euroopa Parlamendi liikmele hr Hans-Gert PÖTTERINGile.
14. märts: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme pr Diana WALLISega.
27. märts: kohtumine petitsioonikomisjoniga, kellele ombudsman esitles oma eriaruannet nõukogu esistujariikide veebilehtede keelekasutuse kohta.
24. aprill: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme pr Sylvia-Yvonne KAUFMANNiga.
24. aprill: kohtumine asepeasekretäri hr David HARLEYga.
25. aprill: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme hr Íñigo MÉNDEZ DE VIGOga.
26. aprill: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme hr Richard CORBETTiga.
26. aprill: kohtumine peasekretäri hr Harald RØMERiga.
26. aprill: kohtumine hr Christian PENNERAga.
2. mai: hr DIAMANDOUROSe ettekanne põhiseaduskomisjonile ombudsmani põhikirja parandusettepanekute kohta.
2. mai: kohtumine petitsioonikomisjoni presidendi, Euroopa Parlamendi liikme hr Marcin LIBICKI ja ombudsmani 2006. aasta aruande ettekandja, Euroopa Parlamendi liikme pr Luciana SBARBATIga. Kohtumisel osales ka petitsioonikomisjoni sekretariaadi juhataja hr David LOWE.
2. mai: ombudsmani 2006. aasta aruande esitus petitsioonikomisjonile. Hr DIAMANDOUROS pidas kohtumisel ka ettekande ombudsmani põhikirja parandusettepanekutest.
9. mai: ombudsmani osalemine Euroopa päeva tseremoonial, mille korraldas Euroopa Parlamendi Strasbourgi infobüroo.

¹ Kui ei ole nimetatud teisti, toimusid kohtumised ja sündmused toimusid Brüsselis, Luxembourgis või Strasbourgis.

22. mai: kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete pr Charlotte CEDERSCHIÖLDi ja hr Jacky HÉNINiga.
20. juuni: kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete pr Luciana SBARBATI ja hr Ville ITÄLÄga.
21. juuni: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme hr Metin KAZAKiga.
4. oktoober: kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete pr Diana WALLISE ja hr Costas BOTOPOULOSe.
4. oktoober: ombudsmani Euroopa tööaja direktiivi rakendamist käsitleva eriaruande esitlemine petitsioonikomisjonile.
24. oktoober: kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete Sir Robert ATKINSi ja hr Andrew DUFFiga.
25. oktoober: ombudsmani 2006. aasta aruande esitlemine Euroopa Parlamendi täiskogule (vt punkt 6.1).
15. november: kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete hr Martin SCHULZi ja hr Paul VAN BUITENENiga.
22. november: kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete pr Diana WALLISE ja hr Ioannis VARVITSIOTISega.
29. november: ombudsmani ettekanne oma kogemuste kohta dokumentidele juurdepääsu keeldumise kaebuste käsitlemisel kohtumisel kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoniga, mis käsitles määruse (EÜ) nr 1049/2001² toimuvat reformimist.
10. detsember: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme pr Maria Eleni KOPPAga.
11. detsember: kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete pr Anneli JÄÄTTEENMÄKI, pr Maria DA ASSUNÇÃO ESTEVESi, hr Costas BOTOPOULOSe, hr Ingo FRIEDRICHi, hr Michael CASHMANi, hr Marco CAPPATO ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni sekretariaadi juhataja hr Emilio DE CAPITANiga.
12. detsember: kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete pr Charlotte CEDERSCHIÖLDi, pr Diana WALLISE, hr Brian CROWLEY, hr Jens-Peter BONDE, Sir Robert ATKINSi, pr Margrete AUKENi ja hr David HAMMERSTEINiga, samuti hr Christian PENNERAga.
12. detsember: osalemine Euroopa Liidu põhiõiguste harta ametlikule väljakuulutamisele pühendatud tseremoonial.
13. detsember: kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete pr Rodi KRATSA-TSAGAROPOULOU ja hr Joseph DAULiga.

4.2 EUROOPA KOMISJON

12. jaanuar: kohtumine Euroopa Komisjoni esindaja hr Themis THEMISTOCLEOUSega Küprosel Nicosias.
15. märts: kohtumine Euroopa Komisjoni peasekretariaadi direktori hr Fernando FRUTUOSO DE MELOga, kes muu hulgas vastutab peasekretariaadi suhete eest Euroopa ombudsmaniga.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

24. aprill: kohtumine Euroopa Komisjoni asepresidendi hr Siim KALLASega, kes vastutab haldusküsimuste, auditi ja pettusevastase võitluse eest.

22. mai: kohtumine õigustalituse juhataja hr Michel PETITE'iga.

28. juuni: kohtumine peasekretäri pr Catherine DAYga.

12. september: ettekanne komisjoni välisdelegatsioonide juhatajate kohtumisel.

6. november: kohtumine aupeadirektori ja erinõuniku hr Jean-Claude EECKHOUTiga.

7. november: kohtumine pr Catherine DAYga, millele järgnes ettekanne komisjoni töötajatele, kes vastutavad ombudsmani päringute käsitlemise koordineerimise eest. Kohtumisel osales Euroopa Komisjoni asepresident pr Margot WALLSTRÖM, kes vastutab institutsiooniliste suhete ja teabevahetusstrateegia eest, ning pr DAY.

29. november: kohtumine peadirektoritega.

4.3 MUUD INSTITUTSIOONID JA ASUTUSED

12. veebruar: kohtumine Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee presidendi hr Dimitris DIMITRIADISega.

Hr DIAMANDOUROS ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president hr Dimitris DIMITRIADIS.
Strasbourg, 12. veebruar 2007.

15. märts: kohtumine Euroopa Investeerimispanka strateegia- ja korporatiivkeskuse peadirektori hr Rémy JACOBi ja Euroopa Investeerimispanka osakonnajuhataja asetäitja hr Felismino ALCARPEga.

30. märts: Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu presidendi hr Paul J. MAHONEY ettekanne Euroopa ombudsmani büroo töötajatele.

2. juuli: kohtumised Euroopa Keskpanga presidendi hr Jean-Claude TRICHET', asepresidendi hr Lucas D. PAPADEMOSe ja juhatuse liikme pr Gertrude TUMPEL-GUGERELLiga. Kohtumistele järgnes ettekanne panga nõukogu töötajatele Saksamaal Frankfurdis.

16. juuli: kohtumine Euroopa Kohtu presidendi hr Vassilios SKOURISega.

6. november: kohtumine suursaadik Vassilis KASKARELISega, Kreeka Vabariigi alalise esindajaga Euroopa Liidu juures.

7. detsember: Euroopa andmekaitseinspektori hr Peter HUSTINXi ettekanne Euroopa ombudsmani büroo töötajatele.

SUHTED OMBUDSMANIDE JA SAMALAADSETE ASUTUSTEGA

5

5 SUHTED OMBUDSMANIDE JA SAMALAADSETE ASUTUSTEGA

Riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi ombudsmanidel üle kogu Euroopa Liidu on Euroopa Liidu õigusest tulenevate kodanikuõiguste täieliku austamise tagamisel võtmeroll. Euroopa ombudsman teeb kodanike kaebuste kiire ja tulemusliku käsitlemise nimel tihedat koostööd riikliku ja piirkondliku tasandi partneritega. Selline koostöö toimub enamjaolt Euroopa ombudsmanide võrgustiku vahendusel. Käesolevas peatükis käsitletakse üksikasjalikult võrgustiku tegevust 2007. aastal, mille tippsündmuseks oli kuues Euroopa Liidu liikmesriikide ja kandidaatriikide riiklike ombudsmanide seminar. Selle ürituse üksikasjalik ülevaade on esitatud allpool. Seminaril võtsid ombudsmanid vastu avalduse, mille eesmärk on aidata teavitada kodanikke ning teisi ombudsmani teenuste kasutajaid eelistest, mida nad võivad oodata Euroopa Liidu õiguse reguleerimisalasse kuuluvate küsimustega võrgustiku liikmete poole pöördudes. Nimetatud arengut käsitletakse olulise sammuna võrgustikule selgema avaliku identiteedi loomisel. Avaldus on tervikuna esitatud käesolevas peatükis allpool.

Käesolevas peatükis on muu hulgas loetletud seminarid ja konverentsid, millel osalesid ombudsman ja tema büroo 2007. aastal, samuti hr DIAMANDOUROSE kahepoolsed kohtumised ombudsmanidest kolleegidega Euroopa Liidu liikmesriikidest ja mujalt.

5.1 EUROOPA OMBUDSMANIDE VÕRGUSTIK

Euroopa ombudsmanide võrgustik koosneb ligikaudu 90 büroost 31 Euroopa riigis. Euroopa Liidus kuuluvad võrgustikku Euroopa, riiklike ja piirkondlike tasandi ombudsmanid ning samalaadsed asutused, kusjuures riiklikul tasandil osalevad ka Norra, Islandi ja Euroopa Liidu kandidaatriikide asutused. Iga Euroopa Liidu liikmesriigi ombudsman ja samalaadne asutus Euroopa Liidus ning Norras ja Islandil on nimetanud ametisse kontaktametniku, kes tegutseb teiste võrgustiku liikmete kontaktisikuna.

Euroopa ombudsmanide võrgustik asutati 1996. aastal ning see on arenenud võimsaks ombudsmanide ja nende töötajate koostöövahendiks, mis toimib juhtumite käsitlemisel tõhusa koostöömehhanismina. See on erilise tähtsusega Euroopa ombudsmani jaoks, võimaldades tal kiiresti ja tõhusalt menetleda kaebusi, mis jäävad tema pädevusest välja. Kogemuste ja parima tava jagamine toimub seminaride ja kohtumiste, korrapäraselt ilmuva uudislehe, elektroonilise arutelufoorumi ja igapäevase elektroonilise uudisteteenuse vahendusel. Võrgustiku arengule on tõhusalt kaasa aidanud ka Euroopa ombudsmani visiidid liikmesriikidesse ja kandidaatriikidesse, mida korraldasid liikmesriikide ombudsmanid. Punkti 5.1 lõpus on seetõttu lühidalt ära märgitud ombudsmani teabevisiidid 2007. aastal. Üksikasjalikum teave teabevisiitide kohta leidub punktist 6.2.

Kõik allpool nimetatud tegevused on ombudsmanidele nende ülesannete täitmisel üliolulised, et tagada Euroopa Liidu õiguse nõuetekohane kohaldamine Euroopa Liidus. See on elulise tähtsusega, et kodanikud saaksid oma Euroopa Liidu õigusest tulenevaid õigusi täiel määral kasutada. Võrgustik on sel põhjusel Euroopa ombudsmani jaoks eriline prioriteet ning ta pühendab võrgustiku arendamisele märkimisväärset hulgal ressursse.

Riiklike ombudsmanide seminarid

Riiklike ombudsmanide seminare peetakse iga kahe aasta tagant ning neid korraldavad Euroopa ombudsman ja riiklik osapool ühiselt. ELi liikmesriikide ja kandidaatriikide riiklike ombudsmanide kuuenda seminari korraldasid Prantsuse ombudsman hr Jean-Paul DELEVOYE ja Euroopa ombudsman. Riiklike ombudsmanide seminar toimus Strasbourgis 14.–16. oktoobril 2007. aastal. Kõnealune seminar oli teine Strasbourgis toimunud riiklike ombudsmanide seminar; esmakordselt leidis see aset Strasbourgis üksteist aastat tagasi – 1996. aasta septembris.

Kohtumisel olid esindatud kõik 27 ELi liikmesriiki, samuti kaks kolmest kandidaatriigist ning Norra ja Island. Viiendal seminaril sõlmitud kokkuleppe alusel kutsuti esmakordselt osalema ka piirkondlike ombudsmanide esindajad nendest ELi riikidest, kus need on olemas, nimelt Belgiast, Saksamaalt, Hispaaniast, Itaaliast, Austriast ja Ühendkuningriigist¹.

2007. aasta seminari teemaks oli „Mõtestades ümber Euroopa Liidu head haldustava“. Käesolev teema valiti teadmises, et paljud ombudsmanid nii piirkondlikul kui ka Euroopa tasandil, kes esindavad eri haldustavasid ja -traditsioone, olid mõelnud viisidele, kuidas head haldustava parandada, ümber mõtestada ja selle mõistmist süvendada, et tõsta kodanikele ja üldisemas plaanis ombudsmanide järelevalvatavate riiklike haldusorganite teenuste kasutajatele pakutava teeninduse kvaliteeti. Teemavalik osutus menukaks.

Seminari arutelud

Seminari avasid kaaskorraldajad hr DELEVOYE ja hr DIAMANDOUROS ning tervituskõne pidas Strasbourgi linnapea, senaator Fabienne KELLER. Tervitusteate saatis Prantsuse peaminister hr François FILLON. Viimane rõhutas Euroopa rolli sallivuse, dialoogi ja demokraatia väärtuste edasiandjana üle kogu maailma. Ta leidis, et Euroopa ombudsmanid esindavad nende väärtuste üht kõige selgemat ilmingut. Teostades järelevalvet üha tähtsamaks muutuvate ELi õigusaktide kogumi kohaldamise üle, aitavad ombudsmanid Euroopat tugevdada iga päev.

Strasbourgi linnapea ja senaator Fabienne KELLER, hr DIAMANDOUROS ja Prantsuse ombudsman hr Jean-Paul DELEVOYE avavad Euroopa Liidu liikmesriikide ja kandidaatriikide riiklike ombudsmanide kuuenda seminari. Strasbourg, 15. oktoober 2007.

Põhiettekanne

Euroopa Kohtu kolmanda koja esimees, kohtunik Allan ROSAS avas seminari arutelud põhiettekandega, mille pealkirjaks oli „ELi õiguse ühetaolise kohaldamise tagamine 27 riigi liidus: riiklike kohtute ja ametiasutuste roll“. Kohtunik ROSAS arvates on ELi õiguse üks tähtsamaid omadusi see, et seda peavad vahetult kohaldama kõik, keda see puudutab, sealhulgas riiklikud haldusasutused. Ta rõhutas, et riiklikud ombudsmanid mängivad eriti tähtsat rolli haldusotsuste ja

¹ Loetletud riigid on järjestatud ELi protokollis kohaselt.

-tavade järelevalves, milles käsitletakse mitte pelgalt riikliku, vaid ELi õiguse kohaldamist ja rakendamist. Ta leidis, et ekslik oleks toetuda ELi õiguse õige kohaldamise tagamisel üksnes kohtusüsteemile. Tema arvamuse kohaselt eelistavad kodanikud, et Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud õiguspärasuse ja hea halduse põhimõtteid järgitaks kohe, ilma et oleks vaja algatada kohtumenetlusi, mis võivad kujuneda pikaajalisteks ja kulukateks. Siinkohal on oluline meenutada, et üks ELi õigusraamistiku nurgakividest on selle vahetu olulisus üksikisikule, kes võib kohtus ja ametiasutustes sellele otseselt tugineda. Ta kinnitas, et ombudsmanide töö edendab kodanike rolli tugevdamist. Euroopa Kohtu ELi kodakondsust käsitlev pretsedendiõigus on samuti andnud oma panuse „Kodanike Euroopa“ tähtsustamisse.

Euroopa Kohtu kolmanda koja esimees, kohtunik Allan ROSAS peab ettekannet kuuendal Euroopa Liidu liikmesriikide ja kandidaatriikide riiklike ombudsmanide seminaril. Strasbourg, 15. oktoober 2007.

Kõne pealkirjas viidatud *ühetaolise* kohaldamise teema kohta tunnistas kohtunik, et detsentraliseeritud kohaldamine toob kaasa probleeme. Probleemi ulatus ei ole laienenud ELis, kuhu kuulub praegu 27 liikmesriiki, sugugi vähenenud. Detsentraliseerimine tuleks tema arvates siduda koordineerimise ja koostööga, vastutuse, aruandekohustuse ja läbipaistvusega. Olulise tähtsusega on riiklikud järelevalve- ja kontrolliasutused ning tegevuse koordineerimine nimetatud asutuste ja ELi institutsioonide vahel. Siinkohal väljendas kohtunik ROSAS heameelt riiklike ombudsmanide korrapäraselt toimuvate seminaride üle.

Euroopa Komisjoni peasekretariaadi õigusliku reguleerimise parandamise ja institutsiooniliste küsimuste direktoraadi juhataja hr Jens NYMAND-CHRISTENSENi sõnavõtt kuuendal Euroopa Liidu liikmesriikide ja kandidaatriikide riiklike ombudsmanide seminaril. Strasbourg, 15. oktoober 2007.

Esimene temaatiline istung: õiguspärasus ja hea haldus: kas nende vahel on erinevus?

Esimese temaatilise istungi avakõneleja oli hr DIAMANDOUROS, istungit juhatas Iiri riiklik ombudsman pr Emily O'REILLY. Avakõneleja keskendus oma ettekandes eeskätt mõttele „elu

väljaspool õiguspärasust". Tema arvates on mõtteline ala, mis märgistab elu väljaspool õiguspärasust, Euroopa kodanike jaoks positiivne. Esiteks seostatakse õigust ja õiguspärasust jätkuvalt süüdistuste ja karistustega. Ta sõnas, et teeninduskultuur, mida ombudsmanid peaksid edendama, ei ole aga süüdistuskultuur. Veelgi enam, iga püüe edendada teeninduskultuuri seaduse kaudu võib üksnes toetada piiratud ja seadusekeskset lähenemist. Samal ajal võib see ka soodustada mõne kaebuse esitaja kalduvust pidada oma kaebust hukkamõistuks, selle asemel et näha seda praktilise õiguskaitsevahendina või probleemi konstruktiivse lahendusena.

Teine asjakohane kaalutlus on seotud seostega ombudsmanide ja kohtute töö vahel. Kohtumenetluse loogika kohaselt on eesmärk vaidluse lahendamine, millega kohus teeb autoriteetselt positsioonilt kindlaks poolte õigused. Ombudsmani menetlus on aga teist laadi, võimaldades paindlikkust kahe toimimisviisi vahel. Üks neist on vaidluste lahendamine, mis keskendub probleemi lahendamisele, konfliktide leevendamisele, kompromissile ja mõlemaid osapooli rahuldavale tulemusele jõudmise võimalustele. Teine on õigusemõistmise toimimisviis, millega ombudsman tuvastab, kas juhtumisesineb haldusomavoli või mitte. Kirjeldatud toimimisviisi puhul sarnaneb loogika kohtute omaga, mille kohaselt üks osapool näeb end võitja ja teine pool kaotajana. Asjakohane tasakaal kahe toimimisviisi vahel sõltub konkreetsest juhtumist ja teatud juhtudel võidakse toimimisviise vaheldada enam kui ühel korral. Hr DIAMANDOUROSE seisukohast peaksid Euroopa institutsioonid temaga vaidluste lahendamisel koostööd tegema, mõistes, et tema uurimine ei ole ainiti keskendunud küsimusele „Millised on poolte seadusest tulenevad õigused?”

Madalmaade ombudsman hr Alex BRENNINKMEIJER ja Malta ombudsman hr Joseph SAID PULLICINO jätkasid selle istungjärgu arutelusid. Hr BRENNINKMEIJERi väitel nõuavad kodanikud palju enam kui õiguspärasust. Nad nõuavad head haldust ja korrektset käitumist, mis edendab heakskiitu, õiguspärasust ja lõpuks üldsuse usaldust valitsuse vastu. Korrektne käitumine kodanikega ja nende õiglane kohtlemine edendavad märkimisväärselt täielikku õiguspärasust. Hr SAID PULLICINO nõustus, et hea halduse mõõtmine hõlmab palju laialdasemat tegevuste spektrit kui vaid range õiguspärasuse tagamist. Kui haldusomavoli ei ole ebaseaduslik, võib seda siiski mõõta rangema testiga, mis koosneb nendest hea halduse põhimõtetest, mida peetakse mitteametlikeks õigusallikateks. Hea haldus, nagu ka õiguspärasus, eeldab alati õigusriigi põhimõtte austamist, ja see ei luba mitte kunagi tegutseda seadusevastaselt. Hea haldustava, nagu ka õiguspärasus, tähendab ka seda, et kodanikule kui haldusasutuse kliendile pakutakse sellisel tasemel teenust, milleks tal on õigus.

Tulemuslik Euroopa – ennetus, partnerlus ja läbipaistvus

Järgmine sõnavõtja oli hr Jens NYMAND-CHRISTENSEN, Euroopa Komisjoni peasekretariaadi õigusliku reguleerimise parandamise ja institutsiooniliste küsimuste eest vastutav direktor. Tema ettekande pealkiri oli „Tulemuslik Euroopa – ennetus, partnerlus ja läbipaistvus”. Hr NYMAND-CHRISTENSEN keskendus komisjoni 2007. aasta septembris vastuvõetud teatisele, mis kannab pealkirja „Tulemuslik Euroopa – ühenduse õiguse kohaldamine”². Teatise on esitatud rida ettepanekuid, kuidas liikmesriigid võiksid parandada ühenduse õiguse kohaldamist. Ettepanekute eesmärk on tagada, et ühenduse õigust tõhusamalt rakendataks ja et kodanike ning ettevõtete kaebusi kiiremini lahendataks. Teatise kirjeldatakse meetmeid, mida komisjon kavatses selles osas võtta, samuti seda, milliseid panuseid oodatakse muu hulgas liikmesriikidelt. Teatise tuuakse välja neli põhilist tegevusvaldkonda: sihipärasemad ennetusmeetmed; parandatud teabejagamine ja probleemide lahendamine; tõhusam rikkumisjuhtumite käsitlemine, et tagada võimalikult suur kasu; suurendatud läbipaistvus.

Teatise üks tähtsamaid ettepanekuid on seotud projektiga, mille raames liikmesriikide ametiasutustel palutakse teatud juhtudel leida lühikese aja jooksul (kaheksa nädalat) lahendusi probleemidele seoses ühenduse õigusega ja vastata *otse* isikutele, kes on komisjonis teema tõstatanud. Eesmärk on leida kodanike ja ettevõtete esitatud päringutele ja kaebustele kiiremaid lahendusi. Hr NYMAND-CHRISTENSEN jagas oma põhiettekandes nimetatud ettepaneku kohta üksikasjalikku lisateavet,

²

KOM(2007) 502. Kättesaadav veebilehel http://ec.europa.eu/community_law/eulaw/pdf/com_2007_502_et.pdf

mis on eriti asjakohane liikmesriikide ombudsmanidele. Ta teatas riiklikele ombudsmanidele, et liikmesriigid on kirjeldatud katseprojekti osalemise vastu üles näidanud aktiivset huvi. Katseprojekti rakendatakse kavakohaselt ühe aasta jooksul. Seejärel koostab komisjon aruande, milles tehakse kokkuvõtte saadud kogemustest.

Teine temaatiline istung: ombudsmanide ja kohtute suhted

Rootsi parlamentaarne peaombudsman hr Mats MELIN avas selle istungjärgu arutelud. Esimesena analüüsis ta ombudsmanide pädevust kohtute kontrollijana – asjaomane pädevus erineb riigiti märkimisväärselt. Tunnustades vajadust väärtustada kohtute erilist tähtsust õigusriigi toimimisel, väitis ta, et kohtute suhtes peaks teostama ka teatud järelevalvet. Ta uuris kohtute liikmete tavapäraselt suhtumist ombudsmani sellises süsteemis, mis valitseb Rootsis, kus ombudsmanid *tõepoolest* kontrollivad kohtuid. Ta käsitles kohtute ja ombudsmanide erinevaid rolle ning kõneles nende võimalikest konfliktidest spetsiifiliste õigusnormide osas. Ta lõpetas oma ettekande küsimusega, kuidas tulevad ombudsmanid toime olukorraga, kus ombudsmani seadusetõlgendus erineb kohtu tõlgendusest, eriti lõppastme kohtu omast.

Sellel istungil avasid arutelu Luksemburgi ombudsman hr Marc FISCHBACH ja Poola kodanikuõiguste kaitse volinik hr Janusz KOCHANOWSKI. Istungjärku juhatas Eesti õiguskantsler hr Allar JÕKS. Hr FISCHBACH alustas oma sõnavõttu teadaandega oma kolleegidele, et kodanikud pöörduvad Luksemburgi ombudsmani poole sagedasti kohtutega seotud probleemidega. Tema arvates on küsimus ombudsmani iga sekkumise täpses piiritlemises, sest samal ajal kui ombudsmanid peavad toetama kohtute sõltumatuse õiguspõhimõtet, peavad nad tagama ka osapoolte õigused kohtumenetluses või kohtuistungil. Tema arvates on ombudsmanide ülesanne teha vahet ühest küljest õigusemõistmisel – teisisõnu õigusemõistmise kohustuse sõltumatul täitmisel – ja kohtustruktuuril, mis tähendab mis tahes haldusmehhanismi, mis tegutseb enne või pärast kohtulahendi saavutamist. Kuigi ombudsman ei tohi sekkuda kohtuniku sõltumatusse tegevusse, on tal õigus käsitleda haldusvigu mis tahes õigusemõistmisel. Hr FISCHBACH võttis oma kõne kokku, öeldes, et ehk oleks täpsem rääkida pigem ombudsmanide ja kohtustruktuuride suhetest, selle asemel et keskenduda ombudsmanide ja kohtute suhetele. Hr KOCHANOWSKI pakkus omalt poolt välja kahetasandilise lähenemisviisi. Ühelt poolt sekkub Poola volinik üksikisikute juhtumite uurimisse, kus tema arvates on kohtuotsusega rikutud üksikisiku õigusi. Teisest küljest võtab ta lahendada üldisema loomuga juhtumeid, sageli lootes parandada õigusemõistmise toimimist, näiteks algatades seadusemuudatusi või üritades selgitada kohtulahendite vastuolulisi küsimusi. Need on põhjused, miks volinik kasutab kohtusse pöördumise õigust äärmise ettevaatlikkusega, austades täielikult kohtute sõltumatust ja tsiviilasja menetluse võistlevat iseloomu. Ta toetab osapoolt üksnes sellisel juhul, kui näeb, et abi taotlejal ei ole suuteline oma õigusi iseseisvalt kaitsma või kui asi võib kaasa tuua murrangulise lahendi, mis aitab edaspidi lahendada sarnaseid juhtumeid, kus üksikisiku õigused on ohus.

Kolmas temaatiline istung: õiguskaitsevahendid, kahjuhüvitis ja lahendused: milliseid võimalusi pakuvad ombudsmanid?

Kõnealust istungjärku juhatas hr Peter KOSTELKA Austria ombudsmanide nõukogust.

Sellel istungil oli peakõnelejaks Ühendkuningriigi parlamentaarne ja tervishoiuteenuste ombudsman pr Ann ABRAHAM. Ta lahkas õiguskaitsevahendite küsimust, käsitledes ombudsmani esiteks õigusemõistmissüsteemina, st kahjukannatanud kodanike otsese kasuallikana. Seejärel juurdles ta, kuidas õiguskaitsevahend, mida peetakse lihtsast rahalisest hüvitisest või vaidluse lahendamiseks enamaks, osutab ombudsmanide laiemale rollile laiemal üldsuse kasuallikana – üldsuse kasu, mis tuleneb hea halduse edendamise ja kaebuste asjakohasest lahendusviisist ja avalike teenuste osutamise parandamisest, kuid mis toetab ka ambitsiooni edastada üldsuse poliitikat. Pr ABRAHAM tõi näiteks uuringud, mille viis läbi tema asutus Ühendkuningriigi maksude ümberarvutuse süsteemi kohta. Ta lõpetas viitega põhimõtete raamistikule, mille väljaarendamist ta on alustanud hea halduse põhimõtete ja õiguskaitsevahendite põhimõtete väljaannete komplekti avaldamisega.

Sloveenia inimõiguste ombudsman pr Zdenka ČEBAŠEK-TRAVNIK ja Norra parlamendi ombudsman hr Arne FLIFLET võtsid sõnajärje üle, et aidata kõnealuse istungjärgu arutelusid

avada. Pr ČEBAŠEK-TRAVNIK tegi ülevaate paljudest ombudsmani toimumisviiside mõjutajatest, käsitledes neid järgmiste teemade kaudu: ühiskond ja kultuur, poliitiline süsteem, rahvusvahelised kontaktid, riigi aktuaalsed probleemid, ombudsmani isikuomadused. Ta illustreeris oma teesi konkreetse näitega tundlikust probleemist, kui ta kantseleis käsitleti ühe romi perekonna juhtumit Sloveenias. Hr FLIFLET tõi esile asjaolu, et ombudsmanide taust ja isikuomadused on väga erinevad ja see mõjutab ilmselgelt nende tööd. Ta rõhutas, et ombudsmanidel on kohtusüsteemi täiendav roll, pakkudes õiguskaitsevahendite, hüvitiste ja lahenduste laiemat valikut.

Neljas temaatiline istung: mis probleeme tekitab isikute vaba liikumine ja kuidas ombudsmanid neid lahendavad?

Viimast istungit juhatas Hispaania ombudsman hr Enrique MÚGICA HERZOG, istungi eesmärk oli näidata konkreetselt, kuidas ombudsmanid saavad kaasa aidata ELi õigusaktide kohta tehtud kodanike kaebuste lahendamisele. Kõnealuse istungi avakõne pidas hr Jean-Paul DELEVOYE. Kõigepealt tegi ta ülevaate sellest, kuidas on käsitletud isikute vaba liikumise õigust 1950. aastatest käesoleva ajani. Seejärel keskendus ta isikute liikumist takistavatele asjaoludele, mainides, et on kinnitatud tõsiasi, et selleteemalisi kaebusi jõuab tema kantseleisse väga harva. Ta märkis, et selliste kaebuste arv lähiaastatel tõenäoliselt siiski kasvab, ja rõhutas ombudsmanide rolli olulisust selles valdkonnas. Lõpuks tõi ta välja, et ombudsmanid peaksid vaba liikumise valdkonna kaebuste tõhusamaks lahendamiseks tegema koostööd.

Esimesena võttis arutelul sõna Küprose haldusvolinik pr Eliana NICOLAOU. Tema seisukohast on isikute vaba liikumise õiguse täielik rakendamine ja teostamine üks suurimaid väljakutseid ombudsmanidele nende püüdlustes luua ELis tõeline liikuvuskultuur, mis täielikult järgib inimõigusi. Ta tõi näiteid Küprose probleemidest, peatudes üksikasjalikumalt diplomite vastastikuse tunnustamise muredel. Kreeka ombudsman hr Yorgos KAMINIS jätkas arvukate näidetega oma riigist. Ta leidis, et teatud ametikohtadele avaldatav surve, eelkõige omavalitsuste tasandil toimiv poliitiline surve muudab ELi kodanikel oma erialal töötamise Kreekas keeruliseks. Ombudsmanil on tähtis roll, et aidata neil oma ELi õigusest tulenevaid vaba liikumise õigusi kasutada.

Euroopa ombudsmanide võrgustiku teatis

Peale nelja temaatilise istungi arutati seminaril põhjalikult Euroopa ombudsmanide võrgustiku teatist, mis on võrgustiku jaoks äärmiselt tähtis teema. Euroopa ombudsman tuli 2005. aasta septembris Haagis toimunud viiendal riiklike ombudsmanide seminaril välja ideega koostada teatis, et teavitada kodanikke ja teisi ombudsmani teenuste kasutajaid kasust, mida nad võivad saada, kui pöörduvad võrgustiku liikme poole ELi õiguse alase küsimusega. Teatise kavand jagati enne seminari võrgustiku liikmetele.

Teatise arutelu rajanes põhiettekandel, mille pidas Taani parlamendi ombudsman hr Hans GAMMELTOFT-HANSEN, maailmas kõige kauem ametis olnud riiklik ombudsman. Ta rõhutas, et arutelu eesmärk on võtta vastu kodanikele suunatud teatis, milles antakse lühidalt ja võimalikult lihtsas vormis asjakohane ülevaade põhipunktidest, mis ühendavad ombudsmane Euroopas. Hr GAMMELTOFT-HANSEN julgustas kolleege teatise kavandit vastu võtma.

Hr DIAMANDOUROSE ettekanne Taani ombudsmanile hr Hans GAMMELTOFT-HANSENile tema kahekümneaastase ametisoleku tähistamisel. Strasbourg, 15. oktoober 2007.

Pärast elavat arutelu võeti teatis üksmeelselt vastu. Euroopa ombudsman märkis, et kohustub teatist levitama, ja kutsus kolleege üles samamoodi talitama. Teatis, mis on allpool täies ulatuses esitatud, vaadatakse korraliselt läbi.

Tulemuslik seminar

Peale ergutavate ametlike istungite andis seminar võimaluse ka mitteametlikeks aruteludeks ja suhtlemiseks. Üritusele lisas nauditavust Strasbourgi giidituur, samuti ametlik õhtusöök muljetavaldavas *Palais Rohanis*. Õhtusöögi ajal väljendati lugupidamist Taani ombudsmanile, tähistades tema 20-aastast ametisolekut. Ombudsmanid tänasid Strasbourgi linnaeapad küllakutsumise ja külalislahkuse eest.

Seminari lõpus teatati, et seitsmes ELi liikmesriikide ja kandidaatriikide ombudsmanide seminar toimub 2009. aastal Küprosel.

Kuuendal Euroopa Liidu liikmesriikide ja kandidaatriikide riiklike ombudsmanide seminaril osalejad Strasbourgis, 15. oktoobril 2007.

Euroopa ombudsmanide võrgustik

Avaldus

Strasbourgis 14.–16. oktoobril 2007 toimunud ELi liikmesriikide ja kandidaatriikide ombudsmanide kuuendal seminaril vastu võetud avaldus

Euroopa ombudsmanide võrgustik on teinud käesoleva avalduse, et laiemalt teadvustada ombudsmanide töö Euroopa Liidu mõõdet ja selgitada, milliseid teenuseid nad pakuvad inimestele, kes esitavad kaebusi ELi õigusega hõlmatud küsimustes.

Riiklikud ja piirkondlikud ombudsmanid teevad väga palju selleks, et ELi kodanikud ja elanikud teaksid ja kasutaksid oma õigusi. Koos Euroopa ombudsmaniga moodustavad nad Euroopa ombudsmanide võrgustiku.

Euroopa ombudsmanide võrgustikku kuuluvad vabatahtlikkuse alusel riiklikud ja piirkondlikud ombudsmanid ning Euroopa Liidu liikmesriikide samasugused asutused, kandidaatriikide ning Islandi ja Norra riiklikud ombudsmanid, samuti Euroopa ombudsman ja Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjon. Saksamaal täidavad ombudsmanidega sarnast rolli riigi ja piirkonna tasandi petitsioonikomisjonid. Nemad kuuluvad samuti võrgustikku.

ELi õiguse ja poliitika osa liikmesriikide kodanike ja elanike igapäevaelus muutub järjest tähtsamaks. Suures osas teostavad nii õigust kui ka poliitikat liikmesriikide ametiasutused. Riiklikud ja piirkondlikud ombudsmanid tegelevad liikmesriikide ametiasutuste vastu esitatud kaebustega, sealhulgas nendega, mis on seotud ELi õiguse kohaldamisalasse kuuluva tegevusega. Euroopa ombudsman kontrollib ELi institutsioone, näiteks Euroopa Komisjoni.

Selleks määratud riiklik või piirkondlik ombudsman vastutab liikmesriigi ametiasutuste vastu esitatud kaebuste lahendamise eest, sealhulgas kaebused küsimustes, mis kuuluvad ELi õiguse kohaldamisalasse. Euroopa ombudsman uurib Euroopa Liidu institutsioonide ja asutuste vastu esitatud kaebusi.

Kuigi võrgustiku ombudsmanide volitused ja kohustused varieeruvad laialdaselt, on kõikide põhiülesanne osutada inimestele teenust, mis on erapooletu, tõhus ja õiglane. Nende volituste piires toetavad nad põhimõtteid, millele Euroopa Liit on rajatud.

„Liit on rajatud vabaduse, demokraatia, inimõiguste ja põhivabaduste austamise ning õigusriigi põhimõtetele, mis on ühised kõikidele liikmesriikidele“ (Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõige 1).

Võrgustiku üks tähtsamaid tegevusi on teabe jagamine ELi õiguse ja hea halduse kohta, et osutada avalikkusele parimat võimalikku teenust. Võrgustikku kuuluvad riiklikud ja piirkondlikud ombudsmanid võivad Euroopa ombudsmanilt taotleda kirjalikku vastust küsimustele ELi õiguse ja selle tõlgendamise kohta, sealhulgas küsimustele, mis tekivad konkreetsete asjade uurimisel.

Ombudsmanide roll ja nende tegevuse eesmärk

Võrgustiku ombudsmanid on põhiseaduse või seaduste kohaselt asutatud sõltumatud ja erapooletud isikud, kes lahendavad ametiasutuste vastu esitatud kaebusi.

Nad püüavad leida igale kaebusele sobiva lahenduse. Kui ombudsman on kaebust uurinud ja leidnud, et see on põhjendatud, võib ta esitada toimuva kohta kriitilise ülevaate ja märkida, kuidas tema arvates tuleks asi nõuetekohaselt lahendada. Paljudes riikides võib ombudsman esitada ka ettepanekud, mille hulka võivad kuuluda näiteks otsuse läbivaatamine, vabanduse esitamine või rahaline hüvitis. Mõned ombudsmanid püüavad kaebusele sõbralikku lahendust leida.

Mõnel juhul võib kaebuse esitaja valida, kas pöörduda ombudsmani poole või anda asi arutamiseks kohtusse. Tavaliselt siiski ei või ombudsman kaebusega tegelda, kui asja uurib kohus või on selle kohta juba otsuse teinud. Vastupidiselt kohtule ei tee ombudsman õiguslikult siduvaid otsuseid, kuid tavaliselt järgivad ametiasutused ombudsmani soovitusi. Kui nad seda ei tee, võib ombudsman näiteks parlamendi teavitamisega tõmmata asjale poliitilise ja avalikkuse tähelepanu.

Kaebustele reageerimise kõrval teevad ombudsmanid ka ennetustööd, et tõsta haldusjuhtimise ja avalike teenuste kvaliteeti. Nad toetavad hea halduse tava ja õiguste austamist, esitavad asjakohaseid lahendusi süstemaatiliste probleemide lahendamiseks, levitavad häid tavasid ja edendavad teeninduskultuuri.

Ombudsmanid soovivad ametiasutustel suhtuda kaebustesse kui võimalusse kaebuse esitajaga tulemuslikult suhelda ja kõrvaldada oma teenuste puudused. Vastavalt sellele ei hakka suurem osa ombudsmanidest kaebust enne uurima, kui nad on andnud asutusele, kelle vastu kaebus on esitatud, põhjendatud võimaluse asi ise ära lahendada.

Ombudsmani tegevuse alused võivad võrgustikus varieeruda, kuid tavaliselt on need järgmised: õiguste rikkumine, sealhulgas inim- ja põhiõigused, muu õigusvastane käitumine, sealhulgas üldiste õiguspõhimõtete rikkumine, ja tegutsemine hea juhtimise põhimõtete vastaselt. Haldusliku omavoli näited, mida ombudsman võib aidata parandada, on näiteks põhjendamatu viivitamine, kehtestatud tegevuspõhimõtete või menetluste rikkumine, erapooletuse puudumine, ebaõiglus, ebaõige teabe või nõu andmine, järjekindlusetus ja ebaviisakus.

Teenus avalikkusele

Võrgustiku ombudsmanid suhtuvad kõikidesse inimestesse viisakalt ja austusega. Nende eesmärk on olla kättesaadav ja teenindusvalmis, õiglane, erapooletu, järjekindel ja tulemuslik.

Võrgustiku ombudsmanid püüavad tegutseda ja otsuseid teha läbipaistvalt nendes piirides, mida võimaldavad seadused, eraelu austamise vajadus ja legitiimse konfidentsiaalsuse kaalutlused. Nad avaldavad kriteeriumid, mida nad kaebuste lahendamisel järgivad, põhjendavad oma otsuseid ja annavad avalikult aru oma tegevusest.

Võrgustiku ombudsmanid püüavad säilitada sobivat tasakaalu uurimiste põhjalikkuse ja kiiruse vahel, võttes arvesse kaebuse esitaja huvisid ja vajadust ressursse tõhusalt kasutada.

Kättesaadavus

Võrgustiku ombudsmanid püüavad tagada vaba ja võrdse juurdepääsu kõigile, kellel on õigus nende teenuseid kasutada.

Tavaliselt võib kaebuse esitada otse ombudsmanile.

Tavaliselt on ombudsmani menetlused kaebuse esitajale tasuta.

Kui seadusega on kehtestatud eespool nimetatud põhimõtetest erandid, püüab ombudsman vähendada nende negatiivset mõju kaebuse esitajale nii palju kui võimalik.

Kaebuste uurimine

Võrgustiku ombudsmanide eesmärk on kaebustele kiiresti ja tõhusalt lahendus leida. Nad võtavad arvesse ELi õiguse asjakohaseid sätteid, sealhulgas selliseid üldisi õiguspõhimõtteid nagu põhiõiguste austamine. Euroopa Liidu põhiõiguste harta võib selles osas olla kasulik lähtekoht.

Sobiva lahenduse tagamiseks analüüsitakse hoolikalt iga saadud kaebust.

Kui ombudsman ei võta kaebust menetlusse, teatab ta sellest viivitamata kaebuse esitajale, esitades selgelt põhjuse või põhjused. Võimaluse korral annab ombudsman kaebuse esitajale nõu, milline asutus võiks teda aidata.

Mõned ombudsmanid kasutavad lihtsustatud menetlust, kui eelanalüüs näitab, et kaebuse esitaja probleemi on võimalik kiiresti lahendada näiteks telefonikõnega.

Kaebuse täieliku uurimise korral annab ombudsman kaebuse esitajale teavet uurimise käigu kohta või tagab kaebuse esitajale sellise teabe kerge kättesaadavuse. Selline teave võib sisaldada näiteks järgmist:

- kasutatud menetlustoimingud,
- uurimise ulatus, sealhulgas küsimus või küsimused, mida uuritakse, ja
- uurimise kulg.

Kui uurimine on lõppenud, avaldab ombudsman kirjaliku aruande või otsuse, mis tavaliselt sisaldab järgmist:

- ombudsmani järeldused,
- kas ombudsman peab kaebust põhjendatuks osaliselt või tervikuna ja selle seisukoha põhjendused ja
- ombudsmani soovitused asjaomasele ametiasutusele, kui tal neid on.

Teabe avaldamine

Võrgustiku ombudsmanid avaldavad kergesti arusaadavat teavet laialdaselt kättesaadavas vormis. Selline teave võib sisaldada näiteks järgmist:

- kellel on õigus kaebust esitada;
- millise ametiasutuse vastu võib kaebuse esitada;
- tegevuse liigid, mille kohta võib kaebuse esitada, sealhulgas ELi õiguse kohaldamisalasse kuuluvad tegevused;
- kaebuste lubatavuse tingimused;
- kuidas kaebust esitada;
- millis(t)es keel(t)es võib kaebuse esitada;
- *(kui asjakohane)* tingimused, mille alusel ombudsman kasutab lihtsustatud menetlust;
- kuidas saada isiklikku nõu kaebuse esitamise võimaluse kohta (nt nõuandetelefon) ja
- võimalikud tulemused ja ettepanekud, kui leitakse, et kaebus on põhjendatud.

Euroopa ombudsman on võtnud kohustuseks hõlbustada võrgustiku riiklike ja piirkondlike liikmete avaldatud teabe laialdast kättesaadavust.

Euroopa ombudsmani koduleheküljelt <http://www.ombudsman.europa.eu> saab informatsiooni võrgustiku kohta ja seal on lingid liikmete kodulehekülgedele. Taotluse korral saab teavet ka Euroopa ombudsmani büroost (tel +33 3 88 17 23 13).

Pidevalt paranev teenus avalikkusele

Võrgustiku ombudsmanid on võtnud endale kohustuse avalikkusele osutatavat teenust pidevalt paremaks muuta. Selle kohustuse täitmiseks vaadatakse käesolev avaldus korrapäraselt läbi vähemalt üks kord kahe aasta jooksul, et tagada pidevalt arenevate hea halduse tavade kajastamine.

Koostöö juhtumite käsitlemisel

Liikmesriikide riiklike ja piirkondlike ombudsmanide pädevusse jääb paljude Euroopa ombudsmanile esitatud kaebuste käsitlemine, mis ei kuulu Euroopa ombudsmani pädevusse põhjusel, et need ei ole esitatud ühenduse institutsiooni ega asutuse vastu. 2007. aastal soovitas Euroopa ombudsman 816 kaebuse esitajal pöörduda riikliku või piirkondliku ombudsmani poole ning edastas 51 kaebust otse pädevale ombudsmanile. Selliste kaebuste näited on esitatud käesoleva aruande punktis 2.5.

Peale korrapärase teabevahetuse võrgustiku kaudu on olemas erimenetlus, mille abil riiklikud või piirkondlikud ombudsmanid võivad taotleda kirjalikke vastuseid päringutele Euroopa Liidu õiguse ja selle tõlgendamise kohta, sealhulgas päringutele, mis on seotud konkreetsete juhtumite käsitlemisega. Euroopa ombudsman vastab päringule kas ise või vajaduse korral suunab selle vastuse saamiseks asjaomasele Euroopa Liidu institutsioonile või asutusele. 2007. aastal saadi kolm sellist päringut (üks riiklikult, üks piirkondlikult ja üks kohalikul ombudsmanilt) ning kolm päringut lõpetati (sealhulgas üks päring 2005. aastast ja üks 2006. aastast). Päringu näide on esitatud kolmanda peatüki lõpus.

Euroopa ombudsmanid – Uudisleht

„Euroopa ombudsmanid – Uudisleht“ kajastab Euroopa ombudsmanide võrgustiku liikmete ning Rahvusvahelise Ombudsmanide Instituudi (IOI) laiema liikmeskonna tegevust. Hispaania, inglise, itaalia, prantsuse ja saksa keeles ilmuv uudisleht saadetakse enam kui 400-le Euroopa, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi büroole. Uudisleht ilmub kaks korda aastas – aprillis ja oktoobris.

Uudislehest on saanud Euroopa Liidu õiguse ja parima tava teabevahetuse väärtuslik foorum. 2007. aasta mõlemad numbrid käsitlesid mitmesuguseid teemasid, sealhulgas artikleid Euroopa Liidu õiguse ülimuslikkusest riikliku õiguse suhtes, diskrimineerimisest ja vaba liikumise takistustest, probleemidest keskkonnaõiguse valdkonnas, laste ja eakate õiguste kaitsmisest, probleemidest tervishoiusektoris ning privaatsus- ja andmekaitseküsimustest.

Elektroonilised sidevahendid

2000. aasta novembris avas ombudsman Internetis arutlus- ja dokumentide vahetamise foorumi Euroopa ombudsmanidele ja nende büroode töötajatele. Ligikaudu 230 isikul on juurdepääs foorumile, mis pakub büroodele igapäevast võimalust jagada ja vahetada teavet.

Foorumi kõige populaarsem rubriik on „Ombudsmani päevauudised“, mida uuendatakse igal tööpäeval ning kuhu pannakse üles ombudsmanide büroode ja Euroopa Liidu uudiseid. Peaaegu kõik riiklikud ja piirkondlikud ombudsmanide bürood kogu Euroopas teevad päevauudistele kaastööd või loevad neid regulaarselt ise.

Ka 2007. aastal oli foorum väga kasulik vahend küsimuste ja vastuste vormis teabe jagamiseks ombudsmanide büroode vahel. Selle vahendusel algatati ulatuslikke arutelusid mitmesugustel teemadel, näiteks ealine diskrimineerimine, psühhiaatrilise sundhospitaliseerimise õigusraamistik, avalike teenuste kvaliteet, ombudsmani büroode õigusnõunike staatus ning Euroopa Komisjoni poolt rikkumiskaebuste käsitlemise parandamise algatused.

Foorumis on olemas Euroopa Liidu liikmesriikide, Norra, Islandi ja kandidaatriikide riiklike ning piirkondlike ombudsmanide ametlik loetelu. Seda uuendatakse alati, kui mis tahes ombudsmani büroo kontaktandmed muutuvad, seega on tegu kõikidele Euroopa ombudsmanidele asendamatu teabeallikaga.

Teabevisiidid

2007. aasta jooksul külastas Euroopa ombudsman oma ombudsmanidest kolleege Saksamaal (märtsis), Rootsis (mais) ja Belgias (novembris). Teabevisiidid andsid suurepärase võimaluse tõhustada töösuhteid Euroopa ombudsmanide võrgustikus ning tõsta teadlikkust ombudsmanidest ja petitsioonikomisjonidest kui kohtuvälistest õiguskaitsevahenditest. Visiite kirjeldatakse üksikasjalikult punktis 6.2.

5.2 OMBUDSMANI MUUD SEMINARID JA KONVERENTSID

Euroopa ombudsmani aktiivne koostöö ombudsmanidest kolleegidega ei piirdu üksnes tegevusega Euroopa ombudsmanide võrgustikus. Ombudsman on mitme ombudsmanide organisatsiooni aktiivne liige ning osaleb regulaarselt nende organisatsioonide korraldatud konverentsidel ja seminaridel.

Muu hulgas osales hr DIAMANDOUROS 2007. aasta aprillis Euroopa Nõukogu ombudsmanide ümarlual Kreekas Ateenas ning septembris Kreeka ombudsmani ja Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku Eunomia programmi seminaril, mille korraldas Sofias Bulgaaria ombudsman.

Euroopa ombudsmani kutsuti osalema ombudsmaniinstitutsioonide mitmesugustel aastapäeväüritustel. 27. märtsil kohtus Euroopa ombudsman Londonis Ühendkuningriigi parlamendi ja tervishoiu ombudsmani pr Ann ABRAHAMiga tema büroo 40. aastapäeva tähistamisel. Hr Yorgos KAMINIS kutsus hr DIAMANDOUROSe, kes oli esimene Kreeka ombudsman, aprillis toimunud institutsiooni 10. aastapäeva tähistamisele Ateenas. 22. juunil sõitis Euroopa ombudsman Madridi, et tähistada Hispaania institutsiooni *Defensor del Pueblo* 25. aastapäeva koos praegu sel ametikohal oleva hr Enrique MÚGICA HERZOGiga. Aasta alguses avas hr DIAMANDOUROS koos Küprose haldusvoliniku pr Eliana NICOLAOUga voliniku uued tööruumid Nicosias.

Hr DIAMANDOUROSe ja Hispaania riikliku ombudsmani hr Enrique MÚGICA HERZOGi kohtumine Tema Kuningliku Kõrgeaususe Astuuria printsiga. Madrid, 22. juuni 2007.

Euroopa ombudsmani büroo töötajad esindasid ombudsmani institutsiooni aasta jooksul mitmel ombudsmanide üritusel. Septembris osales ombudsmani assistent hr Nicholas CATEPHORES Ameerika Ühendriikide ombudsmanide ühingu 28. aastakonverentsil Ameerika Ühendriikides Anchorage'is ning oktoobris osales õigusametnik pr Ida PALUMBO Itaalia Veneto piirkondliku ombudsmani korraldatud konverentsil. Peaõigusnõunik hr Olivier VERHEECKE osales novembris Vahemere piirkonna ombudsmanide esimesel kohtumisel, mis toimus Marokos Rabatis ja mille korraldasid ühiselt Hispaania *Defensor del Pueblo*, Prantsuse *Médiateur de la République* ning Maroko *Diwan Al Madhalim* (ombudsman).

5.3 MUUD ÜRITUSED OMBUDSMANIDE JA NENDE BÜROODE TÖÖTAJATE OSAVÕTUL

2007. aastal pidas Euroopa ombudsman rohkesti kahepoolseid kohtumisi Euroopa ja muude riikide ombudsmanidega. Nende kohtumiste eesmärk oli edendada ombudsmani institutsiooni, arutada institutsioonidevahelisi suhteid ning vahetada parima tava kogemusi.

2007. aastal kohtus hr DIAMANDOUROS oma Küprose kolleegi, haldusvoliniku pr Eliana NICOLAOUga, Saksamaa Rheinland-Pfalzi liidumaa ombudsmani hr Ulrich GALLEga, Islandi ombudsmani asetäitja hr Kjartan BJÖRGVINSSONiga, Portugali ombudsmani hr Henrique NASCIMENTO RODRIGUESega ja Prantsuse ombudsmani hr Jean-Paul DELEVOYE'ga.

Samuti kohtus hr DIAMANDOUROS ja vahetas seisukohti ombudsmanidega väljastpoolt Euroopa Liitu, sealhulgas Ida-Timori ombudsmani hr Sebastião DIAS XIMENESega, Maroko ombudsmani hr Moulay M'hamed IRAKIGA ja Kanada Ontario provintsi ombudsmaniga hr André MARINiga.

AVALIK SUHTLUS

6

6 AVALIK SUHTLUS

Euroopa ombudsman on vägagi teadlik sellest, kui oluline on tagada, et inimesed, kel võib olla probleeme Euroopa Liidu haldusega, teaksid oma õigust esitada kaebusi. Igal aastal tehakse suuri jõupingutusi kodanike, ettevõtete, vabäühenduste ja muude asjakohaste isikute teavitamiseks ombudsmani teenustest. Ombudsman ja tema büroo töötajad korraldasid 2007. aasta jooksul toimunud konverentsidel, seminaridel ja kohtumistel üle 130 esitluse. Meediategevus jätkus tempokalt, ombudsman pidas kuus pressikonverentsi ning andis üle 40 intervjuu trüki-, tele- ja raadioajakirjanikele ning elektroonilise meedia ajakirjanikele. Teabevisiidid Saksamaale, Rootsi ja Belgiasse andsid Euroopa ombudsmanile lisavõimaluse tõsta nende riikide kodanike hulgas teadlikkust ombudsmani rollist.

Käesolevas peatükis kirjeldatakse Euroopa ombudsmani avalikku suhtlust 2007. aastal. Kõigepealt vaadeldakse 2007. aasta tippsündmusi, seejärel ombudsmani teabevisiite, osavõttu üritustest ja konverentsidest, suhteid meediaga, väljaandeid ning elektroonilist teabevahetust.

6.1 AASTA TIPPSÜNDMUSED

ROOMA LEPINGU 50. AASTAPÄEV

Euroopa Liit tähistas 2007. aastal Rooma lepingu 50. aastapäeva. Selle olulise sündmuse tähistamiseks korraldati üle Euroopa Liidu rohkesti üritusi. Euroopa ombudsman ja tema büroo töötajad osalesid aktiivselt mitmel üritusel. Erilist huvi pakkusid Berliinis, Budapestis ja Varssavis korraldatud lahtiste uste päevad, mille jooksul sajad tuhanded inimesed tutvusid lähemalt liidu tegevusega.

Kodanikud külastavad lahtiste uste päevi Berliinis 25. märtsil 2007.

Nagu igal aastal, osales ombudsmani büroo ka seekord Euroopa Parlamendi korraldatud lahtiste uste päevadel Strasbourgis ja Brüsselis. Küllastajatele jagati 26 keeles materjale ombudsmani tegevuse kohta ja mitmesuguseid reklaamesemeid. Kõikidel nendel üritustel osalesid ka büroo töötajad, kes vastasid küsimustele ombudsmani töö kohta.

Ombudsmani väljapanekut tulid 1. ja 5. mail 2007 Strasbourgis ja Brüsselis peetud lahtiste uste päevadel uudistama tuhanded huvilised. Paljud külastajad jäid ombudsmani büroo töötajatega pikemalt vestlema.

1. ja 5. mail 2007 Strasbourgis ja Brüsselis peetud lahtiste uste päevade tõmbenumbriks oli Euroopa-teemaline lasteviktoriin.

Maikuu osales ombudsman Varssavis Euroopa Komisjoni Poola esinduse korraldatud sidusrühmade ümarlaul. Euroopa Parlament kutsus ombudsmani pidama ettekannet Euroopa päeva tähistamise raames Strasbourgis, mida kuulus ligikaudu 500 üliõpilast.

Kõik nimetatud üritused andsid ombudsmanile ja tema büroo töötajatele võimaluse kohtuda huvitatud kodanikega ning jagada neile teavet selle kohta, kuidas nad saavad kasutada ombudsmani teenuseid. Üritustelt saadud tagasiside oli väga positiivne.

2006. AASTA ARUANNE

Aastaruanne on ombudsmani kõige tähtsam väljaanne. See annab ülevaate ombudsmani aasta jooksul tehtud tööst kaebuste käsitlemisel ja jõupingutustest tõsta teadlikkust oma tegevusest ning selgitab ombudsmani käsutusse antud vahendite kasutamist. Aastaruanne pakub huvi eri valdkondade rühmadele ja isikutele mitmel tasandil – teistele ombudsmanidele, poliitikutele, ametnikele, spetsialistidele, teadlastele, sidusrühmadele, vabaihendustele, ajakirjanikele ning kodanikele nii Euroopa, riiklikul, piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil.

Hr DIAMANDOUROS tutvustas oma 2006. aasta aruannet Euroopa Parlamendi presidendile, Euroopa Parlamendi liikmele hr Hans-Gert PÖTTERINGile 13. märtsil 2007 ja parlamendi petitsioonikomisjonile 2. mail. Viimati nimetatud kohtumine andis ombudsmanile võimaluse selgitada kõnealusel aastal tehtud edusamme ning vahetada komisjoni liikmetega seisukohti tuleviku ideede ja algatuste osas.

Komisjoni aruande ombudsmani 2006. aasta tegevuse kohta koostas parlamendiliige pr Luciana SBARBATI. Pr SBARBATI aruannet arutati parlamendi täiskogul 25. oktoobril, millest võtsid osa ka hr DIAMANDOUROS ja Euroopa Komisjoni asepresident pr Margot WALLSTRÖM. Seejärel võttis parlamendi täiskogu vastu pr SBARBATI aruandel põhineva resolutsiooni, väljendades rahulolu ombudsmani tegevusega, ombudsmani ja institutsioonide tõhusa koostööga ning üldsuse teadlikkusega ombudsmanist.

Ombudsman tutvustas oma aruannet meediale 3. mail peetud pressikonverentsil. Üritusel osalenud enam kui 50 ajakirjanikku andsid talle võimaluse juhtida tähelepanu 2006. aastal korraldatud uurimiste tähtsaimatele tulemustele.

HEA HALDUSTAVA JA EUROOPA OMBUDSMAN: ÕPIKODA

8. ja 9. novembril kutsus ombudsman Brüsselis kokku õpikoja, et saada häid ideid ja tegevussuuniseid selle kohta, kuidas Euroopa ombudsman saaks edendada hea haldustava põhimõtteid Euroopa

Liidu institutsioonides ja asutustes. Osalejate seas oli endisi ombudsmene, tähtsaimatest Euroopa Liidu institutsioonidest pensionile jäänud kõrgeid ametnikke ja akadeemiliste ringkondade esindajaid.

Esmalt keskenduti hea haldustava mõistele Euroopa Liidu kontekstis, seejärel uurisid osalejad Euroopa ombudsmani rolli kodanikele suunatud teeninduskultuuri edendamisel. Muu hulgas käsitleti küsimust, kuidas kõige paremini tuvastada teeninduskultuuri põhiaspekte Euroopa Liidu kontekstis, kuidas eristada hea haldustava piire ning julgustada Euroopa Liidu institutsioone ja asutusi kasutusele võtma meetodeid, millega vähendada või vältida konflikte kodanikega ning edendada kodanikega konstruktiivset dialoogi. Järgmisena uurisid osalejad ombudsmani ja kohtute töö vahelisi seoseid. Osalejad käsitlesid kohtute rollist selgelt eristuva positiivse identiteedi leidmise alternatiivseid mudeleid ombudsmani jaoks ning arutasid, kuidas ombudsman peaks näiteks Euroopa kodakondsusega seotud õiguste ja kohustuste tuvastamisel ja vahendamisel kasutama ennetavaid meetmeid.

Õpikojas peeti elav arutelu teemal, kuidas Euroopa ombudsman võiks muuta õigust heale haldustavale kättesaadavaks. Arutelu käigus esitati palju ergutavaid ja uuenduslikke ideid tulevateks aastateks.

6.2 TEABEVIISIIDID

Ombudsman alustas 2003. aastal ulatuslikku teabevisiitide programmi liikmesriikides ning liituvates ja kandidaatriikides, et tõsta kodanike teadlikkust Euroopa ombudsmanile kaebuse esitamise õigusest ning tugevdada jätkuvalt koostöösuhteid oma riiklike ja piirkondlike kolleegidega. Teabevisiite on korraldatud aktiivselt, mille tulemusena on ombudsman käesolevaks ajaks külastanud kõiki Euroopa Liidu liikmesriike, paljusid mitu korda. Ombudsmani visiitide ajal korraldavad tema liikmesriikide ja kandidaatriikide kolleegid põhjaliku tegevusprogrammi ja kohtumised ning saavad ombudsmani enamasti kogu tema visiidi vältel. Riikliku ja Euroopa ombudsmani samaaegne üritusest osavõtt on kodanikele ülimalt kasulik, sest see aitab neil riiklike ombudsmanide ja Euroopa ombudsmani vastavaid rolle ning pädevusi paremini mõista ja väärtustada ning annab samas võimaluse saada rohkem teada peale oma riigi ka Euroopa Liidu kodakondsusega kaasnevatest õigustest.

2007. aastal külastas ombudsman Saksamaad, Rootsit ja Belgia ning kohtus parlamendiliikmete, kohtunike, kõrgemate riigiametnike, akadeemilise ringkonna, potentsiaalsete kaebuse esitajate ja teiste kodanikega. Allpool järgneb ülevaade visiitidel toimunud kohtumistest ning loetletakse peamised osavõtjad ja kohtumiste ajal peetud arvukad ettekanded.

SAKSAMAA

19.–21. märtsil külastas Euroopa ombudsman Berliini. Visiidi korraldasid Saksamaa välisministeerium ning Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi Berliini büroo.

Visiit andis hr DIAMANDOUROSele võimaluse pöörduda oluliste sihtrühmade poole ja arutada ombudsmani tööd kohtumistel kõrgetasemeliste valitsus- ja riigiametnikega, meediaga ning samuti kodanike ja sihtrühmade esindajatega. Hr DIAMANDOUROS kohtus liidukantsleri pr Angela MERKELi, Saksamaa presidendi hr Horst KÖHLERi ning Bundestagi presidendi hr Norbert LAMMERTiga, et arutada võimalusi Euroopa ombudsmani osutatava teenuse kohta teadlikkuse tõstmiseks Saksamaa üldsuse hulgas. Veel kohtus hr DIAMANDOUROS justiitsministri pr Brigitte ZYPRIESi, euroministri hr Günter GLOSERi, siseministeeriumi parlamentaarse riigisekretäri hr Peter ALTMAIERi, majandus- ja tehnikaministeeriumi riigisekretäri hr Peter HINTZE ning föderaalsete diskrimineerimisvastase büroo juhataja pr Martina KÖPPENiga.

© Bundeskanzleramt

Hr DIAMANDOUROS ja liidukantsler pr Angela MERKEL. Berliin, 20. märts 2007.

© Bundestag

Hr DIAMANDOUROS ja Bundestagi president hr Norbert LAMMERT. Berliin, 20. märts 2007.

Visiidi oluliseks osaks oli suhete arendamine Bundestagi petitsioonikomisjoni ja selle eesistuja pr Kersten NAUMANNiga. Kohtumisel petitsioonikomisjoniga avanes hr DIAMANDOUROSEL võimalus tutvustada oma tööd. Viljakas arutelu toimus pr Kersten NAUMANNi korraldatud õhtusöögil, millel osalesid teiste hulgas Berliini ja Brandenburgi Landtagide petitsioonikomisjonide esindajad.

Hr DIAMANDOUROS tutvustas oma tööd Berliini Humboldti Ülikooli loengul ning samuti potentsiaalsetele kaebuse esitajatele, kodanikele ja teistele huvitatud isikutele suunatud üritusel, mille korraldasid ühiselt Euroopa Parlamendi ja komisjoni bürood ning Berliini Euroopa poliitika instituut (Institut für Europäische Politik). Sellele järgnes pressikonverents ning mitu individuaalset intervjuud raadio- ja trükimeedia ajakirjanikele.

22. märtsil külastas hr DIAMANDOUROS Mainzi, et arendada suhteid oma ombudsmanidest kolleegidega Saksamaal. Ta osales Rheinland-Pfalzi ombudsmani hr Ullrich GALLE korraldatud konverentsil, mille teemaks oli suure regiooni ombudsmanide piiriülene koostöö. Landtagi kuldseesse raamatusse sissekande tegemiseks kohtus hr DIAMANDOUROS veel Rheinland-Pfalzi Landtagi presidendi hr Joachim MERTESiga.

Hr DIAMANDOUROS Bundestagi petitsioonikomisjoni liikmete ja töötajatega, 21. märts 2007.

25. aprillil külastas hr DIAMANDOUROS Saksamaa kõrgema astme kohtuid Karlsruhes. Ta vahetas seisukohti föderalse konstitutsioonikohtu presidendi hr Hans-Jürgen PAPIERI ja föderalse kõrgema kohtu presidendi hr Günter HIRSCHiga.

Viimasena külastas Euroopa ombudsman 27. juunil kaubanduskoda Frankfurdis, et arutada oma tööd kaubanduskoja asetegedirektori ja esindaja hr Hans-Joachim OTTOga. Seejärel pidas Euroopa ombudsman Frankfurdi Johann Wolfgang Goethe Ülikoolis loengu, mida võõrustas professor Hans-Jürgen PUHLE.

ROOTSI

14.–16. mail külastas Euroopa ombudsman Rootsit. Visiidi korraldas parlamentaarsete ombudsmanide büroo, kes koostas laiahaardelise programmi kohtumistest, loengutest ja intervjuudest, et aidata Euroopa ombudsmanil tõsta teadlikkust oma rollist.

Rootsi parlamentaarne ombudsman on maailma vanim ombudsmani institutsioon ning 2009. aastal tähistatakse selle 200. aastapäeva. Hr DIAMANDOUROS avaldas oma visiidi ajal tänulikkust võimaluse eest vahetada kogemusi ning arutada töömeetodeid parlamentaarsete peaombudsmani hr Mats MELINiga, kolme parlamentaarsete ombudsmaniga – pr Kerstin ANDRÉ, hr Nils-Olof BERGGRENi ja pr Cecilia NORDENFELTiga – ning parlamentaarsete ombudsmani asetäitja hr Hans RAGNEMALMiga. Euroopa ombudsman kasutas võimalust pidada parlamentaarsete ombudsmanide töötajatele ettekanne, milles käsitles mitut huvipakkuvat teemat.

Visiidi ajal arutas hr DIAMANDOUROS oma tööd Euroopa asjade ministri pr Cecilia MALMSTRÖMiga, riigisekretäri hr Håkan JONSSONiga, ülemkohtu presidendi hr Johan MUNCKiga ning kõrgema halduskohtu presidendi hr Rune LAVINiga. Euroopa ombudsman kohtus veel alalise põhiseaduskomisjoni juhataja pr Berit ANDNORiga, Euroopa Liidu asjade komisjoni asejuhataja pr Susanne EBERSTEINiga ning Euroopa Liidu põhiseaduse lepingu ühiskomisjoni liikme hr Björn HAMILTONiga.

Visiidi vältel avanes ombudsmanile suurepäraseid võimalusi tutvustada oma tööd eri sihtrühmadele. Rootsi advokaatuur korraldas seminari, milles osalesid Euroopa Liidu asjadele spetsialiseerunud advokaadid ning mille raames hr DIAMANDOUROS pidas ettekande pealkirjaga „Euroopa ombudsman on alati avatud“. Üritust võõrustas advokaatuuri peasekretär pr Anne RAMBERG ning ürituse järel avaldati advokaatuuri teabelehes artikkel ombudsmanist. Samuti andis hr DIAMANDOUROS intervjuusid ajakirjale Riksdag & Departement ning Rootsi enimmüüdavale ajalehele Aftonbladet, kus avaldati ombudsmani tööst leheküljepikkune artikkel. Kohtumistel Euroopa Komisjoni esinduse juhi hr Anders HENRIKSSONi ja Euroopa Parlamendi infobüroo juhataja hr Björn KJELLSTRÖMiga arutati ideid, kuidas saaks Rootsis kõige paremini tõsta teadlikkust Euroopa ombudsmanist.

Hr DIAMANDOUROS koos (vasakult paremale), Rootsi riigisekretäri hr Håkan JONSSONI, Euroopa asjade ministri pr Cecilia MALMSTRÖMi ja Rootsi parlamendi peaombudsmani hr Mats MELINiga. Stockholm, 16. mai 2007.

Hr DIAMANDOUROS tutvustas oma tööd Uppsala Ülikooli õigus- ja politoloogiateaduskonna liikmetele kõnega „Läbipaistvus, vastutuse põhimõte ja demokraatia Euroopa Liidus“. Ürituse korraldas avaliku õiguse dotsent hr Thomas BULL. Samuti olid Euroopa ombudsmanil kasulikud kohtumised justiitsministeeriumi ja peaministri büroo kõrgemate riigiametnikega, kus tutvustati ja arutleti ettekannet „Euroopa Liidu hea haldustava tugevdamine – eelseisvad väljakutsed“.

Hr DIAMANDOUROS tutvustab oma tööd Rootsi advokatuurile. Stockholm, 15. mai 2007.

BELGIA

26.–28. novembril külastas Euroopa ombudsman Belgiat. Visiidi korraldas föderaalombudsmani büroo – organiseeriti mitu kohtumist, kus Euroopa ombudsmanil oli võimalus tõsta teadlikkust oma rollist kõrgemate valitsus- ja riigiametnike, potentsiaalsete kaebuse esitajate ning huvitatud kodanike seas.

Visiit pakkus hea võimaluse arendada edasi suhteid Belgia föderaalombudsmanide, pr Catherine DE BRUECKERi ja hr Guido SCHUERMANSiiga. Peale ametlike kohtumiste, mille jooksul arutati vastastikuseid ülesandeid, oli ombudsmanidel palju võimalusi vestelda mitteametlikus vormis, sealhulgas õhtusöögil, mis korraldati ühiselt Flandria piirkondliku ombudsmani hr Bernard HUBEAU ning prantsuskeelse elanikkonna ombudsmaniga pr Marianne DE BOECKiga. Samuti oli hr DIAMANDOUROSel võimalus arutleda teiste kohaliku ja erasektori ombudsmanidega Belgias ühingu Concertation Permanente des Médiateurs et Ombudsmans täiskogul, kus Euroopa ombudsman pidas ettekande läbipaistvuse teemal. Nimetatud kohtumist juhatasid Valloonia

piirkondlik ombudsman hr Frédéric BOVESSE ning pensioniombudsman hr Jean Marie HANNESSE. Järgnenud vastuvõtu korraldas Namuri provintsi kuberner hr Denis MATHEN.

© Belgia föderaalombudsman

Hr DIAMANDOUROS koos Belgia föderaal-, piirkondlike, kohalike ja erasektori ombudsmanidega ühingu Concertation Permanente des Médiateurs et Ombudsmans täiskogul Belgias Namuris, 27. november 2007.

Visiidi jooksul arutas hr DIAMANDOUROS oma tööd välisministri hr Karel DE GUCHTiga, justiitsministri pr Laurette ONKELINXiga ning avaliku teenistuse ministri hr Christian DUPONT'ga. Pärast kohtumist parlamendi alamkoja presidendi hr Herman VAN ROMPUYga ning asepresidendi hr Herman DECROOga tutvustas ombudsman oma tööd Euroopa asjade nõuandekomisjonile ja petitsioonikomisjonile. Veel oli Euroopa ombudsmanil visiidi raames võimalus kohtuda Belgia kohtunikega, nimelt kassatsioonikohtu esimese presidendi hr Ghislain LONDERSiga ning presidentide hr Ivan VEROUGSTRAETE ja hr Christian STORCKiga, konstitutsioonikohtu presidentide hr Marc BOSSUYT' ja hr Michel MELCHIORiga ning riiginõukogu presidendi pr Marie-Rose BRACKE'iga.

© Belgia föderaalombudsman

Belgia föderaalombudsman pr Catherine DE BRUECKER, esindajatekoja president hr Herman VAN ROMPUY, hr DIAMANDOUROS, esindajatekoja asepresident hr Herman DECROO ja Belgia föderaalombudsman hr Guido SCHUERMANS Euroopa ombudsmani teabevisiidil Belgias, 26.-28. november 2007.

Teabevisiit hõlmas kahte ettekannet ülikoolides – ülikoolis Université Libre de Bruxelles ning Leuveni Katoliiklikus Ülikoolis –, kus ombudsmani töö vastu väljendasid huvi enam kui 250 üliõpilast. Visiit lõppes ettekandega Belgia föderaalombudsmani büroo töötajatele, kus arutlusel oli hulk väga olulisi teemasid.

6.3 KONVERENTSID JA KOHTUMISED

Konverentsid, seminarid ja kohtumised pakuvad ombudsmanile suurepärasest võimalusest tõsta oma peamiste sihtrühmade, nt vabaaühenduste, sidusrühmade ja akadeemiliste institutsioonide teadlikkust ombudsmani tööst. Sellised üritused annavad ka võimaluse edendada ombudsmani institutsiooni üldist kontseptsiooni. Konverentsid ja kohtumised võimaldavad ombudsmanil ja tema büroo töötajatel olla kursis ombudsmani institutsiooni puudutavate arengutega Euroopa maastikul.

Käesolevas punktis käsitletakse kõiki tegevusi, mis on suunatud ombudsmani institutsiooni üldise kontseptsiooni edendamisele ning eelkõige Euroopa ombudsmani tööle. Kui ombudsman ei saa isiklikult üritusest osa võtta, usaldab ta institutsiooni esindamise oma büroo asjakohasele töötajale. Paljud rühmad tutvuvad ombudsmani tööga osana õppereisist Strasbourgi. Sel põhjusel on käesolevas punktis loetletud ka 2007. aasta jooksul toimunud esinemised rühmadele.

OMBUDSMANI OSALEMINE

Hr DIAMANDOUROS pühendas 2007. aastal märkimisväärset hulgal aega oma töö tutvustamisele potentsiaalsetele kaebuse esitajatele. Äriühendusteni jõudmisel olid väga tähtsal kohal Euroopa ombudsmani esinemised Briti kaubanduskoja korraldatud üritustel Belgias, Thessalonikis Kreeka tööstus- ja kaubanduskojas ning Kreeka ettevõtjate ja töösturite föderatsiooni nõukogus. Euroopa ombudsmani ettekanne läbipaistvuse kohta Brüsselis Euroopa Poliitikakeskuses aitas edasi anda ombudsmani peamisi mõtteid tema kaebuste käsitlemise töö põhiteemade kohta. Samuti oli ombudsmanil võimalus arutada oma tööd Belgias Brugges Euroopa Liidu Advokatuuride ja Õigusliitude Nõukogu (CCBE) seminaril. Märkimisväärne oli ka Strasbourgis peetud kõne Euroopa Puuetega Inimeste Foorumile, Kreeka keskkonna- ja kultuuripärandi kaitse ühingule, programmi Euroculture liikmetele ja organisatsioonile Cercle Européen.

Ülikoolides on ombudsmanil suurepärasest võimalusest pöörduda õigus-, avaliku halduse ja politoloogiatudengite poole. 2007. aastal tutvustas hr DIAMANDOUROS oma tööd üliõpilastele Strasbourgi kõrgkoolis Ecole Nationale d'Administration (ENA), Oxfordi Ülikooli Kreeka ühingu, Londoni Majanduskoolis, Brugges Euroopa Kolledžis ning Ateenas Kreeka politoloogiaühingus.

Et selgitada oma tööd kõrgetasemelistele poliitikutele, kohtus hr DIAMANDOUROS presidentidega, peaministritega, ministritega, parlamendiliikmetega ning Euroopa Liidu liikmesriikide suursaadikutega, sealhulgas Kreeka, Küprose, Tšehhi Vabariigi ja Ühendkuningriigi suursaadikuga, samuti kõrgetasemeliste poliitikutega väljastpoolt Euroopa Liitu, sealhulgas Jaapanist, Moldovast, Türgist, Ukrainast ja Venemaalt. Euroopa ombudsmani ettekanne Portugali Euroopa Liidu eesistumise raames Lissabonis korraldatud neljandal ministriumide e-valitsuse konverentsil andis Euroopa ombudsmanile ainukordse võimaluse pöörduda kõigi Euroopa Liidu liikmesriikide peamiste otsustajate, erasektori spetsialistide ja huvitatud kodanike poole. Sel üritusel kuulas ombudsmani ettekannet ligikaudu 500 inimest.

Hr DIAMANDOUROSe ettekanne neljandal ministriumite e-valitsuse konverentsil. Lissabon, 21. september 2007.

OMBUDSMANI BÜROO OSALEMINE

Ka ombudsmani büroo on institutsioonist teadlikkuse tõstmise edendamisel sama aktiivne kui ombudsman. 2007. aastal peeti üle 80 ettekande ligikaudu 3000 kodanikule üle Euroopa Liidu. Kõige enam oli külastajarühmi Saksamaalt, järgmisena Poolast ja Ungarist. Ettekannete kuulajaskonna hulgas oli üliõpilasi ja praktikante, advokaate ja kohtunikke, ettevõtjaid ja lobiste, valitsusametnikke ja riigiteenistujaid ning ombudsmanide büroode töötajaid. Kuigi nimetatud ettekanded nõuavad ombudsmani büroolt rohkem tööd, on need äärmiselt tähtsad potentsiaalsete kaebuse esitajateni ja teiste kodanikeni jõudmise ning Euroopa Liidu haldussüsteemile nn inimliku mõõtme andmise aspektist. Ombudsmani büroo püüab seepärast igal võimalusel nõustuda asjaomaste külastajarühmade taotlustega tutvuda ombudsmani tööga.

6.4 MEEDIASUHTED

Euroopa ombudsmani eesmärk on tagada, et kodanikud, vabaaühendused, ühingud ja ettevõtted teaksid oma õigust esitada kaebusi Euroopa Liidu institutsioonide haldusomavoli peale. Ombudsman tunnustab meedia tähtsat rolli avaliku arvamuse kujundamisel, arutelude rikastamisel ning tema teenuste nähtavamaks muutmisel kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides. Euroopa ombudsmani tegevuses ja Euroopa Liidu õigusest tulenevate õiguste austamisele ning halduse kvaliteedi tõstmisele suunatud püüdlustes on kesksel kohal ennetav meediapoliitika.

Ombudsmani meediapoliitika rajaneb kahepoolisel lähenemisel: ühest küljest püüab ombudsman oma tööd Euroopa laiemale üldsusele tutvustada üldiste meediakanalite kaudu (nt televisioon, ajakirjandus, raadio), teisest küljest edastab ombudsman oma sõnumit konkreetsetele potentsiaalsetele kaebuste esitajate rühmadele spetsialiseerunud meediakanalite kaudu (nt majandus- ja tarbijaajakirjad ning ühingute, vabaaühenduste ja huvirühmade siseudiskirjad).

Ombudsmani eesmärk on tegutseda ajakirjanikele võimalikult läbipaistval ja ligipääsetaval viisil, et üldsus saaks tema tööd jälgida. Ta jagab meediale teavet uurimise algatamise, institutsiooni poolt vastu võetud ning kaebuse esitajat rahuldavate sõbralike lahendite, institutsioonidele tehtud oluliste soovitusettepanekute ning uurimise lõpetamise otsuste kohta. Samuti teavitab ombudsman meediat oma aastaaruandest, uusimast statistikast, oma panusest käimasolevatesse avalikesse aruteludesse ning algatustesse ning teistest seotud temadest, mis võiksid üldsusele huvi pakkuda. Samal ajal kui ombudsman soovib oma tööd võimalikult avalikustada, austab ta kaebuse esitajate seadusjärgseid taotlusi käsitleda nende juhtumeid konfidentsiaalselt.

Ombudsman soovib jõuda nii Brüsselis asuvate Euroopa korrespondentideni kui ka kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide ning piirkondlike ajakirjanikeni. Ombudsman teavitab meediat peamiselt pressiteadete, pressikonverentside, taustaarutelude ning intervjuude kaudu. Ombudsman püüab edastada oma teated lugejasõbralikus ja lihtsas keeles, millest oleks ajakirjanikele võimalikult palju abi.

Hr DIAMANDOUROS andmas intervjuud Rootsi suurima päevalehe Aftonbladeti Euroopa Liidu korrespondendile pr Lena MELLINile. Stockholm, 14. mai 2007.

2007. aastal hõlmas ombudsmanni põhiline meediategevus pressikonverentse Brüsselis ja Strasbourgis, kus ta esitles oma aastaaruannet, ning visiitide raames Berliinis, Karlsruhe ja Varssavis. Hr DIAMANDOUROS tegi koostööd Prantsuse kolleegi hr Jean-Paul DELEVOYE'ga, et esitleda Strasbourgis Prantsuse ajakirjanikele oma tööd kuuendaks riiklike ombudsmannide seminariks ettevalmistumise raames. Infotunnid huvitatud ajakirjanikele paljudest ajalehtedest ning pressiagentuuridest andsid Euroopa ombudsmanile võimaluse selgitada kodanike heaks tehtavat tööd. Hr DIAMANDOUROS andis 2007. aastal üle 40 intervjuu ajakirjanduse, televisiooni ning elektroonilise meedia esindajatele Strasbourgis, Brüsselis ja mujal.

Ombudsmanni 2006. aasta aruande ettekandja, Euroopa Parlamendi liikme pr Luciana SBARBATI ja hr DIAMANDOUROSe esinemine pressikonverentsil. Strasbourg, 24. oktoober 2007.

2007. aastal anti välja ajakirjanikele ja huvitatud osapooltele üle kogu Euroopa 17 pressiteadet. Teemad hõlmasid ombudsmanni uurimist hilinenud makse kohta, probleeme dokumentidele ja teabele juurdepääsu valdkonnas, kaebust Euroopa tööaja direktiivi kohta ning probleeme seoses komisjoni lennureisijate õiguste kohta avaldatud teabematerjalidega.

6.5 TRÜKISED

Ombudsman püüab jõuda võimalikult paljude inimesteni, et tõsta üldsuse teadlikkust oma töö kohta tõstatada Euroopa Liidu haldussüsteemi kohta küsimusi. 2007. aastal huvitatud osapoolte tarbeks avaldatud ja neile jaotatud trükiste eesmärk on teavitada üldsust ja peamisi sidusrühmi Euroopa ombudsmanni tegevusest ning tema Euroopa Liidu kodanikele ja elanikele pakutavatest teenustest. Kõik ombudsmanni trükised on olemas tema veebilehel <http://www.ombudsman.europa.eu> ja neid saab tellida tasuta EU Bookshopist – <http://bookshop.europa.eu>

2007. aastal oli eriti huvipakkuv uus teabeleht ettevõtetele ja organisatsioonidele, mis kirjeldab tabavalt, mida ombudsman saab nende heaks teha. Teabelehte jagati koos muude asjakohaste materjalidega potentsiaalsetele kaebuse esitajatele suunatud postituskampania raames. Kampania jooksul pöörati erilist tähelepanu kaubanduskodadele ja advokaadibüroodele üle kogu Euroopa Liidu ning materjale saadeti enam kui 5 000 isikule. Kampania osutus väga edukaks ning 2007. aasta jooksul saabus mitu tuhat taotlust ombudsmanni trükiste lisaeksemplaride saamiseks.

6.6 SIDUSSUHTLUS

Suhtlemine e-posti teel

2001. aasta aprillis lisati veebilehele elektrooniliselt esitatav Euroopa ombudsmani kaebuse vorm 12 keeles. Pärast Euroopa Liidu laienemist 1. mail 2004 lisati vormi keelte hulka veel üheksa. 2006. aasta detsembris, valmistudes Euroopa Liidu laienemiseks 1. jaanuaril 2007, lisati vormi bulgaaria- ja rumeeniakeelne versioon. Enam kui 58 % kõigist 2007. aastal ombudsmanile saabunud kaebustest esitati Interneti teel. Suur osa neist saadi kaebuse elektroonilisel vormil.

Aastal 2007 saabus ombudsmani põhilisele e-posti aadressile kokku 7 237 teabenõuet. Neist 3 127 saadi kodanikelt laekunud masspostitusena ja puudutasid Euroopa ombudsmanile saabunud kaebusi ning 4 146 olid teabenõuded. Masspostituse käigus saadud e-kirjad käsitlesid muu hulgas kõrgepingeliini ehitamist Hispaania ja Prantsusmaa elektrivõrkude ühendamiseks ning Hispaania Valencia piirkonna ametiasutuste väidetavat otsust sekkuda katalaanikeelse telekanali edastamisse. Kõikidele laekunud e-kirjadele saadeti vastus, milles selgitati ombudsmani volitusi kaebuse lahendamisel.

Kõigile 4 146 teabenõudele saatis ombudsmani büroo asjaomane töötaja eraldi vastuse. Võrdluseks – teabenõudeid esitati 2006. aastal ligikaudu 3 500 ning 2005. aastal ligikaudu 3 200.

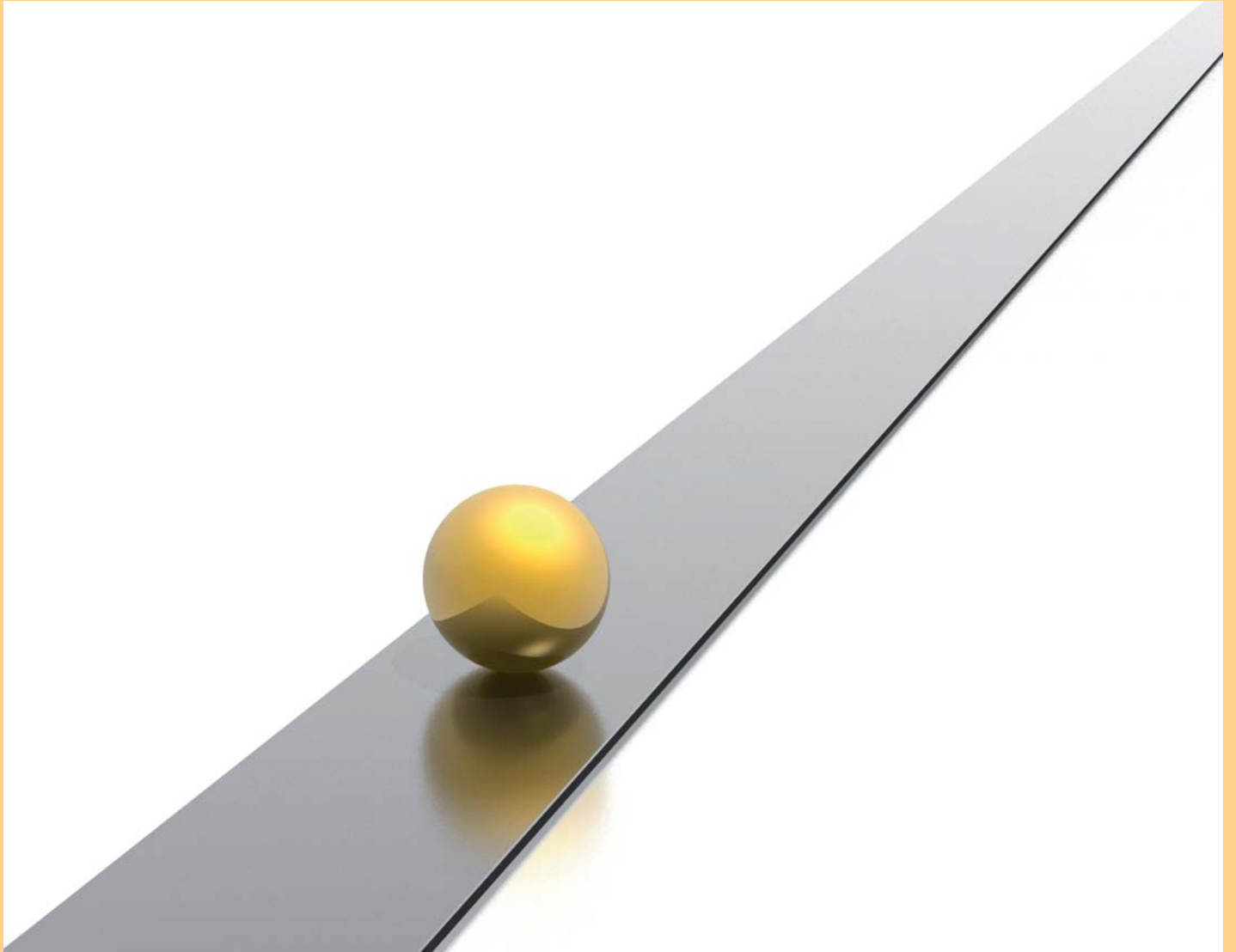
Veebilehe areng

Ombudsmani veebileht avati 1998. aasta juulis. Kogu 2007. aasta jooksul tegi Euroopa ombudsmani veebiarendaja tihedat koostööd avaliku suhtluse talituse juhatajatega, samuti Euroopa Parlamendi tehniliste talitustega, et valmistada ette ombudsmani veebilehe ümberkujundamine tänapäevaseks, informatiivseks, interaktiivseks ja pidevalt arenevaks kodanikele suunatud teenuseks. Uus veebileht peaks valmima 2008. aasta esimesel poolaastal.

1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2007 külastati ombudsmani veebilehte 449 418 korral. Kõige rohkem külastati veebilehe ingliskeelset versiooni, sellele järgnesid prantsus-, hispaania-, saksa- ja itaaliakeelne versioon. Küllastuste geograafilise jagunemise poolest tehti kõige rohkem külastusi Itaaliast, millele järgnesid Hispaania, Rootsi, Ühendkuningriik ja Saksamaa. Ombudsmani veebilehe linkide jaotises on viited Euroopa riiklike ja piirkondlike ombudsmanide veebilehtedele. 2007. aastal tehti lingitud veebilehtedele 82 000 külastust, mis näitab selgelt Euroopa ombudsmanide võrgustiku teenuste lisandväärtust kodanikele.

Et säilitada Euroopa ombudsmani veebilehe koht Euroopa Liidu veebilehtede esirinnas, osales ombudsmani büroo 2007. aasta vältel institutsioonidevahelises Interneti toimetuskomisjonis (Inter-Institutional Internet Editorial Committee, CEiii).

LISAD

7

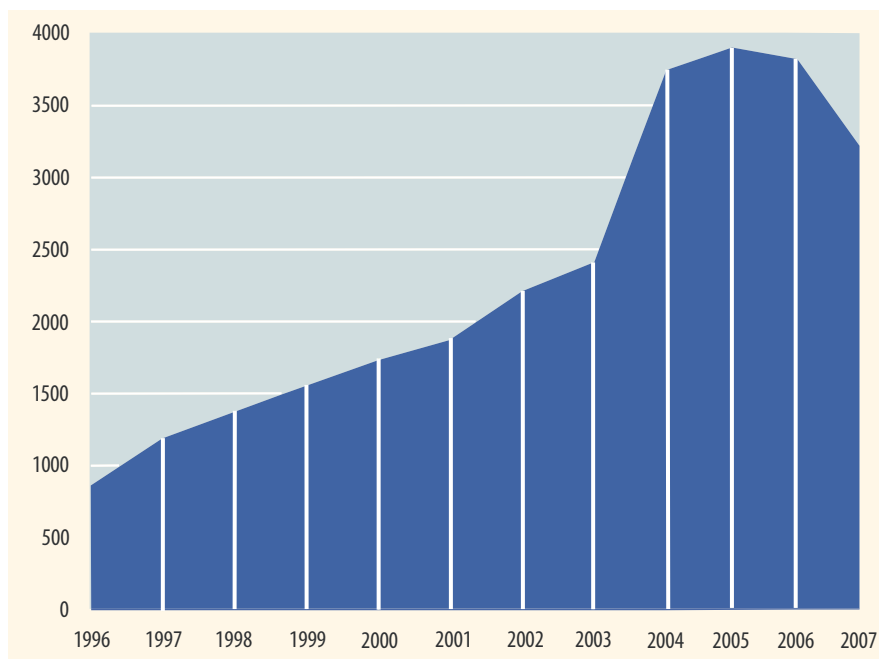

A STATISTIKA

1 2007. AASTAL KÄSITLETUD JUHTUMID

1.1	2007. AASTA UURIMISTE KOGUARV	3 760
	– Jätkuvate uurimiste arv 31.12.2006 seisuga.....	332 ¹
	– Vastuvõetavuse otsust ootavad kaebused 31.12.2006 seisuga.....	211
	– 2007. aastal laekunud kaebused.....	3 211
	– Euroopa ombudsmani omaalgatuslikud uurimised	6

Laekunud kaebuste arv aastatel 1996–2007

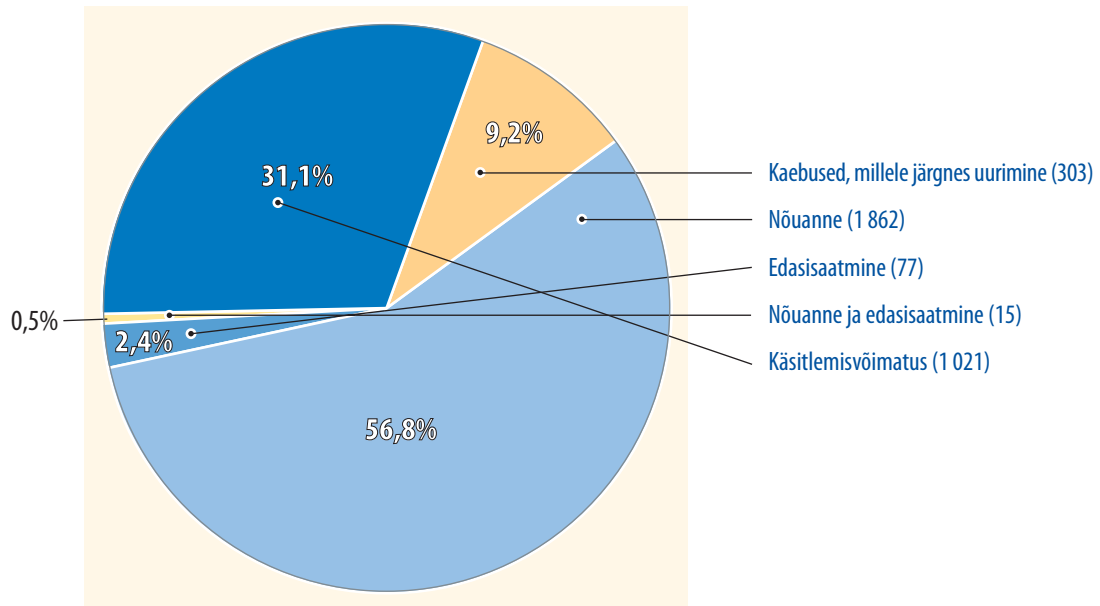
1.2	VASTUVÕETAVUSE HINDAMINE LÕPETATUD.....	95 %
------------	--	-------------

¹ Nendest 9 olid Euroopa ombudsmani algatatud ja 323 põhinesid kaebustel.

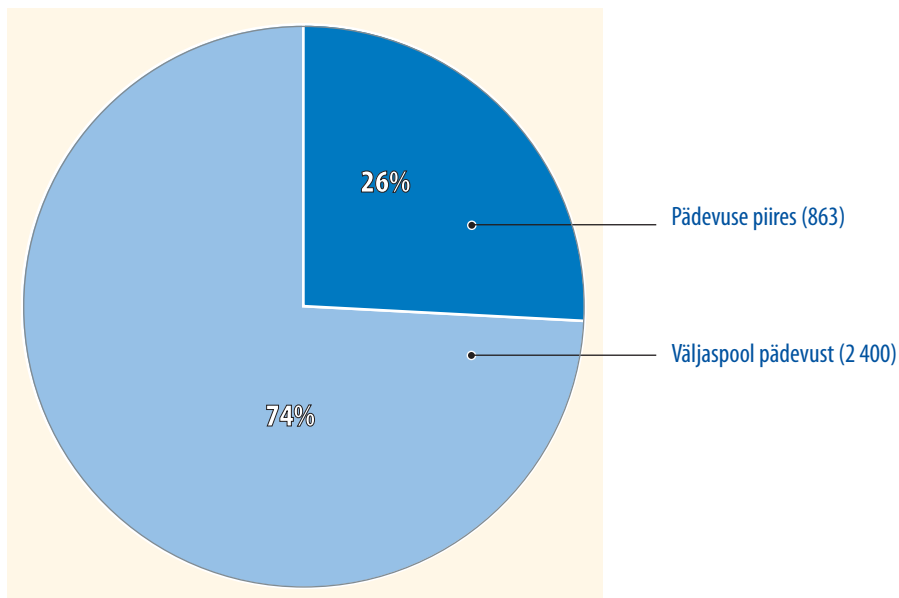

1.3 KAEBUSTE LIIGITUS

Euroopa ombudsmani tegevuse järgi kaebuste lahendamisel

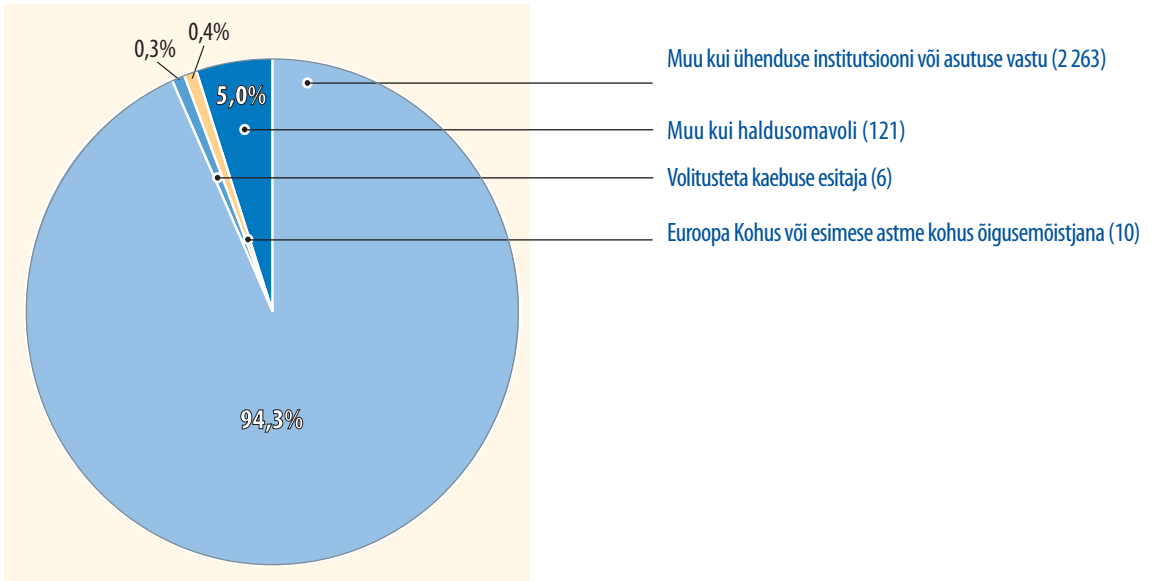

Euroopa ombudsmani pädevuse järgi

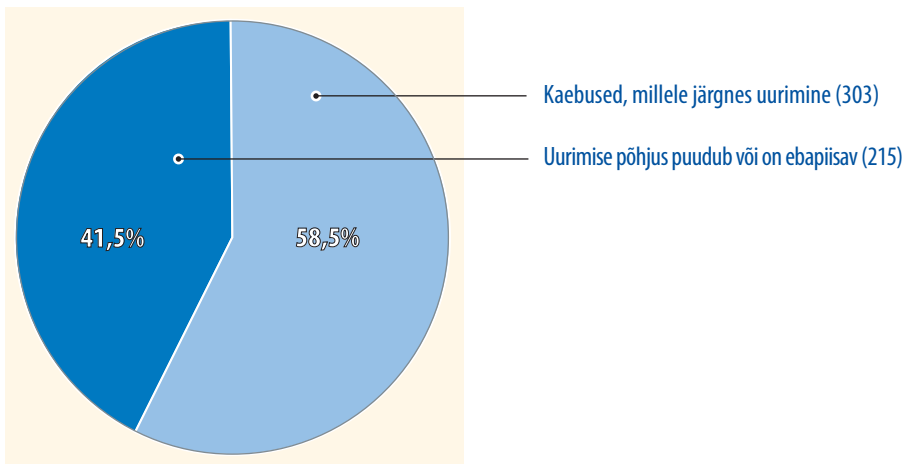

Väljaspool pädevust

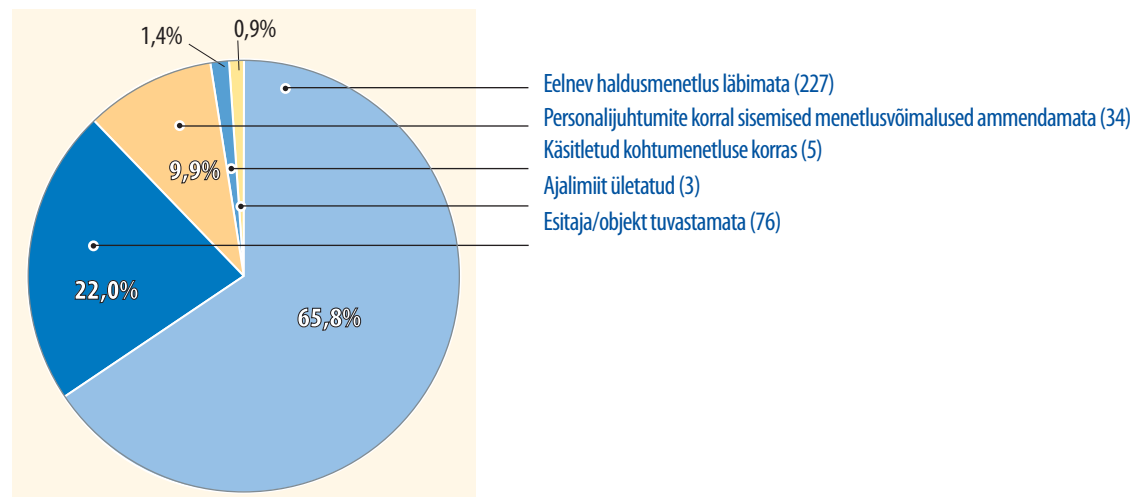

Pädevuse piires

Vastuvõetavad kaebused

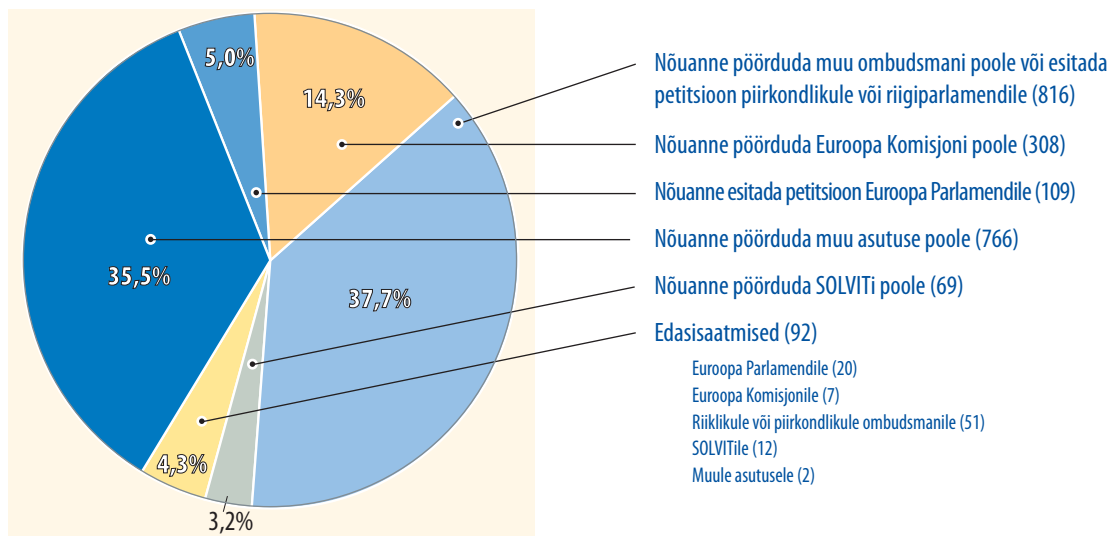
Vastuvõetamatud kaebused

2 EDASISAATMISED JA NÕUANDED

(Mõnel juhul anti mitu nõuannet)

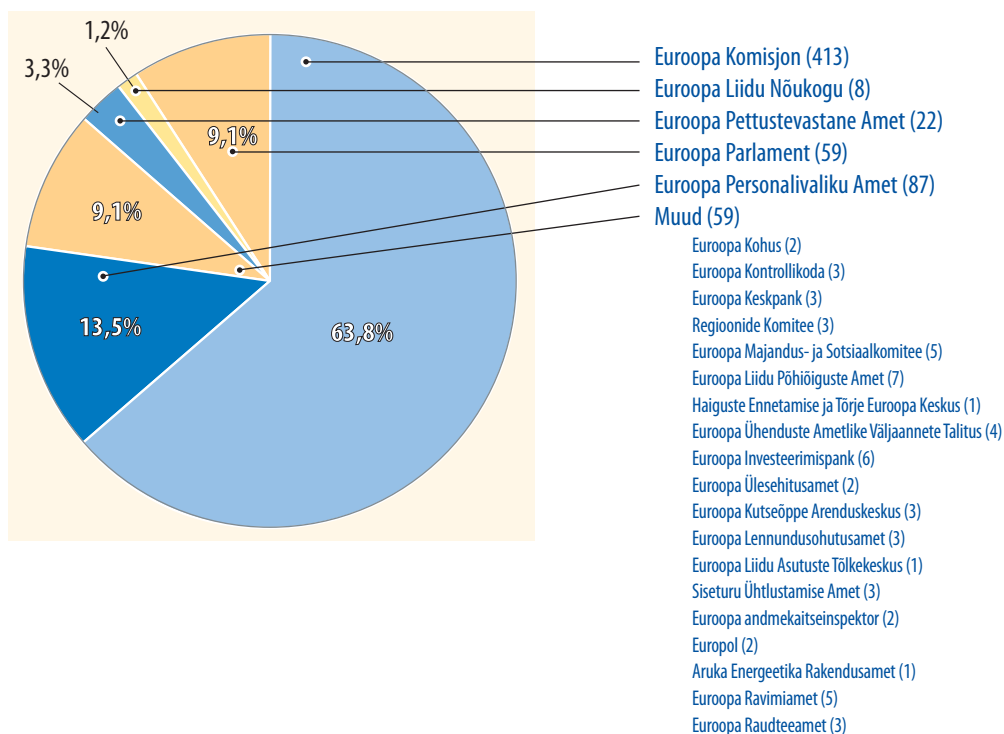

3 2007. AASTAL KÄSITLETUD UURIMISED 641

2007. aastal käsitles Euroopa ombudsman 641 uurimist, millest 309 (neist 6 omaalgatuslikku) algatati 2007. aastal ja 332 uurimist (neist 9 omaalgatuslikku) olid algatatud enne 31.12.2006.

3.1 UURIMISE ALL OLNUD INSTITUTSIOONID JA ASUTUSED

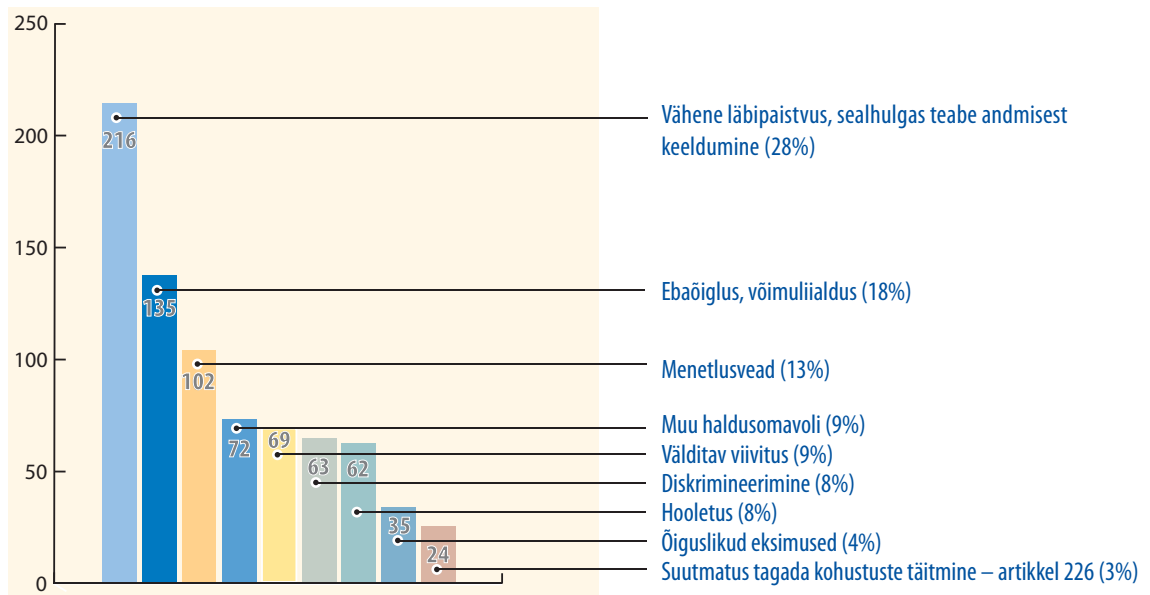
(Mõnel juhul oli uurimisega seotud mitu institutsiooni või asutust)

3.2 VÄIDETAVA HALDUSOMAVOLI LIIGID

(Mõnel juhul esineb väidetavalt vähemalt kaht liiki halduslikku omavoli)

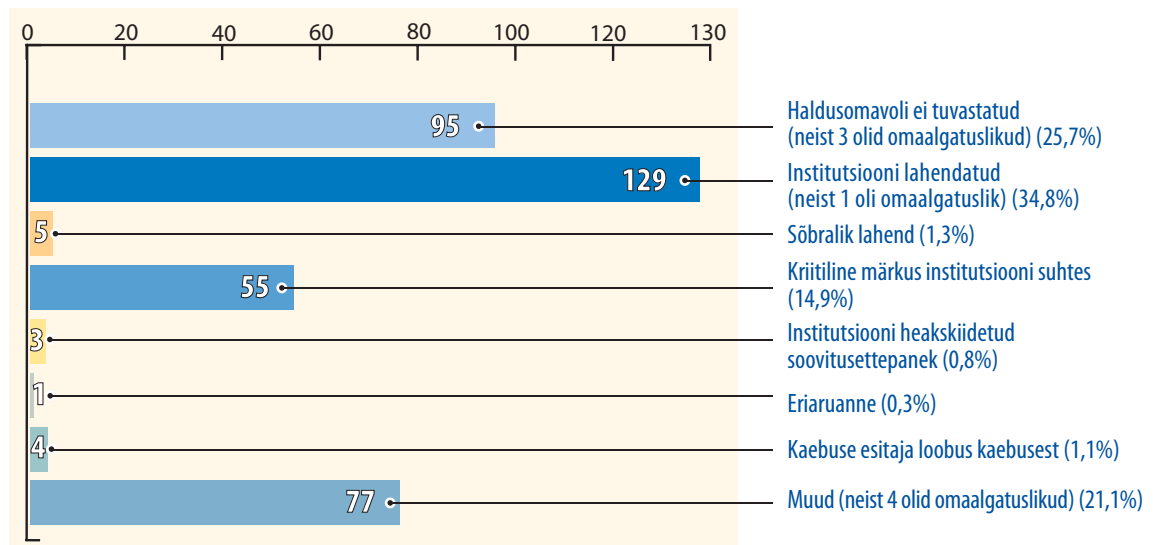

3.3 2007. AASTAL TEHTUD SÕBRALIKE LAHENDITE ETTEPANEKUD, SOOVITUSETTEPANEKUD JA ERIARUANDED

– Sõbralike lahendite ettepanekud	30
– Soovitusettepanekud	8
– Eriaruanne	1

3.4 LÕPETATUD UURIMISED 348²

(Uurimised lõpetati vähemalt ühel järgmistest põhjustest)

² Nendest 7 olid ombudsmani algatatud.

4 2007. AASTAL LAEKUNUD KAEBUSTE PÄRITOLU

4.1 KAEBUSTE ALLIKAD

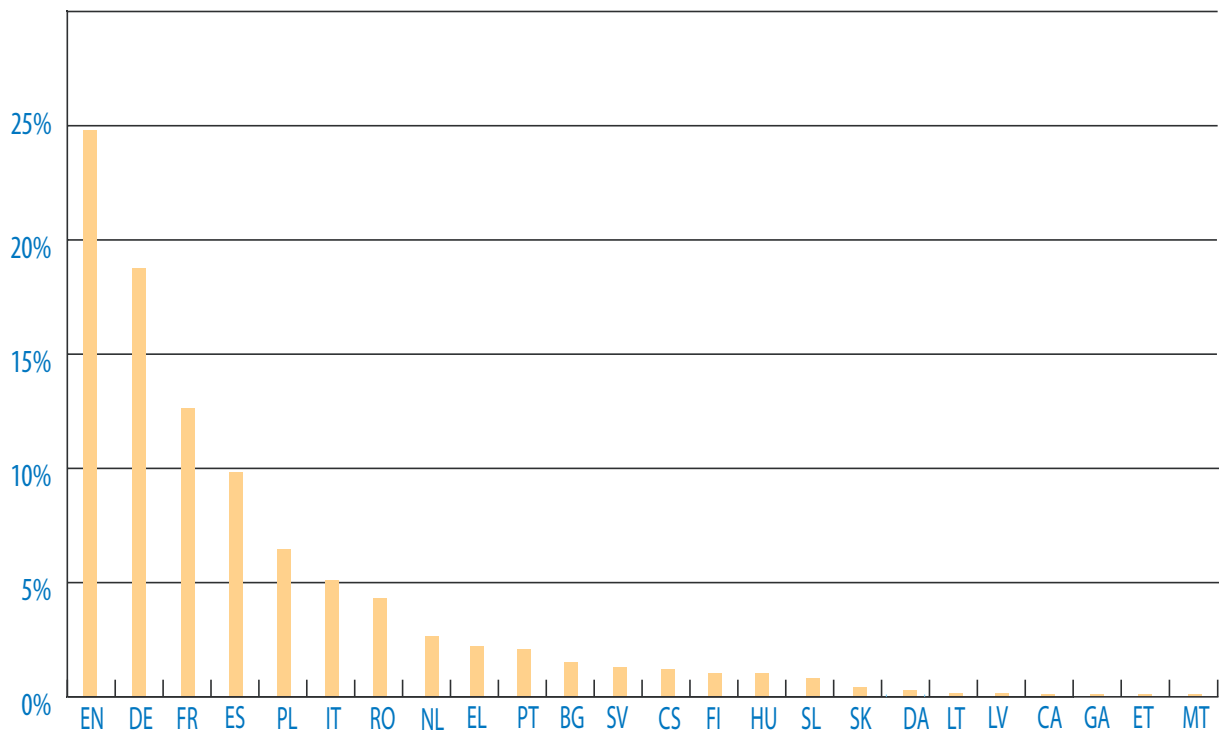

Äriühingud ja muud ühingud
4,8 % (155)

Eraisikud
95,2 % (3 056)

4.2 KAEBUSTE JAOTUS KEELE JÄRGI

4.3 KAEBUSTE PÄRITOLU RIIGI JÄRGI

Riik	Kaebuste arv	Osa kaebuste koguarvust (%)	Osa Euroopa Liidu rahvastikust (%)	Suhtarv ¹
Luksemburg	44	1,4	0,1	13,6
Malta	26	0,8	0,1	10,0
Küpros	46	1,4	0,2	8,9
Sloveenia	39	1,2	0,4	3,0
Belgia	182	5,7	2,1	2,6
Bulgaaria	91	2,8	1,6	1,8
Soome	62	1,9	1,1	1,8
Iirimaa	43	1,3	0,9	1,5
Kreeka	106	3,3	2,3	1,5
Austria	75	2,3	1,7	1,4
Portugal	91	2,8	2,1	1,3
Hispaania	351	10,9	9,0	1,2
Rumeenia	162	5,0	4,4	1,2
Rootsi	61	1,9	1,8	1,0
Ungari	67	2,1	2,0	1,0
Saksamaa	507	15,8	16,6	1,0
Tšehhi Vabariik	59	1,8	2,1	0,9
Poola	214	6,7	7,7	0,9
Slovakkia	27	0,8	1,1	0,8
Madalmaad	74	2,3	3,3	0,7
Prantsusmaa	251	7,8	12,8	0,6
Leedu	12	0,4	0,7	0,5
Läti	8	0,2	0,5	0,5
Taani	18	0,6	1,1	0,5
Itaalia	182	5,7	11,9	0,5
Eesti	4	0,1	0,3	0,5
Ühendkuningriik	156	4,9	12,3	0,4
Muud	200	6,2		
Teadmata	53	1,7		

¹ Suhtarv on kaebuste protsent jagatuna rahvaarvu protsendiga. Kui näitaja on suurem kui 1, tähendab see, et asjaomases riigis esitatakse ombudsmanile rohkem kaebusi, kui rahvaarvu osakaalu põhjal võiks eeldada. Kõik tabelis esitatud protsendid on ümardatud esimese kümnendkohani.

B OMBUDSMANI EELARVE

Iseseisev eelarve

Alates 1. jaanuarist 2000 on ombudsmani eelarve olnud Euroopa Liidu eelarve eraldi jagu (praegu VIII jagu)¹.

Eelarve struktuur

Ombudsmani eelarve on jagatud kolmeks jaotiseks. 1. jaotis sisaldab palku, toetusi ja muid personalikuluseid. 2. jaotis hõlmab hooneid, mööblit, seadmeid ja mitmesuguseid tegevuskuluseid. 3. jaotis sisaldab institutsiooni üldiste ülesannetega seotud kuluseid.

Koostöö Euroopa Parlamendiga

Haldus- ja tehnilise personali asjatu topeletöö vältimiseks osutab mõnd ombudsmanile vajalikku teenust Euroopa Parlament või osutatakse neid selle kaudu. Euroopa ombudsmani ja Euroopa Parlamendi vaheline koostöö on võimaldanud ühenduse eelarve märkimisväärset kokkuhoidu. Praeguse koostöölepingu allkirjasid Euroopa Parlamendi president ja Euroopa ombudsman 15. märtsil 2006 ning see jõustus 2006. aasta aprillis. Lepingu eesmärk on säilitada koostöö parlamendiga kõikides valdkondades, kus on võimalik saavutada oluline mastaabisääst ja eelarve kokkuhoid. Euroopa Parlament pakub seepärast ombudsmanile jätkuvalt teenuseid mitmes valdkonnas, sealhulgas hoonete, infotehnoloogia, side, meditsiiniteenuste, koolituse ning kirjaliku ja suulise tõlke osas. Praegune leping annab hinnapoliitikas suurema selguse. Teenuste eest tasutakse õiglaste, läbipaistvate ja mõistlike kuluhinnangute alusel, välja arvatud auditi ja raamatupidamise kulud, mille eest makstakse kindel summa. See peegeldab ka ombudsmani autonoomiat oma büroo juhtimisel ja finantsküsimustes.

2007. ja 2008. aasta eelarve

Alljärgnev tabel tutvustab ombudsmani kolme jaotisesse jagatud eelarvet. Samuti näitab tabel, kuidas kasutati eelarveassigneeringuid 2007. aastal, ning eelarve arengut 2007. ja 2008. aastal. Samuti on esitatud ombudsmani ametikohtade loetelus ettenähtud töökohtade arv.

(eurodes)

Jaotis	Kulude liik	2007		2008
		Eelarveassigneeringud	Eraldatud assigneeringud	Eelarveassigneeringud
1	Institutsioonis töötavate isikutega seotud kulud	6 150 300	5 950 031	6 436 000
2	Hooned, mööbel, seadmed ja muud tegevuskulud	1 251 500	1 309 867	1 345 000
3	Institutsiooni eriülesande täitmise seotud kulud	751 000	729 586	724 770
Kulud kokku		8 152 800	7 989 484	8 505 770
Töökohtade arv		57		57

¹ Nõukogu 13. detsembri 1999. aasta määrus (EÜ, ESTÜ, EURATOM) nr 2673/1999, millega muudetakse Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat 21. detsembri 1977. aasta finantsmäärust, EÜT 1999 L 326, lk 1.

C TÖÖTAJAD

Et ombudsman saaks korralikult käsitleda haldusomavoli kohta 23 asutamislepingu keeles tehtud kaebusi ning tõsta Euroopa Liidu kodanike ja elanike teadlikkust kaebeõiguse osas, on ombudsmanil abiks pädev ja mitmekeelne töötajaskond. Käesolevas lisas esitatakse 2007. aasta töötajate täielik loetelu koos ametinimetuste ja kontaktandmetega, samuti büroo eri osakondade ja talituste tööülesannete kirjeldused. Lisa lõpeb lühikese ülevaatega aasta jooksul toimunud töötajate koosolekutest.

EUROOPA OMBUDSMAN

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

Euroopa ombudsman

P. Nikiforos DIAMANDOUROS sündis Kreekas Ateenas 25. juunil 1942. Ta valiti Euroopa ombudsmaniks 15. jaanuaril 2003. Ta asus ametisse 1. aprillil 2003 ning valiti tagasi viieaastaseks ametiajaks 11. jaanuaril 2005.

Aastail 1998–2003 oli ta Kreeka esimene riiklik ombudsman. Alates 1993. aastast on ta töötanud Ateena Ülikooli politoloogia ja avaliku halduse õppetooli võrdleva politoloogia professorina (töösuhe on praegu peatatud). Aastatel 1995–1998 töötas ta Kreeka riikliku sotsiaaluuringute keskuse (EKKE) direktori ja esimehena.

P. Nikiforos DIAMANDOUROS sai politoloogia bakalaureusekraadi Indiana Ülikoolist (1963) ning samal erialal magistri- (1965), filosoofiamagistri- (1969) ja filosoofiadoktorikraadi (1972) Columbia Ülikoolist. Enne tööleasumist Ateena Ülikoolis 1988. aastal oli ta lektor New Yorgi Riiklikus Ülikoolis ja teadur Columbia Ülikoolis (1973–1978). Ajavahemikus 1980–1983 töötas ta Kreeka Ateena Kolledži arendusdirektorina. Aastatel 1983–1988 töötas ta New Yorgis asuva sotsioloogiauuringu nõukogu Lääne-Euroopa, Lähis-Ida ning Põhja-Aafrika programmi direktorina. Aastail 1988–1991 töötas ta Ateenas Kreeka rahvusvaheliste ja strateegiliste uuringute instituudi direktorina (Fordi ja MacArthuri fondide toetusel asutatud poliitikale suunatud teaduslik uurimiskeskus). 1997. aastal nimetati ta politoloogia külalisprofessoriks Juan Marchi nimelises sotsioloogia süvauuringute keskuses (Madridis).

P. Nikiforos DIAMANDOUROS on olnud Kreeka politoloogiaühingu esimees (1992–1998) ja Ameerika Ühendriikides asuva nüüdisaegse Kreeka uuringute ühingu esimees (1985–1988). Aastail 1999–2003 oli ta Kreeka riikliku inimõiguste komisjoni liige ning aastail 2000–2003 Kreeka riikliku haldusreformi nõukogu liige. Aastatel 1988–1995 oli ta New Yorgis asuva ja Volkswageni fondi rahastatava sotsioloogiauuringu nõukogu Lõuna-Euroopa alamkomitee kaasjuhataja. P. Nikiforos DIAMANDOUROS on väljaande „Series on the New Southern Europe“ üks kahest peatoimetajast ning ta on saanud uurimistoetust Fulbrighti ja rahvuslikult humanitaaruuringute sihtkapitalilt.

Ta on kirjutanud arvukalt artikleid Kreeka poliitikast ning ajaloost, Lõuna- ja Kagu-Euroopast, eelkõige demokratiseerimisest, riigi ja riikluse loomisest ning kultuuri ja poliitika suhetest.

EUROOPA OMBUDSMANI SEKRETARIAAT

Euroopa ombudsmani sekretariaat vastutab ombudsmani erabüroo toimimise eest. Sekretariaat korraldab ombudsmani päevakava, koordineerib tema sissetulevat ja väljaminevat kirjavahetust, nõustab suhetes teiste Euroopa Liidu institutsioonide ja asutustega, tegeleb institutsiooni töö protokollimisega ning täidab ombudsmani sekretäri üldisi kohustusi.

Nicholas CATEPHORES

Euroopa ombudsmani assistent

tel +33 3 88 17 23 83

Kelly KOUNDOURI

Euroopa ombudsmani sekretär

tel +33 3 88 17 25 28

PEASEKRETÄR

Peasekretär abistab ja nõustab Euroopa ombudsmani kaebuste ja päringute käsitlemisel. Peasekretär koordineerib ombudsmani büroo ja teiste Euroopa institutsioonide vahelisi suhteid ning tal on võtmeroll Euroopas asuvate ombudsmanide büroodega suhete arendamisel ja Euroopa kodanikeni jõudmisel. Peasekretär nõustab ombudsmani büroo struktuuri ja korralduse osas, büroo tegevuse kavandamise ning büroo töö ja tulemuste kontrollimise osas, samuti büroo üldise koordineerimise tagamise osas.

Pärast hr Ian HARDENi nimetamist peasekretäri ametikohale ning oodates uue õigusosakonna juhi värbamismenetluse lõpetamist täitis hr HARDEN õigusosakonna juhi ülesandeid 30. juunini 2007.

Ian HARDEN

Peasekretär

tel +33 3 88 17 23 84

Ian HARDEN sündis 22. märtsil 1954 Inglismaal Norwichis. Ta õppis õigusteadust Cambridge'i Churchilli Kolledžis, mille lõpetas 1975. aastal esimese järgu kiituse ja bakalaureusekraadiga ning 1976. aastal õigusteaduste kraadiga. Pärast lõpetamist asus Ian HARDEN tööle Sheffieldi Ülikooli õigusteaduskonda, kus ta aastatel 1976–1990 töötas lektorina, aastatel 1990–1993 vanemlektorina, aastatel 1993–1995 õppejõuna ning alates 1995. aastast avaliku õiguse professorina. 1996. aastal asus ta peaõigusnõunikuna tööle Euroopa ombudsmani bürosse, oli aastatel 1997–1999 sekretariaadi juhataja ning alates 2000. aastast on ta töötanud õigusosakonna juhatajana. Ian HARDEN nimetati ombudsmani büroo peasekretäriks 1. augustil 2006. Ian HARDEN on Euroopa Liidu õigust ja avalikku õigust käsitlevate arvukate raamatute ja artiklite autor või kaasautor, näiteks „The Contracting State” (Buckingham: Open University Press, 1992), „Flexible Integration: Towards a more effective and democratic Europe” (London CEPR, 1995) ja „European Economic and Monetary Union: The Institutional Framework” (Kluwer Law International, 1997). Ian HARDEN on organisatsiooni Association Française de Droit Constitutionnel ning Ühendkuningriigi parlamendiuuringute rühma liige ning Sheffieldi Ülikooli auprofessor.

Murielle RICHARDSON

Õigusosakonna juhataja assistent (kuni 30.06.2007)

Peasekretäri assistent (alates 01.07.2007)

tel +33 3 88 17 23 88

ÕIGUSOSAKOND

Õigusosakond koosneb peamiselt juristidest, kelle põhiline vastutusala on Euroopa ombudsmanile saabunud kaebuste analüüsimine ning õigusosakonna juhataja ja nelja õigusmeeskonna juhataja juhendamisel uurimiste korraldamine. Õigusosakonna juhataja nõustab ombudsmani ka institutsiooni õigusstrateegia ja juhtimisega seotud küsimustes ning juhib osakonda. Õigusosakonna juhataja assistent vastutab institutsioonisese kvaliteedijuhtimise ja infosüsteemide haldamise eest ning koordineerib osakonna tööd aastaaruande koostamisel. Õigusosakonna juhataja juhendab ka kaebuste käsitlemise sekretariaadi tööd.

2007. aastal oli osakonnas 23 töötajat. Osakond koosneb õigusosakonna juhatajast, seitsmest peaõigusnõunikust, kellest neli täidavad ka õigusmeeskonna juhataja rolli, 12 õigusametnikust, ühest õiguskeele eksperdist, ühest õigusassistendist ning õigusosakonna juhataja assistendist. 2007. aastal juhendas õigusosakond 16 praktikanti.

1. juulil 2007. aastal nimetati avaliku värbamismenetluse tulemusel õigusosakonna juhatajaks hr João SANT'ANNA. Hr SANT'ANNA ühines Euroopa ombudsmani bürooga aastal 2000, mil ta asus tööle haldus- ja finantsosakonna juhatajana, ning ta jätkab osakonnajuhataja kohustuste täitmist ajutisel alusel.

João SANT'ANNA

Õigusosakonna juhataja (alates 01.07.2007)

tel +33 3 88 17 53 46

João SANT'ANNA sündis 3. mail 1957 Portugalis Setúbalis. Aastatel 1975–1980 õppis ta Lissaboni Ülikoolis õigusteadust ning astus 1981. aastal Lissaboni advokatuuri liikmeks. Aastatel 1980–1982 töötas J. SANT'ANNA juristina Portugali siseministeeriumi Lissaboni piirkonna õigus- ja haldusosakonnas. Aastatel 1982–1984 jätkas ta õigusõpinguid intellektuaalse omandi õiguse erialal Münchenis Ludwig Maximiliani Ülikoolis ja Max Plancki Instituudis. Pärast Portugali naasmist 1984. aastal määrati ta Portugali siseministeeriumi Lissaboni piirkonna õigus- ja haldusosakonna juhatajaks. 1986. aastal asus ta tööle Euroopa Parlamendi ametnikuna, töötas teabe ja avaliku suhtluse, teaduse ning personali- ja finantsküsimuste peadirektoraadis ning seejärel Euroopa Parlamendi õigusteenistuses. Aastal 2000 asus J. SANT'ANNA haldus- ja finantsosakonna juhatajana tööle Euroopa ombudsmani bürosse. 1. juulil 2007. aastal nimetati ta õigusosakonna juhatajaks.

Nelius CAREY

Õiguskeele spetsialist

tel +33 3 88 17 25 63

Isabelle FOUCAUD

Õigusosakonna juhataja assistent (alates 01.07.2007)

tel. +33 3 88 17 23 91

ÕIGUSAMETNIKUD

Õigusametnikud käsitlevad kaebusi, mida võib ombudsmanile esitada kõigis 23 asutamislepingu keeles. Nad teevad ettepanekuid omaalgatuslike uurimiste algatamiseks ja korraldavad nende täitmist, vastavad kodanike teabenõuetele, nõustavad ombudsmani õigusküsimustes, annavad nõu oma liikmesriikide õiguspraktika, suundumuste ja tavade osas ning esindavad ombudsmani teatud avalikel üritustel.

Ioannis DIMITRAKOPOULOS

Õigusmeeskonna juhataja

Peaõigusnõunik

tel. +33 3 88 17 37 68

Sabina BALAŽIČ

Õigusametnik (kuni 30.09.2007)

Peter BONNOR

Õigusametnik

tel. +33 3 88 17 25 41

Daniel KOBLENCZ

Õigusametnik

tel. +32 2 284 38 31

Tina NILSSON

Õigusametnik

tel. +32 2 284 14 17

Tea SEVÓN

Õigusametnik (alates 1.10.2007)

tel +32 2 284 21 80

Gerhard GRILL

Õigusmeeskonna juhataja

Peaõigusnõunik

tel. +33 3 88 17 24 23

Violetta DIMOVA

Õigusametnik (alates 01.02.2007)

tel. +33 3 88 17 25 63

Wiebke PANKAUKE

Õigusametnik

tel. +33 3 88 17 24 02

Bernhard HOFSTÖTTER

Õigusametnik (alates 01.09.2007)

tel. +33 3 88 17 81 05

Olivier VERHEECKE

Peaõigusnõunik

tel. +32 2 284 20 03

Marta HIRSCH-ZIEMBIŃSKA

Õigusmeeskonna juhataja

Peaõigusnõunik

tel. +33 3 88 17 27 46

Benita BROMS

Brüsseli büroo juhataja

Peaõigusnõunik

tel. +32 2 284 25 43

Raluca TRASCA

Õigusametnik (alates 16.04.2007)

tel. +33 3 88 17 31 08

Juliano FRANCO

Õigusametnik

tel. +33 3 88 17 21 51

Branislav URBANIČ

Õigusametnik

tel +33 3 88 17 27 14

Fergal Ó REGAN
Õigusmeeskonna juhataja
Peaõigusnõunik
tel +33 3 88 17 67 84

Elodie BELFY
Õigusametnik
tel +32 2 284 39 01

Marjorie FUCHS
Õigusametnik
tel +33 3 88 17 40 78

José MARTÍNEZ ARAGÓN
Peaõigusnõunik
tel +33 3 88 17 24 01

Beatriz MENÉNDEZ ALLER
Õigusametnik (kuni 15.11.2007)

Ida PALUMBO
Õigusametnik
tel +33 3 88 17 23 85

PRAKTIKANDID

Marta ARIAS DIAZ
(kuni 31.08.2007)

Elsa BERNARD
(kuni 30.04.2007)

Clelia CASALINO
(alates 15.02.2007)

Caroline DIETZEL
(alates 01.09.2007)

Ramin FARINPOUR
(kuni 31.08.2007)

Tobias JAMES
(alates 01.09.2007)

Farah JERAJ
(kuni 31.07.2007)

Tomasz KODRZYCKI
(alates 01.09.2007)

Beata KULPACZYNSKA
(kuni 31.08.2007)

Angela LINDBERG
(alates 01.09.2007)

Samir MOHAMED GHARBAOUI
(alates 01.09.2007)

Christopher MILNES
(alates 01.09.2007)

Zvi RAMAN
(kuni 31.08.2007)

Louise RICHARD
(alates 01.09.2007)

Giorgio RIZZELLO
(kuni 09.02.2007)

Brigita SABALIAUSKAITE
(kuni 31.08.2007)

Axel SCHNEIDER
(kuni 31.07.2007)

Elena TZOULIA
(alates 01.03.2007)

HALDUS- JA FINANTSOSAKOND

Ombudsmani büroos kuulub haldus- ja finantsosakonna pädevusse see osa tööst, mis ei ole otseselt seotud kaebuste käsitlemise ega uurimiste korraldamisega. Osakond koosneb kolmest talitusest: haldus-, finants- ja avaliku suhtluse talitus. Haldus- ja finantsosakonna tööd koordineerib osakonna juhataja. Ta vastutab büroo töö üldise korraldamise ja teostamise ning büroo personalipoliitika eest, institutsiooni eelarve- ja finantsstrateegia ettepanekute tegemise eest ning ombudsmani esindamise eest institutsioonidevahelistel foorumitel. 2007. aastal oli haldus- ja finantsosakonnas kokku 34 töötajat.

João SANT'ANNA

Haldus- ja finantsosakonna juhataja

tel +33 3 88 17 53 46

KAEBUSTE KÄSITLEMISE TALITUS

Kaebuste käsitlemise talitus vastutab Euroopa ombudsmanile esitatud kaebuste registreerimise, jagamise ja järeelmeetmete võtmise eest. Talitus tagab kõikide kaebuste andmebaasi sisestamise, nende kinnitamise ja õigusosakonda edastamise. Talitus vastutab kaebustega seonduva sissetuleva ja väljamineva kirjavahetuse haldamise eest, tagades kaebustega seotud andmete uuendamise andmebaasis menetluse algusest kuni lõpetamiseni ning jälgides tähtaegade järgimist, samuti koostab kaebustega seonduvat statistikat ja arhiveerib kaebustega seotud dokumente. Talitust juhendab õigusosakonna juhataja assistent.

Séverine BEYER

Sekretär

tel. +33 3 88 17 23 93

Isabelle LECESTRE

Sekretär

tel. +33 3 88 17 24 29

Bruno BISMARQUE-ALCÂNTARA

Sekretär

Tel. +33 3 88 17 20 91

Oualiba MAKHLOUFIA

Sekretär

tel. +33 3 88 16.40.71

Evelyne BOUTTEFROY

Sekretär

tel. +33 3 88 17 24 13

Ana MORAIS GASPAR

Sekretär (alates 01.10.2007)

tel. +33 3 88 16 63 10

Elaine DRAGO

Sekretär

tel. +33 3 88 17 33 31

Christelle THEROUSE

Sekretär (alates 16.07.2007)

tel. +33 3 88 16 40 71

Véronique FOREAU

Sekretär

tel +33 3 88 17 34 99

Caroline ZINCK

Sekretär

tel. +33 3 88 17 40 51

HALDUSTALITUS

Haldustalituse ülesanded on väga mitmekesised, sealhulgas personali värbamine ja juhtimine, sissetulev ja väljaminev kirjavahetus, telefonikeskjaam, büroo infrastruktuur, dokumentide tõlkimise korraldamine, õigusraamatukogu ning institutsiooni dokumentatsiooni ja arhiivi korraldamine ja haldamine. Talitus vastutab ka institutsiooni infotehnoloogiastrateegia ja büroo infotehnoloogiavajaduste täitmise eest, viimati nimetatud ülesannet täidetakse koostöös Euroopa Parlamendiga.

Alessandro DEL BON

Talituse juhataja

tel. +33 3 88 17 23 82

Christophe BAUER

Juhiabi, autojuht

tel. +33 3 88 17 67 80

Cindy DE CARVALHO-GIANNAKIS

Juhiabi

tel. +32 2 284 63 93

Rachel DOELL

Sekretär

tel. +33 3 88 17 23 98

Massimo EZZY

Infotehnoloogia ametnik

tel. + 33 3 88 17 28 67

Giovanna FRAGAPANE

Sekretär (alates 17.09.2007)

tel. +33 3 88 17 29 62

Isgouhi KRIKORIAN

Sekretär

tel. +33 3 88 17 25 40

Gaël LAMBERT

Infotehnoloogia ametnik

tel. +33 3 88 17 23 99

Juan Manuel MALLEA

Sekretär

tel. +33 3 88 17 23 01

Stéphanie MARAJ

Sekretär

tel. +33 3 88 17 23 13

Charles MEBS

Sekretär

tel. +33 3 88 17 70 93

Ana MORAIS GASPAR

Sekretär (kuni 30.05.2007)

Emese WALTZ

Sekretär (kuni 16.09.2007)

Félicia VOLTZENLOGEL

Sekretär

tel. +33 3 88 17 23 94

FINANTSTALITUS

Finantstalitus peab tagama, et ombudsmani büroo järgiks kehtivaid Euroopa Liidu finantseeskirju, et tagada eelarveressursside ökonoomne, tõhus ja asjakohane kasutamine. Need ülesanded tulenevad ombudsmani iseseisvast eelarvest. Eelarve koostavad volitatud eelarvevahendite käsutaja juhtimisel neli finantsametnikku, kes vastutavad ka eelarve täitmise eest.

Loïc JULIEN

Talituse juhataja

tel. +33 3 88 17 67 79

Jean-Pierre FEROMONT

Finantsametnik

tel. +32 2 284 38 97

Giovanna FRAGAPANE

Finantsametnik (kuni 16.09.2007)

Véronique VANDAELE

Finantsametnik

tel. +32 2 284 23 00

Christophe WALRAVENS

Finantsametnik

tel. +33 3 88 17 24 03

Emese WALTZ

Finantsametnik (alates 17.09.2007)

tel. + 33 3 88 16 40 95

AVALIKU SUHTLUSE TALITUS

Avaliku suhtluse talitus aitab ombudsmanil jõuda kodanikeni ning teavitada neid nende õigustest ühenduse õiguse raames. Sel viisil toimides on avaliku suhtluse talitusel võtmeroll kodanike ning Euroopa ja selle institutsioonide vaheliste suhete arendamisel.

Talitus vastutab institutsiooni meediasuhete säilitamise ja edendamise eest, ombudsmani väljaannete koostamise ja avaldamise eest, ombudsmani veebilehtede haldamise eest, ombudsmani teabevisiitide ja ürituste korraldamise eest ning Euroopa ombudsmanide võrgustiku siseste suhete koordineerimise eest.

Rosita AGNEW

Talituse kaasjuhataja

tel. +32 2 284 25 42

Marc AMIR-TAHMASSEB

Veebiarendaja

tel. +33 3 88 17 44 10

Raffaella DALLATANA

Sekretär (18.6.2007–17.11.2007)

Gundi GADESMANN

Pressiametnik

tel. +32 2 284 26 09

Ben HAGARD

Talituse kaasjuhataja

tel. +33 3 88 17 24 24

Annika ÖSTERBERG

Trükiste ametnik

tel. +33 3 88 17 49 36

Dace PICOT-STIEBRINA

Avaliku suhtluse ametnik

tel. +33 3 88 17 40 80

Gabrielle SHERIDAN

Sekretär

tel. +33 3 88 17 24 08

Euroopa ombudsman ja tema töötajad.

TÖÖTAJATE KOOSOLEKUD

Ombudsman korraldab büroo töötajatele korrapäraselt koosolekuid, et tagada büroo tegevuse parim tõhusus ja tulemuslikkus, kindlustada sujuv büroosisene teabevahetus ning edendada ametialast arengut. Reeglina on nende koosolekute päevakavas ombudsmani ülevaade toimunud ja kavandatavatest üritustest, samuti ettekanne institutsiooni halduslikest, õiguslikest ja poliitilistest arengutest.

Kooskõlas ombudsmani büroo töötajate ametialase arengu strateegiaga kutsutakse nendele koosolekutele tihti esinema külalisettekandjaid. 2007. aastal tulid Strasbourgi ombudsmani büroo töötajatele oma tegevust tutvustama Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu president hr Paul J. MAHONEY ja Euroopa andmekaitseinspektor hr Peter HUSTINX.

Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu president hr Paul J. MAHONEY pidamas ettekannet ombudsmani büroo töötajatele. Strasbourg, 30. märts 2007.

Euroopa andmekaitseinspektor hr Peter HUSTINX pidamas ettekannet ombudsmani büroo töötajatele. Strasbourg, 7. detsember 2007.

D OTSUSTE LOETELU

1 JUHTUMINUMBRI JÄRGI

2003

OI/3/2003/JMA.....88

2004

1782/2004/OV65
2468/2004/OV67
2577/2004/OV63
2725/2004/(PB)ID51
2825/2004/OV66
3278/2004/ELB82
3346/2004/ELB75
3660/2004/PB.....52

2005

0368/2005/(MF)(BU)BM83
0452/2005/BU68
1475/2005/(IP)GG79
1476/2005/(BB)GG.....79
1617/2005/(BB)JF80
1693/2005/PB.....68
1844/2005/GG69
1858/2005/BB.....64
1859/2005/BB.....64
2350/2005/GG78
2370/2005/OV59
2776/2005/ID83
3008/2005/OV70
3114/2005/MHZ.....76
3193/2005/TN.....71
3269/2005/TN.....83
3323/2005/WP53
3386/2005/WP59
3453/2005/GG87
3693/2005/ID71

2006

0183/2006/MF84
0943/2006/MHZ.....53
0948/2006/BU57
0962/2006/OV72
1103/2006/BU85
1126/2006/SAB.....60
1166/2006/WP54
1779/2006/MHZ.....58
1807/2006/MHZ.....77
2280/2006/MF55
2403/2006/(WP)BEH56
2633/2006/WP61
2740/2006/TN.....56
3495/2006/GG61
3543/2006/FOR73
3697/2006/PB.....73

2007

0446/2007/WP74
0471/2007/VIK62
0668/2007/MHZ.....75
1471/2007/(CC)RT63
Q1/2007/ELB89

2

TEEMA JÄRGI

Allpool nimetatud juhtumite leheküljenumbrid leiate lisast D1.

Kodanike õigused

OI/3/2003/JMA
0452/2005/BU
1475/2005/(IP)GG
1476/2005/(BB)GG
1844/2005/GG
2350/2005/GG
3453/2005/GG
2403/2006/(WP)BEH
0668/2007/MHZ

Konkurentsipoliitika

0943/2006/MHZ

Lepingud

2468/2004/OV
2577/2004/OV
1858/2005/BB
1859/2005/BB
3008/2005/OV
3693/2005/ID
2633/2006/WP
3495/2006/GG
1471/2007/(CC)RT

Haridus, kutseharidus ja noorsugu

2280/2006/MF

Keskkond

2725/2004/(PB)ID
3660/2004/PB
0962/2006/OV
1779/2006/MHZ
1807/2006/MHZ

Inimeste ja teenuste vaba liikumine

3543/2006/FOR

Institutsioonide sise-eeskirjad

2468/2004/OV

Muud

3323/2005/WP
3386/2005/WP

Politsei- ja õiguskooostöö

1166/2006/WP
0446/2007/WP

Üldsuse juurdepääs

1693/2005/PB
3193/2005/TN
3269/2005/TN
0183/2006/MF
0948/2006/BU
3697/2006/PB

Rahvaatervis

2370/2005/OV

Sotsiaalpoliitika

Q1/2007/ELB

Personaliküsimused**Värbamine**

1782/2004/OV
2825/2004/OV
3278/2004/ELB
3346/2004/ELB
3114/2005/MHZ
0471/2007/VIK

Muud küsimused

0368/2005/(MF)(BU)BM
1617/2005/(BB)JF
2776/2005/ID
1126/2006/SAB
2740/2006/TN

Transport

1103/2006/BU
1779/2006/MHZ

3 VÄIDETAVA HALDUSOMAVOLI LIIGI JÄRGI

Allpool nimetatud juhtumite leheküljenumbriid leiate lisast D1.

Välditav viivitus

2577/2004/OV
2825/2004/OV
0962/2006/OV
2280/2006/MF
3495/2006/GG

Kaitse

2577/2004/OV
2370/2005/OV

Diskrimineerimine

OI/3/2003/JMA
3278/2004/ELB
3346/2004/ELB
Q1/2007/ELB

Artikli 226 menetluse rikkumine

2725/2004/(PB)ID
3660/2004/PB
3453/2005/GG
0962/2006/OV
3543/2006/FOR
0446/2007/WP

Teabe puudumine või teabe andmisest keeldumine

1782/2004/OV
0368/2005/(MF)(BU)BM
1693/2005/PB
1844/2005/GG
1858/2005/BB
1859/2005/BB
2350/2005/GG
2370/2005/OV
2776/2005/ID
3269/2005/TN
3386/2005/WP
0948/2006/BU
0668/2007/MHZ

Õiguslik eksimus

1103/2006/BU
1166/2006/WP
3495/2006/GG

Menetlusviga

2825/2004/OV
1617/2005/(BB)JF
3114/2005/MHZ
3323/2005/WP
0943/2006/MHZ
3697/2006/PB
0471/2007/VIK

Sprendimo motyvų nepateikimas

1782/2004/OV
1617/2005/(BB)JF
1858/2005/BB
1859/2005/BB
3693/2005/ID

Läbipaistmatus

1858/2005/BB
1859/2005/BB
3193/2005/TN
0183/2006/MF
0943/2006/MHZ
2740/2006/TN

Ebaõiglus

1782/2004/OV
2468/2004/OV
2577/2004/OV
0368/2005/(MF)(BU)BM
2776/2005/ID
3008/2005/OV
1126/2006/SAB
2633/2006/WP
1471/2007/(CC)RT

Muu haldusomavoli

2577/2004/OV
2825/2004/OV
0452/2005/BU
1475/2005/(IP)GG
1476/2005/(BB)GG
1617/2005/(BB)JF
3008/2005/OV
1779/2006/MHZ
1807/2006/MHZ
2403/2006/(WP)BEH

4 TIPPJUHTUMID

2577/2004/OV
1476/2005/(BB)GG
1617/2005/(BB)JF
1103/2006/BU
2580/2006/TN
3495/2006/GG
630/2007/WP

Kui juhtumi viide on paksus kirjas, on otsuse kokkuvõte esitatud käesoleva aruande 3. peatükis. Juhtumite leheküljenumbrid on esitatud lisas D1. Juhtumi 2580/2006/TN kokkuvõte on käesoleva aruande punktis 2.2 ning juhtumi 630/2007/WP kokkuvõte on punktis 2.3.

5 KÕIGI 2007. AASTAL KRIITILISE MÄRKUSEGA LÕPETATUD JUHTUMITE LOETELU

2004 m.

0240/2004/PB
0242/2004/PB
0756/2004/PB
1434/2004/PB
1782/2004/OV
2468/2004/OV
2763/2004/JMA
2825/2004/OV
3321/2004/(BB)DK
3346/2004/ELB
3402/2004/PB

2005 m.

0144/2005/PB
0272/2005/(OV)DK
0452/2005/BU
0554/2005/(MF)FOR
0575/2005/BB
1027/2005/ELB
1137/2005/(OV)ID
1475/2005/(IP)GG
1476/2005/(BB)GG
1693/2005/PB
1844/2005/GG
1917/2005/IP
2207/2005/MF
2350/2005/GG
2539/2005/ID
2838/2005/BU
3002/2005/PB
3008/2005/OV
3067/2005/(MHZ)MF
3095/2005/TN
3114/2005/MHZ
3193/2005/TN
3427/2005/WP
3487/2005/(ID)DK
3693/2005/ID

2006 m.

0871/2006/(BB)MHZ
0962/2006/OV
1131/2006/BU
1234/2006/WP
1398/2006/WP
1807/2006/MHZ
1868/2006/ID
2196/2006/(SAB)ID
2216/2006/JF
2479/2006/JF
2582/2006/WP
2899/2006/ELB
3134/2006/(WP)JMA
3543/2006/FOR
3697/2006/PB
3842/2006/TN

2007 m.

0370/2007/MHZ
0446/2007/WP
0668/2007/MHZ
1206/2007/WP

Kui juhtumi viide on paksus kirjas, on otsuse kokkuvõtte esitatud käesoleva aruande punktis 3.4. Juhtumite leheküljenumbriid on esitatud lisas D1. Kõikide ülalnimetatud otsuste terviktekstid leiduvad ombudsmani veebilehelt <http://www.ombudsman.europa.eu>

KUIDAS EUROOPA OMBUDSMANI POOLE PÖÖRDUDA

KIRJA TEEL

Euroopa ombudsman
1, avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F - 67001 Strasbourg Cedex
Prantsusmaa

TELEFONI TEEL

+33 3 88 17 23 13

FAKSI TEEL

+33 3 88 17 90 62

E-POSTI TEEL

eo@ombudsman.europa.eu

VEEBILEHT

<http://www.ombudsman.europa.eu>

**EUROOPA OMBUDSMAN MENETLEB KAEBUSI HALDUSE
KOHTA EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDES JA ASUTUSTES**

www.ombudsman.europa.eu